

Länsstyrelsen
i Jönköpings län

Årsredovisning 2022

Länsstyrelsen – en samlande kraft

Sverige är indelat i 21 län och varje län har en länsstyrelse och en landshövding. Länsstyrelsen är regeringens ombud i länet och ska både förverkliga den nationella politiken och samtidigt ta hänsyn till regionala förhållanden och förutsättningar. Länsstyrelsen är alltså en viktig länk mellan länets kommuner och dess invånare å ena sidan och regeringen, riksdagen och de centrala myndigheterna å den andra sidan.

Diarienummer	106-49-2023
Kontaktperson	Annika Lilja, Länsstyrelsen i Jönköpings län,
Webbplats	www.lansstyrelsen.se/jonkoping
Fotografier	Mostphotos, Camilla Zilo, Pär Axenfjord, Joacim Törnblom och Erika Stenmark.

© Länsstyrelsen i Jönköpings län 2023

Innehållsförteckning

Årsredovisning 2022	1
Landshövdingen har ordet 2022	4
Om årsredovisningen	7
Årsredovisningens kapitelindelning	7
Om resultatredovisningen.....	7
Om Länsstyrelsen	9
Våra uppgifter, uppdrag och mål.....	9
Strategisk styrning och planering	9
Organisation	11
Resultatredovisning	13
Myndighetsövergripande redovisning	13
Övrig redovisning	109
Året i siffror	114
Finansiell redovisning	126
Resultaträkning.....	126
Balansräkning	127
Anslagsredovisning	129
Tilläggsupplysningar och noter	131
Landshövdingens underskrift av årsredovisningen	152
Bilagor	153

Landshövdingen har ordet 2022

Vi lämnar ytterligare ett händelserikt år bakom oss med flytt tillbaka till Hamngatan igen, med allt vad det har inneburit. Nu är det skönt att vara på plats i uppfräschade, moderna lokaler.

Skeenden i vår omvärld har förstås haft en påtaglig inverkan på oss och vår arbetsvardag. När det stora pandemiarbetet avtog bröt kriget ut i Ukraina. Flera av oss fortsatte arbetet i staben och nya kom till. Den utvärdering som gjordes av samverkan under pandemin visade att samarbete verkligen är en framgångsfaktor i vårt län. Något som vi fortsatte att hålla i även i vårt arbete kopplat till säkerhetsläget och under sommarens torka med låga grundvattennivåer. När vi nu haft långa perioder med utmanande arbete blir det än viktigare att hitta en balans och tid för återhämtning. Vi behöver också ha balans inom de olika områden där vi verkar och samverkar, så vi når bästa möjliga resultat som gynnar människorna som lever sina liv i vårt län.

Under året blev det extra påtagligt att klimat- och energifrågor är något som vi behöver arbeta med, på både kort och lång sikt och sett ur olika aspekter. En försämrad energibalans i Europa har lett till höga elpriser och risk för effektbrist samt manuell fränkoppling av el. Något som var nytt för oss och som vi har behövt förbereda länets invånare på. Det långsiktiga arbetet med omställningen i vårt län till hållbar energi och grön infrastruktur har löpt på parallellt. Så även vårt eget arbete mot att bli en fossilfri myndighet 2030.

Vi är ett län med många jordbruksföretag där våra insatser bidrar till utvecklingen av en livskraftig och hållbar landsbygd. Jordbruksmarken i länet försörjer både människorna som bor här och övriga landet med livsmedel, energi och skogsråvara. Det senaste året har givit oss en viktig påminnelse om hur viktigt det är att ha en god egen livsmedelsförsörjning och enligt den nationella livsmedelsstrategin behöver vi öka produktionen. Försörjningsförmågan i Sverige har minskat

Helena Jonsson, Landshövding i Jönköpings län.

dramatiskt på bara några decennier. Som jordbrukslän är det av vikt att vi bidrar till livsmedelsförsörjningen i vårt land. Det behöver ske i balans med våra miljömål så att vi främjar god produktion och förädling av livsmedel under hållbara förutsättningar.

Vatten – en grundläggande förutsättning för liv. Vi behöver friskt vatten att dricka och en god vattenförsörjning så vi kan odla vår mat, för tillverkning och för en sund och livskraftig miljö för växter och djur. Vi är flera på myndigheten som löpande verkar för en robust och hållbar vattenförsörjning med god vattenstatus i vårt län.

Under sommaren blev vatten och vårt behov av vatten märkbar när vi hade torka i delar av vårt län, där grundvattennivåerna i stora och små magasin låg mycket under det normala. Vid Emåns avrinningsområde var det så kritiskt att det påverkade dricksvattenförsörjningen till viss del. I tätt samarbete mellan berörda enheter, kommunerna och grannlän tog vi oss igenom den här tiden för att säkerställa vattentillgången för våra länsinvånare. Vattenbalans kommer att vara ett viktigt område även framåt.

Just nu pågår utbyggnaden av totalförsvaret i landet. Vår uppgift som länsstyrelse är att samordna planeringen och förberedelserna för det civila försvaret i länet och samverka med Forsvarsmakten i totalförsvarsplaneringen. För att möta det försämrade omvärldsläget och den ökade hotbilden har vi fortsatt utveckla F-samverkan med särskilt fokus på civilt försvar, säkerhetsskydd, cybersäkerhet och kärnenergi-beredskap. Insatser för att stärka vår förmåga att ställa om till krigsorganisation har genomförts under året. Vi har även påbörjat samordningen av planeringen mellan Forsvarsmakten och länets kommuner samt Region Jönköpings län avseende civila aspekter av världsländsstöd. Vi har också gett stöd till länets kommuner vad gäller säkerhetsskydd.

Under det senaste året har flera länsstyrelser och så även Länsstyrelsen i Jönköpings län, utsatts för ett misstroende och informationspåverkan från flera håll i samhället och även försök till otillbörlig myndighetspåverkan. Detta har varit riktat mot såväl myndigheten som dess verksamhet men också mot enskilda verksamheter och medarbetare inom myndigheten. En tuff situation att befinna sig i och samtidigt behålla balansen i att fortsätta vara en öppen och transparent myndighet.

Händelser under året visar att vi verkligen behöver värna om de demokratiska fri- och rättigheter som vi människor har. Höstens val var därför extra viktig ur den aspekten, likaså vår uppgift att säkerställa ett korrekt valresultat.

Helena Jonsson

Förekomsten av varg fortsätter att öka i Jönköpings län. Detta är i linje med den svenska rovdjurspolitiken och numera finns två vargrevir i länet samt tillfällig förekomst av varg. Vargen väcker lätt känslor och reaktionerna är ofta starka hos såväl de som värnar om vargen som hos de som påverkas och oroas av vargens etablering. Det faktum att länet nu hyser en del av vargstammen innebär en omställning, där inte minst många tamdjursägare och jägare upplever en stark oro och nya begränsningar i sina sysselsättningar. De får inte känna sig övergivna av staten och den nya situationen har krävt extra resurser. Under 2022 prioriterade därför Länsstyrelsen kontakter och dialog med de som är berörda av vargförekomsterna och tog fram kunskapsunderlag för att kunna informera och ta välgrundade beslut. Under året har det varit få dokumenterade angrepp av varg.

Händelser i vår omvärld under året har fört med sig stora samhällsförändringar som har en direkt inverkan i människors liv. Utmaningarna kan tyckas allt för många. Men - tillsammans kan vi vara med och bidra till lösningar. Vi verkar i ett län där uppfinningsrikedomen och entreprenörsandan är stor. Naturen med skogen, åkrar, ängarna och alla sjöar är fantastisk. Låt oss i samlad kraft verka för att främja innovation och god livsmiljö i vårt län.

Om årsredovisningen

Syftet med detta avsnitt är att informera om årsredovisningens upplägg och disposition samt att beskriva de huvudsakliga begrepp samt mät- och värderingsmetoder som vi använder.

Redovisningsprinciper för finansiella delar, tabeller och ärendestatistik redovisas under rubriken *Tilläggsupplysningar och noter* i avsnittet *Finansiell redovisning*.

Årsredovisningens kapitelindelning

Länsstyrelsens årsredovisning är uppbyggd för att motsvara kraven i förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB). Den består av:

- Landshövdingen har ordet
- Om årsredovisningen
- Om Länsstyrelsen
- Resultatredovisning
- Finansiell redovisning
- Landshövdingens underskrift av årsredovisningen
- Bilagor

Avsnittet **Om Länsstyrelsen** beskriver länsstyrelsens övergripande uppgift, hur vi arbetar med den strategiska styrningen, verksamhets- och organisationsutveckling samt de länsstyrelsegemensamma stödverksamheterna.

Resultatredovisningen innehåller bland annat en myndighetsövergripande redovisning och en redovisning per verksamhetsområde, som utgår från den länsstyrelsegemensamma verksamhets- och ärendestrukturen (VÅS). Den **finansiella redovisningen** innehåller resultaträkning, balansräkning, anslagsredovisningen samt tilläggsupplysningar och noter.

Bilaga A-C beskriver vilka paragrafer i förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion, regleringsbrevsuppdrag och övriga uppdrag som ingår i resultatredovisningen samt var i årsredovisningen de redovisas. **Bilaga D** tydliggör vilka regleringsbrevsuppdrag som redovisas i särskild ordning. **Bilaga E** innehåller länsstyrelsegemensam resultatredovisning av uppdrag som samordnas samt beskrivning av länsstyrelsegemensamma funktioner.

Om resultatredovisningen

Redovisningen per verksamhetsområde inleds med en tabell med instruktionsuppgifter, regleringsbrevsuppdrag och andra återrapporteringsgrunder som redovisas i avsnittet. Därefter följer en redogörelse för verksamhetsområdets uppgifter, uppdrag och mål samt en beskrivning av hur vi genomför verksamheten. Därefter följer en resultatredovisning och slutligen en resultatbedömning.

FÖRKLARING AV BEGREPP

Nedan förklarar vi några av de begrepp som vi använder oss av i resultatredovisningen.

Uppgifter utgår i regel från förordningar, till största delen från det som står i förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion.

Uppdrag utgår till största delen från tidsatta uppdrag som regeringen angett i regleringsbrevet eller i något annat beslut.

Länsstyrelsens verksamhet styrs av att vi i utförandet av våra uppgifter och uppdrag ska bidra till att nationella och mer övergripande **mål** får genomslag i länet och där Länsstyrelsens insatser i olika grad påverkar målfyllelsen. Dessa mål kan alltså vara olika verksamhetsnära, det vill säga de kan ha varierande koppling till de egna arbetsinsatserna.

I enlighet med Ekonomistyrningsverkets föreskrifter till 3 kap. 1§ förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB) använder Länsstyrelsen **resultatindikatorer** som stöd för bedömningar av måluppfyllelsen och resultaten.

Det finns flera områden i resultatredovisningen som Länsstyrelsen inte redovisar indikatorer för. Skälen till det är bland annat svårigheter inom vissa områden att definiera relevanta indikatorer som påvisar eller indikerar en resultatutveckling utifrån uppdraget.

Resultatbedömningen är den samlade bedömningen av resultatet av Länsstyrelsens insatser inom verksamheten, i förhållande till verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål.

BEDÖMNINGSGRUNDER

I årsredovisningen används bedömningsgrunder i form av nyckeltal, indikatorer, statistik (exempelvis året i siffror) och övriga resultatbeskrivningar. För varje verksamhetsområde bedöms resultatet i förhållande till verksamhetsområdets uppgifter, uppdrag och mål.

De nivåer som vi använder för resultatbedömningen är:

- **Otillfredsställande:** Resultaten når inte upp till målen eller når endast i begränsad omfattning de uppsatta målen.
- **Utvecklingsbehov:** Resultaten når delvis upp till de uppsatta målen men inte i tillräcklig omfattning.
- **Gott:** Resultaten når i all väsentlighet de uppsatta målen.
- **Utmärkt:** Resultaten når i alla delar de uppsatta målen med god marginal.

Om Länsstyrelsen

I förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion (länsstyrelseinstruktionen) anges att i varje län finns en länsstyrelse som ansvarar för den statliga förvaltningen i länet, om det inte finns någon annan myndighet som ansvarar för särskilda förvaltningsuppgifter.

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
1§ Länsstyrelsens ansvar för statlig förvaltning i länet	Länsstyrelseinstruktion

Våra uppgifter, uppdrag och mål

Länsstyrelseinstruktionen anger övergripande inom vilka områden länsstyrelsen har uppgifter och hur länsstyrelsen ska styras och organiseras. Länsstyrelsernas uppdrag ges via lag av riksdagen och via förordningar eller beslut av regeringen, främst i vårt regleringsbrev. Även EU:s direktiv och förordningar styr länsstyrelsernas verksamhet.

Länsstyrelsen arbetar för det hållbara samhället. Utifrån de tre dimensionerna social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet arbetar vi för en hållbar utveckling i länet. Länsstyrelsen ansvarar för att beslut från riksdagen och regeringen får regionalt genomslag och vi samordnar den statliga verksamheten. Vi ska tillvarata både individens och samhällets intressen i utvecklingen av länet. Vi bedriver verksamhet inom flera olika samhällsområden och vi ska vara

en kunskapsorganisation som har förmågan att arbeta sektorsövergripande i många frågor.

Det saknas ett övergripande riksdagsbundet mål för länsstyrelserna som helhet. Övergripande ska dock länsstyrelserna verka för att nationella mål ska få genomslag i länen, samtidigt som hänsyn tas till regionala förhållanden och förutsättningar. Detta omfattar samtliga län, oavsett ansvars- och uppgiftsfördelning mellan staten, kommunerna och regionerna. I redovisningen av respektive verksamhetsområde knyter vi an till relevanta nationella och regionala mål som uppgifterna och uppdragen ska bidra till att uppnå. Resultaten vi redovisar kan bestå av såväl prestationer som effekter på kort, medellång eller lång sikt.

Strategisk styrning och planering

Under 2022 har vi tillämpat vår treåriga strategiska plan och årliga inriktning. Planen är vår tolkning av Länsstyrelsens uppdrag där vi utgår från länets behov med hänsyn tagen till nationella mål. Planen beskriver våra intentioner med att arbeta med specifika områden, vilka brister vi ser och varför det är viktigt att hantera just dessa. För varje område anges ett antal strategiska mål som vi vill uppnå för att främja utvecklingen i länet. I den årliga inriktningen anges de målsättningar och aktiviteter som planeras för att på olika sätt bidra till att nå de strategiska målen ett visst år.

Vi har utvärderat och vidareutvecklat delar av vårt ledningssystem avseende vår årliga inriktning, tertialuppföljningar och ledningens genomgång som genomförs årligen för att säkerställa att ledningssystemet är ändamålsenligt. Vi har i utvärderingar identifierat vad som inte skapar värde eller är otydligt och har gjort processerna både tydligare och mer effektiva. Under året har vi löpande uppdaterat styrande dokument, bland annat riktlinjen för ekonomihantering i externfinansierade projekt och rutinen för utlämnande av allmän handling.

För att förbättra vårt genomförande av olika verksamheter har vi genomfört ett antal processkartläggningar. Vi har kartlagt och genomfört översyner inom processerna för granskning av lantmäteriförrättningar, klimatklivet och miljöprövning. Vi har även påbörjat processöversyner för bidragsansökan inom LONA och LOVA samt prövning av strandskydd i vattenverksamhetsärenden, vilket kommer slutföras under första kvartalet på 2023. I processerna har vi varit noga med att integrera såväl Agenda 2030 som 5§, vilket vi också har gjort i den årliga inriktning för 2023.

Under året har vi fortsatt vårt arbete med att utveckla formerna för ett strukturerat analysarbete med målet att stärka vår förmåga att arbeta sektorsövergripande. För att lyckas med ett sådant arbete måste vår gemensamma kunskap om länet öka. Därigenom skapas ökade möjligheter för ett gemensamt ansvarstagande, men också synergier mellan våra verksamheter. Ambitionen är att och ge oss sammanhållen kunskap om läget i länet. Vi har tagit fram en rapport som sammanfattande beskriver läget i länet inom länsstyrelsens verksamhetsområden. Vi har också tagit fram utgångspunkter för ett utvecklat arbete med omvärldsbevakning.

Vi utvecklar löpande det regionala samarbetet i länet på samtliga nivåer och med alla relevanta aktörer. Samverkan sker inom flera olika forum som hanterar olika frågor som beredskapsfrågor, miljöfrågor, sociala frågor och frågor om näringslivsutveckling. Vi vill särskilt lyfta fram det goda samarbete vi har med Region Jönköpings län. Under 2022 har vi undertecknat en ny överenskommelse om hur vi och regionen ytterligare ska stärka vårt arbete tillsammans. Utgångspunkter för samverkan är Agenda 2030 och den Regionala utvecklingsstrategin (RUS).

Under 2022 har vi låtit en extern aktör (SWECO) utvärdera arbetet med hanteringen av covid-19, bland annat med avseende på samverkan i länet. Utvärderingens slutsatser är att pandemihanteringen har fungerat väl och att Länsstyrelsen i Jönköpings län tydligt har bidragit till samordning och inriktning av länets aktörer, att Länsstyrelsens hantering har varit till uppenbar nytta för länets aktörer

och att tillgången till strategiska samverkansytter har gjort stor nytta och att F-samverkan har varit en framgångsfaktor för pandemi-hanteringen i länet.

Miljöledning

Det interna miljöarbetet ingår som ett område i den treåriga strategiska verksamhetsplanen. Årliga inriktningar för området har handlat om att minska fossila koldioxidutsläpp och ställa miljökrav i fler upphandlingar samt att öka genomförandegraden i åtgärdsprogrammen för miljömålen och klimatanpassning. Uppdraget att redovisa elanvändning har hanterats inom miljöledningsarbetet.

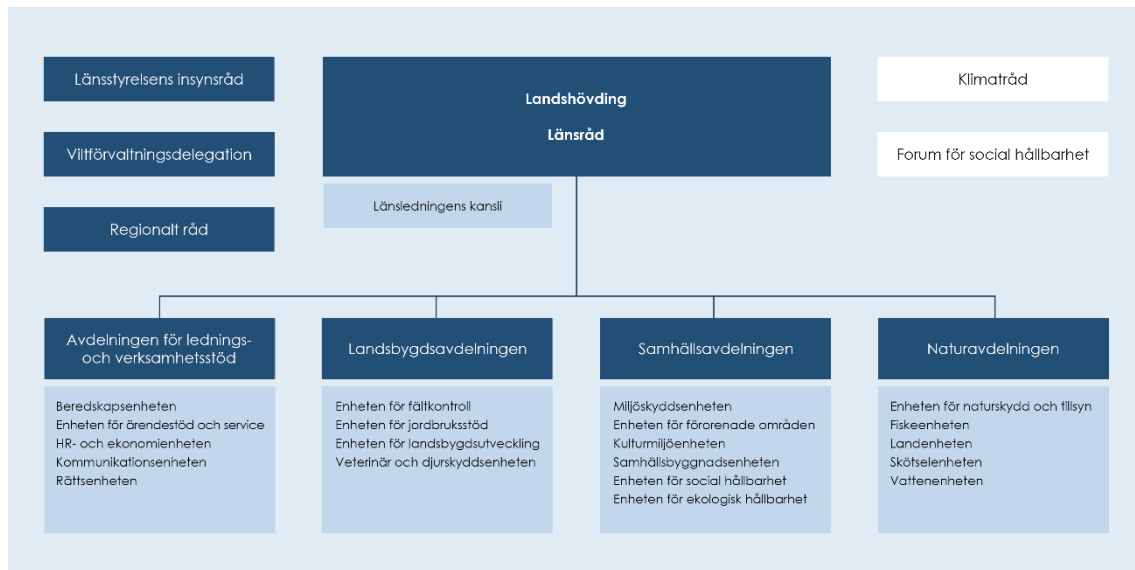
Under året har fokus enbart varit på att upprätthålla det mest basala i miljöledningsarbetet, såsom årlig rapportering, extern revision och ledningens genomgång. Utvecklingsarbete och flera insatser som brukar genomföras har inte kunnat prioriteras. Det som inte genomförts är exempelvis internrevision, grundläggande miljöutbildning för medarbetare, tertialuppföljningar, framtagande av ny miljöutredning, resvaneundersökning och intern kommunikation.

Informationssäkerhet

Länsstyrelserna har fattat beslut om en gemensam informationssäkerhetspolicy för alla länsstyrelser som beskriver inriktningen för informationssäkerhetsarbetet på myndigheterna. Länsstyrelsen har under året slutfört arbetet med att ta fram en ny digital mappstruktur som ett sätt att behörighetsstyra tillgången till information på myndigheten. Detta är ett led i att följa de gemensamt framtagna riktlinjerna för informationssäkerhet och dataskyddslagstiftningen. Vi har fortsatt arbetet med att informationsklassa och riskbedöma informationsmängder. Det har skett dels inför inköp av nya tjänster, dels som en extra satsning på geografiska data hos myndigheten. Informationsklassningar och riskbedömningar har även skett inom Länsstyrelsens roll som objektägare för förvaltningsobjekt Natur.

Länsstyrelsen har hanterat ett antal IT-incidenter och personuppgiftsincidenter under perioden. Ingen av de incidenter som anmälts till berörd tillsynsmyndighet har lett till några åtgärder från tillsynsmyndigheten.

Organisation

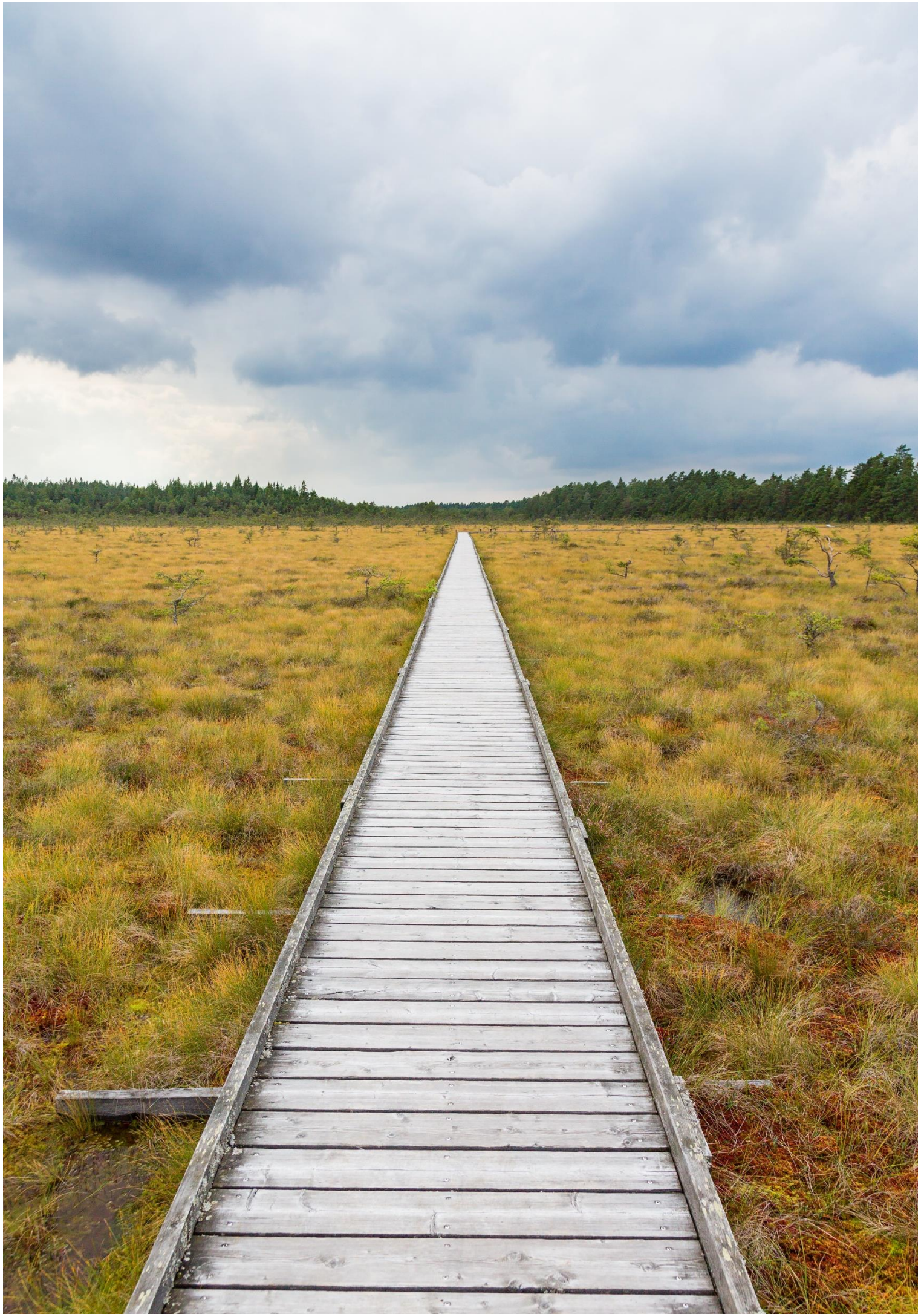

LÄNSSTYRELSEGEMENSAMMA STÖDVERKSAMHETER

Ett antal av Länsstyrelsens stödverksamheter har inordnats i nationella funktioner med hemvist vid en länsstyrelse. Beskrivningar av länsstyrelsegemensamma stödverksamheter redovisas samlat i bilaga E.

Dessa är:

- Länsstyrelsernas gemensamma IT-avdelning (värmland Västra Götaland)
- Telefonistorganisation (värmland Kronoberg)
- Samordnad löneservice (värmland Kronoberg)
- Ekonomiadministration LstEA (värmland Örebro)
- Dataskydd och informationssäkerhet (värmland Stockholm)
- Gemensamma kansliet (värmland Västmanland)

Resultatredovisning

Länsstyrelsens resultatredovisning är indelad i fyra avsnitt: myndighetsövergripande redovisning, redovisning per verksamhetsområde, övrig redovisning och året i siffror.

Myndighetsövergripande redovisning

I det här avsnittet redovisar vi resultat av verksamhet som berör flera verksamhetsområden eller som inte kan placeras i ett enskilt verksamhetsområde.

VERKSAMHETSÖVERSIKT

Nyckeltal: Verksamhetsöversikt	2022	2021	2020
Antal årsarbetskrafter totalt	265,4	258,8	233,2
Antal årsarbetskrafter kvinnor	170,5	166,5	147,1
Antal årsarbetskrafter män	94,9	92,4	86,1
Antal ärenden, inkomna och upprättade	22 862	24 491	23 828
Antal beslutade ärenden	25 025	25 769	27 427
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	724	2 453	2 854
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	287 586	262 584	246 966 ¹⁾
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	261 766	260 762	271 672

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP, ärendehanläggningssystemet Platina och Jordbruksverket.

¹⁾ Årsredovisning för 2020 redovisades verksamhetskostnaden exklusive resurssamordning dräva överensstämmer inte beloppet med angivet belopp i årsredovisningen för 2020.

ÖVERGRIPANDE OM NATIONELLA MÅL, SAMVERKAN, TILLSYN, LÄNETS UTVECKLING OCH AGENDA 2030

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
2§ p1 Verka för att nationella mål får genomslag	Länsstyrelseinstruktion
2§ p2 Arbeta sektorsövergripande och samordna olika samhällsintressen och statliga insatser	Länsstyrelseinstruktion
2§ p3 Följa tillståndet i länet	Länsstyrelseinstruktion
2§ p4 Främja samverkan	Länsstyrelseinstruktion
2§ p5 Ansvara för angivna tillsynsuppgifter	Länsstyrelseinstruktion
6§ Generationsmål för miljöarbetet och riksdagens miljö kvalitetsmål (övergripande)	Länsstyrelseinstruktion
1A1 Främja arbetet med Agenda 2030	Regleringsbrev

Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E. Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Nationella mål

Länsstyrelsen anger i sin strategiska plan för åren 2021-2023 de områden som behöver prioriteras för att nationella mål och regionala mål ska få genomslag i länet. Hållbar mark- och vattenanvändning behöver prioriteras. Området omfattar en hållbar förvaltning och utveckling av länets mark- och vattenresurser, vilket inkluderar såväl bebyggd som

obebyggd natur- och kulturmiljö. Ett klimatsmart och klimatanpassat län är ett annat prioriterat område som avser minskade utsläpp av växthusgaser, en ökad produktion av förnybar energi och bättre förutsättningar att möta klimatförändringarna. Ett tryggt och jämlikt län med stark krisberedskap och civilt försvar, minskad brottslighet och ökad jämställdhet är prioriterat. Vidare är

livskraftiga landsbygder ett prioriterat område. Service, välfärd och kommunikationer ska finnas på landsbygden och i staden. Ett hållbart och konkurrenskraftigt företagande ska vara möjligt. I det sammanhanget har Länsstyrelsen särskilt fokus på hållbar och konkurrenskraftig livsmedelskedja, ett gott djurskydd och en levande landsbygd.

Åtgärdsprogram för att nå miljömål är en framgångsfaktor och viktiga för att främja länet mot en hållbar utveckling. Länsstyrelsen tar fram, förankrar och följer upp åtgärdsprogrammen och ansvarar också för enskilda åtgärder inom ramen för miljömålsuppföljningen.

Vi har arbetat vidare med att integrera de sociala hållbarhetsaspekterna i den fysiska planeringen. Projektet, som påbörjades 2021, har haft både internt och externt fokus. Internt har myndigheten arbetat med att höja kunskaperna om vad social hållbarhet i fysisk planering innebär och hur vi kan utveckla vår vägledning gentemot länets kommuner. Vi har anordnat seminarier riktade till kommunerna, i vilka vi har lyft goda exempel och fört dialog om hur de sociala dimensionerna på ett tydligare sätt kan lyftas i samhällsplaneringen. Även i rådgivning om bostadsförsörjning ligger stort fokus på de sociala aspekterna och frågorna lyfts särskilt i Länsstyrelsens yttranden över kommunernas bostadsförsörjningsprogram.

Under året har en satsning påbörjats för att förstärka myndighetens arbete inom gestaltad livsmiljö. Exempelvis har frågor om arkitektur, form och design lyfts vid konferenser och i olika samverkansforum. Landshövdingen bjöd under hösten in till ett dialogmöte med riksarkitekten, länets kommuner och Region Jönköpings län för att inspirera och diskutera hur vi på regional nivå kan utveckla arbetet med gestaltad livsmiljö.

Utifrån de nationella målen om en ökad svensk livsmedelsproduktion har Länsstyrelsen, tillsammans med Region Jönköpings län och flertalet andra regionala aktörer, tagit fram en regional livsmedelsstrategi med det samlade budskapet Nära till bra mat. Genom samordnade insatser driver

och genomför Länsstyrelsen insatser inom strategins fem fokusområden. Under året har inspirationsträffar och konferenser genomförts i syfte att främja en stärkt livsmedelskedja med bland annat ökad försörjningsförmåga, ökad produktion, högre förädlingsgrad och lönsammare affärer. Under året har även nya handlingsplaner kopplat till den regionala livsmedelsstrategin tagits fram.

Inom ramen för den regionala livsmedelsstrategin har Länsstyrelsen, genom föreläsningar och diskussioner med länets kommuner samt vid ett seminarium på årets Landsbygdsriksdag, arbetat kunskapshöjande. Vi har belyst vikten av att i samhällsplaneringen beakta jordbruksmarkens värde för livsmedelsproduktion och en livskraftig jordbruksnäring. Förståelsen för konsekvenserna av att exploatera jordbruksmark bedöms ha ökat.

När det gäller att främja de nationella målen för kulturmiljö har Länsstyrelsen fortsatt drivit ett antal kunskapsprojekt som syftar till att ge bättre förutsättningar för att kulturmiljövärden i länet ska hanteras hållbart och ses som en resurs i samhällsutvecklingen. I detta ingår ett fortsatt ekonomiskt stöd till kommuner för att revidera och förnya sina kulturhistoriska kunskapsunderlag och insatser för att revidera länets riksintresseanspråk för kulturmiljö samt för att stärka kunskapen om kulturmiljövärden i skogsmiljö. I fördelningen av bidrag till förvaltning av värdefulla kulturmiljöer strävar Länsstyrelsen efter att stötta en mångfald av sökanden. Ansatserna att stärka genomslaget för andra intressen som landsbygdsutveckling, naturvärden inom kulturmiljöarbetet har tagit sig uttryck bland annat i medverkan i ett projekt för att utveckla länets kulturturistiska besöksmål.

För att bidra till att uppnå målen för friluftslivspolitikerna har Länsstyrelsen fortsatt att genomföra tillgänglighetsanpassningar i skyddade naturområden.

Länsstyrelsen arbetar i stor utsträckning tvärsektorielt för att nå de fiskeripolitiska målen som anger att fisket ska vara långsiktigt hållbart och bygga på principerna för en ekosystembaserad förvaltning (EBFF).

Länsstyrelsen har varit drivande i att fortsätta utveckla den ekosystembaserade förvaltningen av fisk och fiske inte minst i Vättern.

Samordna samhällsintressen och främja samverkan

Samordning av samhällsintressen och samverkan mellan regionala aktörer är inom flertalet av Länsstyrelsens verksamhetsområden avgörande för att vi ska få genomslag för nationella mål och för att kunna främja en hållbar utveckling av länet. Samordning och samverkan går hand i hand och är väsentliga delar i Länsstyrelsens arbete och är återkommande på såväl strategisk- och ledningsnivå som i vårt operativa arbete på handläggningsnivå.

Framför allt samverkar Länsstyrelsen med Region Jönköpings län och länets kommuner. Länsledningen har återkommande träffar med regionledningen om strategiska viktiga utvecklingsfrågor för länet. Länsrådet ingår i ett samverkansforum för länets kommuner tillsammans med Region Jönköpings län. Myndighetens handläggare träffar regionala och lokala aktörer för att både samordna insatser och fördjupa samverkan inom våra verksamhetsområden som kopplar till exempelvis miljömål, klimat och energi, regional utveckling och landsbygdsutveckling, samhällsplanering, krishantering samt vattenfrågor.

Andra viktiga regionala aktörer som vi samverkar med är olika intresseorganisationer kopplade till bland annat miljöområdet, näringslivsområdet och civila samhället. Landshövdingen träffar regelbundet andra statliga myndighetschefer i länet för samordning av statliga aktörer på länsnivå.

Under året har en överenskommelse om samverkan mellan Länsstyrelsen och Region Jönköpings län förnyats. Utgångspunkten för vår samverkan är dels Agenda 2030, dels den regionala utvecklingsstrategin. Överenskommelsen fastställer hur gemensamma regionala plattformar/forum ska nyttjas för att fördjupa samverkan och stärka länets gemensamma arbete mot ett hållbart Jönköpings län. Dessa är klimatrådet, forum för social hållbarhet och forum för utveckling

och de ska utgöra plattformar för båda organisationernas gemensamma uppdrag.

Samverkan som fördjupats på grund av rådande kriser

En viktig del i Länsstyrelsens samordning av samhällsintressen är den så kallade F-samverkan, som är ett etablerat samarbete mellan Länsstyrelsen, länets kommuner, Region Jönköpings län, Polismyndigheten, Försvarsmakten, SOS Alarm och Trafikverket. F-samverkan är det forum där länets aktörer tillsammans hanterar kriser och påfrestningar på samhället både före, under och efter det att de uppstår. Insatserna inom F-samverkan kopplat till pandemin, invasionen av Ukraina samt rådande energikris har fördjupat samverkan och gett många lärande exempel inför eventuellt nya kriser. Bland annat när det gäller gemensam lägesbild och kunskap om en pågående händelse, dess utveckling och effekter i ett utdraget förlopp. Samverkan har också skapat nya nätverk som kan leda till ett mer robust län för framtiden.

Som en del av F-samverkan och det regionala livsmedelsstrategiarbetet har ett antal insatser genomförts under året för att stärka länets livsmedelsproduktion och livsmedelsförsörjning. Bland annat har lägesbilder och analyser tagits fram kopplat till lantbrukets ekonomiska situation. En större träff arrangerades av Länsstyrelsen, Region Jönköpings län, LRF och Hushållningssällskapet. Vid mötet diskuterade regionala och kommunala politiker samt tjänstemän länets livsmedelsförsörjning, likviditeten inom jordbruket samt det offentliga kökets roll för fortsatt lönsamhet inom branschen. I arbetet med den regionala livsmedelsstrategin är en bred samverkan en fördel då de olika deltagande aktörerna kompletterar varandra och gemensamt bidrar till ett effektivt genomförande av strategin. Strategiarbetet sker tillsammans med Region Jönköpings län i den gemensamma klusterguppen Nära till bra mat där representanter från kommuner, företag och regionala aktörer inom livsmedelskedjan deltar.

I och med energikrisen har intresset för samverkan inom energi- och klimatfrågor ökat. Länsstyrelsen har erbjudit stöd till

kommunerna och regionen och ett forum har etablerats för erfarenhetsutbyte om lämpliga arbetsätt och effektiva åtgärder. Samverkan har också skett med Region Jönköpings län och Energikontor Norra Småland där en regional elsparkkampanj tagits fram och spridits.

Landshövdingen bjöd in Svenska kraftnät (SvK) och Energimyndigheten till ett dialogmöte med näringslivsorganisationerna, kommunernas näringslivschefer samt berörda på Region Jönköpings län.

Samverkan för utvecklingsfrågor

Jönköpings län är ett landsbygds-län och mycket av samordningen sker inom ramen för landsbygdsprogrammet. Ett exempel på samverkan är det utbyte och samarbete som finns inom partnerskapet för landsbygdsprogrammet. I partnerskapet finns länets alla kommuner, flertalet intresseorganisationer som företräder olika landsbygdsintressen samt Region Jönköpings län och Jönköping University. Utöver att sprida kunskap om stöden inom fisk- och landsbygdsprogrammet syftar partnerskapet till att vara ett forum för kunskapsutbyte i aktuella frågor som rör landsbygdsutveckling. Genom föreläsningar och dialogmöten bidrar vi till ökad kunskap om hur stöden inom fisk- och landsbygdsprogrammet ska användas för största måluppfyllelse.

Inom naturområdet samverkar Länsstyrelsen på regional nivå i ett samverkansråd för biologisk mångfald och på lokal nivå finns skötselråd för några av länets viktigaste skyddade områden. Viltförvaltningsdelegationen utgör en viktig samverkansplattform för att styra utvecklingen av länets viltstammar. Samordningen med länets skogssektor sker genom löpande dialog med Skogsstyrelsen samt genom Länsstyrelsens deltagande på de skogliga distriktsråden som Skogsstyrelsen arrangerar. Inom vattenförvaltningen och fiskeförvaltningen har den nationella prövningsplanen för vattenkraft (NAP) inneburit tät samverkan med flera aktörer i länet. Länsstyrelsen har också fortsatt sin koordinerande roll gällande frågor som rör Vättern, i första hand genom Vätternvårdsförbundet och Leader Vättern. Lokalt sker också viktig samverkan med

fiskevårdsområdesföreningar och med yrkesfisket.

Länsstyrelsen har varit drivande i att fortsätta utveckla den ekosystembaserade förvaltningen av fisk och fiske inte minst i Vättern. En strukturerad samverkan sker med representanter från flera samhällssektorer, både andra statliga myndigheter, kommuner, företag, miljöorganisationer och fiskets olika intressenter.

För att samordna friluftslivsmålen samverkar Länsstyrelsen med länets aktörer, framför allt med kommunerna, Region Jönköpings län och Smålands Turism. Tillsammans med Region Jönköpings län har ett arbete påbörjats för att förtydliga och effektivisera friluftslivsarbetet på regional nivå. Bland annat genom att kommunicera och avgränsa våra roller och ansvar. Vidare har vi fördjupat samverkan för att förvalta och utveckla Smålandsleden.

Som ovan nämnts är klimatrådet och forum för social hållbarhet viktiga plattformar för samverkan.

Främja länets utveckling och följa tillståndet i länet

Ett av de främsta verktygen för att främja länets utveckling är att på olika sätt samverka med andra aktörer på nationell, regional och lokal nivå. Genom vår samverkan kan vi i olika sammanhang bidra med kompetens och kunskap och samtidigt följa tillståndet i länet. Andra arbetssätt för att följa länets tillstånd och främja dess utveckling är framtagandet av gemensamma strategier för utvecklingsområden. Därutöver kan vi finansiera, driva och samverka kring projekt samt bevilja ekonomiska stöd till enskilda insatser som främjar länets utveckling.

Genom att medverka i utformande och genomförande av strategier inom olika sakområden, tillsammans med regionala aktörer, kan vi bidra till att främja länets utveckling. Länsstyrelsen har tillsammans med både regionala och lokala aktörer tagit fram ett antal strategier för att utveckla länet. Ett exempel är den småländska skogsstrategin för att utveckla skogsnäringen och stärka naturvärdena i smålandsläna. Den

regionala strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor och våld i nära relation har under året implementerats ytterligare efter det att den lanserades under 2020. Även den regionala livsmedelsstrategin och länets klimat- och energistrategi är viktiga för att nå en hållbar utveckling av länet med konkurrenskraftigt och hållbart företagande, en säker livsmedelskedja samt ett klimatsmart plusenergilän. I framtagandet av Region Jönköpings läns besöksnäringstrategi medverkar Länsstyrelsen med kompetens inom naturvård, friluftsliv, kulturmiljö och landsbygdsutveckling.

Vidare är Länsstyrelsens möjlighet att initiera, driva och delta i regionala projekt viktiga bidrag i främjandet av länets utveckling. Under de senaste åren har Länsstyrelsen bland annat arbetat med ett tvärsektorielt projekt om social hållbarhet i fysisk planering. För att förbättra och stärka länets klimat- och energiarbete har två externfinansierade projekt för att minska utsläppen från transportsektorn initierats av Länsstyrelsen.

Länsstyrelsen arbetar på olika sätt med målet att långsiktigt och hållbart stärka de goda förutsättningarna för företagsamhet och sysselsättning som finns i länet. Myndigheten hanterar bland annat ekonomiska stöd för att främja detta, till exempel jordbrukarstöden och landsbygdsstöden. Klimatklivets stöd är viktiga för länets utveckling och bidrar till en hållbar utveckling. Under året har insatser genomförts för att öka antalet ansökningar inom Klimatklivet. Det har också resulterat i ett större intresse att söka investeringsstödet i samtliga tre ansökningsomgångar.

Kriserna har avlöst varandra

År 2022 har likt föregående år präglats av pandemin, men framför allt är det effekterna av Rysslands invasion av Ukraina som format hur Länsstyrelsen följt tillståndet i länet. Initialt handlade arbetet om att samverka kring frågor som berörde potentiella flyktingströmmar och hur dessa skulle hanteras i länet. Utöver påverkan av det säkerhetspolitiska läget har Länsstyrelsen under sommaren och hösten hanterat frågor gällande vattenbrist i Emåns avrinningsområde.

Länsstyrelsen har genom F-samverkan fortsatt följa påverkan på näringslivet och deltagit i regelbundna avstämningar med Region Jönköpings län, företagsfrämjande aktörer och kommunernas näringslivsbolag för att noggrant följa utvecklingen för länets näringsliv utifrån den påverkan som händelserna i omvärlden haft.

Näringslivet har under året påverkats av bland annat prisökningar på framför allt energi, livsmedel och drivmedel, men även av förlängda leveranstider. Företag i tillverkningsindustrin har under årets senare del rapporterat om att produktionen behöver läggas om till tidpunkter då energipriserna är som lägst på dygnet. En stor del av tillverkningsindustrin i Gislaved/Gnosjöområdet tillhör elprisområde 4. Ett flertal företag har beskrivit att energipriserna dubblerats under året. Dock har arbetslösheten, konkurser och varsel i länet fortsatt att befinna sig på en låg nivå. En kraftig oro rapporteras från flera håll om att läget i länet kan förändras snabbt. De volatila elpriserna försvårar för företagen att planera långsiktigt. Företag kan komma att upphöra med produktion i länet, vilket i sin tur drabbar underleverantörer. Vidare, om köpkraften minskar och därmed efterfrågan, riskerar den goda ordergången för företagen att förändras.

Länets lantbruksföretag har under det senaste året påverkats av kostnadsökningarna på el och drivmedel samt av bristande tillgång på insatsvaror. Branschen har drabbats särskilt hårt eftersom det i många företag inte finns någon buffert. Grisproduktion och kycklingproduktion är vanlig i länet och företagen är mer drabbade då produktionen är energi-krävande. Därutöver har byggbranschen i länet påverkats eftersom de inte kan leverera byggprojekt utifrån ursprunglig budget. Tjänsteföretag rapporterar ett minskat intresse och färre kundförfrågningar. Restaurangbranschen drabbas också av höga energipriser, men också av höga livsmedelspriser. Besöksnäringen påverkades hårt under pandemin och har det fortsatt svårt både till följd av ökade kostnader och på grund av besparingar i hushållsekonomin.

I stora delar av östra länsdelen har vattensituationen under sensommaren och hösten 2022 varit i nivå med torka-åren 2016 och 2018. Vattenflöden har varit mycket låga och grundvattennivåer i stora och små magasin har varit mycket under de normala under lång tid. Torkan har påverkat stora delar av samhället. Emån och dess avrinningsområde har fått stor uppmärksamhet. Torkan har medfört att dricksvattenproducenter varit nära krisläge och i vissa fall har vatten körts ut till mindre vattenverk inom hela Emåns avrinningsområde. Länsstyrelsen har, med utgångspunkt för den regionala vattenförsörjningsplanen, påbörjat en översiktlig riskanalys av länets dricksvattenförsörjning och genomfört dialog om dricksvattenförsörjning med kommunernas VA-ansvariga.

Tillsyn

Länsstyrelsen har implementerat den nationella strategin för tillsyn enligt miljöbalken i tillsynsplanen och den har använts som underlag för prioriteringar i den egeninitierade tillsynen. Den ger tillsynsmyndigheterna en gemensam målbild att arbeta mot och ökar erfarenhetsutbytet, vilket bidrar till en mer likvärdig tillsyn över landet. I strategin finns vissa utpekade tillsynsområden där tillsynen nationellt behöver stärkas. Att tillämpa strategin i Länsstyrelsens arbete bidrar till att tillsynen prioriteras inom de områden där den ger störst miljönytta.

I enlighet med den nationella tillsynsstrategin har Länsstyrelsen prioriterat aktiviteter inom förorenade områden, illegal avfallshantering och energi. En handlingsplan har tagits fram för strategisk tillsyn av förorenade områden med syftet att ge förutsättningar för ett mer strategiskt och systematiskt arbete för att uppnå miljömålet Giftfri miljö och för att verka för att Agenda 2030 uppnås. Målet är att öka takten på arbetet för att områden med stor eller mycket stor risk, riskklass 1 och 2, ska vara åtgärdade år 2050. Kommunerna har tillsynsansvar över majoriteten av länets förorenade områden vilket gör att deras egeninitierade arbete med tillsyn av prioriterade objekt är helt avgörande för att 2050-målet ska nås. Länsstyrelsen verkar för att kommunerna upprättar motsvarande planer.

Länsstyrelsen har deltagit i nationella projektet inom Miljösamverkan Sverige. Ett av projekten är Aktualisering av tillsynsplanens modellen. Projektet har bidragit till en mer enhetlig utformning av Länsstyrelsens tillsynsplaner samt säkerställt att det som enligt lagstiftningen ska vara med i en tillsynsplan finns med. Den nya modellen har använts vid framtagandet av Länsstyrelsens tillsynsplan för 2023.

Vidare har myndigheten tagit fram indikatorer och nyckeltal för att följa upp Länsstyrelsens arbete med miljötillsyn. Indikatorerna och nyckeltalens syfte är att visa på vilken effekt Länsstyrelsens tillsyn har. Att följa upp indikatorer och nyckeltal innebär att vi på sikt kan följa om upp om tillsynen bidrar till en bättre regel efterlevnad hos medborgare och företag och inom vilka områden tillsynen eventuellt behöver stärkas.

Under året har vi deltagit i genomförandet av regeringsuppdraget Att främja en mer effektiv och enhetlig tillsyn enligt miljöbalken. Insatserna har koncentrerats till de delar i uppdraget som handlar om uppföljning och utvärdering samt kompetens och utbildning. Länsstyrelsen deltar även i Tillsynsrådet där regeringsuppdraget samordnas mellan deltagande myndigheter. Vårt deltagande i uppdragen har bidragit till en ökad samverkan mellan myndigheter, en möjlighet att informera om hur länsstyrelserna arbetar med tillsyn och hur tillsynen kan utvecklas och göras mer effektivt och enhetlig. Vidare bidrar medverkan till att tillsynsmyndigheternas behov av rätt kompetens för att kunna bedriva tillsyn ska tillgodoses, vilket också kommer att bidra till en ökad rättssäkerhet.

Länsstyrelsen har under året genomfört uppföljande tillsyn riktad mot samtliga kommuner inom området rökfria miljöer. Vi tillämpade en ny metod i form av enkätutskick för att nå fler kommuner mer övergripande. Uppföljningen visade att det fanns brister i merparten av kommunerna, framför allt gällande tillsynen inom områdena lekplatser, idrottsplatser och kollektivtrafik.

I likhet med tidigare har Länsstyrelsen ansvarat för att genomföra den praktiska fisketillsynen i hela Vättern. Arbetet bedöms ha varit fortsatt effektivt genom ett nära samarbete med övriga länsstyrelser runt Vättern, samt berörda polisdistrikt. Regel- efterlevnaden har varit god med endast fem polisanmälda regelöverträdelser, vilket är den lägsta siffran sedan Länsstyrelsen tog över tillsynsansvaret för nästan 20 år sedan. Under året har en första version av en funktion för digital registrering av fisketillsynens utfall i fält tagits fram och testats. Resultaten är positiva och avsikten är att göra en slutlig version under 2023 som kan börja användas i fisketillsynen samt spridas till övriga länsstyrelser.

Tvårvillkorskontroller av länets lantbrukare genomförs årligen av Länsstyrelsen och innebär en tillsyn av om lagkrav och andra krav på verksamheterna, vid sidan av stöd- villkor, efterföljs. Det innebär både att genomföra fullständiga kontroller, utifrån ett specifikt urval, och att uppmärksamma tvårvillkorsbrister i samband med övriga kontroller. Under 2022 fortsatte arbetet, som påbörjats under 2021, med att stärka samarbetet mellan de verksamheter som hanterar tvårvillkorskontroller och med att säkerställa enhetliga bedömningar.

Generationsmålet, miljö kvalitetsmål och Agenda 2030

Samverkan och främjande

Länsstyrelsen har en aktiv dialog och samverkan med bland andra länets kommuner och Region Jönköpings län inom arbetet med både Agenda 2030 och miljömålen. Inom båda områdena håller Länsstyrelsen i regelbundna nätverksmöten med tjänstepersoner från kommunerna och Region Jönköpings län. Träffarna bidrar till en ökad samsyn och dialog mellan aktörerna samt ger stöd i aktuella frågor för att främja arbetet med Agenda 2030 och miljömålen. På så sätt ges förutsättningar för att öka genomförandet av åtgärder på lokal nivå. Utöver de ordinarie nätverksmötena har Länsstyrelsen arrangerat en gemensam kurs i förändringsledning för kommunernas miljö- och hållbarhetsstrategier.

Mötesplats miljömål är digitala fördjupnings- möten i ett specifikt ämne som Länsstyrelsen ordnar och bjuder in kommunerna och Region Jönköpings län till. Mötena är en plattform för dialog, erfarenhetsutbyte och spridning av goda exempel. Ämnena kan exempelvis relatera till någon pågående åtgärd kopplat till länets gemensamma åtgärdsprogram för miljömålen eller beröra ett aktuellt ämne eller något önskemål från exempelvis kommunerna. Under 2022 har fem möten ordnats. Innehållet har handlat om resultat från regionala miljömålsupp- följningen, grön ekonomi, LONA, dagvatten- guide och recipientmall med fokus på sam- hällsplanering samt avfallsförebyggande arbete. Det sistnämnda tillfället genomfördes i samarbete med Naturvårdsverket och då medverkade även andra länsstyrelser och kommuner.

Specifikt för miljömålet Begränsad klimat- påverkan och länets Klimat- och energi- strategi är klimatrådet, en betydelsefull sam- verkansplattform som samlar aktörer från flera olika samhällssektorer i Jönköpings län. Under år 2022 har fokus varit på att starta genomförandet av de två åtgärdsprogrammen Minskad klimatpåverkan och Anpassning till ett förändrat klimat. Klimatrådet genomför varje år en Klimatvecka med en stor mängd aktiviteter runt om i länet. Se avsnitt Energi och klimat

Att samverka kring framtagande och genom- förande av läns gemensamma åtgärdsprogram för miljömålen är en framgångsfaktor. Under året har ett omfattande arbete lagts ner på att förnya två åtgärdsprogram; åtgärdsprogram vattnets miljömål och åtgärdsprogram hälsans miljömål. Med utgångspunkt i nuläges- analyser för de aktuella miljömålen har ett flertal arbetsgrupper med representanter från olika organisationer i länet gemensamt arbetat fram åtgärder som bidrar till miljö- målen och Agenda 2030. Aktörer i länet tar beslut om vilka åtgärder de åtar sig att genomföra under programperioden 2023- 2027. Därutöver har mycket arbete också lagts ner på att analysera nuläge och starta processen med förnyelse av åtgärds- programmet i Grön handlingsplan.

Det innehåller åtgärder för grön infrastruktur, friluftsliv och miljömålen Ett rikt växt och djurliv, Levande skogar, Myllrande våtmarker, Ett rikt odlingslandskap samt God bebyggd miljö.

Alla åtgärder i åtgärdsprogrammen följs upp varje år i åtgärdswebben. Organisationer som har åtagit sig åtgärderna rapporterar hur det går med arbetet med respektive åtgärd. Utöver den ordinarie åtgärdsuppföljningen har också slutuppföljning gjorts för de avslutade programmen som rör hälsans och vattnets miljömål. Genomförandet av åtgärderna sker relativt väl enligt plan även om starten av en del åtgärder är försenade.

Redovisa utvecklingen miljömål

Länsstyrelsen har genomfört regional årlig uppföljning av miljömålen. Information om pågående åtgärder inhämtas från länets kommuner, näringsliv och Region Jönköpings län. Årets uppföljning av miljömålen visar att det genomförs många åtgärder av aktörer i länet som kommer att ge positiva effekter för miljön på sikt. Det genomförs bland annat fysiska investeringar, beteendeförändringsprojekt, förbättrade planeringsunderlag, kunskapshöjande insatser och stöd till kommunernas strategiska arbete med miljömålen.

Trots mängden insatser är det långt kvar till att nå miljömålen i Jönköpings län och det finns ett stort åtgärdsbehov. Takten igenomförandet behöver öka eftersom samhällsomställningen är långt ifrån tillräcklig. Miljömålen behöver integreras och få ökat genomslag i verksamheter, i politiken, hos företag och hos allmänheten. Vissa perspektiv behöver särskilt beaktas i betydligt högre grad, såsom hållbar konsumtion, biologisk mångfald, giftfri miljö, minskad klimatpåverkan och hållbar samhällsplanering. Det behövs dels mer effektiva nationella styrmedel, dels fortsatt engagemang och genomförande på regional och lokal nivå. Åtgärder som ger positiv effekt för flera områden samtidigt är angelägna att identifiera och genomföra.

Utvecklingen för miljömålen i Jönköpings län är mestadels oförändrad jämfört med förra året trots att många åtgärder genomförs.

Endast ett mål, Grundvatten av god kvalitet, är nära att nås. För målet Ett rikt odlingslandskap har utvecklingen i länet ändrats från negativ till neutral trend och för målet Levande skogar har utvecklingen i länet ändrats från neutral till negativ trend. I övrigt visar uppföljningen inte på några förändringar.

Redovisa utvecklingen Agenda 2030

Länsstyrelsen har tagit fram en regional lägesbild med utgångspunkt i Agenda 2030. Resultatet är en rapport med ett tvärsektoriellt perspektiv som beskriver utvecklingen utifrån ett urval av områden som är av betydelse för länet och hur de samspelar med varandra. Den är uppdelad i fem avsnitt under vilka ett antal Agenda 2030-mål samlats i ett kluster. Varje avsnitt berör social, miljömässig och ekonomisk hållbarhet. Rapporten "Läget i Jönköpings län. Vår väg mot Agenda 2030" bör ses som ett komplement till annan uppföljning och analys som görs på mer detaljerad nivå inom olika sakområden.

De fem avsnitten är; Livskraftiga landsbygder med goda förutsättningar för hållbart näringsliv, Ojämliga levnadsvillkor och målkonflikter vid markanvändning, Miljöutmaningar som påverkar vår hälsa, Våra ekosystem fungerar sämre i takt med att fler arter utrotas, Klimatanpassning behövs och våra utsläpp måste minska. Bland annat har följande problematiserats när det gäller länets utveckling mot Agenda 2030.

Med invånarnas välmående i fokus måste vi hantera målkonflikter kopplat till mark- och vattenanvändningen. Jönköpings län är ett lantbrukslän och näringen har en viktig roll att spela för att bevara natur- och kulturvärden och för livsmedelsförsörjningen. Andelen jordbruksmark består i hög utsträckning av åkermark, men andelen och antalet lantbrukare minskat under de senaste åren och betesmarker växer igen. Att ge förutsättningar för bo och verka på landsbygden är därför centralt för Jönköpings län. Tillgången till bredband, kommersiell och offentlig service varierar dock geografiskt i länet samt mellan olika grupper i samhället.

Andelen betesmark och slåtterängar av den totala jordbruksmarken är betydligt högre än i riket. En översiktlig kartläggning av odlingslandskapets ekosystemtjänster visar på goda förhållanden för försörjande ekosystemtjänster. Det beror till stor del på den omfattande mjölk- och köttproduktionen och dess anknutna vallodling. Det finns ett ökat intresse för återskapandet av ängsmark och andra naturvårdande insatser från markägare för att stärka den biologiska mångfalden. De reglerande ekosystemtjänsterna är emellertid färre och utvecklingen för den biologiska mångfalden i odlingslandskapet är utvecklingen dessvärre negativ. Antalet rödlistade arter knutna till odlingslandskapet har ökat. I Jönköpings län finns också flertalet skogsanknutna arter som bedöms hotade eller nära hotade. För att arter ska kunna överleva i stabila ekosystem behöver vi skydda natur. Andelen skyddad natur i Jönköpings län är betydligt lägre jämfört med genomsnittet i landet.

Jönköpings län har en omfattande tillverkningsindustri inom vilken hög andel av befolkningen är sysselsatta. Det är en av förklaringarna till att arbetslösheten i länet är lägre än i riket. Dock är tillverkningsindustri energikrävande och energikrisen har slagit hårt mot många företag, särskilt de med energikrävande produktion. Hur det kommer att påverka arbetslösheten framöver återstår att se. Elanvändningen i länet är betydligt högre än vad som produceras i länet. Jönköpings län, liksom landet i helhet, behöver öka andelen förnybar energi och samtidigt sträva efter att minska energianvändningen och arbeta med energieffektiviseringar.

I Jönköpings län har det under lång tid funnits många företag som har släppt ut och fortfarande släpper ut föroreningar till omgivande mark, grundvatten eller vattendrag, vilket innebär en ökad risk för människors hälsa. Utsläppen innebär vidare att många sjöar, vattendrag och grundvattenförekomster i länet har otillfredsställande eller dålig vattenstatus. Antalet förorenade områden är högre än de flesta

andra län i Sverige. Andel vattendrag med god ekologisk status är betydligt lägre i länet jämfört med genomsnittet för Sverige som helhet.

I Jönköpings län minskar de territoriella utsläppen av växthusgaser, men minskningstakten behöver öka och det återstår mycket innan vi är i linje med internationella, nationella och regionala klimatmål. Största delen av länets utsläpp av växthusgaser kommer från transporter. En stor utmaning för Jönköpings län är att biltrafiken är dominerande och att infrastruktur för bil prioriteras högre än infrastruktur för gång, cykel och kollektivtrafik. Luftföroreningar minskar i länet, men ökning av dieslbilar gör att problem med vissa luftföroreningar kvarstår i en del av länets kommuner.

Flera kommuner i länet har de senaste åren upplevt stora utmaningar till följd av bland annat värmeböljor, torka, skyfall, översvämningar och låga grundvattennivåer. Utifrån de klimatscenarion för ett förändrat klimat som prognosticeras för länet har platser med förhöjd risk att drabbas av skyfall, översvämningar och skred pekats ut. Det finns ett flertal förorenade områden som omfattas av denna förhöjda risk. Högre temperaturer kan även medföra att rörligheten hos föroreningar i mark ökar. Uppdaterade underlag och kartläggningar behövs för att ha kunskap upp vilka förorenade områden som berörs. Även framkomsten av invasiva arter förväntas öka med klimatförändringarna och behöver motverkas. Barn- och äldre är särskilt utsatta grupper är särskilt viktiga att värna i klimatanpassningen. I samhällsplaneringen är grönområden ett viktigt fokus.

Övrigt arbete Agenda 2030

Under året har några verksamhetsområden arbetat med workshops för att kartlägga hur vi idag bidrar till Agenda 2030 och hur vi kan utveckla vårt arbete för att bidra ytterligare och kunna inkludera fler perspektiv. Metoden har utgått från det processtödd som tidigare tagits fram länsstyrelsegemensamt. Dessutom har Agenda 2030 inkluderats i flera av de

processkartläggningar som Länsstyrelsen har arbetat med under året.

för 2023 och kommer bli mer synligt än tidigare i detta dokument.

Agenda 2030 och områden inom 5§ länsstyrelseinstruktionen har inkluderats i framtagande av länsstyrelsens årliga inriktning

Länsstyrelsen har stöttat ledningsgruppen i en av länets kommuner i arbetet med att inkludera Agenda 2030 i sin styrmodell.

INTEGRERING AV TVÄRSEKTORIELLA FRÅGOR

Förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion (länsstyrelseinstruktionen) 5§ tar upp ett antal tvärsektorielles frågor som ska hanteras i vårt myndighetsarbete. Bland annat ingår jämställdhet, könsuppdelad statistik, barnperspektiv, tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning, mänskliga rättigheter, folkhälsa samt att förenkla för företag.]

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
5§ p1 Integrering av jämställdhetsperspektiv	Länsstyrelseinstruktion
5§ p2 Individbaserad statistik med kön som fördelningsgrund	Länsstyrelseinstruktion
5§ p3 Vid beslut och andra åtgärder som kan röra barn, analysera konsekvenserna och ta särskild hänsyn till barns bästa	Länsstyrelseinstruktion
5§ p4 Verka för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning	Länsstyrelseinstruktion
5§ p5 Integrera mänskliga rättigheter genom att belysa, analysera och beakta dem, särskilt skyddet mot diskriminering	Länsstyrelseinstruktion
5§ p6 Beakta folkhälsomålet i arbetet med bl. a regional tillväxt, samhällsplanering, krishantering samt alkohol och tobak	Länsstyrelseinstruktion
5§ p7 Verka för att förenkla för företag	Länsstyrelseinstruktion
1C1 Förenkla för företag åtgärder	Regleringsbrev

Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E. Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Länsstyrelsen har en strategisk plan för 2021–2023 och tar utifrån den varje år fram en årlig inriktning. I den årliga inriktningen för 2022 har integrering av de sektorsövergripande områdena stärkts sedan 2021. Det finns mål och aktiviteter för att integrera de tvärsektorielles perspektiven i merparten av inriktningsmålen. Trots det har inte perspektiven fått genomslag i verksamheten inom alla verksamhetsområden.

Det finns framgångsrika exempel. Ett sådant är projekt social hållbarhet i fysisk planering som pågick från hösten 2021 fram till slutet av 2022 och omfattade bland annat de sex första punkterna i 5§. Under projektets gång arbetade Länsstyrelsen med att skapa en intern samsyn kring den sociala hållbarhetens

roll och betydelse i fysisk planering. Länsstyrelsen medverkade med kompetens inom mänskliga rättigheter och barnets rättigheter under året på en utbildningsdag för samhällsplanerare och hållbarhetsstrateger i kommunerna. Under året påbörjades också utvecklingen av en checklista för social hållbarhet i fysisk planering som ska fungera som ett stöd i arbetet med yttranden över bland annat översiktsplaner, detaljplaner och planprogram.

I syfte att ge bättre förutsättningar för ett genomgripande och systematiskt arbete i myndigheten med de tvärsektorielles perspektiven har detta lyfts tidigt i framtagande av 2023 års årliga inriktning.

Jämställdhet och könsuppdelad statistik

Könsuppdelad statistik

Länsstyrelsen använder könsuppdelad statistik som underlag i flera delar av sin

verksamhet. Exempel från året är projektet ATTRACT, som handlar om hållbar arbetspendling, och en rapport om social hållbarhet i Jönköpings län vars underlag till stor del består av individbaserad statistik. Se bilaga E för länsstyrelsernas gemensamma arbete med könsuppdelad statistik.

Jämställdhetsintegrering

Länsstyrelsen har med ett jämställdhetsperspektiv i sitt brottsförebyggande arbete. Såväl risk- och skyddfaktorer som brottslighet och utsatthet för brott ser olika ut för flickor och pojkar, vilket är viktigt att spegla i arbetet. Vidare har Länsstyrelsen under året integrerat jämställdhet i alla delar av arbetet med föräldraskapsstöd, vilket beskrivs ytterligare under rubriken Folkhälsa, jämställdhet, integration m.m.

Under 2022 genomförde Länsstyrelsen en jämställdhetsutbildning för Naturnära jobb. Utbildningen inkluderade även information om mäns våld mot kvinnor. Gröna jobb är en mansdominerad sektor. Under 2022 ökade andelen kvinnor successivt i arbetslaget för Naturnära jobb. I slutet av året var huvuddelen av de anställda kvinnor.

Barnrätt

Länsstyrelsen har informerat samtliga avdelnings- och enhetschefer om kunskaps- och metodstöd för barnets bästa för att stärka barnrättsperspektivet i verksamheten. Stödet kan användas av cheferna själva på deras respektive avdelning och enhet och det finns tillgängligt för alla att använda på Länsstyrelsens intranät. Länsstyrelsen har vidare genomfört workshops för att uppmärksamma hur prövning av barnets bästa kan göras i olika delar av verksamheten. Bland annat har förslag på texter som kan användas för att belysa barnrätt i yttranden över detaljplaner utarbetats.

Länsstyrelsens roll vid samråd och prövning av miljöfarliga verksamheter bidrar till ökad tillgänglighet för bland annat barn samt till information om miljöfarliga verksamheter sprids till berörda, till exempel närliggande bostadsområden och skolor.

Genomgående i Länsstyrelsens brottsförebyggande arbete finns ett barnrättsperspektiv då barn och unga är en central målgrupp i det brottsförebyggande arbetet

Mänskliga rättigheter och folkhälsa

För att stärka Länsstyrelsens medarbetare i deras uppdrag har en fördjupning i den statliga värdegrunden gjorts i samverkan med Uppsala universitet. Bland annat har frågor om bemötande, jävssituationer, rättssäkerhet och förtroende för myndigheten diskuterats på avdelningarna.

I Länsstyrelsens utbildningar för kommunala valnämnder har mänskliga rättigheter och tillgänglighet lyfts. Valnämnderna har bland annat fått utbildning om rösträtt och demokratisk delaktighet för personer med funktionsnedsättning samt tillgänglighet i vallokaler.

I de nationella kulturmiljömålen är inkludering och delaktighet utpekade som viktiga områden och Länsstyrelsen arbetar för att främja människors livsmiljö. En rik kulturmiljö är berikande för människor och har ett viktigt demokratiskt värde. Inom verksamheten eftersträvas en bredd där många grupper ska få sitt kulturarv och sina kulturmiljöer värderade och synliggjorda.

Under året har vi inom bidragsgivningen, som alltid, försökt att stötta så många sökanden som möjligt. Relaterat till samhällsplaneringen så lyfter vi kulturmiljön som resurs och bidrar till att ge kommunerna ökade möjligheter att värdera och säkerställa att kulturmiljövärdena kan utgöra en resurs i användningen av mark och vatten. Vi strävar även efter att söka konstruktiva lösningar för att kulturmiljöerna ska kunna tillgängliggöras för flera. Detta kan ske genom ökad fysisk tillgänglighet eller genom att vi direkt eller i samverkan arbetar för ökad kunskap.

Tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning

Under 2022 har samverkan inom ramen för funktionshinderspolitiken stärkts inom flera av våra verksamhetsområden. Länsstyrelsen har genomfört utbildningar om våld och funktionshinder i länet. Vidare har

tillgänglighet vid mottagande av skyddsbehövande från Ukraina uppmärksammats i dialoger med kommunerna. Funktionshinderperspektivet i arbetet med statsbidrag inom integration har stärkts.

Vid renoveringen av Länsstyrelsens lokaler har arbetet följt Boverkets och Myndigheten för delaktighets riktlinjer för tillgänglighet för att säkerställa att våra lokaler har god tillgänglighet för personer med funktionsnedsättningar. Några exempel är automatiska dörröppnare, hörselslinga samt golvmärkingar i entrén. Länsstyrelsen har också arbetat vidare med att utveckla tillgänglighet i digitala publiceringar under året.

Vid utformningen av olika anordningar för friluftslivet i skyddade områden gör Länsstyrelsen detta så långt det är möjligt utifrån att det ska vara tillgängligt för alla, exempelvis med särskild hänsyn till personer med rörelsenedsättning, kognitiv nedsättning eller synnedsättning. Även den nya basutställningen på Naturum Store Mosse utformas så att den blir tillgänglig för personer med olika funktionsvariationer, men den ska även passa olika kunskapsnivåer och vara inspirerande för barn. Länsstyrelsen beaktar också tillgänglighet i framtagandet av åtgärder i åtgärdsprogrammen för miljömålen.

Folkhälsa

Länsstyrelsen har i uppdrag att säkerställa att etablering av miljöfarliga verksamheter sker med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljö. Detta gör vi genom att delta vid samråd och planberedningar samt bidrar vi med regionala aspekter vid prövningar. Även i tillsyn av miljöfarliga verksamheter bidrar vi långsiktigt till att folkhälsan stärks genom till exempel kontroll av villkor i tillståndsbeslut. Länsstyrelsen beaktar också folkhälsa i framtagandet av åtgärder i åtgärdsprogrammen för miljömålen.

Under avsnitt Folkhälsa, jämställdhet, integration m.m. beskrivs arbetet med alkohol och tobak, i vilket folkhälsa beaktas. Folkhälsa har också varit en del i projektet social hållbarhet i fysisk planering som

beskrivs övergripande under avsnitt Integrering av sektorsövergripande områden.

Förenkla för företag

Länsstyrelsen bedriver ett kontinuerligt utvecklingsarbete för att förenkla både för företag och allmänhet. En betydande del av det arbetet innebär samarbete med andra myndigheter och regionala aktörer. För att arbeta mer enhetligt på nationell nivå deltar Länsstyrelsen i samarbeten med övriga länsstyrelser.

Länsstyrelsens breda uppdrag ställer höga krav på vårt sätt att kommunicera. I kontakten med länets företag är det viktigt med en tidig och involverande dialog. I vår strategiska plan framgår det att förenkla för företag är en viktig utgångspunkt i kontakten med företagen.

Service och bemötande

Inom en rad områden har Länsstyrelsen valt att initiera en tidig kontakt och nära dialog med länets företag. Länsstyrelsen har under året infört en resursbrevlåda och resurstelefon när det gäller vattenverksamhet och naturtillsyn/prövning som har bidragit till ökad tillgänglighet och snabbare återkoppling.

Support i samband med SAM-ansökan är viktig för lantbruksföretagare. Länsstyrelsen deltar i den nationella telefonsupporten En väg in (EVI) med information om stödregler och teknisk support vid ifyllandet av uppgifter i e-tjänsten för ansökan om jordbrukarstöd.

Inom djurskyddsverksamheten har vi en löpande dialog med Lantbrukarnas Riksförbunds omsorgsgrupp och vi efterfrågar synpunkter om hur vi ska kunna underlätta och förenkla för lantbrukarna. Under hösten har Länsstyrelsen tillsammans med LRF genomfört dialogmöten med fokus på djurskyddet. Syfte med träffarna är att öka det förebyggande arbetet inom lantbruket samt skapa att förutsättningar för dialog och gemensamma insatser för en god djuromsorg.

Digitala förenklingar

Flera digitala lösningar och arbetssätt har implementerats under året för att underlätta

för företag. I samband med att nya regler för tillstånd för e-cigarettor och e-vätskor införts har Länsstyrelsen arbetat för att processen för tillstånden ska bli så smidig som möjligt för företagen. Genom att en ny e-tjänst lanserats har handläggningstiden kortats genom slopade remisser och avgränsat kompletteringsförfarande.

Länsstyrelserna har utvecklat e-tjänsten för anmälan om vattenverksamhet samt skapat en e-tjänst specifikt för anläggande av våtmarker. För att underlätta för verksamhetsutövare har e-tjänsten för ansökan om biotopskyddsdispens uppdaterats i syfte att vara mer användarvänlig.

Under året lanserade länsstyrelserna (Förvaltningsobjekt Natur) kartprogrammet Artsök som på ett enkelt sätt visar förekomster av arter i olika geografiska områden. Artsök kan beställas kostnadsfritt av aktörer utanför länsstyrelserna. Länsstyrelsen har bland annat fått mycket positiv respons från ett par konsultföretag. Beställningarna görs via webbplatsen www.artkoll.se som även uppdateras kontinuerligt med annan information om artdata.

Informationsinsatser

Flera insatser har genomförts inom olika områden i syfte att förenkla kommunikationen mellan företag och myndighet. Exempelvis har Länsstyrelsen uppdaterat sin webbplats med information och vägledning om samråd för anläggande av solcellsparker. Inom miljöskyddsområdet genomför Länsstyrelsen insatser för att underlätta för företagen bland annat genom att påminna om inlämnande av miljörapporter och om genomförande av periodiska undersökningar.

För att underlätta för stödsökande som beviljats landsbygdsstöd påminner Länsstyrelsen i ett tidigt skede om att slutdatum för utbetalning närmar sig för att ge de stödsökande tid och möjlighet att förbereda och skicka in en utbetalningsansökan. Inför ansökningsperioden informerar Länsstyrelsen i den egna tidskriften Förvetet om hur stödsökande kan undvika vanliga fel i SAM-ansökan. Vi har publicerat artiklar i Förvetet om stödmöjligheter i syfte att få en högre utnyttjandegrad av stödåtgärderna under förlängningsåren 2020–2022. Ett digitalt nyhetsbrev har tagits fram för att i ökad utsträckning nå ut med viktig information till länets alla lantbrukare.

Klimatveckan 2022 hade tema Klimatsmart näringsliv och riktade sig till företagare. Under klimatveckan arrangerades aktiviteter av de näringslivsfrämjande organisationerna om exempelvis nya verktyg och metoder och gavs information om investeringsstöd/ stödcheckar.

Som ett komplement till Energimyndighetens kampanj Varje kWh räknas har en läns-gemensam kampanj Tillsammans sparar vi el för Jönköpings län tagits fram och spridits till bland annat näringslivsorganisationerna. Syftet är att stärka länets företag och hushåll i energikrisen och uppmuntra till elbesparing. Detta gjordes tillsammans med klimatrådet, Energikontor Norra Småland och Region Jönköpings län.

Länsstyrelsen har i samverkan med Region Jönköpings län, länets kommuner och Smålands Turism pekat ut närmare 100 platser för laddinfrastruktur utanför tätort. Detta möjliggör för företag/verksamhetsutövare inom besöksnäringen och servicebutiker att, inom ramen för Klimatklivet, söka stöd för publik laddinfrastruktur.

ARBETSMILJÖ OCH MEDARBETARE

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
3 kap. 3§ förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
7 kap. 3§ förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Länsstyrelsen möjliggör sedan 1 januari 2022 för flexibelt arbete. En riktlinje har utarbetats som anger förutsättningarna för att kunna arbeta flexibelt och vilka konsekvenser det har för arbetsmiljön, utrustning, försäkringar, säkerhet och sekretess. Riktlinjen är väl förankrad och kunskapen om flexibelt arbetssätt är god. Utvärdering av arbetssättet kommer att göras under 2023.

Myndigheten har tillsammans med företagshälsovården tagit fram arbetsmiljöutbildningar, inom områdena ergonomi och hot och våld, riktade till både medarbetare och chefer. Utbildningsinsatserna har varit efterfrågade och utvärderingarna av utbildningarna visar att de varit både kunskapsförhöjande och uppskattade av medarbetarna.

Samtliga chefer har deltagit i kompetensförhöjande utbildningar inom arbetsmiljö och i utbildningar om att leda i förändring, om att leda och arbeta på distans samt om att hantera svåra samtal. I samband med dessa utbildningar, på chefsmöten och i avdelningsledningsgrupper, har det funnits utrymme för dialog i syfte att skapa möjlighet till erfarenhetsutbyte och kompetensförhöjning.

En rutin har tagits fram som anger att samtliga chefer ska genomgå en grundläggande arbetsmiljöutbildning, och först efter det, få arbetsmiljöuppgifter i sin roll som chef med personalansvar.

Myndigheten har tagit fram ett årshjul över aktiviteter som chefer ansvarar för att utföra under året kopplat till HR, ekonomi, planering och uppföljning. Syftet är att tydliggöra och skapa möjlighet till proaktivitet. Några av de aktiviteter som finns med i årshjulet, inom det systematiska arbetsmiljöområdet, är arbetsmiljödialog,

fysisk skyddsron, uppföljning och dialog om sjukfrånvaro och semesteruttag.

Vidare har ett nytt forum för erfarenhetsutbyte inom arbetsmiljöfrågor prövats. Forumet kallas Ledarskapsboost och syftar till att samla chefer kring ett visst tema i syfte att få en uppfräschning av kunskap inom ett visst arbetsmiljörelaterat område. Det är också ett tillfälle för erfarenhetsutbyte med chefskollegor.

Det partsgemensamma arbetet för att se över myndighetens erbjudande av friskvård är genomfört och bland annat har friskvårdsbidraget höjts. Länsstyrelsen har ett nära samarbete med företagshälsovården, både i syfte att förebygga och hantera sjukfrånvaro och för att utveckla en god arbetsmiljö. Länsstyrelsen bedömer att åtgärder som har vidtagits i syfte att ha en god arbetsmiljö har lett till att resultatet är gott.

Kompetensförsörjning

Personalomsättningen har ökat marginellt från 2021 till 2022, från 11,4 procent till 11,8 procent, vilket är jämförbart med personalomsättningen i staten som 2022 var 11,9 procent.

Länsstyrelsen är en kunskapsintensiv organisation med ett brett uppdrag. En förutsättning för att myndigheten ska kunna utföra sina uppdrag är att myndigheten kan attrahera chefer och medarbetare med rätt kompetens, men också att myndigheten erbjuder kompetensutveckling utifrån behov. Ett led i kompetensförsörjningen är att vi skapar en god arbetsmiljö och bra utvecklingsmöjligheter för våra medarbetare.

Att kontinuerligt, långsiktigt och systematiskt utveckla kompetensen hos våra medarbetare är en av myndighetens strategier för att klara kompetensförsörjningen på sikt. Våra

medarbetare får de individuella kompetensförsörjningsinsatser de behöver. Ett arbete med medarbetarskap har vidare inletts under 2022 med en medarbetardag bestående av föreläsning samt moment där alla var med och formulerade vad vi menar med medarbetarskap. Arbetet kommer att fortsätta under 2023 med ett medarbetarspel som tas fram med bred förankring.

I myndighetens kompetensutveckling för chefer har samtliga chefer deltagit i kompetenshöjande insatser inom arbetsmiljö, att leda i förändring, att leda och arbeta på distans samt svåra samtal. Tillitsbaserad styrning har varit ett tema vid ett seminarium. I samband med dessa utbildningar har också dialog genomförts på olika sätt, till exempel på chefsmöten eller avdelningsledningsgrupp i syfte att få erfarenhetsutbyte.

Vi bedömer att vi kan möta de behov våra chefer och medarbetare har kompetensmässigt med bra utbildnings- och utvecklingsinsatser.

Under 2022 har vi bytt rekryteringssystem. I samband med det har vi sett över kommunikationen mellan oss som myndighet och kandidater och bland annat uppmärksammat vikten av att ha tempo i rekryteringsprocesserna för att inte tappa intressanta kandidater.

En strategisk kompetensförsörjningsplan är ett utvecklingsområde. En plan som innehåller målsättningar på kort- respektive långsikt, alternativa utvecklingsvägar och utvecklingsinsatser för medarbetare och chefer kan stärka oss som arbetsgivare i arbetet med att attrahera, behålla och utveckla medarbetare.

Sjukfrånvaro

Kön och ålder	2022: Antal anställlda*	2022: Total sjuk- frånvaro i förhållande till sammanlagd ordinarie arbetstid (%)	2022: Sjukfrånvaro 60 dagar och längre i förhållande till total sjuk- frånvaro (%)	2021: Antal anställlda*	2021: Total sjukfrånvaro i förhållande till sammanlagd ordinarie arbetstid (%)	2021: Sjukfrånvaro 60 dagar och längre i förhållande till total sjuk- frånvaro (%)	2020: Antal anställlda*	2020: Total sjukfrånvaro i förhållande till sammanlagd ordinarie arbetstid (%)	2020: Sjukfrånvaro 60 dagar och längre i förhållande till total sjuk- frånvaro (%)
Män ≤ 29 år	9,0	0,9	-	7,1	0,7	-	3,7	-	-
Män 30–49 år	51,9	1,9	32,5	59,1	1,0	-	60,3	1,7	36,7
Män ≥ 50 år	40,3	4,4	66,0	34,7	3,8	66,1	31,5	2,4	22,9
Män totalt	101,2	2,7	51,9	100,9	1,9	41,4	95,5	1,9	31,0
Kvinnor ≤ 29 år	18,4	5,1	53,1	13,6	2,8	-	13,1	-	61,3
Kvinnor 30–49 år	122,4	4,5	53,4	118,0	3,5	58,3	101,0	3,8	51,6
Kvinnor ≥ 50 år	49,3	2,8	-	52,2	1,4	-	50,0	4,2	55,6
Kvinnor totalt	190,1	4,1	45,1	183,8	2,8	48,6	164,1	3,9	53,5
Samtliga ≤ 29 år	27,4	3,7	50,8	20,7	2,0	-	16,8	-	59,7
Samtliga 30–49 år	174,3	3,7	50,6	177,1	2,7	51,7	161,3	3,0	48,5
Samtliga ≥ 50 år	89,6	3,5	34,7	86,9	2,3	40,9	81,5	3,5	47,8
Samtliga totalt	291,4	3,6	46,6	284,7	2,5	46,9	259,6	3,1	48,8

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

*) Antal anställda beräknas som samtliga månadsanställda reducerat med anställningsperiod samt tjänstledighet om 100%. Därutöver räknas timanställdas anställningsomfattning utifrån antalet genomförda arbetstimmar under anställningsperioden.

Enligt 7 kap 3§ FÅB (2000:605) framgår att uppgifter för grupper med högst 10 anställda inte ska lämnas och inte heller om uppgiften kan hänföras till en enskild individ. Utelämnad uppgift har ersatts med ett streck i rutan.

Kommentar till tabellen sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron har ökat med en procent från 2021 till 2022. Långtidssjukskrivningarna har inte ökat utan det handlar om att fler har varit korttidssjukskrivna. Detta handlar sannolikt om att vi under 2022 återgick till att arbeta mer på kontoret.

LÄNSSTYRELSENS ARBETE MED NATIONELLA STÖDVERKSAMHETER OCH RESURSSAMVERKAN

I länsstyrelsernas gemensamma förvaltningsorganisation har Länsstyrelsen tagit ett betydande ansvar. Såväl förvaltningsobjekt Natur som förvaltningsobjekt Vatten och miljömål leds till stor del av oss då objektägare respektive förvaltningsledare är hemmahörande på Länsstyrelsen i Jönköpings län. Utöver detta har Länsstyrelsen i Jönköpings län bidragit i flera nationella stödverksamheter och i resurssamverkan.

Förvaltningsobjekt Natur och Vatten

Eftersom Länsstyrelsen i Jönköpings län har ett särskilt ansvar för förvaltningsobjekt Natur och Vatten och Miljömål följer här en kort beskrivning av arbetet inom dessa objekt. Ambitionsnivån inom förvaltningsobjekten var förhållandevis låg under året på grund av att begränsade resurser. Det har också varit problem med resursförsörjning på verksamhetsidan, vilket gjort att flera positioner varit vakanta under delar av året med otillfredsställande användarstöd som en konsekvens. Trots detta har flera insatser genomförts i Förvaltningsobjekt Natur som är värda nämna. Skogsstyrelsens data över älgbetesskador visas numera på Älgdata.se, sökfunktion (Artsök) för att hitta förekomster av hotade arter är uppdaterad så att den fungerar i GIS-system även hos externa användare, e-tjänst för registrering av kommunala beslut gällande strandskyddsdispenser, E-tjänst för rapportering av fälld kronhjort samt vidareutveckling av rapporteringssystem för åtgärder mot invasiva främmande arter. Vidare har arbetet med infosäkerhet och GDPR tillsammans med det länsstyrelsegemensamma stödet SAFIR kommit igång på ett bra och lösningsorienterat sätt.

I förvaltningsobjekt Vatten och miljömål har under året en helt ny version av Åtgärder i Vatten lanserats. Länsstyrelsernas största utvecklingsprojekt VattenInformations-System Sverige (VISS 2.0) har under året tillförts många nya resurser och gjort klart en övergripande krav- och behovsanalys. I det nuvarande VISS har mycket tid lagts på att systemet ska kunna leverera information för Sveriges rapportering av vattenförvaltningen till EU under 2023.

Under året har också nya samarbetsytor tagits fram för Åtgärdsprogram för vattenanknutna

arter (ÅGP), Samverkan kring nationella planen för miljöprövning av vattenkraften (NAP) och Regional vattenförsörjning liksom nya e-tjänster för Driftsstörning vattenverksamhet och Ansökan om fisketillsynsperson.

Samverkan med Naturvårdsverket är viktig då vi delar mycket information och verkar inom varandras IT-system samt finansierar system tillsammans. Samverkan har inom arbetet med våtmarker och invasiva främmande arter fortsatt på en bra och operativ nivå, medan samverkan kring exempelvis skyddade områden tillfälligt avstannat under året. Vi har också bidragit till att en dialog inletts med Naturvårdsverket för att samordna framtida utveckling och förvaltning av IT-stöd, till exempel frågor kring vem som ska ha det långsiktiga ansvaret för olika system och principer för ansvarsfördelning och eventuell flytt av systemansvar mellan myndigheterna.

På samma sätt är samverkan med Havs- och vattenmyndigheten (HaV) viktig. Under året har myndighetens medverkan i styrgruppen för förvaltningsobjekt Vatten och miljömål varit uppe för diskussion och landat i att HaV fortsätter vara ordförande i styrgruppen.

Andra uppdrag inom nationella stödverksamheter och i resurssamverkan

Länsstyrelsen har flera uppdrag där vi samordnar länsstyrelsernas arbete till exempel i den nationella samordningen inom jämställdhet och inom integration. I Miljösamverkan Sverige är vi ordförande i styrgruppen. I arbetet med EU:s gemensamma jordbrukspolitik 2021–2027 har en medarbetare varit länsstyrelsernas representant i en av sju tvärfunktionella grupper i Jordbruksverkets reformarbete för ett effektivt genomförande av GJP.

Länsstyrelsen har deltagit i arbetet med revideringen av länsstyrelsernas gemensamma digitala strategi, både i referensgrupp och i arbetsgrupp. Vi har deltagit i styrgruppen för piloten om ny mötesplattform för stora möten. Vidare har vi deltagit i testning av det nya handläggarsstödet för PBL-ärenden (Prozesso) och en medarbetare arbetar heltid med den nationella webbförvaltningen.

Inom GIS-området har Länsstyrelsen haft flera nationella uppdrag under året. Inom

Generellt kartstöd övertog Länsstyrelsen i Västra Götaland förvaltningsledarrollen från Länsstyrelsen i Jönköpings län som under året har bidragit med stöd, råd och erfarenhetsutbyte till de tillträdande förvaltningsledarna. Länsstyrelsen har också varit representerad som specialist för Portalen. Vi har varit drivande i förvaltning och utveckling av Geodatakatalogen. Även inom Support, ArcGIS Pro och WebbGIS har Länsstyrelsen bidragit med specialistkompetens.

ÖVRIG FÖRVALTNING OCH TRAFIKFÖRESKRIFTER

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p1 De allmänna valen	Länsstyrelseinstruktion
18§ Viltförvaltningsdelegation	Länsstyrelseinstruktion
1B3 Endast (delar av) vilt- och rovdjursförvaltningen	Regleringsbrev
1D7 Ersättning för skada av vilt på annat än renar, fisk och fiskeredskap	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Verksamhetsområdet omfattar många olika uppgifter och uppdrag. Som regionala valmyndigheter ansvarar länsstyrelserna för att planera och genomföra allmänna val, val till Europaparlamentet och nationella folkomröstningar. Mellan valen utses efterträdare för ledamöter och ersättare i region- och kommunfullmäktige som avgår under mandatperioden. Vidare fattar länsstyrelserna beslut om diverse förordnanden som borgerliga vigsselförrättare. Inom trafikområdet har länsstyrelserna bland annat ansvar för att besluta om lokala vägtrafikföreskrifter i vissa fall. Även tillstånd till tävling på vägar, skyltar och andra anordningar längs vägar samt beslut om sjötrafikföreskrifter ingår i länsstyrelsernas uppgifter och uppdrag.

När det gäller jakt- och viltvård beslutar länsstyrelserna om licensjakt och skyddsjakt

på stora rovdjur, klövdjur och vildsvin, bedriver tillsyn, bildar och upplöser viltvårdsområden, arbetar för att öka den frivilliga jaktsamverkan inom älgförvaltningen, granskar förvaltningsplaner och skötselplaner, beslutar om bidrag ur älgvårdsfonden, informerar om skadeförebyggande åtgärder och beslutar om ersättning för viltskador. Detta sker i samverkan med regionala intressen genom länets viltförvaltningsdelegation, som också fastställer övergripande riktlinjer för verksamhetsområdet.

Det övergripande nationella målet för *viltförvaltningen* är att alla djur som naturligt lever i Sverige ska finnas kvar på lång sikt i livskraftiga bestånd. Samtidigt ska tamdjurshållningen inte påtagligt försvåras och socioekonomisk hänsyn ska tas. Det nationella målet kompletteras i vissa fall med nationella och regionala mål för specifika arter.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Övrig förvaltning och trafikföreskrifter (20–21, 25)	2022	2021	2020
Antal årsarbetskrafter totalt	10,4	10,9	5,2
Antal årsarbetskrafter kvinnor	5,3	6,5	2,1
Antal årsarbetskrafter män	5,1	4,4	3,2
Antal ärenden, inkomna och upprättade	870	2 024	694
Antal beslutade ärenden	872	2 062	661
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	1	3	7
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	12 192	12 992	7 395
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	631	985	367

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	2022	2021	2020
Andel av länets totala jaktareal som ingår i något älgskötselområde (%)	Ökad samverkan i älgförvaltningen	Jakt och viltvård (218)	JaktAdm ¹⁾ ²⁾		90%	91%	91%

1) Administrationssystem, Länsstyrelsen

2) Länsstyrelsen har inte tagit fram något målvärde för den länsstyrelsegemensamma indikatorn

Kommentarer till resultatindikatorn

Länsstyrelsen har i många år verkat för att älgjakten ska organiseras genom älgskötselområden, vilket bidragit till att denna form av älgjaktsområden nu omfattar nästan hela länets registrerade älgjaktareal. Fördelen med älgskötselområden är att man kan bedriva älgjakten mer flexibelt och att den bygger på lokal samverkan. Lokala konflikter och ändrade markäggarförhållanden gör dock att älgskötselområdena inte är konstanta utan ändrar sig något i sin geografiska utbredning över tid.

Prestationer och effekter

Övrig förvaltning och Trafikföreskrifter

Länsstyrelsen fokuserar på att hantera ärenden rättssäkert och effektivt. Länsstyrelsen bidrar till att upprätthålla demokratin genom våra uppgifter inom allmänna val. Myndigheten underlättar för enskilda att ta tillvara sin rätt genom exempelvis möjligheten att deponera hyra eller arrende och genom vår prövning av överklagade beslut om parkeringstillstånd för rörelsehindrade.

Arbetet inom valområdet har varit intensivt för Länsstyrelsen i egenskap av regional valmyndighet. Det har, utöver sedvanliga efterträdarval, också omfattat förberedelsearbete inför de allmänna valen som exempelvis att administrera de politiska partiernas valsedelsbeställningar samt registrera förklaringar och samtycken från samtliga kandidater som finns med på valsedlarna. Länsstyrelsen har arrangerat utbildningar, bland annat för kommunernas valnämnder och berörda tjänstemän och för partiernas valsedelsbeställare.

Valmyndigheten lanserade ett nytt valdatasystem, ”Valid”, inför valet 2022. Detta medförde en del merarbete för Länsstyrelsen med utbildningar i systemet samt att ge support till användarna inom kommuner och partier.

Den slutliga röstsammanräkningen i riksdags-, kommunal- och regionvalen i länet hanterades av Länsstyrelsens valorganisation, som bestod av ett femtiotal medarbetare. Av dessa var 19 personer externt rekryterade och resterande del länsstyrelseanställda som särskilt avdelats för denna arbetsuppgift.

Sammanräkningen av riksdagsvalet (inklusive efterarbete i Valid) slutförde vi den 16 september och samtliga val var uppräknade och inregistrerade den 23 september. Totalt räknade Länsstyrelsen omkring 695 000 valsedlar under denna period. Som finansiering av arbetet med röstsammanräkningen erhöll länsstyrelserna medel från anslaget Allmänna val och demokrati. För Länsstyrelsen i Jönköpings län uppgick de totala kostnaderna för valarbetet till 2 mnkr varav 1,1 mnkr finansierades av nyss nämnda anslag och 0,9 mnkr fick finansieras av Länsstyrelsens förvaltningsanslag.

Viltförvaltning

Länsstyrelsen har det övergripande ansvaret för viltförvaltningen i länet. De arter som kräver mest aktiv förvaltning är älg, stora rovdjur och vildsvin, men också stora fåglar. Även kron- och i dovhjort tar en allt större plats i förvaltningen i takt med att de sprids i länet. I synnerhet har dovhjorten ökat snabbt de senaste åren.

Lodjursinventeringen i länet visade på elva lodjursföryngringar. Det är det högsta antal föryngringar som noterats sedan inventeringarna startade och är med god marginal över miniminivån 3,5 föryngringar per år. Under året har ytterligare ett vargrevir i länet konstaterats, vilket gör att länet nu berörs av två revir. Kungsörnsinventeringen har under året genomförts i samarbete med lokala ornitologer och resultatet visade en häckning med lyckat resultat och att ytterligare fyra revir har tillkommit, vilket är normalt. Länsstyrelsen har beslutat om licensjakt på tio lodjur i länet år 2022, vilket kan jämföras med åtta föregående år. Nio djur har fallits

under året och trots licensjakten har lodjuren fortsatt att öka i länet. Beslutsprocessen för licensjakten är väl samordnad inom södra rovdjursförvaltningsområdet och den beskattningsmodell som Sveriges lantbruksuniversitet tar fram är till stor hjälp för att skapa en vetenskaplig grund och förutsägbarhet i processen. Länets viltförvaltningsdelegation har fortsatt en viktig roll som rådgivande och styrande.

I länets nordvästra del där ett nytt vargrevir etablerades vintern 2021/2022 har Länsstyrelsen fortsatt med information till och dialog med jägare och tamdjursägare. Länsstyrelsen har deltagit i ett EU-projekt där rundabordssamtal med oberoende samtalsledare har ökat kunskapen om god kommunikation. Älgförvaltningsgruppen har tillsammans med älgskötselområden, Svenska jägareförbundet och Länsstyrelsen tagit fram älgskötselplaner i områden med vargrevir. Planerna har lett till en kraftig minskning av tilldelningen älgar att falla, i synnerhet blev tilldelning av vuxna djur nära noll. Trots att många jägare upplever oro och försämrad livskvalitet på grund av vargens etablering har samarbetet varit gott och konstruktivt. Det är en utmaning att etablera och vidmakthålla förtroendet för staten i samband med vargetablering. Även om vargrevir endast finns i en liten del av länet så har vargförekomsten generellt ökat på grund av vargens expansion söderut. Under året har det första rovdjursavvisande stängslet satts upp i vargreviren. För att tillgängliggöra relevant information skickar vi ut SMS till tamdjursägare i samband med konstaterat rovdjursangrepp på tamdjur och vi har också en nyskapad sida på vår webbplats med aktuella rovdjurshändelser.

Ur ett viltskadeperspektiv har varken antalet rovdjursangrepp eller skador orsakade av vilda fåglar ökat jämfört med tidigare år. Däremot har kostnaderna för förebyggande åtgärder samt i viss mån även besiktning av tamdjur ökat. För viltskador på tamdjur betalade Länsstyrelsen ut 606 847 kronor till förebyggande åtgärder, i huvudsak rovdjursavvisande stängsel. Ersättningar för rovdjursangrepp på tamdjur uppgick till 78 680 kronor fördelat på åtta mottagare. För skador på gröda orsakade av vilda fåglar

betalade vi ut 238 638 konor, varav 54 procent gick till förebyggande åtgärder och 46 procent till ersättning av skador.

Efter att kontinuerligt ha ökat fram till 2020 så har vildsvinsstammen, baserat på antalet viltolyckor, minskat de senaste två åren. Troligen beror det på effektivare jakt med hjälp av mörkerriktmedel och lokal samverkan. Dock finns det rapporter om att den nedåtgående trenden lokalt är bruten. Länsstyrelsen har fortsatt att inventera skador av vildsvin på gröda. I det område som vi återinventerade visade skadenivån en tydlig minskning. Länsstyrelsen tog som första länsstyrelse i landet beslut om att förbjuda utfodring enligt de nya bestämmelserna i jaktlagen som trädde i kraft den 1 oktober 2021. Våra beslut överklagades och de klagande fick rätt i Förvaltningsrätten. Frågan väntar nu på sitt avgörande i Kammarrätten.

Efter att älgstammen ökat de senaste tre åren, vände stammen åter ner hösten 2022. Detta beror sannolikt på en minskad reproduktion, vilket kan vara en konsekvens av klimatförändringar. Det finns indikationer på att torra vårar och somrar orsakat sämre kondition på kor och kalvar, vilket lett till färre och mindre kalvar. Älgbetesskadorna i skogsbruket ligger på en hög nivå, vilket lett till att skogsbruksintresset i vissa älgförvaltningsområden sänkt målen för älgstammens täthet lägre än vad jägarintresset accepterat. Vissa älgskötselområden, eller delar därav, överväger därför att ombilda sig till licensområden som innebär mindre ansvar för uppföljning och dialog. Det är en signal på att man inte längre tycker att det är lönt att samarbeta. Samarbetets klimatet mellan skogsbruk- och jägarintressen är lokalt mycket ansträngt. Länsstyrelsen har, förutom dialog, gett extra stöd till dessa licensområden genom att sammanställa faktunderlag och göra analyser och bedömningar som underlättat deras arbete med förvaltningsplaner. Särskilt fokus har vi lagt på att kvalitetssäkra beräkning av älgtäthet med hjälp av ett nytt nationellt verktyg för detta.

Resultatbedömning

Övrig förvaltning och Trafikföreskrifter

Länsstyrelsen bedömer det sammantagna resultatet inom områdena Övrig förvaltning och Trafikföreskrifter som gott. När det gäller de allmänna valen bedöms resultatet vara utmärkt. Valarbetet har hanterats med såväl hög rättssäkerhet som stor effektivitet. Det faktum att det varit tydligt uttalat från länsledningens sida att den slutliga röstsammanräkningen är en uppgift och ett ansvar för hela myndigheten har varit en betydelsefull grund för det goda resultatet. Andra viktiga framgångsfaktorer har varit den förhållandevis höga andelen intern personal som medverkat vid röstsammanräkningen, samt att stor omsorg har lagts vid att få ”rätt person på rätt plats” inom valorganisationen.

Viltförvaltning

Dialog, kunskapsinhämtning och kunskapsspridning har gjort att förvaltningen av de nybildade vargreviren varit förhållandevis god. Det finns dock en ganska utbredd misstro mot Länsstyrelsen kring vargreviret och inom rovdjursförvaltningen generellt. En förvaltning baserad på fakta vad gäller såväl lokal rovdjursförekomst som regler och politik är i kombination med öppenhet avgörande för att förbättra Länsstyrelsens förtroende. Med tanke på vargens expansion i södra Sverige verkar Länsstyrelsen för att regler, verktyg och kunskapshöjande insatser prioriteras nationellt. Expansionen går snabbt och det är viktigt att södra Sverige inom kort får verktyg att förvalta vargstammen. Rovdjursförvaltningen har således ett tydligt utvecklingsbehov vilket kräver ökade resurser.

LIVSMEDELSKONTROLL, DJURSKYDD, ALLMÄNNA VETERINÄRA FRÅGOR

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p2 Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor samt ledning och samordning av åtgärder mot djursjukdomar	Länsstyrelseinstruktion
4 a§ Utföra de uppgifter som en medlemsstat ska utföra vid Europeiska kommissionens samordning av revisioner enligt artikel 124 m.m. (datum för ikraftträdande 2022-01-28 (SFS 2022:13))	Länsstyrelseinstruktion
1D1 Kontrollplan för livsmedelskedjan	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Verksamhetsområdet kan delas in i områdena livsmedelskontroll, djurskydd, smittskydd, allmänna veterinära frågor, foder och animaliska biprodukter samt tillsyn av hund och katt. Tillstånd och prövning, tillsyn och kontroll, samverkan och samordning samt information är de arbetsmetoder som används för att genomföra uppdragen.

Inom livsmedelskontroll genomförs bland annat kontroll av verksamhetsutövare med primärproduktion av livsmedel.

Djurskyddsverksamheten omfattar planerade kontroller som anmälningskontroller, riktade både till verksamheter där djur ingår och till privatpersoner som håller djur. Även förprovning av djurstallar samt handläggning av tillståndsärenden ingår.

Smittskydd innehåller samverkans- och samordningsuppdrag kopplade till bland annat epizooti- och smittskyddslagens sjukdomar, hälsoövervakning samt kontroll av seminverksamhet.

Inom allmänna veterinära frågor bedrivs bland annat tillsyn av djurhälsopersonal, kontroll av läkemedel på gård samt kontroll av hästpass och avelsorganisationer.

Inom foder och animaliska biprodukter genomförs bland annat kontroll riktad till verksamhetsutövare med primärproduktion av foder samt till verksamheter där animaliska biprodukter hanteras.

Ärenden inom ramen för lagen om tillsyn av hund och katt är händelsestyrda och omfattar i allt väsentligt ärenden där hundar orsakat, eller riskerar att orsaka, skada.

Många av de nationella målen inom området framgår av den *nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan* (NKP). I NKP finns mål för olika områden. För *djurskydd* finns bland andra mål beträffande riskbaserad kontroll, resurseffektivitet och effekt av kontroll, och service. För *foder och livsmedel inom primärproduktionen* finns bland andra mål beträffande kontroll av primärproduktion.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor (28)	2022	2021	2020
Antal årsarbetskrafter totalt	14,9	13,8	13,2
Antal årsarbetskrafter kvinnor	12,9	11,8	11,4
Antal årsarbetskrafter män	1,9	2,0	1,8
Antal ärenden, inkomna och upprättade	2 385	2 343	2 270
Antal beslutade ärenden	2 191	2 356	2 299
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	49	8	7
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	18 213	15 817	15 559
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	0	0

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	2022	2021	2020
Andel genomförda normalkontroller (i förväg planerade och riskbaserade kontroller) i förhållande till anmälningskontroller (kvot)	Nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP)	Djurskydd	DUS1)	≥1	0,52	0,57	1,02
Andel kontrollobjekt med livsmedelsproducerande djur som ingått i planerad normalkontroll (%)	Nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP)	Djurskydd	DUS1)	10 %	1,0 %	1,8 %	4,8 %
Andel utförda av tilldelade primärproduktionskontroller (%)	Nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP)	Livsmedelskontroll	PRIMÖR2)	100 %	65 %	100 %	71 %

1) Register, Jordbruksverket

2) Register, Länsstyrelsen

Kommentarer till förändringen av resultatindikatorerna

Kvoten normalkontroller/anmälningskontroller är ungefär lika som 2021, men lägre än 2020 och tidigare år. Förändringarna är till stor del beroende på minskningen av normalkontroller under pandemin, och att åter genomföra fler antal normalkontroller har försvårats genom flera omfattande omhändertagandeärenden rörande katthållning.

Länsstyrelsen har, i likhet med tidigare år, inte uppnått 10%-målet. De underliggande register som ligger till grund för 10%-beräkningen har stora brister. Vi har fortsatt arbetet med registervård av Jordbruksverkets djurskyddskontrollregister.

Prestationer och effekter

Livsmedels- och foderkontroll samt övrig livsmedelskontroll

Länsstyrelsen har genomfört riskbaserad planerad kontroll av 30 av de i länet 2 000 registrerade livsmedelsanläggningarna. Uppmärksammade brister kan vanligen snabbt åtgärdas av producenten. Registrering av nya primärproducenter i Primör har skett kontinuerligt under året.

Vi har arbetat med den nödvändiga registervården av Primör efter överflyttningen av kompletterande uppgifter från Jordbruksverket. De senaste årens genomförda kontroller av primärproduktion av livsmedel har ökat medvetenheten bland länets primärproducenter om betydelsen av att registrera sin produktion av livsmedel i registret Primör. Myndigheten kontrollerar de produktionsformer där risken är störst att brister påverkar målet att i länet ha en produktion av säkra livsmedel för konsumenterna.

Myndigheten har anordnat två träffar för länets livsmedelsinspektörer och genomfört det planerade länsprojektet om samsyn inom livsmedelskontrollen 2022.

Djurskydd

Länsstyrelsen genomför planerade kontroller inom ramen för regionala och/eller nationella kontrollprojekt. Samtidigt får myndigheten ofta in klagomål om bristande djurhållning, vilka tidigare kallades anmälningar. Av dessa kommer många från allmänheten, men också från polisen eller andra länsstyrelser och även från olika organisationer. Klagomålen hanteras efter en fastställd nationell rutin.

En viktig del av det förebyggande djurskyddsarbetet utgörs av förprovningen av planerade stall, andra förvaringsutrymmen och hägn och av anläggningar för djur. Under året har vi också stärkt arbetet med att informera djurhållare om gällande regelverk, om vårt arbetssätt med djurskydd i länet. Lokala informationsmöten hölls under året i nära samarbete med Lantbrukarnas riksförbund (LRF) och LRF:s omsorgsgrupp. Vidare informerar vi i Länsstyrelsens tidning Förvetet och genom nyhetsbrev till djurhälsopersonalen i länet om myndighetens djurskyddverksamhet.

Länsstyrelsen arbetar med en riskbaserad, effektiv och rättssäker djurskyddskontroll och kontrollerna har anpassats utifrån de

lokala förutsättningarna. Normalkontroller har under året inte kunnat genomföras helt enligt plan. Klagomålsärendena har hanterats enligt beslutad rutin och fortsatt har många kunnat hanterats administrativt jämfört med tidigare år.

År 2019 inkom 574 klagomål. I början av pandemin noterades en tydlig nedgång och totalt inkom 480 klagomål under 2020 och 434 klagomål inkom 2021. Under år 2022 inkom 518 klagomål. Vi ser alltså en ökning av klagomålen mot nivåer liknande åren före pandemin. Det lägre antal klagomål under år 2020 och 2021 beror sannolikt på effekter av pandemin.

Länsstyrelsen har förprövat 49 planerade ny- och ombyggnader av stall, andra förvaringsutrymmen eller hägn för djur och 49 besiktningar har genomförts under året. Det kan jämföras med 2020, som var mer ett normalår, då myndigheten gjorde 83 förprovningar och 2021 då 76 förprovningar gjordes. Den stora prisökningen på byggvaror bedöms fortsatt bidra till minskningen. Länsstyrelsen har handlagt flera omfattande och därmed resurskrävande ärenden med verkställande av omhändertagande av många katter från kattsamlade djurägare. Inom djurskydd har alla ärenden om tillstånd för viss djurhållning och 90 procent av klagomålen hanterats inom målsättningen för handläggningstid. Vi har prioriterat en snabb återkoppling till de djurhållare som har kontrollerats, vilket har medfört att 96 procent av kontrollrapporterna har lämnats inom det nationella målet 21 dagar.

Under det senaste året har flera länsstyrelser och så även Länsstyrelsen i Jönköpings län, utsatts för ett misstroende och informationspåverkan från flera håll i samhället och även försök till otillbörlig myndighetspåverkan. Detta har varit riktat mot myndigheten, men också mot enskilda verksamheter och medarbetare inom myndigheten. Detta har resulterat i en än mer utsatt situation för exempelvis tillsyns- handläggare och därmed även en sämre arbetsmiljö. Det har inom vissa områden även medfört en viss del undanträngningseffekter i handläggningen. Dessa typer av systematisk misskreditering från externt

håll riskerar att på sikt leda till omedveten självcensur och där rättssäkerhet, likabehandling och transparens i hanteringen av enskilda ärenden åsidosätts. En fråga som på olika sätt kommer att behöva hanteras även under kommande år.

Djurhälsa och smittskydd

I samarbete med Jordbruksverket (JV) och Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) bevakar Länsstyrelsen det internationella och nationella läget rörande smittsamma djursjukdomar. Myndigheten följer upp att reglerade åtgärder utförs av verksamhetsutövarna, exempelvis inom salmonella-programmet för värphöns. De veterinära verksamheternas hygienplaner i länet följs fortlöpande upp i syfte att förhindra djursjukvårdsspridna smittämnen och sjukdomar. Området är till stor del incidentstyrt och Länsstyrelsen har agerat vid varje tillfälle som myndigheten har fått information om olika smittsamma djursjukdomar. Inom denna verksamhet har myndigheten regelbundna möten med länets smittskyddsläkare.

Det finns hygienplaner i samtliga av länets verksamheter inom djurens hälso- och sjukvård. Länsstyrelsen har tidigare granskat dessa dokument och har nu påbörjat fysiska kontroller för att se hur planerna efterlevs i praktiken. Fem av länets verksamheter besöktes under 2022. Med anledning av två laboratorierapporter har Länsstyrelsen genomfört kontroller av att veterinärer uppfyller sina skyldigheter avseende multiresistenta stafylokocker (MRSA och MRSP). Kontroll av en av djurhållarna genomfördes också. Kontroller avseende hygienplaner visar att veterinärerna följer i huvudsak Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2013:14) om förebyggande och särskilda åtgärder avseende hygien m.m. för att förhindra spridning av zoonoser och andra smittämnen (K112). Länsstyrelsen har genomfört alla sina planerade kontroller på djurhälsoområdet. Efter en anmälan från smittskyddsläkaren kontrollerade myndigheten efterlevnaden av allmänna och särskilda hygienregler vid ett av länets tillsynsobjekt.

Djurhälsopersonal och läkemedelsfrågor

Länsstyrelsen har fått in rapporter från 15 veterinärer som föreskriver läkemedel för villkorad läkemedelsanvändning i sammanlagt 29 besättningar. Myndigheten har gjort administrativ tillsyn av sex veterinärer och fysisk tillsyn av fyra veterinärer i högsta riskklassen utifrån Länsstyrelsens riskklassificering. Fem tillsynsbesök hos veterinärer som endast föreskriver läkemedel till sällskapsdjur har genomförts. Vi har genomfört 18 fullständiga riskbaserade kontroller av djurhållares läkemedelshantering på gård. I samband med kontroll av foder och livsmedel i primärproduktionen görs även viss kontroll av läkemedelshantering i verksamheter med djur. Kontrollen omfattar då dokumentation och att läkemedel används på ett tillåtet sätt. Under året har 12 sådana kontroller gjorts.

Animaliska biprodukter

Verksamheten sker främst genom kontroll av transporter med animaliska biprodukter och de transportörer som är ansvariga för dessa transporter. Vidare beslutar Länsstyrelsen efter ansökan från verksamhetsutövare om en omlastningsplats för animaliska biprodukter i länet kan godkännas.

En inventering av länets verksamheter som är registrerade för transport av animaliska biprodukter har påbörjats under 2022. Uppgifter om verksamheterna begärs in som en del i riskvärderingen inför kommande kontrollverksamhet. Under året har två nya verksamheter etablerats i länet. Transportverksamheten i länet bedöms ligga i en mycket låg riskklass och inför 2022 beslutades att ingen kontroll av dessa verksamheter skulle genomföras under året.

Tillsyn av hund och katt

Länsstyrelsen får in anmälningar om personer som misstänks för att inte hålla sin hund eller katt i enlighet med lag (2007:1150) om tillsyn över av hund och katt. Bristande regelefterlevnad handlar i många fall om bristande kunskap hos djurägare och anmälare. Länsstyrelsen fyller därför en rådgivande funktion. Ärendena hanteras enligt en nationellt överenskommen och fastställd rutin. Länsstyrelsen kan notera brister av tillsynen av hund och/eller katt i samband annan kontrollverksamhet.

Antalet tillsynsärenden ökade med cirka 35 procent 2022 jämfört med 2021, vilket är en fortsatt ökning från den tidigare noterade ökningen mellan 2020 och 2021. Tillsyn rörande hund och katt bedöms inte ha någon övergripande samhällsrelaterad effekt, men är för de personer, främst djurägare, i närområdet av en hundägare som fått föreläggande om åtgärder (koppel- eller munkorgstväng) är det mycket betydelsefullt. Åtgärder i tillsynsärenden har gett dessa personer en säkrare närmiljö.

Resultatbedömning

Länsstyrelsen har till del uppfyllt målen inom sakområdet. Efterdyningarna av pandemin har påverkat resultatet främst i början av året. Det finns utmaningar både inom djurskyddet och inom tillsyn av hund och katt med bristande resurser och ökat antal anmälningar. Verksamheten upplever också ett misstroende och viss informationspåverkan från flera håll i samhället som påverkar arbetsmiljön för handläggarna. Samtidigt har verksamheten upprätthållit en god djurskyddsverksamhet under rådande förhållanden, men den samlade bedömningen av resultatet för verksamhetsområdet är att det finns ett utvecklingsbehov.

REGIONAL TILLVÄXT OCH INFRASTRUKTURPLANERING

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p3 Regional tillväxt	Länsstyrelseinstruktion
3§ p4 Infrastrukturplanering	Länsstyrelseinstruktion
4§ p6 I utpekade län vara ansvarig för kontroller enligt artikel 23.4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1299/2013 m.m. (se Länsstyrelseinstruktion före 2022-09-20, datum för ikraftträdande 2022-01-28 (SFS 2022:13))	Länsstyrelseinstruktion
1C3 Regional utvecklingspolitik och den sammanhållna landsbygdspolitiken	Regleringsbrev
1C4 Mål i regionala utvecklingsstrategin m.m.	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Följande punkter sammanfattar uppgifterna och uppdragen inom verksamhetsområdet. Länsstyrelserna ska:

- Samordna och skapa förutsättningar för samverkan mellan viktiga aktörer i länet, för att skapa tillväxt i länet.
- Fördela bidrag och stöd för strategiska utvecklingsinsatser i länet.
- Bevilja ekonomiskt omsättningsstöd till enskilda näringsidkare och handelsbolag vars omsättning har minskat i större omfattning till följd av covid-19-pandemin.
- Bidra till planering av vägar och järnvägar genom att tillhandahålla statliga planeringsunderlag, godkänna miljökonsekvensbeskrivningar, samverka med sökanden i processen, besluta om tillstånd enligt miljöbalken och ha tillsyn över kommunala detaljplaner.
- Ingå i strukturfondspartnerskap för de regionala programmen för Europeiska regionala utvecklingsfonden och för de regionala handlingsplanerna för Europeiska socialfonden+.

Målet för den *regionala utvecklingspolitiken* är utvecklingskraft med stärkt lokal och regional konkurrenskraft för en hållbar utveckling i alla delar av landet, vilket inkluderar statliga myndigheters medverkan i det regionala tillväxtarbetet.

Den regionala utvecklingspolitiken ska även bidra till att nå andra mål:

- Den regionala utvecklingspolitiken ska bidra till att nå det långsiktiga klimatmålet och de nya etappmålen för minskad klimatpåverkan samt bidra till att nå övriga relevanta miljömål.
- Den regionala utvecklingspolitiken har en geografisk utgångspunkt där landsbygder ingår och därför ska den bidra till att uppnå landsbygdspolitikens mål.

Transportpolitikens övergripande mål är att säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgarna och näringslivet i hela landet. Utöver det övergripande målet finns ett funktionsmål om tillgänglighet och ett hänsynsmål om säkerhet, miljö och hälsa.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Regional tillväxt och infrastrukturplanering (30, 34)	2022	2021	2020
Antal årsarbetskrafter totalt	0,8	0,8	0,4
Antal årsarbetskrafter kvinnor	0,7	0,6	0,3
Antal årsarbetskrafter män	0,1	0,1	0,1
Antal ärenden, inkomna och uppräffade	38	33	31
Antal beslutade ärenden	42	41	23
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	7	4
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	895	793	477
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	472	2 460	2 074

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Prestationer och effekter

Länsstyrelsens bidrag till den hållbara regionala utvecklingen är betydligt bredare än det regionala tillväxtarbetet. Många delar i länsstyrelsernas verksamhet och uppdrag bidrar till både hållbar utveckling och tillväxt i länet.

Samordning och förutsättningar för samverkan

Länsstyrelsens verksamhet inom regional tillväxt utgörs till stor del av samverkan med Region Jönköpings län. Länsstyrelsen och Region Jönköpings län har under 2022 beslutat om en överenskommelse i syfte att nå längre i arbetet med att främja den regionala utvecklingen mot det gemensamma målet om ett hållbart Jönköpings län. Befintliga samverkansplattformar ska användas för samverkan och samordning av åtgärder. De tre plattformarna Klimatrådet i Jönköpings län, Forum för social hållbarhet och Forum för utveckling, ska fungera som verktyg för båda organisationernas uppdrag.

Länsstyrelsens strategiska arbete med den regionala livsmedelsstrategin sker i samverkan med Region Jönköpings län och har resulterat i flera samordnade insatser för länets utveckling. Det nära samarbetet är en förutsättning för ett effektivt genomförande av livsmedelsstrategin. Med brist på ekonomiska resurser och avsaknad av nationell samordning av livsmedelsstrategiearbetet riskerar samverkan med regionala aktörer att försvåras.

Region Jönköpings län har deltagit regelmässigt i de partnerskapsmöten som Länsstyrelsen kallat till inom ramen för landsbygdsprogrammet. Där deltar även länets kommuner och andra intresseorganisationer. Partnerskapet ger möjlighet att samverka och bygga nätverk, något som på sikt kan ge synergier för landsbygdens utveckling.

I arbetet med energikrisen har Länsstyrelsen och Region Jönköpings län tillsammans vid flera tillfällen bjudit in näringslivet och andra berörda organisationer för samtal och information om det rådande läget. Vi har under 2022 haft en kontinuerlig dialog om olika åtgärder med syfte att underlätta för situationen inom de gröna näringarna, se ytterligare i avsnitten Areella näringar och Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030.

I övrigt har samverkan med Region Jönköpings län skett vid framtagande av en regional besöksnäringstrategi. Länsstyrelserna och regionerna i Småland samverkar också för att genomföra de regionala skogs- och trästrategierna för Småland och dess handlingsplaner.

Service och betaltjänster

Länsstyrelsen och Region Jönköpings län har under året haft möjlighet att bevilja stöd till kommersiell service på landsbygden. Att servicefrågorna funnits i två olika program och att olika stöd till samma målgrupp handlagts av två olika organisationer har ställt

särskilda krav på väl fungerande samverkan, vilket vi har haft i länet. Under året har Länsstyrelsen även medverkat vid Region Jönköpings läns framtagande av ett nytt regionalt serviceprogram.

Länsstyrelsen har i uppdrag att bevaka betaltjänstmarknaden och har även följt upp statlig närvaro och service i länet. För att uppmärksamma utvecklingen i länet och dess konsekvenser för medborgarna har rapporterna presenterats och diskuterats vid flera interna och externa möten under året. I Länsstyrelsens uppföljning av medborgarnas tillgång till statliga servicegivande myndigheter samt till grundläggande betaltjänster kan Länsstyrelsen konstatera att länet har utmaningar kopplat till medborgarnas delaktighet, trygghet och tillit. Under året har tillgången till betaltjänster försämrats då samtliga möjligheter till betalning av räkningar kontant, om man saknar bankkonto, försvunnit från länet i och med Kassagirots avveckling. Det finns endast två sparbanker kvar i länet och de hanterar enbart egna kunders begäran om betalning av räkningar med kontanter. Betaltjänstuppdraget redovisas i särskild ordning (se bilaga D).

Bredbandsfrämjande arbete

Tillgång till bredband är av stor betydelse för den regionala tillväxten i länet och den fortsatta utbyggnaden av bredband minskar skillnader mellan stad och landsbygd. Inom vårt uppdrag att verka för bredbandsutbyggnad i länet har Länsstyrelsen deltagit vid de nätverksträffar som Region Jönköpings län anordnat med kommuner och nätägare. Utöver det har vi informerat målgrupper om regler och instruktioner i enlighet med Jordbruksverkets riktlinjer samt fortsatt arbetet med att betala ut beviljade medel inom landsbygdsprogrammet.

Regionala utvecklingsmedel

Två projekt som tidigare år beviljats medel från anslag 1:1 är har slututbetalats. Ett projekt handlade om insatser kring länets livsmedelsstrategi och det andra projektet var en samfinansiering av Landsbygdsriksdagen tillsammans med Region Jönköpings län. Båda projekten har prioriterats utifrån målsättning om en hållbar livsmedelskedja

från jord till bord och utveckling av en livskraftig landsbygd. Länsstyrelsen har inte längre några regionala tillväxtmedel från anslag 1:1, det är Region Jönköpings län som beslutar om dessa medel. I länsövergripande projekt med inriktning på en hållbar utveckling samverkar Region Jönköpings län med Länsstyrelsen för att få en bred förankring i länet.

Ekonomiskt omsättningsstöd

Under 2022 har totalt 4,5 mnkr i ekonomiskt omsättningsstöd beviljats till länets företag. Söktrycket under året har varit lägre än förväntat.

Strukturfondspartnerskap

Länsstyrelsen har deltagit i framtagandet av nytt program med en regional handlingsplan för Europeiska socialfonden för Småland och Öarna. Vi har främst varit delaktiga med insatser inom integrations- och jämställdhetsperspektiven. I den nya handlingsplanen är det fokus på livslångt lärande, kompetensförsörjning med inkludering, bryta normer och attityder samt ökad jämställdhet.

ERUF-programmet (Europeiska regionala fonden) för Småland och Öarna beslutades och godkändes av Kommissionen under 2022. Länsstyrelsen har varit stödjande i framtagandet och i både nationell och regional avstämning. Programmet har fokus på grön omställning där myndigheten bidrog med stöd och kunskap. En första utlysning, med högt söktryck, genomfördes under hösten 2022 och det är flera planerade projekt inom grön omställning.

Länsstyrelsen har deltagit i de samråd som Region Jönköpings län sammankallat till för att lämna yttrande på ansökningar inom ERUF och ESF. Länsstyrelsen har främst beaktat de sociala hållbarhetsperspektiven.

Regional utvecklingspolitik och den sammanhållna landsbygdspolitiken

Den sammanhållna landsbygdspolitiken för Sveriges landsbygder berör många olika verksamhetsområden på Länsstyrelsen.

Landsbygden bidrar till en positiv utveckling av länets ekonomi. Länsstyrelsen arbetar därför på olika sätt med målet att långsiktigt

och hållbart stärka de goda förutsättningarna för företagsamhet och sysselsättning som finns i länet. Landsbygderna bidrar till att stärka länets konkurrenskraft i en utveckling mot en cirkulär, biobaserad och fossilfri ekonomi och till ett hållbart nyttjande av naturresurserna samt till att relevanta miljö kvalitetsmål uppnås. Länsstyrelsen arbetar också med en målbild för likvärdiga förutsättningar för människor att arbeta, bo och leva i landsbygderna. De senaste årens händelser som pandemi, torka, energikris och det säkerhetspolitiska läget har gjort oss mer medvetna om hur viktigt det är med en lokal livsmedelsproduktion för att öka försörjningsförmågan och ha beredskap för olika kriser som kan uppstå. Under året har en lägesanalys över situationen inom de gröna näringarna tagits fram som underlag. Länsstyrelsen har, både i egen regi vid Hushållningssällskapets sammarmöte samt tillsammans med Region Jönköpings län vid Landsbygdsriksdagen, genomfört insatser för att belysa vikten av ökad svensk livsmedelsproduktion och bevarande av jordbruksmark. Myndighetens insatser med koppling till målen för den regionala utvecklingspolitiken och länets regionala livsmedelsstrategi bidrar till fler arbetstillfällen såväl i mindre orter som på landsbygden.

Till det övergripande målet för den sammanhållna landsbygdspolitiken finns tre delmål om hållbar tillväxt, om Cirkulär, biobaserad och fossilfri ekonomi och hållbart utnyttjande av naturresurser samt om Attraktiva livsmiljöer i Sveriges landsbygder.

När det gäller målet om hållbar tillväxt hanterar Länsstyrelsen flera ekonomiska stöd för att skapa goda förutsättningar för en livskraftig landsbygd. Bidragen syftar till stärkt företagande, minskad sårbarhet och fler arbetstillfällen. Länsstyrelsen erbjuder rådgivning, erfarenhetsutbyte och andra möjligheter för att stötta ett hållbart företagande. Insatserna bidrar till ett öppet natur- och kulturlandskap och en till levande landsbygd.

Det finns en väl etablerad samverkan med övriga regionala aktörer för att tillsammans skapa regionala plattformar för ett ökat företagande där hållbarhetsperspektiven

främjas. Tillsammans har vi tagit fram ett antal strategier för att utveckla länet, till exempel den småländska skogsstrategin för att utveckla skogsnäringen och för att stärka naturvärdena i smålandslänen. Även den regionala livsmedelsstrategin och länets energi- och klimatstrategi är viktiga för att uppnå en levande landsbygd med konkurrenskraftigt och hållbart företagande och en säker livsmedelskedja. Vid regionens framtagande av en besöksnäringstrategi för länet har Länsstyrelsen haft en bred medverkan där kompetenser inom naturvård, friluftsliv, kulturmiljö och landsbygdsutveckling kopplats ihop.

När det gäller målet om cirkulär, biobaserad och fossilfri ekonomi och hållbart utnyttjande av naturresurser är vårt arbete för en hållbar livsmedelsproduktion centralt. Det handlar om att säkerställa att konsumenterna får säkra livsmedel som är producerade och hanterade på ett acceptabelt sätt. Med hjälp av tillsyn i dialog, rådgivning och kompetensutvecklingsinsatser samt stödmöjligheter kan Länsstyrelsen bidra till att öka måluppfyllelsen av miljömålen, säkra fortsatt god och hållbar livsmedelsproduktion, minska energianvändningen inom jordbruket samt öka innovationstakten inom jordbruket. Genom den regionala livsmedelsstrategin tar länet ett samlat grepp om hela livsmedelskedjan. Målet är att öka livsmedelsproduktionen och försörjningsförmågan med modern teknik på ett hållbart sätt där stärkt konkurrenskraft ska gå hand i hand med att nå miljömålen. Inom arbetet med livsmedelsstrategin har vi under året arbetat med kartläggning av cirkulära produktionsmetoder. I planfrågor har Länsstyrelsen fortsatt arbeta med att sprida kunskapsunderlag om hållbart nyttjade av brukningsvärd jordbruksmark.

Länsstyrelsen verkar för målet om attraktiva livsmiljöer löpande genom vårt arbete med kompetensutveckling inom lantbruk, turism, livsmedelsproduktion och företagande. Genom stöden inom landsbygdsprogrammet bidrar vi i hög grad till ökade förutsättningar för attraktiva livsmiljöer. För att säkra en hållbar tillväxt och utveckling krävs också en grundläggande infrastruktur och samhällservice som gör det attraktivt att verka, leva

och bo i hela länet. Stödet till kommersiell service har bidragit till att behålla service genom livsmedelsaffärer och drivmedelsstationer på landsbygden och i flera fall möjliggöra ett fortsatt boende och företagande.

Investeringar i infrastrukturen kan öka livskvaliteten för de boende såväl som bygdens attraktionskraft. Länsstyrelsen samverkar med den Region Jönköpings län om förbättrad tillgång till snabbt bredband som är viktig för att öka möjligheterna att leva, bo och arbeta på landsbygden. Via landsbygdsprogrammet bidrar Länsstyrelsen med medel till en ökad fiberutbyggnad på landsbygden även om risken för vita fläckar kvarstår. Insatser för ökad laddinfrastruktur har också genomförts under året som kan öka attraktiviteten på landsbygderna.

Samverkan i partnerskapet för landsbygdsprogrammet bidrar till kunskapsutbyte om aktuella landsbygdsutvecklingsfrågor och i partnerskapet förs en dialog om hur stöden ska användas med största målpuffyllelse.

Länsstyrelsens integreringsarbete är framgångsfaktorer för en fortsatt livskraftig landsbygd. Exempelvis är förenkla för företag en viktig utgångspunkt för länets företag och deras kontakter med oss. Även verka för jämställdhet, delaktighet och ökad tillgänglighet på landsbygden är betydelsefulla faktorer för att möta vissa av de utmaningar som finns på landsbygden kopplat till attraktiv livsmiljö, ökade affärsmöjligheter och en heltäckande digital infrastruktur.

Infrastruktur

Länsstyrelsens uppdrag i Trafikverkets framtagande av vägplaner och järnvägsplaner berör många sakområden och sker genom samverkan externt och internt. Samverkansmöten med Trafikverket och övriga länsstyrelser i södra Sverige har under året bland annat behandlat frågor om schaktmassor och invasiva arter. Internt sker samverkan genom planberedning och internremiss i samband med samråd, granskning av miljökonsekvensbeskrivningar samt fastställande av väg- och järnvägsplaner.

Vad gäller vägplaner har Länsstyrelsen deltagit vid samråd med Trafikverket för fyra olika sträckor avseende riksväg 26 och Förbifart Eksjö och därtill en ny gång- och cykelbana i Jönköpings kommun. Processen för tre nya järnvägsprojekt har startat. Det gäller elektrifiering av sträckorna Eksjö-Nässjö och Nässjö-Värnamo samt en ny järnväg Byarum-Tenhult som ska minska restiden och ersätta spåret genom Tabergsdalen, Jönköping kommun. Länsstyrelsen har varit samrådspart i ärenden gällande nedläggning av järnvägsspår. För planeringen av höghastighetsjärnväg i Västra Götalands län granskar Länsstyrelsen samrådshandlingarna och lämnar yttrande i den mån planerna kan ha en inverkan på framtida sträckning genom Jönköpings län.

Länsstyrelsen har bistått Energimyndigheten i bedömning av strategisk plats av laddstationer (el) och tankstationer (vätgas) för lastbilar i utlysning om regionala elektrifieringspiloter. Efterfrågade platser har varit längs utpekade transportstråk och närhet till målpunkter för tunga transporter. I Jönköpings län söktes stöd för 23 platser varvid 11 beviljades stöd. Exempelvis beviljades lastbilsladdare kring länets stora godstransportstråk i Jönköping och Värnamo samt i närheten av omlastningsterminaler i Nässjö, Sävsjö och Vaggeryd. Med nuvarande tidplan ska investeringarna vara genomförda senast september 2023. Det stora intresset för elektrifieringspiloterna har presenterats för Elektrifieringskommissionen vid Infrastrukturdepartementets vårkonferens. Länsstyrelsen har för besöksnäringen och för servicebutiker pekat ut närmare 100 platser för publik laddinfrastruktur, i samverkan med Region Jönköpings län, länets kommuner och organisationen Smålands Turism. -Företag/ verksamhetsutövare inom dessa branscher har möjlighet att söka klimatinvesteringsstöd i Klimatklivet.

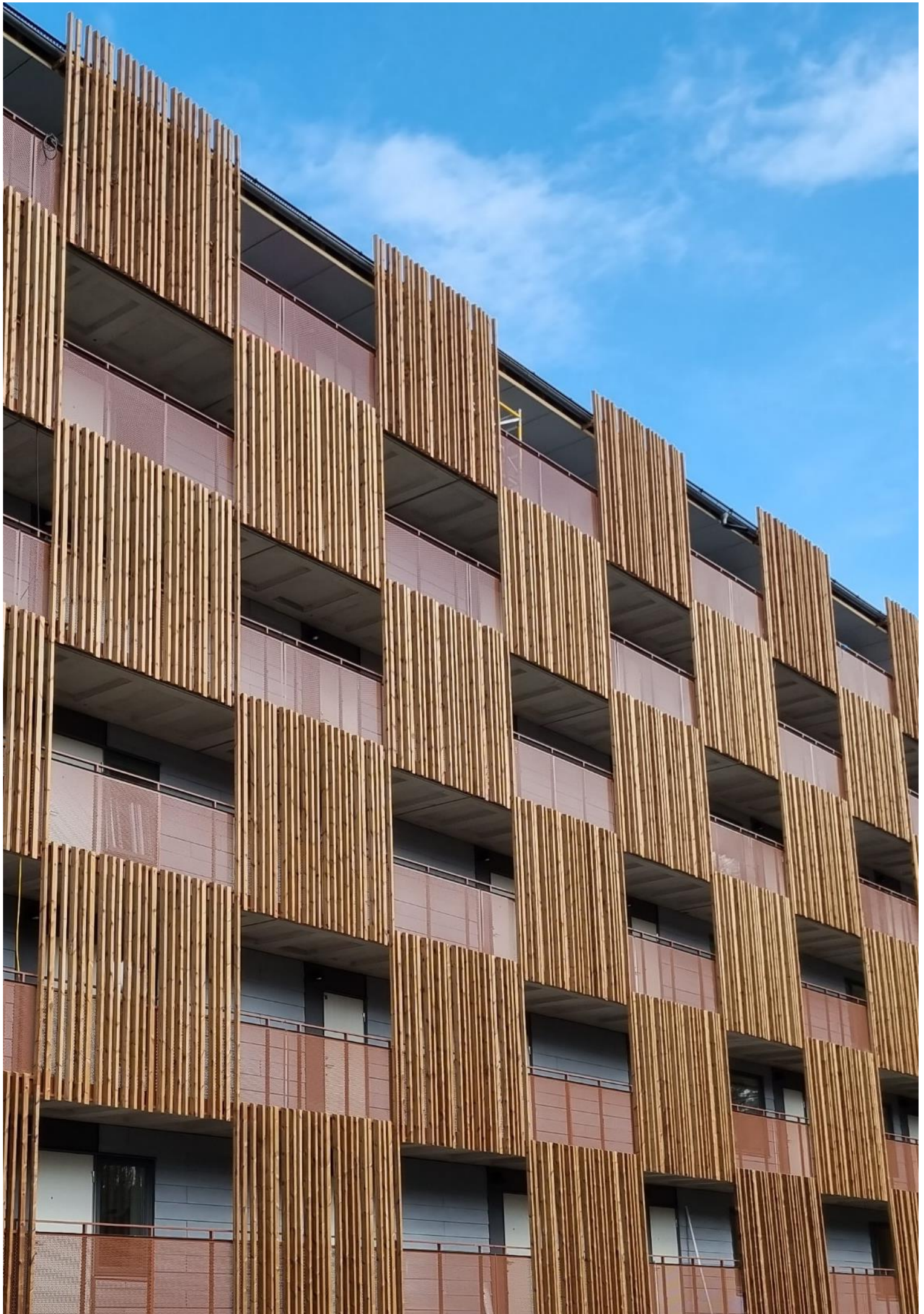
Fysisk planering

Länsstyrelsen och Trafikverket har återkommande avstämningar om aktuella samhällsplaneringsfrågor. I inledningsskedet av arbetet med översiktsplaner deltar Länsstyrelsen, Trafikverket och Region Jönköpings län i ett uppstartsmöte för att ge en samlad bild av de regionala och statliga

transportinfrastrukturfrågor som den aktuella kommunen behöver förhålla sig till. Länsstyrelsen deltar även i de samverkansmöten med länets kommuner som Region Jönköpings län ansvarar för och som syftar till att främja mer hållbara transporter genom transporteffektiv bebyggelsestruktur och ökad andel gång- och cykelvägar samt kollektivtrafik. Länsstyrelsen har även dialoger med Region Jönköpings län, i syfte att utveckla samarbetet på strategisk nivå och hålla varandra uppdaterade om aktuella frågor.

Resultatbedömning

Länsstyrelsen har enligt instruktionen i uppdrag att arbeta med regional tillväxt, ett begrepp som i många fall kommit att bytas ut mot det bredare begreppet regional hållbar utveckling. Redovisade insatser bedöms ha en positiv inverkan på länet utifrån ett hållbarhetsperspektiv. Länsstyrelsens samlade bedömning är att vi genomfört årets verksamhet med ett gott resultat.

HÅLLBAR SAMHÄLLSPANERING OCH BOENDE

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p5 Hållbar samhällspanering och boende	Länsstyrelseinstruktion
5§ p9 Verka för att behovet av bostäder tillgodoses	Länsstyrelseinstruktion
1A3 Tillsyn hyresbostäder, studentbostäder m.m.	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D. Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Följande punkter sammanfattar uppgifterna och uppdragen inom verksamhetsområdet. Länsstyrelserna ska:

- Samordna de planeringsunderlag som olika myndigheter tar fram som stöd till kommunens planläggning (natur- och kulturvärden, infrastruktur, militära intressen, vattenfrågor).
- Samordna sina uppdrag om rådgivning och vägledning till kommunerna inom ramen för tidig dialog för ökat bostadsbyggande.
- Utveckla sitt arbete med digital samhällsbyggnadsprocess.
- Samordna och ta tillvara statens intressen i den kommunala översiktsplaneringen och vid detaljplaner och områdesbestämmelser inom ett flertal områden.
- Pröva översikts- och regionplaner, detaljplaner, områdesbestämmelser, överklagande av kommuners beslut, tillsyn, vägledning och uppföljning enligt plan- och bygglagen.

- Ansvara för att analysera och rapportera hur bostadsmarknaden ser ut i länet, t ex tar vi varje år en regional bostadsmarknadsanalys.
- Ge stöd till hyresbostäder och bostäder för studenter och till bostäder för äldre, samt stöd till energiåtgärder.
- Samordna arbetet med klimatanpassning, strandskyddsdispenser och havsplanering.

Det övergripande målet för området *samhällspanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteri* är att ge alla människor i alla delar av landet en från social synpunkt god livsmiljö. För området *bostadsmarknad* är målet långsiktigt väl fungerande bostadsmarknader där konsumenternas efterfrågan möter ett utbud av bostäder som svarar mot behoven.

Länsstyrelserna ska även verka för genomslag av andra nationella mål, som gestaltad livsmiljö och miljömålet god bebyggd miljö.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Hållbar samhällspanering och boende (40–41)	2022	2021	2020
Antal årsarbetskrafter totalt	12,7	13,0	11,7
Antal årsarbetskrafter kvinnor	8,4	9,4	7,7
Antal årsarbetskrafter män	4,3	3,6	4,0
Antal ärenden, inkomna och upprättade	887	1 212	2 038
Antal beslutade ärenden	1 085	1 754	2 203
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	6	12	16
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	14 375	13 654	12 273
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	0	548

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	2022	2021	2020
Antal påbörjade bostäder (st)	Ge alla människor i alla delar av landet en från social synpunkt god livsmiljö där en långsiktigt god hushållning med naturresurser och energi främjas samt där bostadsbyggande och ekonomisk utveckling underlättas. Långsiktigt väl fungerande bostadsmarknader där konsumenternas efterfrågan möter ett utbud av bostäder som svarar mot behoven.	Årlig analys och rapport om läget i länet på bostadsmarknaden	SCB ¹⁾	³⁾	565	2604	1479
Antal färdigställda bostäder (st)	Se mål ovan.	Årlig analys och rapport om läget i länet på bostadsmarknaden	SCB ¹⁾	³⁾	1106	1346	1354
Länsstyrelsens handläggningstid för överklagade bygglov för bostäder, dock inte fritidshus; andel avgjorda inom 80 dagar (%)	Se mål ovan.	Prövning enligt plan- och bygglagen	Platina ²⁾	75%	93%	82%	91%
Länsstyrelsens handläggningstid för överklagade bygglov för bostäder, dock inte fritidshus; andel ärenden avgjorda inom 120 dagar (%)	Se mål ovan.	Prövning enligt plan- och bygglagen	Platina ²⁾	90%	100%	100%	100%

1) Statistiska centralbyråns statistik: Nybyggnad av bostäder.

2) Ärendehanteringssystem, Länsstyrelsen.

3) Länsstyrelsen har inte tagit fram något målvärde för den länsstyrelsegemensamma indikatorn

Kommentar till resultatindikatorerna

Siffrorna avseende antal påbörjade bostäder och antal färdigställda bostäder för år 2021 överensstämmer inte med de siffror som angavs i 2021 års årsredovisning. Differensen beror sannolikt på att siffrorna för år 2021 tidigare varit preliminära och att SCB:s siffror nu uppdaterats. Siffrorna för 2022 avser kvartal 1-3.

Prestationer och effekter

God dialog främjar en effektiv planprocess

Länsstyrelsen har en välfungerande intern beredning av både detalj- och översiktsplaner, med veckovisa planberedningar där en bredd av kompetenser deltar. Syftet med planberedningarna är att på ett effektivt sätt informera om och diskutera aktuella planärenden samt säkerställa att de frågor och aspekter som behöver beaktas lyfts i Länsstyrelsens yttranden och i vägledning till kommunerna. Länsstyrelsen handlägger, med få undantag, inkomna ärenden inom angiven samrådsterm.

Länsstyrelsen har en tät dialog med länets kommuner, i syfte att ge vägledning och diskutera aktuella planeringsfrågor. Vi träffar varje kommun enskilt vid två tillfällen per år, vilket är uppskattat och bidrar till ett ömsesidigt förtroende och öppet samtalsklimat mellan Länsstyrelsen och kommunerna. Utöver de återkommande avstämningsmötena har Länsstyrelsen möten och dialoger med kommunerna för att diskutera särskilda och/eller aktuella frågor. Under året har exempelvis frågor kopplade till Försvarmaktens påverkansområden och strandskydd varit föremål för särskilda möten. Länsstyrelsen har även löpande diskussioner och avstämningar med kommunerna om specifika detaljplaner. Övergripande och strategiska frågor

diskuteras i Länsstyrelsens nätverk för översiktsplanering, i vilket kommunerna även ges möjlighet att utbyta erfarenheter sinsemellan.

För att underlätta kommunernas planarbete arbetar Länsstyrelsen med att samordna och kommunicera olika planeringsunderlag. Länsstyrelsen har gett råd till respektive kommun om hur underlagen kan användas i aktuella detalj- och översiktsplaner, samt arbetat för att sprida det länsstyrelsegemensamma verktyget Planeringskatalogen.

Enligt Länsstyrelsen är en öppen och kontinuerlig dialog med kommunerna avgörande i arbetet för ett hållbart samhällsbyggande. Goda dialoger i tidiga skeden med länets kommuner har också bidragit till att ingen detaljplan under året överprövats av Länsstyrelsen på grund av bristande eller felaktiga bedömningar i frågeställningar som berör Länsstyrelsens överprövningsgrunder.

Aktivt arbete med översiktsplaner i länets kommuner

Merparten av länets kommuner har under året arbetat aktivt med översiktsplanering och flertalet översiktsplaner har under året gått ut på samråd och granskning. Länsstyrelsen emotser en positiv utveckling med fler antagna och aktuella översiktsplaner, vilket främjar en långsiktigt hållbar utveckling i länet.

Länsstyrelsen har utvecklat arbetssätten såväl internt som externt, gentemot kommunerna, för att kunna ge så god vägledning som möjligt i översiktsplaneprocessen. Internt har vi exempelvis tagit fram tydligare vägledning för granskningen, som andra enheter med särskild sakområdeskompetens, ska genomföra. När en kommun tar fram en översiktsplan har vi som regel flera möten i vilka vi ger råd och vägledning. Därutöver har vi som rutin att erbjuda genomgångar av samråds- och granskningsyttranden efter att de skickats till kommunerna. Länsstyrelsen har även en god samverkan med andra myndigheter och regionala aktörer i översiktsplaneprocessen.

Länsstyrelsen har under året tagit fram underlag för kommunernas planeringsstrategier i vilka Länsstyrelsen redovisar de statliga och mellankommunala intressen som har betydelse för översiktsplanens aktualitet. Länsstyrelsen har även tagit fram en uppdaterad rapport om statliga och mellankommunala intressen i Jönköpings län. Rapporten är tänkt att fungera som ett stöd för kommunernas översiktsplanering, både i arbetet med att ta fram en ny översiktsplan och för arbetet med planeringsstrategier.

Utvecklingsarbete kring arkitektur och gestaltad livsmiljö

Länsstyrelsen har under året utvecklat arbetet med arkitektur och gestaltad livsmiljö. Kommuner har efterfrågat ett utökat stöd och ett gemensamt arbete inom området, exempelvis mer samverkan, erfarenhetsutbyte och kompetenshöjande insatser. I syfte att påbörja ett gemensamt regionalt arbete anordnade Länsstyrelsen en träff med riksarkitekten och representanter från länets kommuner, där kommunerna fick ta del av inspiration och goda exempel samt möjlighet att diskutera frågorna sinsemellan. Träffen bidrog till erfarenhetsutbyte och ökad dialog mellan kommunerna och Länsstyrelsen fick medskick inför kommande regionalt arbete. Därutöver har Länsstyrelsen lyft frågorna vid bland annat konferenser och i kommundialoger.

Projekt om social hållbarhet i fysisk planering

Länsstyrelsens satsning på social hållbarhet i fysisk planering som påbörjades 2021 har fortsatt under året. Satsningen har sin grund i ett av Länsstyrelsen identifierat behov hos kommunerna att lyfta in frågor kopplat till social hållbarhet på ett tydligare sätt i planeringen. Under året har arbetet inriktats på intern kompetensutveckling för att vi på ett bättre sätt ska kunna ge vägledning till kommunerna i exempelvis yttranden över detalj- och översiktsplaner. Länsstyrelsen har även anordnat kompetenshöjande träffar för kommunerna om gällande lagstiftning och med goda exempel från olika delar av landet. Projektet har tagits väl emot och bidragit till ett ökat fokus på social hållbarhet kopplat till fysisk planering.

Tillsynsvägledningen möter ett stort behov i länets kommuner

Länsstyrelsen bedriver en väl fungerande och aktiv tillsynsvägledning till kommunernas byggnadsnämnder utifrån en tillsynsvägledningsplan avseende plan- och bygglagen för åren 2020-2022. Under hösten har en ny plan tagits fram för kommande år. Tillsynsvägledning har under året bland annat bedrivits genom flertalet tematräffar, konferenser, nyhetsbrev och direktkontakt med kommunerna. Länsstyrelsen ger även generella råd om tillämpningen av plan- och bygglagen rörande bygglovsprövning. Insatserna möter ett stort behov i kommunerna och arbetet bidrar till ökad kunskap om aktuell lagstiftning, samordning, effektivare arbete i kommunerna och erfarenhetsutbyte kommuner emellan.

Bostadsförsörjning

Flera av länets kommuner arbetar med nya riktlinjer för bostadsförsörjning. Länsstyrelsen har under året genomfört tidiga dialoger med kommuner som befunnit sig i ett uppstartsskede, samt svarat på remisser från de kommuner som tagit fram nya riktlinjer. I Länsstyrelsens yttranden har fokus primärt legat på de sociala aspekterna av bostadsförsörjningen, såsom bostäder till särskilda grupper. Länsstyrelsen har även gett vägledning till kommunerna om ny lagstiftning inom området som trädde i kraft den 1 oktober 2022 och som ställer nya krav på innehållet i kommunernas riktlinjer.

Länsstyrelsen har också arbetat med att stötta kommunerna i deras vräkningsförebyggande arbete, bland annat genom en samverkans-träff där även Kronofogdemyndigheten deltog. Intresset för frågan är relativt stor hos länets kommuner och träffen bidrog till kunskaps- och erfarenhetsutbyte mellan kommunerna.

Vi har kvalitetssäkrat kommunernas enkät-svar i Boverkets årliga bostadsmarknadsenkät samt tagit fram årets bostadsmarknadsanalys. Analysen syftade till att utifrån aktuell och relevant statistik ge en fördjupad bild och på så sätt bidra till ökad kunskap om situationen på bostadsmarknaden i Jönköpings län.

Utveckling mot en digital samhällsbyggnadsprocess

Länsstyrelsen har under året följt det nationella arbetet med det digitala handläggarstödet Prozesso, och i möjligaste mån förberett för implementering av verktyget under 2023. Verktyget utgör en del i länsstyrelsernas digitaliseringsarbete och syftar bland annat till att länsstyrelserna ska kunna möta upp i den digitalisering av i första hand detaljplaner som nu sker i kommunerna.

Länsstyrelsen har även lyft digitaliseringsfrågorna med länets kommuner, bland annat vid kommundialoger. Länsstyrelsen erfar att kommunerna kommit olika långt i digitaliseringsarbetet och att det därför finns ett behov av diskussion och erfarenhetsutbyte kommuner emellan.

Ändrade förutsättningar och intensivt arbete med energi- och bostadsstöden

Arbetet med länsstyrelsernas energi- och bostadsstöd har präglats av ändrade förutsättningar även under 2022. Då investeringsstödet för hyresbostäder och stödet för energieffektivisering av flerbostadshus inte längre kunde sökas efter årsskiftet 2021/2022 valde många sökande att snabbt inkomma med ansökningar om stöd i slutet av 2021. Länsstyrelsen har till följd av detta haft ett stort antal ansökningar att hantera under 2022, även om stöden inte längre gått att söka. Länsstyrelsen hade under början av året svårt att hantera mängden inkomna ärenden och ansökningar kunde inte handläggas inom önskvärd tid. Vi har i normalfallet som ambition att påbörja handläggningen av ett ärende inom ett par veckor efter det att en ansökan inkommit, men under våren 2022 blev ärenden i många fall liggande i flera månader innan handläggningen påbörjades. Detta gällde både investeringsstödet för hyresbostäder och stödet för energieffektivisering av flerbostadshus. Vi har dock lagt tid och resurser på att under året komma i kapp och efter sommaren pågick handläggning i samtliga ärenden som inkommit.

Länsstyrelsen har fattat beslut om stöd för 1397 lägenheter och beslut om utbetalning till 788 byggda lägenheter inom hyresbostadsstödet, vilket är fler än föregående år.

Majoriteten av stora bostadsprojekt med hyresrätter i länet har genomförts med stöd av investeringsstödet.

Det avsevärda mått av osäkerhet och föränderlighet som präglat arbetet med investeringsstödet för hyresbostäder har försvårat både för Länsstyrelsen och för de företag som sökt stödet. Kösystemet och de mycket långa kötiderna har lett till osäkerhet när det gäller om och när ansökningar kan beviljas och betalas ut. Att årsskiftet 2022/2023 innebär en ny brytpunkt, där ärenden som inte beviljats per den 31 december 2022, inte heller kommer att kunna beviljas betyder att många sökanden som räknat med stöd i sina projekt i slutändan kommer att stå utan. De ändrade förutsättningarna har inneburit att Länsstyrelsen behövt lägga mycket tid på att kommunicera med sökande för att förklara situationen.

Länsstyrelsen hade vid 2022 års början ett stort antal utbetalningar av solcellsstöd kvar att hantera. Arbetet med utbetalningarna har löpt på väl och i början av hösten kvarstod enbart ett fåtal utbetalningsärenden, som även de kunde hanteras innan brytdatumet för utbetalningar i december månad. Länsstyrelsen har under året även hanterat det sista återstående arbetet med radonstödet och stödet för lagring av egenproducerad el.

Arbetet med uppföljning och tillsyn av HYS och REN

Aktörer som tagit emot investeringsstöd för hyresbostäder och bostäder för studerande (HYS), alternativt stöd för renovering och energieffektivisering i vissa bostadsområden (REN), förbinder sig att följa vissa villkor under ett antal år efter att beslut om utbetalning av stöd fattats (15 år avseende HYS och 10 år avseende REN). Länsstyrelsen ska följa upp och utöva tillsyn över att dessa villkor följs.

Under år 2022 har den nationella samordningen för energi- och bostadsstöden tagit fram särskilda granskningsmodeller för uppföljningen av de två stöden. Modellerna

består av ett antal riskfaktorer som kontrolleras för samtliga ärenden där stöd har betalats ut. Granskning enligt modellerna ska göras enligt bestämda tidsintervall för hela granskningsperioderna, det vill säga i 15 år avseende HYS och 10 år avseende REN.

Länsstyrelsen kommer att påbörja arbetet med tillsynen under våren 2023 och använda sig av den granskningsmodell som tagits fram av den nationella samordningen. Vi har tagit fram en tillsynsplan för arbetet med uppföljning av investeringsstödet för hyresbostäder som anger hur tillsynen av ärendena ska genomföras och inom vilka intervall som tillsyn ska ske.

Avseende arbetet med tillsyn av ärenden som beviljats stöd för renovering och energieffektivisering i vissa bostadsområden har detta ännu inte aktualiserats i Jönköpings län. Länsstyrelsen har enbart handlagt ett ärende gällande REN och utbetalning har ännu inte skett.

Resultatbedömning

Resultatet av arbetet inom verksamhetsområdet Hållbar samhällsplanering och boende bedöms vara mycket gott. Länsstyrelsen har fullföljt uppdragen avseende granskning av detalj- och översiktsplaner, rådgivning och tillsynsvägledning med ett överlag utmärkt resultat, vilket bland annat avspeglar sig i goda dialoger med och tydlig vägledning till länets kommuner.

Ärenden gällande stöd och bidrag har hanterats så skyndsamt som möjligt utifrån ärendenas beskaffenhet. Detta gäller merparten av de energi- och bostadsstöd som Länsstyrelsen handlägger. Utvecklingspotential har under delar av året funnits i handläggningen av hyresbostadsstödet och stödet för energieffektivisering av flerbostadshus, där handläggningstiderna i ett antal ärenden inte kunnat hållas på en tillfredsställande nivå. Myndigheten har dock kommit ikapp under andra delen av året. Resultatet av Länsstyrelsens arbete med stöden bedöms överlag som gott.

ENERGI OCH KLIMAT

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p6 Energi och klimat	Länsstyrelseinstruktion
5§ p8 Samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat	Länsstyrelseinstruktion

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D. Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Länsstyrelsernas uppgifter och uppdrag inom verksamhetsområdet sammanfattas i nedanstående punkter. Länsstyrelserna ska:

- Samordna och leda det regionala arbetet med genomförande av energi- och klimatstrategierna.
- Administrera och vägleda länets aktörer för effektiva klimatinvesteringar genom arbete med Klimatklivet.
- Samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat utifrån uppdrag i förordningen om myndigheters klimatanpassningsarbete (2018:1428) samt målen i den nationella strategin för klimatanpassning.

Målen för *klimat- och energipolitiken* innebär att Sverige senast år 2045 inte har några nettoutsläpp av växthusgaser för att därefter uppnå negativa utsläpp. Energimålet omfattar att skapa villkor för en effektiv och hållbar energianvändning. Den svenska energiförsörjningen ska vara kostnadseffektiv med låg negativ påverkan på hälsa, miljö och klimat.

Regeringens mål för samhällets *anpassning till ett förändrat klimat* är att utveckla ett långsiktigt hållbart och robust samhälle som aktivt möter klimatförändringar genom att minska sårbarheter och ta tillvara möjligheter.

Det finns även andra relevanta mål för verksamhetsområdet, t ex under generationsmålet i miljömålssystemet. I

årsredovisningen redovisar vi information av väsentlig betydelse i förhållande till dessa mål.

Regionala uppgifter, uppdrag och mål

Den sammanhållande visionen för klimatarbetet i länet är att tillsammans skapa ett klimatsmart plusenergilän senast 2045. Klimatsmart innebär att alla i länet arbetar aktivt både med att minska utsläppen av växthusgaser och för att öka produktionen av förnybar energi, samtidigt som samhället anpassar sig till de klimatförändringar som sker. Övergripande mål för klimatarbetet i Jönköpings län är att

- senast 2045 är de totala utsläppen av växthusgaser från Jönköpings län lägre än ett ton per invånare och år
- senast 2045 producerar Jönköpings län mer energi än vad länet använder. Energin som produceras är förnybar och mängden är minst 10 000 GWh/år
- klimatförändringarna möts aktivt i Jönköpings län genom att skapa ett samhälle som minskar sårbarheter och tillvaratar möjligheter, i ett varmare, torrare och blötare län.

Visionen och de övergripande målen ingår i länets klimat- och energistrategi från 2019, och går i linje med nationella och internationella mål såsom de svenska klimatmålen, Sveriges miljömål, Parisavtalet och de globala målen för hållbar utveckling. Problemen är i många fall globala, men lösningarna är ofta lokala och aktörer i länet har en betydelsefull roll i att bidra till Sveriges arbete med Agenda 2030 och hållbar utveckling.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Energi och klimat (42)	2022	2021	2020
Antal årsarbetskrafter totalt	6,2	5,9	6,4
Antal årsarbetskrafter kvinnor	2,9	3,6	4,2
Antal årsarbetskrafter män	3,3	2,3	2,3
Antal ärenden, inkomna och uppräffade	175	118	78
Antal beslutade ärenden	131	273	156
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	9	11	137
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	7 296	6 375	6 785
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	50	800	900

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	2022	2021	2020
Antal inlämnade ansökningar under året inom Klimatklivet per 10 000 invånare (st)	Sveriges klimatmål	Stöd till klimatinvesteringar	Naturvårdsverket ¹⁾	2)	3,6	2,48	1,36

1) Naturvårdsverkets ärendehanteringssystem.

2) Länsstyrelsen har inte tagit fram något målvärde för den länsstyrelsegemen

Kommentar till resultatindikatorerna

Antalet inkomna ansökningar till Klimatklivet har fortsatt öka och 2022 kom det in 131 ansökningar vilket är det högsta antalet för ett enskilt år sedan 2019 då stödet fick ny avgränsning. Sedan starten 2015 har drygt 900 miljoner kronor beviljats till aktörer i länet.

Prestationer och effekter

Länsstyrelsen har genomfört sina uppdrag i bred samverkan utifrån fokusområden och prioriteringar i länets klimat- och energistrategi.

Fortsatt stort intresse att söka investeringsstöd från Klimatklivet

Under året har Länsstyrelsen arbetat mer utåtriktat i syfte att öka antalet ansökningar inom Klimatklivet. Det har också resulterat i ett större intresse att söka investeringsstödet i samtliga tre ansökningsomgångar. Återvinning av plast i elektronikavfall, tillvaratagande av restvärme från sågverk till fjärrvärmenät samt torrifieringsanläggning av träfiber är exempel på större ansökningar som beviljats investeringsstöd.

Flera företag som beviljats investeringsstöd för energikonverteringar tidigare år blev färdiga under 2022. Fossilt bränsle har ersatts med förnybart bränsle för uppvärmning och, eller i processrelaterade verksamheter, exempelvis fjärrvärme, egna biobränslepannor eller värmepump.

Nya EU-regler för stöd till publik laddinfrastruktur innebär krav på anbudsförfarande istället för ansökningsförfarande. Länsstyrelsen har i samverkan med kommunerna, Region Jönköpings län och organisationen Smålands Turism pekat ut närmare 100 platser för etablering av publik laddinfrastruktur. Platserna ligger utanför tätort i syfte att främja utbyggnad på landsbygd. Klimatklivet har sedan gjort två egna utlysningar där företag har kunnat lämna anbud för etablering på de utpekade platserna.

I uppdraget att effektivisera och förbättra hanteringen av Klimatklivet har Länsstyrelsen under året genomfört en processkartläggning och skapat processkartor som tydliggör momenten i handläggningen. Länsstyrelsen har därmed effektiviserat och kvalitetssäkrat handläggningen av inkomna ansökningar, lägesrapporter och slutrapporter. Processkartläggningen och processkartorna kan användas av andra länsstyrelser.

Genomförande av åtgärdsprogram

Fokus år 2022 har varit de två åtgärdsprogrammen Minskad klimatpåverkan och Anpassning till ett förändrat klimat, där offentliga och privata aktörer i länet åtar sig att genomföra åtgärder. Kommunerna är viktiga aktörer som genomför åtgärder och samverkan sker bland annat med kommunernas miljö- och hållbarhetsstrategier.

För att ge genomförandet av åtgärdsprogrammet Minskad klimatpåverkan en bra start valde Länsstyrelsen ut ett par av åtgärder i syfte att inspirera och skapa förutsättningar för aktörerna att tidigt komma i gång med åtgärder. Under året har Länsstyrelsen arrangerat ett kunskaps- höjande seminarium om offentlig upphandling för kommuner och kommunala bolag och ett seminarium om hållbara investeringar.

Åtgärder i Anpassning till ett förändrat klimat genomförs av länets kommuner och syftar till att förebygga länets högst prioriterade klimateffekter: höga temperaturer, översvämning och brist i dricksvattenförsörjningen. Länsstyrelsen stödjer detta arbete genom att bland annat arrangera regelbundna nätverksträffar för ökad kunskap och erfarenhetsbyte hos kommunernas klimatanpassningssamordnare. Vidare ger Länsstyrelsen rådgivning och deltar i samråd av kommunernas detalj- och översiktsplanering.

Stärkt samverkan i Jönköpings läns klimatråd

För att förbättra och stärka länets klimat- och energiarbete har ett arbete för att utveckla klimatrådet påbörjats. Tillsammans med alla aktörer i klimatrådets organisation genomfördes en workshop med ett stort engagemang för att stärka samverkan och fortsätta utvecklingen av klimatrådet som samverkansplattform och det gemensamma arbetet. Detta kommer att fortsätta under 2023 och innefattar bland annat att integrera resultaten från det forskningsprojekt som undersökt utmaningarna som klimatrådets aktörer möter i samband med klimatomställning.

Stort intresse och fokus på näringslivet under länets klimatvecka

Klimatrådets arbete har även resulterat i en kunskapshöjande klimatvecka med tema klimatsmart näringsliv. Syftet var att visa på goda exempel från Jönköpings län som bidrar till länets klimat- och energistrategi samt vision. Ett 30-tal aktiviteter genomfördes av företag, privata och ideella organisationer samt kommuner i länet. Klimatrådet arrangerade den årliga klimatkonferensen. Uppföljning av konferensen visade att nästan alla upplevde att de lärde sig något nytt under konferensen.

Stöd och utveckling av kommunernas systematiska klimatanpassningsarbete

Länsstyrelsen har genomfört en studiecirkel med kommunerna för att stödja initieringen och utvecklingen av ett systematiskt klimatanpassningsarbete. Klimatanpassning är en kontinuerlig process och kräver ett systematiskt arbete för att på ett kostnadseffektivt sätt möta de risker som ett förändrat klimat medför på verksamheten. Studiecirkeln är en kompetenshöjande insats som också aktivt bidrar till ett större genomförande av åtgärdsprogrammet Anpassning till ett förändrat klimat.

Skyfallskarteringar stärker klimatanpassningen

Under de senaste åren har länet drabbats av flera klimatrelaterade naturolyckor, bland annat genom de kraftiga skyfall som Tranås kommun drabbades av sommaren 2021 och som ledde till allvarliga översvämningar och stort skadeutfall.

Länsstyrelsen stöttar länets aktörer genom att finansiera skyfallskarteringar för kommunerna för en utökad förmåga att hantera klimatförändringar i länet, också genom samhandling och samverkan. Vi har under året presenterat skyfallskarteringarna för kommunerna och stöttat dem med kunskap om hur de kan användas i den detaljerade och i den övergripande samhällsplaneringen. Arbete med ytterligare planeringsunderlag för att beakta höga temperaturer och risker med förorenade områden pågår.

Visualisera, kommunicera och följa länets koldioxidutsläpp

Som en del av åtgärdsarbetet i klimat- och energistrategin har klimatrådet tillsammans med Gislaveds, Tranås och Värnamo kommuner tagit fram varsin koldioxidbudget i ett pilotprojekt. En koldioxidbudget visar både vilka utsläppsutrymmen kommunerna har och vilka utsläppsminskningar som behöver göras för att nå Parisavtalet och hålla temperaturökningen väl under 2 grader.

Efter pilotprojektet har klimatrådet också tagit fram en koldioxidbudget på länsnivå tillsammans med Region Jönköpings län, med samma metod och verktyg som för de tre pilotkommunerna. Koldioxidbudgeten kan användas för att göra ytterligare prioriteringar för Länsstyrelsen och Region Jönköpings län i arbetet med att genomföra länets klimat- och energistrategi.

Insatser för energibesparing i kommuner och region

Som en följd av omvärldsläget och energikrisen fick länsstyrelserna i uppdrag av regeringen att erbjuda stöd till kommuner och regioner i fråga om energibesparingsåtgärder för att minska energianvändningen. Länsstyrelsen har bjudit in till ett övergripande forum för energibesparing, i vilket Länsstyrelsen stöttat kommuner och Region Jönköpings län i deras interna arbete med åtgärder på både kort och lång sikt för att minska elanvändningen och för att kapa effekttoppar. I uppdraget har Länsstyrelsen även arbetat genom befintliga nätverk såsom klimatrådet, kommunalt fritidsnätverk, kommunikatörsnätverk och ett nystartat kommunalt fastighetsnätverk. Forumet och nätverken syftar till erfarenhetsutbyte och inspiration till fler energibesparingsåtgärder både på kortare och längre sikt.

Vidare har Länsstyrelsen, klimatrådet, Energikontor Norra Småland och Region Jönköpings län tagit fram en regional kampanj Tillsammans sparar vi el i Jönköpings län. Den regionala kampanjen är ett komplement till den nationella kampanjen Varje kilowattimme räknas – nu hjälps vi åt att spara ell. Kampanjen riktar sig till både hushåll och näringsliv.

Kraftsamling för vindkraft

Energikontor Norra Småland har i samarbete med Länsstyrelsen under åren 2020–2022 genomfört det externfinansierade projektet Kraftsamling Vindkraft i Jönköpings län. Målet med projektet var att stärka förutsättningarna för fysisk planering för vindkraft samt att åstadkomma en tydlig, effektiv och transparent tillståndsprocess i länet.

Projektet har bidragit till ökad kunskap och till samverkan mellan politiker, energi- och klimatstrateger, samhällsplanerare, miljöinspektörer på kommunerna och med Länsstyrelsen. Genom breddning och fördjupning av sakkunnigas kompetens och gruppdiskussioner vid tio tillfällen förväntas deltagarna ha blivit bättre rustade att förstå prövningsprocessen. I förlängningen förväntas detta kunna leda till ändamålsenliga planeringsunderlag för vindkraft i länet. Effekten av projektet är en ökad förståelse för vindkraftens betydelse i produktionen av förnybar el lokalt och regionalt.

Krisen ger ekonomiska incitament till energibesparingar och klimatarbete i lantbruket

Länsstyrelsens insatser inom rådgivning och kompetensutveckling till lantbruket bidrar till genomförandet av klimat- och energistrategin. Länsstyrelsen har tagit upp möjligheter till klimatanpassning som en stående punkt på flertalet av årets kurser. Frågeställningarna har innefattat ökat parasittryck, anpassning av stallbyggnader, lämpliga nya grödor i varmare klimat, förfinade system för fällbete samt ett framtida ökat behov av växtskyddsåtgärder.

Resurseffektivisering kommer in som en naturlig del i ordinarie verksamhet och lantbrukarnas incitament att använda gårdens resurser så effektivt som möjligt blir allt tydligare. Som en följd av rådande energikris och höga priser på insatsvaror har aktiviteter med temat Möjligheter vid svårigheter genomförts med fokus på resurseffektivisering och besparingsmöjligheter i nötköttsproduktionen. Även kurser med fokus på energibesparingar i mjölkproduktionen har genomförts. Länsstyrelsen har erbjudit träffar för att förbättra effektiviteten i användning av stallgödsel och

mineralgödsel. Det har även satsats på rådgivning om våtmarker i odlingslandskapet. Länsstyrelsen har också märkt av ett ökat intresse för enskild rådgivning om energi-effektivisering inom projektet Greppa Näringen.

Minska utsläppen från transporter och resor

Två externfinansierade projekt för att minska utsläppen från transportsektorn pågår.

Projektet drivs av Energikontor Norra Småland med Länsstyrelsen som samverkanspart, vilket innebär att Länsstyrelsen ingår i projektledning och ansvarar för att genomföra aktiviteter. Transportprojekten bidrar till åtgärdsprogrammet Minskad klimatpåverkan.

Projektet FASTR syftar till en snabbare omställning till fossilfria transporter och startade 2019. Projektet har under året haft dialog med kommuner och näringsliv för att främja tankstationer för biogas, vätgas och laddinfrastruktur. Fokus har varit på de platser i länet där denna infrastruktur saknas. Projektet erbjuder kommunerna stöd i att ta fram planer för laddinfrastruktur. Projektet har genom rådgivning hjälpt organisationer att söka investeringsstöd från Energi-myndigheten (regionala elektrifieringspiloter) där flera beviljades stöd, exempelvis laddstationer för lastbilar i Gislaved, Nässjö och Sävsjö samt tankstation för vätgas i Jönköping.

Projektet ATTRACT startade 2021 och har under detta år genomfört insatser i hållbart resande, som till exempel

provåkningsperioder i kollektivtrafiken och cykelfrämjande insatser hos deltagande kommuner och företag. En uppföljande enkät efter insatserna har visat på goda resultat i linje med arbetshypotesen från början; att relativt enkla åtgärder från arbetsgivare som engagerar sig i de anställdas arbetspendling uppfattas som mer attraktiva och kan i samband med detta även minska arbetsgivarens koldioxidutsläpp i SCOPE 3 (indirekta utsläpp).

Resultatbedömning

Länsstyrelsen har fullföljt uppdragen inom området energi och klimat framför allt genom åtgärdsprogram i linje med länets klimat- och energistrategi, kunskapshöjande insatser, operativa projekt tillsammans med aktörer i länet och framtagande av planeringsunderlag. Resultatet bedöms vara gott.

De genomförda aktiviteterna under året har bidragit till att samordna aktörer i det direkta arbetet med minskad klimatpåverkan och klimatanpassning. De genomförda aktiviteterna har även bidragit till att integrera de nationella energi- och klimatpolitiska målen i aktörernas processer. Utöver detta har aktiviteterna bidragit till att öka kunskapen om energi och klimat. Länsstyrelsen har med anledning av minskade anslag tyvärr inte kunnat utveckla klimatrådssamverkan som planerat och endast under del av året kunnat stödja aktörerna i länet i genomförandet av åtgärdsprogrammen. Länsstyrelsen har även minskat de egna insatserna under klimatveckan.

KULTURMILJÖ

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p7 Kulturmiljö	Länsstyrelseinstruktion

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Verksamheten består av tillsyn och tillstånd enligt kulturmiljölagen och miljöbalken, samt prövning av kulturmiljöbidrag till vård, information, kunskapsuppbyggnad och tillgänglighetssatsningar. Kulturmiljöhänsyn tas till stor del i annan lagstiftning än i kulturmiljölagen. Samverkan genom dialog är ett viktigt verktyg för att främja, utveckla och förnya kulturmiljöarbetet i samverkan med länets aktörer.

Varje länsstyrelse har tagit fram en kulturmiljöstrategi där prioriteringar anges.

De fyra nationella kulturmiljömålen är:

- Ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas
- Människors delaktighet i kulturmiljöarbetet och möjlighet att förstå och ta ansvar för kulturmiljön

- Ett inkluderande samhälle med kulturmiljön som gemensam källa till kunskap, bildning och upplevelser
- En helhetssyn på förvaltningen av landskapet som innebär att kulturmiljön tas tillvara i samhällsutvecklingen.

Kulturmiljöarbetet utgår också från fyra prioriterade miljö kvalitetsmål: God bebyggd miljö, Levande sjöar och vattendrag, Ett rikt odlingslandskap, Levande skogar.

Regionala uppgifter, uppdrag och mål

Länsstyrelsen utgår som stöd i det regionala kulturmiljöarbetet från den kulturmiljöprofil för Jönköpings län som togs fram för ett antal år sedan. Kulturmiljöprofilen är ett viktigt verktyg i de prioriteringar som krävs när nya kulturmiljöanspråk ska identifieras. Vid sidan om detta är ett regionalt mål att främja kommunernas förutsättningar att omhänderta kulturmiljövärden i samhällsplaneringen.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Kulturmiljö (43)	2022	2021	2020
Antal årsarbetskrafter totalt	8,2	7,4	7,6
Antal årsarbetskrafter kvinnor	2,3	1,6	1,4
Antal årsarbetskrafter män	5,9	5,7	6,2
Antal ärenden, inkomna och uppräffade	685	977	766
Antal beslutade ärenden	669	1 018	764
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	32	24	16
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	10 210	8 380	8 787
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	9 263	10 308	9 179

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	2022	2021	2020
Antal registrerade fornlämningar, exkl marina lämningar (st)	Ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas	Skydd av fornlämningar och deras kulturhistoriska information.	Fornreg ¹⁾ ²⁾		10 350	10 304	10 253

1) Register, Riksantikvarieämbetet.

2) Länsstyrelserna har inte tagit fram något målvärde för den länsstyrelsegemensamma indikatorn.

Kommentar till resultatindikatorerna

Länsstyrelsen bedriver två kunskapsprojekt som syftar till att stärka kvaliteten på länets kunskapsunderlag avseende lämningar i skogsmiljö och vattenanknutna lämningar. Det bedrivs dock ingen generell fornminnesinventering varför kvalitetssäkring och nyregistrering fortsatt kommer vara begränsad.

Prestationer och effekter

Handläggning

En grundläggande prioritering är att hantera inkomna ärenden inom uppsatta måltider. Äldre ärenden har med hänsyn till arbetsbörda och resurstillgång prioriterats ned. Ärendetrycket har varit påtagligt, särskilt inom arkeologin. Överlag har nyinkomna ärenden handlagts i tid, men antalet ej beslutade ärenden har ökat något jämfört med föregående år.

Antalet metalldetektorärenden är sedan avgiftsinförandet på en låg nivå. Länsstyrelsen har beviljat tillstånd till hobby-sökning inom områden där vi bedömt att risken att påträffa fornfynd varit låg. Trots detta har det vid flera tillfällen påträffats fornfynd som gör att Länsstyrelsen inför kommande prövningar behöver se över bedömningsgrunderna för tillstånd.

Fornlämningar och kulturhistoriska lämningar som berörs av skogsbruket ska hanteras av Länsstyrelsen inför avverkningar. Antalet skogliga ärenden har under året varit färre än tidigare år. Det finns ett fortsatt mörkertal och även flera felaktiga ärenden som inkommit med den digitala inlämningsmodell som introducerades för ett antal år sedan. En dialog pågår mellan länsstyrelserna och Skogsstyrelsen kring denna problematik. Statistik visar att skadorna på kultur- och fornlämningar i samband med skogsbruket minskat under året, men nivån är fortsatt hög.

Strategiskt kulturmiljöarbete

För att stärka kulturmiljöarbetets förutsättningar att få brett genomslag strävar Länsstyrelsen efter, att genom samverkan och vägledning, att ge andra aktörer som kommuner, hembygdsföreningar m.m. bättre verktyg att uppmärksamma och omhänderta kulturmiljö inom sitt arbete.

Kultursamverkan F är ett samverkansforum där Länsstyrelsen, tillsammans med länets kommuner, utbyter erfarenheter och kunskap om hanteringen av kulturmiljövärden i mark och vatten. Samverkan har under året fördjupats med regelbunden medverkan av samhällsplanerare. Forumet utgör en del av Länsstyrelsens arbete med politikområdet gestaltad livsmiljö och främjandet av hållbarhets- och miljömålen.

Länsstyrelsen har genomfört ett första steg i implementeringen av åtgärdsprogram för de nationella kulturmiljömålen. Den första insatsen har omfattat en generell introduktion till kulturmiljöarbetet för Länsstyrelsen. Under kommande år ska nya initiativ tas för att fördjupa kunskapen och förankra den tvärssektoriella potentialen som finns i Länsstyrelsens hela verksamhet.

Ett projekt som Jönköpings läns museum initierat för att genomföra ett pilotprojekt för en modell för utveckling av kulturhistoriska besöksmål har under året utvecklats till en ny samverkansform. Förutom Jönköpings läns museum ingår Länsstyrelsen, Smålands turism och Region Jönköpings län i samverkan som går under begreppet Lök, Länsövergripande Kulturmiljöfrågor. Syftet

med samverkan är att främja den kulturturistiska besöksnäringen i länet.

Kunskapsunderlag

Det ekonomiska stöd som Länsstyrelsen årligen avsätter för att stötta länets kommuner att revidera och komplettera sina kulturhistoriska kunskapsunderlag har bidragit till att flera kommuner fått relevanta beslutsunderlag för sina kulturmiljövården. Inventeringsmodellen och det digitala verktyget ger en möjlighet till en kostnadseffektiv kunskapsuppbyggnad och brister avhjälpas löpande. Där inventeringar genomförts bedömer Länsstyrelsen att det finns en positiv utveckling avseende kulturmiljövårdernas hantering i planering och lovprövning.

Länsstyrelsen bedriver två projekt som syftar till att skapa bättre kvalitet och kunskap om de kulturlämningar som finns inom skogsbruket samt vattenanknutna lämningar. Det sistnämnda projektet utgör även del i arbetet kopplat till miljöprövningarna av vattenkraften och det är i det sammanhanget av stor vikt att berörda kulturmiljöer uppmärksammas. Projekten avser att ge en bättre bild och kvalitet i de kunskapsunderlag som Länsstyrelsen är beroende av i sin handläggning vilket kommer bidra till ökad rättssäkerhet och effektivitet i handläggningen. Det rör sig dock inte om några heltäckande inventeringar, för det krävs avsevärt större resurser.

Bidragfördelning

Länsstyrelsen hanterar efter beslut och fördelning av Riksantikvarieämbetet anslaget 7:2 ap 1 Bidrag till kulturmiljövård. Anslaget är ett av kulturmiljövårdens viktigaste verktyg och kan vara direkt avgörande för om kulturmiljövården kan bibehållas eller inte. I fördelningen strävar Länsstyrelsen efter att nå en bredd bland sökanden för att gynna de nationella kulturmiljömålen. Den värdeurholkning som skett under tid, och som förstärks av den höga inflationen under året, har gjort årets prioriteringar extra hårda. Länsstyrelsen har sökt och genomfört flera insatser som bidragit till kulturmiljönytta genom finansiering av friluft-, naturvårdsmedel. Att bedriva kulturmiljöarbete med andra finansieringsformer är viktigt, men kräver en del insatser i handläggningen. Ambitionen är att åtgärdsprogram för kulturmiljömålen ska

underlätta genom tydligare struktur och process.

Resultatbedömning

Länsstyrelsen bedömer att kulturmiljöarbetet är otillfredställande. Utifrån givna förutsättningar bedrivs arbetet på sådant vis att genomförda insatser bidrar positivt till de nationella kulturmiljömålen samt till uppfyllandet av hållbarhets- och nationella miljömål, men för att nå målen skulle större resurser behöva tillföras. Inom ärendehandläggningen är bedömningen att sökanden får svar inom rimlig tid. Det sker få överprövningar av Länsstyrelsens beslut vilket kan ses som en stark tillit till myndighetens kompetens och dess bedömningar.

Då kulturmiljöarbetet under många år varit underfinansierat är den långsiktiga bedömningen att den ambition som finns i de nationella målen för kulturmiljöarbetet inte kommer att uppnås. Mycket av det regionala kulturmiljöarbetet omfattar bortprioriteringar av bidragsansökningar, sänkta mål för fornvården, minskade ambitioner inom förvaltningen av kulturresevat och andra skyddade kulturmiljöer. Statistiken för tillväxten av nya byggnadsminnen och fornlämningar visar att även om fler byggnadsminnen tillkommit nationellt så går arbetet långsamt. Samtidigt är säkerställandet av redan identifierade kulturmiljövården kraftigt begränsat då kostnadsutvecklingen gör det omöjligt att möta upp behoven i takt med att de uppstår. Trovärdigheten och viljan att acceptera den påverkan på ägandet som kan komma av exempelvis en byggnadsminnesförklaring riskerar att urholkas om bevarandanspråken inte kan mötas upp av ekonomiskt stöd.

Tillsynen av länets kulturmiljövården har under många år endast skett inom ramen för ärendehantering och det finns inte förutsättningar att bedriva en självständig tillsyn med nuvarande resurser. Kulturmiljöarbetets tvärsektoriella karaktär medför en förväntan och behov av medverkan i ärenden och processer vilket ärendemässigt motsvarar en tredjedel av de ärenden som är verksamhetens egna. Verksamheten är sålunda sårbar och kompetenskrävande där även mindre störningar snabbt kan leda till att kulturmiljö blir en flaskhals för många områden.

SAMHÄLLSSKYDD OCH BEREDSKAP

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p8 Skydd mot olyckor, krisberedskap, civilt försvar och höjd beredskap	Länsstyrelseinstruktion
7§ Geografiskt områdesansvar (se Länsstyrelseinstruktion före och efter 2022-10-01)	Länsstyrelseinstruktion
7 a§ Civilområdesansvar	Länsstyrelseinstruktion
7 b§ Beredskapsmyndighet	Länsstyrelseinstruktion
1B1 Civilt försvar och beredskapsplanering	Regleringsbrev
3B12 Beredskap för testning och vaccination covid-19	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D. Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Verksamhetsområdet omfattar skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar och totalförsvaret. Nedanstående punkter sammanfattar de viktigaste uppgifterna och uppdragen. Länsstyrelserna ska:

- Vara sammanhållande inom krisberedskapen före, under och efter en kris inom sitt geografiska ansvarsområde och verka för en gemensam inriktning och vidta nödvändiga åtgärder.
- Utgöra Civilområdesansvariga myndigheter från 1 oktober 2022 (gäller sex utpekade länsstyrelser). De andra länsstyrelserna är skyldiga att samverka med dessa för att bidra till det gemensamma arbetet inom respektive civilområde.
- Ansvara för att vid behov att ta över kommunal räddningstjänst (gäller Civilområdesansvariga länsstyrelser).
- Ansvara för räddningstjänst och sanering efter utsläpp av radioaktiva ämnen från kärnteknisk anläggning.
- Ansvara för att ständigt ha en tjänsteman i beredskap och en förmåga att snabbt upprätta en krisledningsorganisation och vid behov en krigsorganisation.
- Ansvara för uppföljning av kommunernas arbete med krisberedskap och civilt försvar.
- Ansvara för att bevaka riskhänsyn i samhällsplaneringen.
- Hantera uppdrag enligt Sevesolagen.

Målet för *Seveso-tillsynen* är att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor samt att säkerställa en nödvändig skyddsnivå ur miljö- och säkerhetssynpunkt. Att säkerställa att den kommunala räddningstjänsten har kunskap, bemanning och beredskap för Seveso-olyckor är också en viktig målsättning.

Målet för *skydd mot olyckor* är att, med hänsyn till de lokala förhållandena, i hela landet ge människors liv, hälsa, egendom och miljö ett tillfredsställande och likvärdigt skydd mot olyckor.

Målen för samhällets *krisberedskap* är att:

- minska risken för olyckor och kriser som hotar vår säkerhet
- värna människors liv och hälsa samt grundläggande värden som demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter genom att upprätthålla samhällsviktig verksamhet och hindra eller begränsa skador på egendom och miljö när olyckor och krissituationer inträffar.

Mål för det *civila försvaret* är att ha förmåga att:

- värna civilbefolkningen
- säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna
- upprätthålla en nödvändig försörjning
- bidra till det militära försvarets förmåga vid väpnat angrepp eller krig i vår omvärld

- upprätthålla samhällets motståndskraft mot externa påtryckningar och bidra till att stärka försvarsviljan
- bidra till att stärka samhällets förmåga att förebygga och hantera svåra påfrestningar på samhället i fred
- bidra till förmågan att delta i internationella fredsfrämjande och humanitära insatser med tillgängliga resurser.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Samhällsskydd och beredskap (45)	2022	2021	2020
Antal årsarbetskrafter totalt	18,2	17,9	18,6
Antal årsarbetskrafter kvinnor	7,1	7,0	8,0
Antal årsarbetskrafter män	11,1	11,0	10,6
Antal ärenden, inkomna och upprättade	264	343	301
Antal beslutade ärenden	231	306	285
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	20	8	2
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	27 396	23 205	23 039
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	0	0

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Civilområde (46) ¹⁾	2022	2021	2020
Antal årsarbetskrafter totalt	0,0		
Antal årsarbetskrafter kvinnor	0,0		
Antal årsarbetskrafter män	0,0		
Antal ärenden, inkomna och upprättade	0		
Antal beslutade ärenden	0		
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0		
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	0,7		
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0,0		

¹⁾ VÄS 46 tillkom 1 oktober 2022 och redovisas därför i separat tabell, med utfall för oktober – december 2022.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Prestationer och effekter

Länsstyrelsens ledningsplats

Länsstyrelsen har tillsammans med Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap (MSB) fortsatt att utveckla ledningsplatsen för att öka robustheten och användbarheten. Vidare har Länsstyrelsen fortsatt sin planering för alternativa ledningsplatser i länet, både för eget bruk och för att kunna nyttja tillsammans med andra aktörer i F-samverkan. Vissa fysiska åtgärder på alternativa ledningsplatser har genomförts. Länsstyrelsen deltar aktivt i MSB:s projekt

med alternativa och mobila ledningsplatser. Robustheten har ökat i ledningsplatsen i form av mat, vatten och övernattningsmöjligheter. Med åtgärder inom sambandsverksamheten har förmågan att leda Länsstyrelsens arbete i kris eller höjd beredskap, från alla våra ledningsplatser, sammantaget ökat.

Signalskyddsverksamheten och Sambandsverksamheten

Antalet hanterade krypterade försändelser har ökat med över 70 procent jämfört med tidigare år. Organisationen är stabil med kvalificerad och kompetent personal.

Utmaningar finns dock inför 2023, främst med anledning av att verksamheten ökar kraftigt. Detta kräver en översyn av tilldelade resurser. Länsstyrelsen deltar i den intensifierade teknikutveckling som just nu pågår inom signalskyddsverksamheten.

Länsstyrelsen arbetar aktivt med utveckling av alla våra sambandsmedel, exempelvis Rakel, IP-telefoni, analog telefoni och radio. Det sker en snabb teknik- och metodutveckling inom arbetsområdet, bland annat med nya sambandsmetoder och även Rakel G2. Vi deltar aktivt i MSB:s projekt om kortvågsradio som alternativ sambandsmetod. Vi har under året ökat vår förmåga till mobilt samband och signalskydd från andra platser än vår ordinarie ledningsplats.

Tjänsteman i beredskap

Länsstyrelsen har haft en tjänsteman i beredskap (TiB) under årets alla dagar. TiB realiserar det geografiska områdesansvaret och arbetar aktivt med bland annat lägesbilder vid olika krishändelser och hanterar samverkan med länets aktörer i vardagen.

Riskhänsyn i samhällsplaneringen

Kommunernas översikts- och detaljplaner samt samråd inför miljötillstånd har hanterats vid veckovisa interna planberedningar. Riskfrågor, såsom brand, farligt gods, översvämning, skyfall, jordskred hanteras på så sätt samlat. Denna hantering bidrar till en lämplig markanvändning i kommunernas översikts – och detaljplaner samt till ett bättre underlag för prövning och villkor vid miljötillstånd.

Skydd mot olyckor

Under juni månad svarade Länsstyrelsen i Jönköpings län för det länsstyrelsegemensamma samordningskansliet för sommarrelaterade händelser (främst skogsbrand). Uppdraget bestod i att sammanställa en nationell lägesbild, samverka med MSB samt vid behov bistå drabbat län.

Under sommaren hade Länsstyrelsen en kontinuerlig och särskild bevakning av skogbrandrisken i samverkan med andra län. Det innebar en bättre framförhållning och möjlighet att hålla beredskap. Som tidigare år administrerade Länsstyrelsen, tillsammans

med länets räddningstjänster skogsbrandsbevakningen med flyg. Totalt genomfördes 91 flygningar i länet som upptäckte åtta skogsbränder.

Begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor

Under 2022 har Länsstyrelsen genomfört fyra planerade tillsynsbesök enligt fastställd tillsynsplan för Sevesoverksamhet i länet. Tillsynsbesöken genomfördes fysiskt vid två bergtäkter samt vid två verksamheter som är klassade enligt den högre kravnivån i Sevesolagen. Fokusområden under årets tillsynsbesök har varit nödlägesplanering samt föråldrad utrustning. Inför årets tillsynsbesök har räddningstjänsten i respektive kommun bjudits med för att diskutera nödlägesplanering samt för att genomföra övningar hos de Seveso-verksamheter med högre kravnivå. Tillsynen visar att verksamheterna har genomfört övningar enligt plan. De har en god säkerhetskultur och har vidtagit åtgärder för att förebygga allvarliga kemikalieolyckor samt för att begränsa följderna av olyckor.

Program för kärnteknisk olycka

Under första halvåret har Länsstyrelsen reviderat beredskapsprogrammet för räddningstjänst och sanering vid kärnteknisk olycka. Programmet med tillhörande bilagor fastställdes den 27 juni 2022.

Kompetensutveckling och utbildning har varit i fokus. Länsstyrelsepersonal med funktioner i organisationen för kärnteknisk händelse har genomgått centralt anordnade utbildningar med bland annat fokus på sanering. Detta har varit en viktig del för att kunna stärka och vidareutveckla kärnenergi-beredskapen.

MSB har under året genomfört uppföljning av tillsyn av kärnenergi-beredskapen, vilket bidragit till att Länsstyrelsen fått bekräftat att inriktningen av arbetet har rätt fokus.

Värna samhällsviktig verksamhet

I början av året genomförde Länsstyrelsen en workshop, vid vilken Energimyndigheten deltog, angående processen med Styrel för länets beredskapssamordnare.

Under hösten tog Länsstyrelsen och övriga aktörer i F-samverkan del av återkommande information från Svenska Kraftnät rörande processen vid manuell förbrukningsfrånkoppling (MFK). Länsstyrelsen har sett över den interna rutinen vid en MFK samt informerat kommuner, Region Jönköpings län samt intresseorganisationer inom näringslivet och civilsamhället.

Bidrag till nya civilområden

I och med civilområdenas införande har Länsstyrelsen bidragit till den arbetsgrupp som skapats för de länsstyrelser som ingår i civilområde Sydöst. Arbetsgruppens syfte är att sammanföra och identifiera goda exempel från de olika länens arbete med civilt försvar och krisberedskap. Genom att aktivt bidra till arbetet lyfter vi arbetssätt som vi bedömer framgångsrika och får samtidigt underlag för att informera vår egen personal om formerna och uppdraget för de nya civilområdena.

Anpassad verksamhet till försämrat omvärldsläge

Arbetet med civilt försvar inom myndigheten har under året påverkats av Rysslands invasion av Ukraina. Länsstyrelsen har omhändertagit omedelbara behov samt utvecklat förmågan att arbeta i två tidstempon, här- och nu samt på sikt.

Arbetet med 2022 års krigsplacering av Länsstyrelsens personal är genomförd. Det har dessutom anordnats flera informationstillfällen för chefer för att öka förståelsen och kunskapen om uppgiften, vilket bedöms vara viktigt för försvarsviljan inom den egna organisationen.

Arbetet i F-samverkans arbetsgrupp, om utbildning och övning, har fortgått under 2022. Regional samverkanskurs för operativ samverkan för blåjuspersonal kunde genomföras efter ett par års uppehåll på grund av covid-19. Detta var värdefullt i syfte att bibehålla kunskap hos de organisationer som samverkar vid händelser.

Utvecklande och operativ verksamhet

Uppdateringen av den interna myndighetsplanen inför beslut om höjd beredskap och för arbetet vid myndigheten efter beslut om höjd beredskap fortgår.

Under året har Länsstyrelsen utvecklat krigsorganisationsstrukturen och tydliggjort lagstiftning för bestämmelser inom arbetstidsregler, föräldraledighet, barnomsorg och sjukskrivning under höjd beredskap. Uppdateringen bedöms höja myndighetens förmåga att hantera en situation under höjd beredskap.

Med anledning av Rysslands invasion har kraft lagts på personalinformation om hotbilden mot Sverige och hur vårt samhälle och vår myndighet sannolikt påverkas av den säkerhetspolitiska utvecklingen i vårt när-område. Informationsinsatserna bedöms ha bidragit till förståelse för hur nationen, myndigheten och individen påverkas och kan påverkas av det försämrade säkerhetspolitiska läget i världen

För att höja myndighetens förmåga till ledning har stabsutbildning med ledningsfunktioner genomförts vilket har höjt myndighetens förmåga att arbeta i stab.

I det operativa stabsarbetet knutet till kriget i Ukraina har fokus legat på att upprätthålla och förmedla lägesbilder, ta fram beslutsunderlag i form av analyser av den säkerhetspolitiska situationen och noga följa incidentrapporteringen kopplat till samhällsviktig verksamhet i länet. Genom att bedriva arbetet i nära samverkan med länets aktörer har den totala förmågan blivit starkare med en gemensam inriktning och samordning.

Arbetet med lägesbilder har utvecklats bland annat genom Länsstyrelsens deltagande vid nationella utbildningstillfällen som Gemensamma grunder 2.0 i MSB:s regi. Resultatet är en efterfrågad, och av aktörerna i länet uppskattad lägesbild, som besparar enskilda organisationer tid och resurser som annars skulle gå till att ta fram en lägesbild.

Samverkan med södra Militärregionen (MR-S)

Arbete utifrån beslutad Gemensam handlingsplan 2021 - 2025 för totalförsvaret inom södra militärregionen har fortsatt. Bland annat har två totalförsvarsplaneringsveckor genomförts och totalförsvarsplanering mellan det civila- och militära försvaret på lokalnivå har utvecklats. Detta har skapat förutsättningar för en detaljrik planering på lokal nivå

och steg har tagits som innebär förmågehöjning inom totalförsvaret.

Den gemensamma planeringen mellan Försvarsmakten och vår myndighet har utvecklats och intensifierats med anledning av kriget i Ukraina. Vi har utvecklat rutiner för samverkan, delgivning av lägesbilder och hotbild vilket höjt vår gemensamma totalförsvarsförmåga.

Stöd till kommuner och region samt övriga civila samverkanspartners

I arbetet knutet till kriget i Ukraina har Länsstyrelsen varje vecka rapporterat en lägesbild och genomfört inriktnings- och samordningsfunktionsmöten med företrädare för länets kommuner och Region Jönköpings län. Innehållet i lägesbilder och analysunderlag har sannolikt skapat insikt, förståelse och underlag för beslut och genomförande av verksamhet hos våra samverkanspartners.

Länsstyrelsen har även genomfört informationsmöten för länets aktörer med anledning av kriget. Informationsinsatserna bedöms ha bidragit till förståelse för hur nationen, myndigheten och individen påverkas och kan påverkas av det försämrade säkerhetspolitiska läget.

Länets kommuner och Region Jönköpings län har erbjudits kunskapshöjande information inom det säkerhetspolitiska området med en föreläsningsserie ”Kalla Kriget 2.0” vilka genomförts hos nära hälften av länets kommuner. Med tanke på att länets kommuner, när det gäller beredskapsplanering för det civila försvaret, har olika behov och förmåga har föreläsningarna skraddarsytt utifrån den enskilda kommunens önskemål. Syftet med dessa informationstillfällen är att öka förståelsen för behovet av att utöka sitt kontinuitetsarbete och för övriga åtgärder som bidrar till att klara sina uppdrag både under kris och krig. Dessutom har föreläsningarna bidragit till att Länsstyrelsen uppmärksammats på aktuella frågeställningar för oss att utveckla arbetet i vårt stöd till aktörerna.

Den etablerade samverkan för kommuner och Region Jönköpings läns beredskaps- och säkerhetsskyddsansvariga har löpt på med

regelbundna träffar under året. Värdet av dessa träffar är framför allt en bibehållen kontaktyta som aktörerna kan använda sig av för att hantera olika frågeställningar som kan komma upp under året. Ett starkt nätverk med goda relationer säkerställer möjligheten till ett snabbt agerande vid händelser och är grunden för att kunna fatta beslut i pressade situationer.

Säkra kommunikationer

Länsstyrelsen har fortsatt arbeta för att länets kommuner och Region Jönköpings län ska ha förmåga att kommunicera säkert genom införandet av signalskyddssystem PGBI – Signe. Kommunernas arbete med kriget i Ukraina fick återverkningar på den takt införandet kunde fortsätta. Sammanlagt har sju aktörer kommit i mål. Målsättningen är att systemet ska vara helt infört under 2023.

Frivilligverksamhet

Den regionala resursen (RRG) har genomfört interna utbildningar och övningar i syfte att säkra kompetensförsörjningen i den regionala stödresursen. RRG genomförde en större övning i samband med Totalförsvardagen i Eksjö. Vid Värnamos beredskapsdag visade RRG upp sina resurser i form av bland annat fältkök och dieseltankar för allmänheten. Länsstyrelsen gör bedömningen att liknande aktiviteter väcker allmänhetens nyfikenhet, bygger kunskap och sannolikt stärks även försvarsviljan.

Arbete med att förtydliga mål och inriktning för RRG:n har påbörjats. RRG:n har fortsatt rönt ett stort intresse utanför länet. Ett antal studiebesök har genomförts på Moliden (geografiska platsen för RRG). I och med detta har det åter blivit tydligt vilken unik resurs RRG är i länet.

Arbetet med att utveckla en samverkansform för länets frivilliga försvarsorganisationer (FFO:er) fortgår. Arbetsgruppen FriSam-F (frivilliga försvarsorganisationer i samverka - F-län) med deltagare från länets FFO:er är igång. Länsstyrelsen ska i fortsättningen vara sammankallande i arbetsgruppen. Målet är att förenkla kontakterna till kommunerna och övriga aktörer samt att samordna utbildningsinsatser som är gemensamma för samtliga FFO.

Arbetet med nationell samverkan om frivilligfrågor har återupptagits och Länsstyrelsen avser att ta en aktiv roll.

Kommunal hälso- och sjukvård samt socialtjänst (HOSS)

Regeringen har under 2022 gett Länsstyrelserna i uppdrag att utgöra ett regionalt stöd till kommunerna i deras arbete med den kommunala hälso- och sjukvårdens och socialtjänstens krisberedskap och civilt försvar. Slutredovisning ska ske 2025. Länsstyrelsen genomförde en kunskaps- höjande och samverkande träff under året med representanter från den kommunala hälso- och sjukvården samt från socialtjänsten. Det finns nu en grundläggande förståelse för uppgiften och de olika kompetensområdena inom kommunerna som därmed har fått tillfälle att knyta närmre kontakt med varandra inför kommande arbete.

Dricksvattenförsörjning under höjd beredskap

Regeringen har gett länsstyrelserna i uppdrag att, tillsammans med Livsmedelsverket, utveckla ett stöd till kommunernas kontinuitetsplanering för att säkerställa dricksvattenförsörjningen under höjd beredskap samt att utarbeta en plan för prioritering av nödvatten vid höjd beredskap. Länsstyrelsen i Jönköpings län är sammanhållande för arbetet. Uppdraget redovisas i särskild ordning (se bilaga D).

Vid två tillfällen under året informerade Länsstyrelsen Näringsdepartementet, Justitiedepartementet, Miljödepartementet samt Finansdepartementet om pågående arbete och de analyser som arbetsgruppen gjort. Arbetsgruppen har även utifrån önskemål informerat om pågående arbete vid Vattensämsan i Jönköping samt vid Svenskt Vattens chefsmöte.

Arbetet har koncentrerats till förberedelser inför utbildningsatsningen på de 21 länsstyrelserna som genomförts under fyra tillfällen under hösten. Utbildningen omfattade 3 dagar, med 6 till 8 deltagare från varje län. Tanken är att följa metoden ”Train the trainer” och att länen i sin tur genomför utbildning i länets kommuner under 2023.

På utbildningen har förutom arbetsgruppen där Livsmedelsverket ingår, även MSB, Försvarshögskolan och berörd Militärregion deltagit.

Resultatbedömning

Inriktning och samordning i länet med anledning av Rysslands invasion av Ukraina och efterföljande energikris har fungerat med utmärkt resultat.

Stöd till kommuner och andra aktörer utifrån det geografiska områdesansvaret har genomförts med återkommande samverkan kring operativt stabsarbete, beredskapsträffar, bemannad TiB-organisation årets alla dagar, sammantaget med utmärkt resultat.

Övningsverksamheten i länet och på myndigheten har fått stå tillbaka till följd av operativ krishantering och har ett utvecklingsbehov.

Signalskyddsverksamheten har genomförts med gott och säkert resultat.

Frivilligverksamheten, med fokus på krisberedskap och civilt försvar fortsätter att utvecklas och växa i länets. Området har dock ett utvecklingsbehov så att de frivilligas engagemang möter samhällets behov.

Området civilt försvar har utvecklats som begrepp, genom praktiskt arbete och samverkan i länet men kanske främst kunskapsmässigt hos länets aktörer. Det försämrade säkerhetspolitiska läget i vårt närområde har gjort att civilt försvar numera är en fråga som diskuteras i långt fler forum än innan. Utvecklingsbehov finns när det gäller att integrera civilt försvar som perspektiv i samtliga av Länsstyrelsens verksamhetsområden, vilket är eftersträvt för att få så god effekt för samhällets funktionalitet och säkerhet som möjligt. Det finns även ett utvecklingsbehov kopplat till beredskapsfrågor i samhällsplaneringen.

Sevesotillsynen har genomförts med utmärkt resultat.

Beredskapen för räddningstjänst och sanering vid kärnteknisk olycka har utvecklats, men ett fortsatt utvecklingsbehov föreligger.

NATURVÅRD OCH MILJÖSKYDD

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p9 Naturvård, samt miljö- och hälsoskydd	Länsstyrelseinstruktion
6§ Verka för att det generationsmål för miljöarbetet och de miljö kvalitetsmål som riksdagen har fastställt nås och ska vid behov föreslå åtgärder för miljöarbetets utveckling	Länsstyrelseinstruktion
1A4 Bevarandeplaner Natura 2000-områden	Regleringsbrev
1A5 Nationella planen för moderna miljö villkor	Regleringsbrev
1A6 Handlingsplan för grön infrastruktur	Regleringsbrev
1A7 Tillsyn strandskydd	Regleringsbrev
1A8 Föreningade områden	Regleringsbrev
1B3 Naturvård, biologisk mångfald, friluftsliv m.m. (exklusive delar av vilt- och rovdjursförvaltningen)	Regleringsbrev
1D2 Brottslighet och gränsöverskridande avfallstransporter	Regleringsbrev
3C2 Förstudie vägledning miljö tillståndsprövning m.m.	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D. Länsstyrelse gemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Följande punkter sammanfattar delar av uppgifterna och uppdragen inom verksamhetsområdet. Länsstyrelserna ska:

- Samordna det regionala miljömålsarbetet, utarbeta åtgärdsprogram samt följa upp och redovisa det regionala läget för miljömålen. De ska också utarbeta miljöövervakningsprogram och genomföra miljöövervakning.
- Samordna och stimulera arbetet med de nationella friluftslivsmålen samt samordna, stimulera och lämna bidrag till lokala naturvårdssatsningar och vattenvårdsprojekt.
- Skydda områden och arter genom bland annat beslut om områdesskydd samt utarbetande av förvaltningsplaner och åtgärdsprogram.
- Bevara och förvalta naturvärden i skyddade områden.
- Besluta om tillstånd och dispenser för naturskydd, skydd för djur och växtarter, terrängkörning och vilthägn samt ansvara för samråd enligt 12 kap 6§ miljöbalken.
- Ansvara för provning och tillsyn av vattenverksamhet och markavvattning.
- Samordna vattenförvaltningsarbetet genom de fem vattenmyndigheterna.

- Ansvara för samråd, yttranden och tillstånd för mineralfyndigheter, miljöfarlig verksamhet, kemiska produkter och avfall.
- Planera och genomföra tillsyn och ansvara för regional samordning och tillsynsvägledning samt vidareförmedling av statliga bidrag.
- Samordna, följa upp och utvärdera kommunernas tillsynsverksamhet inom miljö- och hälsoskydd.
- Kartlägga, undersöka, utreda och riskklassa föreningade områden.
- Genomföra restaurering av försurade, näringsrika och värdefulla vatten.

Generationsmålet är det övergripande målet för *miljöpolitiken* och beskriver att vi till nästa generation ska lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser. De 16 miljö kvalitetsmålen beskriver det tillstånd i den svenska miljön som miljöarbetet ska leda till.

Utöver *miljömålen* och dess preciseringar är nedanstående nationella mål av väsentlig betydelse för länsstyrelsernas miljöarbete:

- Senast 2015 ska alla miljöfarliga verksamheter med äldre tillstånd enligt miljöskyddslagen vara omprövade enligt miljöbalken.

- Tillsyn ska ske i sådan omfattning att den bidrar till att regelefterlevnaden överlag är god och att alla inkommande ärenden handläggs med tillfredsställande kvalitet.
 - En effektiv och enhetlig miljötillsyn är avgörande för att säkerställa att en hållbar utveckling främjas som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö.
 - Tillsynsvägledande myndigheter ska aktivt verka för samordning och samverkan i frågor om tillsynsvägledning.
- Länsstyrelserna ska ge tillsynsvägledning i länet.
- Det övergripande målet för friluftslivspolitikerna är att stödja människors möjligheter att vistas i naturen och utöva friluftsliv med allemansrätten som grund.
 - Samtliga omprövningar av vattenkraft ska genomföras under 2022-2042.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Naturvård och miljöskydd (50–58)	2022	2021	2020
Antal årsarbetskrafter totalt	94,1	90,5	79,4
Antal årsarbetskrafter kvinnor	56,7	55,0	48,6
Antal årsarbetskrafter män	37,4	35,4	30,8
Antal ärenden, inkomna och upprättade	3 266	3 168	3 197
Antal beslutade ärenden	3 205	3 058	3 106
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	109	98	78
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	127 017	116 691	105 018
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	57 362	59 720	51 122

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	2022	2021	2020
Antal miljöfarliga verksamheter där ursprungstillståndet är från Miljöskyddslagen, dvs tillståndet är äldre än 20 år (st)	Senast 2015 ska alla miljöfarliga verksamheter med tillstånd enligt Miljöskyddslagen vara omprövade enligt Miljöbalken	Miljöprövning	NikITA ¹⁾	0	57/368	61/368	65/368
Areal strikt skyddad natur (nationalparker (NP), naturreservat (NR), naturvårdsavtal (NVA), biotopskyddsområden (BSO)) (ha)	Levande sjöar och vattendrag, Hav i balans samt levande kust och skärgård, Myllrande våtmarker, Levande skogar, Ett rikt odlingslandskap, Storslagen fjällmiljö, Ett rikt växt- och djurliv	Verka för att miljömålen nås (6§ länsstyrelseinstruktionen)	NVR (Naturvårdsregistret) ²⁾	0	28 667	28 206	27 774

1) Ärendesystem, Länsstyrelsen

2) Utdrag från Naturvårdsverkets system

Kommentar till resultatindikatorerna

Uppdaterade miljöbalkstillstånd är ett fokusområde i den nationella strategin för miljöbalkstillsyn. Länsstyrelsen kommer under 2023 att kartlägga miljöfarliga verksamheter med föråldrade tillstånd efter riktlinjer från Naturvårdsverket.

I arealen strikt skyddad natur ingår naturreservat som skyddats av både Länsstyrelsen och kommuner. Naturvårdsavtal och biotopskyddsområden beslutade av Skogsstyrelsen räknas inte in här, dessa kan inte hämtas ut ur Naturvårdsverkets system. Länsstyrelsen har inte haft några arealmål för strikt skyddade områden under 2022. Totalarealen är en lägre siffra jämfört med årsredovisningen 2021. Det beror på att naturvårdsområden (NVO) räknades in i arealen som redovisades årsredovisningarna 2020 och 2021.

Prestationer och effekter

Möjligheten att nå miljömålen oförändrad

Länsstyrelsen har genomfört regional årlig uppföljning av miljömålen. Uppföljningen visar att det genomförs många åtgärder av aktörer i Jönköpings län som kommer ge positiva effekter för miljön på sikt. Det genomförs bland annat fysiska investeringar, beteendeförändringsprojekt, förbättrade planeringsunderlag och kunskapshöjande insatser. Information om pågående åtgärder inhämtas från länets kommuner, näringsliv och Region Jönköpings län.

Trots det stora antalet insatser är det långt kvar till att nå miljömålen i Jönköpings län och det finns ett stort kvarstående åtgärdsbehov. Takten i genomförandet behöver öka eftersom samhällsomställningen är långt ifrån tillräcklig. Miljömålen behöver integreras och få ökat genomslag i verksamheter, i politiken, hos företag och hos allmänheten. Vissa perspektiv behöver särskilt beaktas i betydligt högre grad, såsom hållbar konsumtion, biologisk mångfald, giftfri miljö, minskad klimatpåverkan och hållbar samhällsplanering. Det behövs dels mer effektiva nationella styrmedel, dels fortsatt engagemang och genomförande på regional och lokal nivå. Åtgärder som ger positiv effekt för flera områden samtidigt är angelägna att identifiera och genomföra.

Utvecklingen för miljömålen i Jönköpings län är mestadels oförändrad jämfört med förra året trots att många åtgärder genomförs. Endast ett mål, Grundvatten av god kvalitet, är nära att nås. För målet Ett rikt odlingslandskap har utvecklingen i länet ändrats från negativ till neutral trend och för målet Levande skogar har utvecklingen i länet ändrats från neutral till negativ trend. I övrigt visar uppföljningen inte på några förändringar jämfört med förra året.

Länsgemensamma åtgärdsprogram är en framgångsfaktor

Att samverka kring framtagande och genomförande av länsgemensamma åtgärdsprogram för miljömålen är en framgångsfaktor. Under året har ett omfattande arbete lagts ner på att förnya två åtgärdsprogram; Vattnets miljömål och

Hälsans miljömål. Med utgångspunkt i nulägesanalyser för de aktuella miljömålen har ett flertal arbetsgrupper med representanter från olika aktörer i länet gemensamt arbetat fram åtgärder som bidrar till miljömålen och Agenda 2030. Aktörer i länet tar beslut om vilka åtgärder de åtar sig att genomföra under programperioden 2023-2027. Därutöver har mycket arbete också lagts ner på att analysera nuläge och starta upp processen med förnyelse av åtgärdsprogrammet inom Grön handlingsplan som innehåller åtgärder för grön infrastruktur, friluftsliv och Djurens och växternas miljömål.

Alla åtgärder i åtgärdsprogrammen följs upp varje år i åtgärdswebben. Organisationer som har åtagit sig åtgärderna rapporterar hur det går med arbetet med respektive åtgärd. Utöver den ordinarie åtgärdsuppföljningen har också slutuppföljning gjorts för de avslutade programmen som rör hälsans och vattnets miljömål.

Aktiv samverkan kring miljömålen i länet

Länsstyrelsen har en aktiv dialog och samverkan med bland andra länets kommuner och Region Jönköpings län samt bidrar med stöd i det strategiska miljömålsarbetet. Länsstyrelsen samordnar regelbundna nätverksmöten med tjänstepersoner från kommunerna och Region Jönköpings län. Träffarna bidrar till en ökad samsyn och dialog mellan aktörerna samt ger stöd i aktuella frågor för att främja arbetet med miljömålen och öka genomförandet av åtgärder på lokal nivå. Utöver de ordinarie nätverksmötena har Länsstyrelsen också arrangerat en gemensam kurs i förändringsledning för kommunernas miljö- och hållbarhetsstrategier.

Mötesplats miljömål är digitala fördjupningsmöten till vilka Länsstyrelsen bjuder in kommunerna och Region Jönköpings län. Mötena fungerar som en plattform för dialog, erfarenhetsutbyte och spridning av goda exempel. Ämnena kan exempelvis relatera till någon pågående åtgärd från länets gemensamma åtgärdsprogram för miljömålen, ett aktuellt ämne eller något önskemål från exempelvis kommunerna. Under 2022 har fem mötena ordnats.

Innehållet har handlat om resultat från regionala miljömålsuppföljningen, grön ekonomi, LONA, dagvattenguide och recipientmall med fokus på samhällsplanering samt avfallsförebyggande arbete. Det sistnämnda tillfället genomfördes i samarbete med Naturvårdsverket och då medverkade även andra länsstyrelser samt personer från kommuner i andra län.

För miljömålet Begränsad klimatpåverkan och länets Klimat- och energistrategi är klimatrådet en betydelsefull samverkansplattform som samlar aktörer från flera olika samhällssektorer i Jönköpings län.

Miljöövervakning

Länsstyrelsens regionala miljöövervakning har genomförts enligt fastställt program. Länsstyrelsen koordinerar två nationella gemensamma delprogram, Fladdermöss i landskapet och Vattenkvalitet i sjöar och vattendrag (Södra Östersjön) samt deltar i koordineringen av Stormusslor. Miljöövervakningen är ett underlag till den regionala årliga uppföljningen av miljömålen (rus.se).

Även om miljöövervakningen löpt på enligt det regionala programmet så krävs det lång tid eller aggregering över stora områden (enskilda län är för små) för att upptäcka förändringar och trender. Det är därmed också svårt att koppla förändringar i miljön till andra samhällsförändringar eller vidtagna åtgärder. För att kunna genomföra en bättre miljöövervakning behöver mer resurser tillföras för att skala upp prioriterade program, förbättra samnyttjande av data över myndighetsgränser och för att utveckla teknik som kan effektivisera övervakningen.

Den regionala miljöövervakningen är sammantaget i behov av såväl vidareutveckling som ökad finansiering för att kunna bidra på ett mer ändamålsenligt och för exempelvis beslutsfattare mer tillämpligt sätt. Miljöövervakningen har en viktig roll att spela framöver i såväl uppföljning av miljömålen/Agenda 2030 som vid rapportering av EU-direktiv.

Grön infrastruktur

Länsstyrelsen har sedan 2018 slagit samman handlingsplanen för grön infrastruktur med åtgärdsprogrammet för miljömålen Ett rikt växt och djurliv, Ett rikt odlingslandskap, Levande skogar och God bebyggd miljö. Tillsammans med friluftslivsarbetet hanteras detta i en så kallad grön handlingsplan. På så sätt har arbetet med grön infrastruktur integrerats i löpande verksamhet och förenklats samverkan med kommuner, ideella och andra organisationer. Programperioden för den gröna handlingsplanen gick ut 2022 och ungefär 70 procent av åtgärderna är genomförda i sin helhet och övervägande del av resterande åtgärder är till största delen genomförda, vilket innebär att Länsstyrelsens mål har uppnåtts. Överlag har åtgärderna lett till en ökad medvetenhet och kunskap om ekosystemtjänster, friluftsliv och nyttan av biologisk mångfald hos bland andra kommuner och företag. Vidare har många fysiska åtgärder genomförts för att förbättra livsmiljöer för hotade arter och viktiga artgrupper som exempelvis pollinatörer.

Framtagandet av ny handlingsplan har pågått under året och två workshops riktade till länets aktörer som förberedelse inför fortsatt framtagande i arbetsgrupper under 2023 har genomförts. Länsstyrelsen har anordnat två träffar om näringslivets möjligheter att bidra till biologisk mångfald och ekosystemtjänster. Vidare har Länsstyrelsen utfört en GIS-analys i syfte att identifiera företag som förvaltar mark i lämpliga pollineringsmiljöer i exploaterade områden för att i förlängningen kunna genomföra åtgärder för att gynna den biologiska mångfalden.

Länsstyrelsen ser behov av att göra handlingsplanen mer flexibel så att de löpande kan anpassas till aktuella samhällsbehov, integreras bättre i löpande verksamhet och skapa möjligheter för fler aktörer att bidra i åtgärdsarbetet, till exempel markförvaltare och företag. Ambitionen är att det ska leda till fler och bättre restaurerings- och förebyggande åtgärder. För att handlingsplanen ska leda oss märkbart närmare miljömålet Ett rikt växt och djurliv behöver dock arbetet förstärkas med resurser som kan ta fram, anpassa och kommunicera kunskap till länets aktörer så att de kan genomföra

effektiva åtgärder och systematiskt kunna arbeta för att förbättra situationen för biologisk mångfald, vilket är nödvändigt för att vända den negativa trenden för biologisk mångfald.

Utöver arbetet med handlingsprogram har det genomförts ett pilotprojekt med syfte att skapa en fungerande grön infrastruktur i ett artrikt odlingslandskap genom att restaurera och återskapa artrika gräsmarker, avverka skog, röja sly och stängsla betesmarker. Länsstyrelsen har även tagit fram en storymap (kartberättelse) där Länsstyrelsen tillsammans med en privat markägare presenterar hur man konkret kan arbeta med grön infrastruktur på en kombinerad skogs- och jordbruksfastighet. Åtgärderna på fastigheten är genomförda på ett sätt så att de ska ta såväl naturhänsyn som hänsyn till lönsamhet och äganderätt.

Länsstyrelsen har också tagit fram en gemensam digital samarbetsyta för miljö, natur och klimat - däribland grön infrastruktur. Genom att främja dialog och erfarenhetsutbyte för länets kommuner och andra relevanta aktörer förväntas ett ökat kunskapsutbyte, förbättrat samarbete och bättre nyttjande av tillgängliga beslutsunderlag.

Sammantaget har det genomförts många åtgärder för grön infrastruktur och biologisk mångfald, men det krävs betydligt större insatser för att vända den negativa trenden för biologisk mångfald och de ekosystemtjänster som är beroende av den.

Samarbete växlar upp friluftslivsarbetet

För att samordna friluftslivsmålen samverkar Länsstyrelsen med länets aktörer, framför allt med kommunerna, Region Jönköpings län och Smålands Turism. Länsstyrelsen, tillsammans med Kommunal utveckling (som är kommunernas gemensamma utvecklingspartnerskap), driver ett nätverk för informationsutbyte och samarbete. Samverkan med regionen har inriktats på att bygga upp en förvaltningsorganisation för Smålandsleden. Arbetet har resulterat i en plan för att skapa en organisation för Jönköpings län samt en plattform för vidare samarbete med övriga Smålandslän.

Sportfiskarna har också varit en betydelsefull samverkanspart under året genom deras aktiviteter med fiske och vatten/fiskevårds-åtgärder för barn, gemensamma nätverks-träffar och ett gemensamt arbete för att skapa en informationsnod för fritidsfiske i Jönköpings län.

Länsstyrelsen har lyft fram kulturmiljöerna i friluftslivet genom att tillgängliggöra forminnesinformation. Att komplettera och förnya skyltningen vid forminneslokalerna har varit efterfrågat och kommer att bidra till platsernas attraktivitet. Länsstyrelsen har i sociala medier publicerat ”Veckans utflykts-tips”, regelbunden information om allemansrätten och tips på olika aktiviteter med friluftslivskoppling.

Tidigare initiativ med att kartlägga socialt viktiga naturområden samt att föreskriva fysisk aktivitet på recept har stannat av då kommunerna och regionen inte haft möjlighet att prioritera arbetet.

Omfattande satsningar på att tillgängliggöra skyddad natur

Den goda medeltillgången har inneburit att Länsstyrelsen har kunnat genomföra fler satsningar på friluftslivsanordningar i skyddade områden, till exempel fyra nya dass i fyra reservat. I ett av reservaten ingick det två dass och ett väntrum i byggnaden. Väntrummet är till nytta för den som exempelvis väntar på färdtjänst eller för någon som bara behöver komma ifrån regn eller sol en stund. Andra anläggningar som är till nytta för besökarna är ett nytt tillgängligt fågeltorn, vindskydd, grillplatser, nya leder (varav en är med hög tillgänglighet) och en kamin i en raststuga.

I nationalparken Store Mosse har virke körts ut med helikopter till tolv olika ställen. Det kommer i första hand att användas till löpande renovering av befintliga spänger, men det ska även byggas en ny. I och med att en helikopter kunde köra ut allt detta under en dag sparades mycket arbete och det fick också mindre påverkan på naturmiljön än om virket körts ut på marken.

Ett av vandrарhemmen i nationalparken har fått nytt tak så att det kan fortsätta fungera

som boende för besökare. De två vandrarhemmen beräknas i år ha 1400 gäster, vilket är 200 personer fler än förra året. Det är fortsatt högt antal besökare i parken. I år beräknas ungefär 160 000 personer, det vill säga 25 procent fler än under ett normalår, ha besökt nationalparken.

På naturum Store Mosse pågår arbetet med att slutföra en helt ny basutställning. Den ska öppnas under februari 2023. Den nya utställningen beräknas locka en bredare publik eftersom den är mer inriktad på barn och vuxna utan förkunskaper.

Länsstyrelsen har också möjliggjort för kommunerna att ansöka om medel för tillgänglighetsåtgärder och andra friluftslivs-åtgärder i de skyddade områden som de förvaltar. I och med att kommunerna har bidragit med idéer, arbetskraft och i vissa fall även med pengar har skötsel av skyddade områden förstärkts. Exempel på åtgärder som nio av tretton kommuner genomfört är att de har restaurerat och byggt nya bänkbord, väderskydd, dass och grillplatser. Åtskilliga löpmeter leder har också blivit grusade och tillgängliggjorda. Samtliga åtgärder är gjorda i tätortsnära reservat med många besökare, så de beräknas komma till nytta för många personer. I nästan alla fall, utom där naturen redan satt stopp, är anläggningarna tillgängliga för personer med funktionsnedsättningar.

Rekord i antal lokala naturvårdsprojekt (LONA)

Under 2022 har arbetet med lokala naturvårdsprojekt återigen slagit rekord i antalet sökta och pågående projekt. Totalt beviljade Länsstyrelsen medel till 22 projekt inom ordinarie LONA, till 16 projekt inom våtmarks-LONA och till tio projekt inom pollinatörs-LONA. Alla länets kommuner utom en har sökt medel under året och det pågår nu LONA-projekt i alla länets kommuner.

Länsstyrelsen har under året bjudit in samtliga kommuner till samverkans- och informationsmöte. Dialogen resulterade i att sex nya kommuner ansökt om LONA-bidrag för planeringsunderlag för grönstruktur och friluftsliv.

Länsstyrelsens bedömning är att LONA-finansieringens kortsiktiga bidrag till att uppnå miljömålen begränsas av att det oftast är mindre områden som skyddas, restaureras eller anläggs och att det inte alltid är de områdena som har störst värde eller högst potential. En effekt som ofta uppnås snabbt är att det genomförs projekt som har mycket stor betydelse för att underlätta för människor att komma ut i naturen. På lång sikt är LONA-satsningen emellertid av mycket stor vikt då det samlade resultatet av fysiska åtgärder är betydelsefullt och att kunskapsuppbyggnaden i kommunerna, både hos tjänstemän och politiker, tydligt bidrar till att skapa attraktiva och hållbara tätorter och landsbygd. Det långsiktiga bidraget har dessutom potential att växa ytterligare med de projekt för vilka sju kommuner beviljats medel för att ta fram eller vidareutveckla gröna underlag för fysisk planering.

Fler värdefulla skogsområden skyddade

Länsstyrelsen har 2022 skyddat totalt 174 hektar mark genom sex naturreservat, varav ett är en utökning, och ett naturvårdsavtal. För fyra av de sex naturreservaten är syftet att skydda värdefull skog, motsvarande totalt 107 hektar. För två av naturreservaten är syftet att skydda värdefulla vattendrag, motsvarande totalt 68 hektar. För ett av naturreservaten är syftet både att skydda värdefulla skog och värdefulla vatten. För naturvårdsavtalet, som motsvarar fyra hektar, är syftet att skydda värdefull våtmark och att säkerställa att marken bevaras i enlighet med myrskyddsplanen. Länsstyrelsen har använt 34,3 mnkr för ersättningar till markägare för skydd av värdefulla naturområden.

För att öka markägares förståelse och intresse för områdesskydd har Länsstyrelsen sedan flera år tillbaka en kontinuerlig dialog med markägarorganisationer i en särskild arbetsgrupp. Under 2022 har arbetsgruppen utökats och arbetet har intensifierats. Arbetsgruppen har fokuserat på hur frivillighet som grund kan tillämpas vid formellt skydd och hur andelen markägareinitierade områdesskydd kan öka. Länsstyrelsen i Jönköping har också anordnat en träff för sydlänens områdesskyddhandläggare med fokus på erfarenhetsutbyte och kompetenshöjning inom frivillighet och dialogbaserat arbetssätt.

Detta har lett till att sydlänens arbete med områdesskydd samordnats vilket i sin tur leder till en likartad hantering gentemot markägare, exempelvis i vilken del och i hur stor grad markägare har möjlighet att påverka olika delar av processen. Erfarenhetsutbytet har också inneburit att arbetssätt och metoder som visat sig ha framgång för en länsstyrelse överförs till övriga. Detta bidrar till att fler områden skyddas samtidigt som markägare erbjuds snabbare processer.

Åtgärdsprogram för hotade arter

Arbetet med åtgärdsprogram för hotade arter är viktigt för överlevnaden för flera av länet mest hotade arter. Arbetet innebär både att genomföra fysiska åtgärder och att ta fram och sprida kunskap. Länsstyrelsen har tillsammans med markägare, kommuner och andra aktörer i länet genomfört åtgärder av många olika slag. För kärnväxter som vityxne, fältgentiana och mosippa har betesmarker restaurerats. Mossa och sly har tagits bort, gräsbränningar har genomförts, frön har såtts på sammanlagt över 25 platser. För vityxne har den anpassade skötseln de senaste åren varit avgörande för artens överlevnad i länet. Antalet plantor har succesivt ökat sedan 2008, med undantag av 2019 då beståndet kraftigt minskade på grund av torkan sommaren 2018.

Under året har 115 skyddsvärda träd åtgärdats. Totalt har över 4500 träd åtgärdats sen 2006 vilket ger förutsättningar för många arter av insekter, fåglar och svampar att fortleva i landskapet samtidigt som gamla kulturelement bevaras. Frågan om skyddsvärda träd är viktig för länets kommuner och Länsstyrelsen har därför inrättat en trädgrupp i vilka flera av länets kommuner och svenska kyrkan ingår. Länsstyrelsen har i trädgruppen både informerat och gett rådgivning om regelverk och riskbedömning samt om skötsel för att skyddsvärda träd ska bevaras och utgöra en resurs istället för att tas bort.

Som nationellt ansvarig för det nationella åtgärdsprogrammet för fladdermusarten barbastell har Länsstyrelsen prioriterat arbetet med programmet. Under 2022 har dess livsmiljöer förbättrats genom att Länsstyrelsen bekostat stängsel för betande

djur på en sträcka av 1,5 km. Länsstyrelsen har även tillsammans med markägare och Vattenfall gynnat sandödlan genom att skrapa bort ljung och mossa för att få fram öppna sandytor i en kraftledningsgata. Vidare har Länsstyrelsen åtgärdat åtta rikkärr genom röjning av sly och slätter.

Flera restaureringsinsatser i form av åtgärdande av vandringshinder och återställning av fysiskt påverkade habitat har genomförts för att gynna några av länets bestånd av flodpärlmusslor. Arten har svarat positivt på åtgärdsarbetet i vissa vattendrag, men den är fortfarande hårt trängd med liten utbredning och bristande reproduktion i flertalet vatten.

Uppföljning av den i länet akut hotade flodkräftan har genomförts på flera platser i länet. I flera vatten där tidigare återintroduktioner genomförts har små kvarvarande bestånd kunnat dokumenteras. Uppföljningen under 2022 visar att illegal utsättning av signalkräfta lett till att ytterligare ett av länets bättre bestånd av flodkräftor slagits ut.

Omfattande uppföljningsinsatser har genomförts för de regionala ansvarsarterna sydvensk storröding samt harr i Vättern där Jönköpings län utgör sydlig utbredningsgräns för båda arterna. För harren i Vättern, vars beståndsstatus är dålig, har flera restaureringsinsatser genomförts i samverkan med andra intressenter.

Inventeringar har genomförts under många år, ändå saknas fortfarande kunskap om flera hotade arter och miljöer. Fortsatt inventering är därför viktig och har under året visat flera intressanta fladdermus och insektsfynd, till exempel barbastell respektive silvergökbi. Inventeringar är också avgörande för att följa upp vidtagna åtgärder och som underlag inför avverkningar, biotopskyddsdispenser, exploateringar, fysisk planering etc.

Länsstyrelsen har fortsatt med riktad rådgivning och bygdeträffar för att gynna arter som barbastell och flera pollinatörer. Länsstyrelsen kombinerar då information om arternas miljökrav med möjligheter till miljöersättning. Rådgivning och kunskaps

spridning är löpande en prioriterad verksamhet, men trots det noterade vi under året att två lokaler för hotade arter förstörts på grund av okunskap. Det har då handlat om väghållning och lagring av foder i betesmark.

Ökat intresse för pollinering

Genom pollinatörssatsningen har Länsstyrelsen gjort omfattande insatser för att ta fram och sprida kunskap och intresse för pollinatörer och ekosystemtjänsten pollinering. För att underlätta kunskaps spridning har Länsstyrelsen vidareutvecklat de två demoängar som anlagts i biosfär området Östra Vätterbranterna. Utöver träffar och utbildningar för kommuner har träffar genomförts exempelvis med Skara stift, Trafikverket, en grundskola samt vid Smålands trädgårds vårfestival och för golfbanepersonal. Vidare har lantbrukare med flera fått chansen att lära sig mer om pollinering vid bygdeträffar och på fältvandringar som genomförts inom ramen för lantbruksrådgivningen. Lantbrukare har också med vår finansieringshjälp via Hushållningssällskapet fått fröer för att gynna de vilda pollinatörerna.

I Jönköpings län har också kunskapen om pollinatörers förekomst i länet varit begränsad. Länsstyrelsen har därför genomfört omfattande inventeringar både spritt i landskapet, men också fördjupat på Skara stifts mark och på tolv fornvårdsområden. Länsstyrelsen har också övervakat pollinatörer inom regional miljöövervakning. Vid inventeringarna har flera fynd av rödlistade arter gjorts samt även något fynd av arter med åtgärdsprogram.

Utöver kunskapshöjande insatser har habitatförbättrande åtgärder genom gräsbränning, insådd av blommande växter, röjning av igenväxningsvegetation, bekämpning av dominant växter och schaktning av grus, stängsling, för att skapa bibäddar och blottad sand genomförts. Totalt har fysiska åtgärder gjorts på ungefär 25 hektar.

Det arbete som genomförts genom pollinatörssatsningen har nått ut till många människor i flera relevanta målgrupper. Länsstyrelsens bedömning är att det skett en kunskapshöjning och ett ökat intresse för pollinering, vilket bland annat märkts genom ett stort intresse för att söka LONA-projekt med pollineringsinriktning. Länsstyrelsen bedömer också att mycket av det som byggts upp i form av kunskap och fysiska åtgärder (till exempel demonstrationsängar) har goda möjligheter att fortleva flera år och fortsätta nyttjas av flera olika aktörers naturvårdsarbete. Den ökade medvetenheten och kunskapen om pollinatörers roll är viktigt i det fortsatta arbetet med hållbar livsmedelsförsörjning.

Restaurering viktigt verktyg i skyddade områden

Skötsel och restaurering i skyddade områden stärker den biologiska mångfalden i våtmarker och skogs- och odlingslandskap. Eftersom det har varit stora ekonomiska satsningar på skyddade områden under de två senaste åren har Länsstyrelsen skalat upp verksamheten och kunnat genomföra kostsamma, men viktiga, åtgärder.

Avveckling av gran är fortfarande en dominerande och viktig skötselåtgärd för att bevara och utveckla naturvärden i skogsreservaten. Motivet är att motverka stora problem med överetablering av gran, som konkurrerar ut andra trädslag, biotoper och de biologiska värdena kopplade till dessa.

En större gräsbränning är genomförd i ett reservat. Genom att ta bort gammal förna förbättras möjligheterna för kärlväxter och hotade insekter som är knutna till dem. Gräsbränningen minskar också mängden ljung som annars lätt tar över på sandiga marker.

Ett par skyddade områden har fått nya stängsel. Detta för att hålla vildsvinen borta, då det tidigare varit stora problem med uppbökad ängsmark.

Under året har två planerade och en oplanerad naturvårdsbränning genomförts. Den oplanerade bränningen antändes av blixten, och eftersom det var i ett område som låg på Länsstyrelsens bränningslista, släcktes ytterkanterna av Räddningstjänsten medan resten fick fortsätta pyra. De planerade bränningarna uppnådde uppsatta mål. De kommer att vara till nytta för den biologiska mångfalden och de arter som gynnas av skog som brunnit och bränningarna var lyckade ur ett informationsperspektiv.

Den fortsatta satsningen på våtmarker har inneburit att hydrologisk restaurering genomförts, det vill säga igenläggning av avvattande diken, i två naturreservat. För att återställa öppna mosseytor har omfattande röjningar av igenväxningsvegetation gjorts i tre reservat. I ytterligare två har rikkärr restaurerats genom fräsning. Arbetet ger förbättrad bevarandestatus för både våtmarkshabitaten och för många olika arter som är knutna till dessa, till exempel vadarfåglar. Restaureringarna medför även att läckaget av klimatgaser från de dikade torvmarkerna minskar och istället vänds till kolsänkor.

Även detta år har det funnits en fladdermusstation utanför naturum Store Mosse. Årets resultat är inte analyserade än, men förra årets visade analysen att hela 12 av 19 fladdermusarter har registrerats utanför naturum.

Naturnära jobb tillgängliggör skyddad natur

Länsstyrelsen har tillsammans med länets kommuner tagit fram lämpliga arbetsuppgifter till Skogsstyrelsens arbetslag. Länsstyrelsen planerar, förbereder, följer upp och samordnar arbetsinsatserna i tätt samarbete med Skogsstyrelsen. Under 2022 har Naturnära jobb framför allt genomfört insatser som röjning, tillgänglighetsåtgärder, bekämpning av invasiva främmande arter, ängsslätter och inventeringar av vägtrummor (vandringshinder). Arbetet har utvecklats på ett mycket gott sätt och som mest bestod arbetslagen av 18 personer. Under året har

dessutom andelen kvinnor ökat och utgjorde majoriteten i slutet av året.

Arbeten har utförts syftar till att tillgängliggöra friluftsområden och skyddad natur. På kort sikt har arbetet gett en mycket positiv effekt. Svårare är det att avgöra påverkan av det arbete som ska främja den biologiska mångfalden, vilket visar sig först på lång sikt. I flera av de områden som hunnit återbesökas syns emellertid tydliga effekter som till exempel mindre uppslag av igenväxningsvegetation och mindre populationer av invasiva främmande arter. Länsstyrelsen konstaterar att satsningen på naturnära jobb efter en trevande start, påverkad av covid-19, ökat i omfattning och till slut gjort betydande naturvårds- och friluftsinnsatser samtidigt som deltagarna fått en viktig arbetslivserfarenhet.

Ökad kunskap Invasiva främmande arter möjliggör bekämpning

Under 2022 har Länsstyrelsen arbetat med invasiva främmande arter på bred front. Särskild fokus har legat på att kartlägga förekomst av dessa arter och över tre hundra områden har inventerats. Från och med 2022 verifierar Länsstyrelsen fynd som registrerats på webbplatsen invasivaarter.nu. På så sätt ökar kunskapen om var invasiva arter finns i länet och Länsstyrelsen kan korrigera felaktiga uppgifter. Länsstyrelsen har i arbetet med att bekämpa invasiva främmande arter uppmärksammat att förekomsten av invasiva arter behöver inventeras i fler anlagda dammar. Ett flertal invasiva arter påträffats i dessa miljöer under året.

Länsstyrelsen har informerat ägare till mark med invasiva främmande arter om vilka regler som gäller och vilka åtgärder som behöver vidtas. De flesta markägare med invasiva främmande arter på sina marker berörs av arter som inte ska elimineras utan begränsas. Länsstyrelsens rådgivning och tillsyn försvåras av att det saknas nationella program som ger vägledning om hantering av sådana arter, till exempel jätteloka och jätdebalsamin. Det behöver också utredas vidare hur statliga medel eventuellt kan användas för att genomföra åtgärder på privat mark avseende arter som omfattas av EU-förordning. Länsstyrelserna har, tillsammans med Naturvårdsverket, tagit

fram ett underlag 2022. Det återstår att reda ut om, och i så fall under vilka omständigheter, som statliga medel bör finansiera åtgärder på privat mark. I Jönköpings län finns minst ett fall där denna oklarhet bromsar åtgärdstakten.

I tre reservat har flera områden med jätteloka bekämpats. Spridningskällan har främst varit E4:an och ett samarbete har skett med Trafikverket som utfört bekämpningsåtgärder längs motorvägen. För att hindra ytterligare fröspridning krävs fortsatta gemensamma åtgärder kommande 7-10 års period, men i mindre utsträckning framöver tack vare årets insats. Spridningen av jätteloka inom och utanför dessa reservat har i och med åtgärden minskat kraftigt. Utöver det har mindre insatser genomförts på flera andra platser, bland annat i samverkan med Trafikverket. Vidare har fem kommuner via bidrag från Länsstyrelsen genomfört väsentliga bekämpningsinsatser.

Länsstyrelsens arbete med invasiva främmande arter är fortfarande under uppbyggnad. Behovet av ökad kunskap är stort och därför har arbetet inriktats på olika informationsinsatser. Exempelvis har Länsstyrelsen informerat allmänheten och utvalda målgrupper genom en nationell kampanj. Länsstyrelsen har också genomfört rapportsammanställningar, skrivit artiklar, hållit föredrag, genomfört landsbygdsrådgivning samt deltagit på ELMIA garden.

De stora insatserna som genomförts 2022 har inneburit att kunskapen om invasiva främmande arter och de praktiska möjligheterna att bekämpa dem ökat väsentligt i hela länet. Likaså har tillsyns- och åtgärdsarbetet intensifierats. De nära samarbetena med kommunerna, nationella myndigheter och andra län innebär stora vinster.

Vattenförvaltning

Beslut om nya åtgärdsprogram och förvaltningsplaner har styrt vattenförvaltningsarbetet under året. Arbetet inför klassificeringar i den nya förvaltningscykeln har inletts. Arbetet med klassificering har handlat om att delta i framtagandet av vattenförekomster och att bistå vattenmyndigheterna i metodutvecklingen inför

bedömningarna av påverkan på vatten, som ska påbörjas 2023. Miljöövervakningsinsatser har också gjorts för att förbättra kunskaperna om tillståndet i vattenförekomsterna inför kommande statusklassning. Undersökningar har genomförts av miljögifter i ytvatten, fisk och grundvatten och av näringsämnen i ytvatten.

Under hösten har Länsstyrelsen påbörjat genomförandet av åtgärderna i de nya åtgärdsprogrammen för vattenförvaltningen. Länsstyrelsen har inom ramen för Miljösamverkan Jönköpings län deltagit i ett projekt om att ta fram ett handläggarstöd för PFAS och har även genomfört ett eget projekt om läckage av PFAS från förorenade områden.

Länsstyrelsen har gett stöd till länets kommuner i vattenförvaltningsrelaterade frågor och deltagit aktivt i de vattenråd som finns för samverkan i varje avrinningsområde.

Inom arbetet med översvämningdirektivet har Länsstyrelsen färdigställt riskhanteringsplanen för Jönköpings tätort. Rapporten har tagits fram i samverkan med bland annat Jönköpings kommun och innehåller riskreducerande åtgärder. Riskhanteringsplanen har godkänts av myndigheten för samhällsskydd och beredskap som i sin tur redovisar till EU. Länsstyrelsen har inom översvämningensarbetet även utökat antalet mätstationer i tillrinnande vattendrag till Munksjön för öka kunskapsunderlaget om översvämning i Jönköpings tätort.

Vattenhushållning och torka

Länsstyrelsen har under 2022, med utgångspunkt för den regionala vattenförsörjningsplanen, påbörjat en översiktlig riskanalys av länets dricksvattenförsörjning och genomfört dialog om dricksvattenförsörjning med kommunernas VA-ansvariga. Dialogen har handlat om vattentäkternas funktion, eventuella tillstånd, behov av att införa eller se över vattenskyddsområden och om det finns behov av nya täkter. Dialogerna har även haft som syfte att främja samverkan för avrinningsområdesvis vattenhushållning. Genom dessa möten har Länsstyrelsen fått en ökad kunskap om kommunernas dricks- vattenförsörjning och vad de största riskerna

och hoten är, men också vad som är robust och har tillfredställande status. Mötena har också resulterat i samordning och vägledning av kommunerna i dricksvattenfrågor i syfte att säkra länets dricksvattenförsörjning.

Dricksvattenstöd har under 2022 delats ut till 12 olika projekt i sex kommuner som alla syftar till bättre vattenhushållning och bättre tillgång till dricksvatten. Flera av projekten är av vattenbesparande karaktär och kommer minska behovet av uttag från dricksvattentäkt.

I stora delar av östra länsdelen har vattensituationen under sensommaren och hösten 2022 varit i nivå med torka-åren 2016 och 2018. Vattenflöden har varit mycket låga och grundvattennivåer i stora och små magasin har varit mycket under de normala under lång tid. Torkan har påverkat stora delar av samhället. Emån och dess avrinningsområde har fått stor uppmärksamhet. Torkan har medfört att dricksvattenproducenter varit nära krisläge och i vissa fall har vatten körts ut till mindre vattenverk inom hela Emåns avrinningsområde. Länsstyrelsen har även förelagt vissa kommuner att frångå villkor i vattendomar för att hushålla med vattenresurser för dricksvattenförsörjning.

Länsstyrelsen har även lett samverkan mellan en rad aktörer inom Emåns avrinningsområde, tillsammans med bland annat Länsstyrelsen Kalmar och SMHI. Som exempel på genomförda vattenhushållande åtgärder kan nämnas samordning av kommunala bevattningsförbud, begränsning av allmänna bevattningsuttag inom ramen av 11 kap 12§ miljöbalken, riktad övervakning av vattenknutna naturvärden samt tillsyns- och informationsinsatser. 2022 års torka visar på att behovet av förebyggande tillsyn av vattenuttag och vattenverksamheter generellt är stort för att det ska finnas en möjlighet att undvika liknande situation igen som bedöms öka till följd av ett förändrat klimat.

Stort intresse för insatser mot övergödning

Länsstyrelsen har beviljat bidrag för lokala vattenvårdsprojekt (LOVA-bidrag) för sexton åtgärder för att minska näringspåverkan i

berörda vattenförekomster. Användningen av LOVA-medel uppgick under 2022 till 6,85 mnkr, vilket är 1,6 mnkr mer än föregående år. Flera projekt berör våtmarksåtgärder i näringspåverkade områden. Halterna av totalfosfor har en sjunkande trend i flertalet av länets vattendrag, särskilt tydligt är detta i Svartån i Aneby och Tranås kommuner där åtgärdsarbete för att minska näringspåverkan pågått en längre tid. En pilotstudie gällande aluminiumbehandling av sedimentet i en av länets mest näringspåverkade sjöar har visat på positivt resultat varför planering fortsätter för att få till en storskalig åtgärd. Fyra projekt har beviljats för att fortsätta eller starta reduktionsfiske i näringsrika sjöar.

Kalkning av sjöar och vattendrag följer åtgärdsplan trots ökade kostnader

Kalkningen av sjöar och vattendrag genomförs enligt åtgärdsplanen för länet. Till följd av lägre utsläpp har försurande ämnen minskat i nedfallet från atmosfären, vilket inneburit att Länsstyrelsen har kunnat vidmakthålla en hög måluppfyllelse med en minskad mängd kalk. Eftersom det tar lång tid för marken att återhämta sig bedömer Länsstyrelsen att behovet av kalkning kommer kvarstå under lång tid framöver. Kostnaderna för spridning av kalk har ökat kraftigt under året på grund av framför allt ökade bränslepriser. Tack vare extra bidrag från Havs- och vattenmyndigheten och nedprioritering av andra vattenåtgärder har kalkningen genomförts enligt plan.

En utvärdering av kalkningens måluppfyllelse och effekt i Nissans avrinningsområde och Vätterns tillflöde har genomförts under året. Resultatet visar på sämre måluppfyllelse för vattenkemin, men måluppfyllelsen för biologi var trots det högre än vid senaste utvärderingen. Effektuppföljningen ger ett bra underlag för att följa upp kalkningens effekter och för att optimera kalkspridningen.

Länsstyrelsen administrerar kalkningsverksamheterna i Östergötlands och Södermanlands län. Samverkan ger en ökad effektivitet. Erfarenheter och utarbetade processer i Jönköpings län, som har en mer omfattande kalkningsverksamhet, kan tas till vara av länsstyrelser med mindre verksamhet. I förlängningen bidrar det till minskade

personalkostnader för andra berörda länsstyrelser.

Gemensamt projekt för NAP och restaurering av vattendrag

Länsstyrelsen driver sedan 2021 ett projektorienterat samlat arbete för genomförandet av nationella planen för moderna miljövillkor (NAP) och för angelägna restaureringsinsatser i länets vattendrag. En prioritering har gjorts av de åtgärder som ska genomföras under planperioden (2022-2040). Det finns en regional samrådsgrupp med externa aktörer som träffats en gång under 2022. Gruppens syfte är att förbättra dialogen i samband med restaureringsarbetet och NAP. Länsstyrelsen deltar i den nationella NAP-samverkan.

Länsstyrelsen bedriver i nära samverkan med länets kommuner ett fortsatt restaureringsarbete i prioriterade vattendrag. Under året har 15 fysiska restaureringsåtgärder genomförts och ytterligare ett flertal har projekterats. Avsevärda resurser läggs ner på att förankra åtgärdsarbetet hos berörda markägare och andra lokala intressenter. Länsstyrelsen har under året vidare drivit ett projekt för att inspirera till ett mer lokalt restaureringsarbete. Projektet innefattade 2022 bland annat ett flertal utbildningar i konstruktion av risvasar.

Under året genomförde Länsstyrelsen ett informationsmöte för verksamhetsutövare inom Vätterns provningsgrupper som berörs av NAP, vid vilket länsstyrelserna och Vattenkraftens miljöfond informerade om processen fram till provning. Vidare har verksamhetsutövare som berörs av NAP fått lämna uppgifter om driften av sin anläggning genom att svara på en enkät. Uppföljande enskilda möten med verksamhetsutövarna har därefter genomförts. I Emåns provningsgrupper har inledande tillsynsbesök genomförts. För utförligare genomgång av utförd tillsyn läs vidare under vattenverksamhet.

Arbetet med att sammanställa aktuellt kunskapsläge och ta fram kompletterande kunskapsunderlag har fortsatt under 2022, med fokus på Vätterns och Emåns provningsgrupper där Länsstyrelsen i Jönköping

samordnar samrådsfasen. För Vättern har en uppdaterad version av den tidigare utvecklade smoltproduktionsmodellen för öring tagits fram. Under året har en första version av nulägesbeskrivning för Vättern färdigställts och skickats ut på dialog till berörda verksamhetsutövare, myndigheter, kommuner och intresseorganisationer.

En översyn av bevarandeplanerna för de Natura 2000-områden som berörs av NAP i Vätterns avrinningsområde pågår. Det rör sig om fyra bevarandeplaner varav den för Vättern är en gemensam plan för fyra Natura 2000-områden i Vättern. Fokus i arbetet är att se över de bevarandemål som bedöms kunna påverkas av vattenkraft och göra fördjupade, kvantifierbara beskrivningar av dessa mål. Beskrivningarna ska tydliggöra om det finns särskilda krav med anledning av art- och habitatdirektivet som vattenmyndigheten bör lyfta in i miljö kvalitetsnormerna för berörda vattenförekomster. För Vätterns bevarandeplaner har den uppdaterade smoltproduktionsmodellen för öring varit ett viktigt underlag för att kunna sätta specifika mål för den typiska arten öring. För Vätterns bevarandeplan utgörs revideringen av en bilaga med de fördjupade beskrivningarna av målen medan övriga bevarandeplaner ses över i sin helhet. Bevarandeplanen för Vättern har stämts av med berörda grannlän och den liksom övriga bevarandeplaner kommer skickas på extern remiss i början av 2023.

Under året har Länsstyrelsen i samverkan med en konsult tagit fram en metod för analys av målbild för vattenmiljö inom NAP. Test av metoden har påbörjats i Vätterns provningsgrupper. Länsstyrelsen har även upphandlat framtagandet av en utvärdering av vattenkraftens regionala och lokala kraftnytta i Vätterns och Emåns avrinningsområde. Rapporten kommer färdigställas i början av 2023 och kommer att lämnas till Svenska kraftnät som har i uppdrag att utreda vattenkraftens lokala och regionala nyttor för kraftsystemet.

Länsstyrelsens process för provning av miljöfarlig verksamt kartlagd

Under 2022 avslutade Länsstyrelsen en kartläggning av provningsprocessen för

miljöfarliga verksamheter. Kartläggningen har resulterat i processkartor och uppdaterade rutiner i syfte att effektivisera prövningsprocessen och korta handläggningstiderna.

Under året har Länsstyrelsen också varit delaktiga i ett flertal större prövningar både i domstol och i Miljöprövningsdelegationen som rört etablering av en större ny tillverkningsindustri, avfallsanläggningar samt ett stort befintligt avloppsreningsverk. I yttrandena har Länsstyrelsen bland annat lyft energianvändningen, utsläpp till luft samt bullernivåer. Yttrandena har därutöver berört grundvattenpåverkan och verksamhetens inverkan på recipientens status samt möjligheten att uppnå miljö kvalitetsnormerna. Länsstyrelsen konstaterar att Länsstyrelsens synpunkter har utgjort grund för beslut. Länsstyrelsen har under året haft fokus på energifrågor i prövningar, vilket har bidragit till att ett antal tillståndsbeslut fattats med villkor om energihushållningsplaner.

Handläggningstider, dispenser och tillstånd prioriterat för prövning och tillsyn inom naturområdet

Länsstyrelsen har prioriterat handläggningstider för prövning av tillstånds- och dispensansökningar, anmälan om samråd enligt 12 kap 6§ miljöbalken samt händelsestörd tillsyn. Det har medfört att egeninitierad tillsyn inte har kunnat prioriteras. Behovet av att bedriva egeninitierad tillsyn är stort för att verksamhetsutövare ska ges bättre förutsättningar att göra rätt och därmed minska den negativa påverkan på naturmiljön.

Målsättningen är att 90 procent av besluten ska ha fattats inom de av länsstyrelserna gemensamt överenskomna målen för handläggningstid. Länsstyrelsen har lyckats uppfylla detta mål när det gäller granskningar av kommunernas strandskyddsdispenser, anmälan om jordbruksmark ur produktion och terrängkörningsdispenser. När det gäller anmälan om samråd enligt 12 kap. 6§ miljöbalken och ansökningar om tillstånd/dispenser inom skyddade områden har målsättningen inte nåtts. Orsaker till att målet inte uppfyllts är svårigheter att rekrytera personal, att verksamhetsområdet är underfinansierat enligt framtagen behovsutredning

samt ett stort antal samrådsärenden gällande solcellsparkar.

Ofta omfattar solcellsparkerna en ganska stor yta och innebär en relativt omfattande utredning. Vidare saknas vägledande domar och annan vägledning för handläggningen vilket har bidragit till längre handläggningstid. Länsstyrelsen deltar i en nationell arbetsgrupp för samverkan och samsyn när det gäller hantering av samrådsärenden om solcellsparkar. För att underlätta för verksamhetsutövare har Länsstyrelsen uppdaterat sin hemsida med information och vägledning om samråd för anläggande av solcellsparkar.

Svårigheter att växla upp strandskyddstillsynen

Länsstyrelsen har deltagit i ett nationellt projekt om utökad strandskyddstillsyn och tillsynsvägledning. Projektet har bidragit till att en fungerande strandskyddstillsyn och tillsynsvägledning på alla länsstyrelser och utökad tillsyn och tillsynsvägledning. Under 2022 har Länsstyrelsen förberett för strandskyddstillsyn genom framför allt informationsinsamling. På grund av svårigheter att rekrytera erfaren personal har tillsynen inte kunnat utökas. Det innebär också att fastighetsägare inte fått riktad information om lagstiftningen, vilket är centralt för att förhindra åtgärder som dels avhåller allmänhetens tillgång till stränderna, dels påverkar djur- och växtliv i känsliga strandområden.

Tillsynsvägledning har även löpande genom dialog med kommunala strandskyddshandläggare. Kommunernas strandskyddshandläggare har också fått information och vägledning gällande strandskyddsbestämmelserna på kommunvisa möten. Detta har resulterat i ökad kunskap i kommunerna, men också till en ökad samverkan och samsyn mellan kommunerna och Länsstyrelsen.

För att effektivisera Länsstyrelsens hantering av ärenden om granskning av kommunala beslut om strandskyddsdispens har det under året införts en nationell e-tjänst, som innebär att kommunerna kan lämna underlag i samband med beslut om dispens från strandskyddet.

Vattenverksamhet med fokus handläggningstider och NAP

Länsstyrelsen har under 2022 prioriterat att klara lagstadgade handläggningstider för anmälan om vattenverksamhet, att hantera tillståndsärenden samt att bedriva händelsestyrd tillsyn. Länsstyrelsen har fattat beslut inom handläggningstid i cirka 80 procent av inkomna anmälningar om vattenverksamhet. Att verksamhetsutövare får beslut inom utsatt tid och att prövningsprocesser inte drar ut på tiden är viktigt för att tänkta åtgärder ska kunna utföras enligt plan utan ekonomiska eller andra konsekvenser för verksamhetsutövaren.

Den egeninitierade tillsynen som genomförts är kopplad till genomförandet av NAP, vattentäkter och vattenuttag. Behovet av att bedriva egeninitierad tillsyn är större än vad som genomförts under 2022. Egeninitierad tillsyn behöver öka för att verksamhetsutövare ska ges bättre förutsättningar att göra rätt från början och därmed minska den negativa påverkan på vattenmiljön. Mer egeninitierad tillsyn innebär att behovet av händelsestyrd tillsyn med tiden minskar.

Länsstyrelsen har besökt 25 anläggningar som ingår i NAP under årets egeninitierade tillsyn. Därutöver har vi besökt tre anläggningar som inte ingår i NAP samt initierat arbetet med att miljöanpassa två dammar som inte ingår i NAP. Tillsynen har lett till att Länsstyrelsen fått ökad kännedom om anläggningarna. Tillsynen har också lett till att verksamhetsutövarna har fått möjlighet att träffa Länsstyrelsen för att diskutera förutsättningarna för deras anläggningar, till exempel vad som är unikt, vad som är problematiskt och vilka planer som finns inför framtiden. Tillsynen har lett till bättre relation mellan verksamhetsutövarna och Länsstyrelsen.

Under året har vi deltagit i ett flertal samverkansprojekt och i nationella arbetsgrupper vad gäller omprövning av dammar, dammsäkerhet, NAP och vattenuttag. Detta har bidragit till ökad samsyn mellan länsstyrelser och till mer likvärdig handläggning.

Länsstyrelsen har fortsatt att kvalitetssäkra register över vattenuttag och kunnat konstatera att 40 procent av alla kända tillståndsgivna vattentäkter i länet ligger inom Emåsystemet. Den totala tillståndsgivna volymen av vattenuttagen i Emån är större än tillgången, vilket leder till hög konkurrens och ökad risk för vattenbrist. Utöver kända uttag finns ett stort mörkertal vad gäller icke tillståndsgivna uttag av yt- och grundvatten som bidrar till att Emåsystemet ofta drabbas av vattenbrist.

Dammsäkerhetstillsynen har särskilt inriktats på dimensionerande flöden och avbördningskapacitet. Tillsyn har genomförts av fyra dammar där det funnits oklarheter om de klarar att avbörda ett dimensionerande flöde. Dammgarna ska utreda vad de dimensionerande flödena och avbördningskapaciteten är vid deras dammar och återrapportera till Länsstyrelsen under 2023. Trots dessa oklarheter är den samlade bedömningen att anläggningarna i dammsäkerhetsklass B och C har tillfredsställande säkerhet. Under 2022 har Länsstyrelsen säkerhetsklassificerat dammar. Det har resulterat i ett mer ändamålsenligt underhåll av dammarna, samt en ökad beredskap för eventuella dammhaverier.

Förorenade områden

Länsstyrelsen har under året informerat och haft dialog med samtliga kommuner i länet om möjligheterna att söka statlig finansiering för objekt som saknar huvudman med ansvar för utredningar och åtgärder enligt miljöbalken. Länsstyrelsen har bistått kommunerna med stöd, vägledning och underlag till ansökningar. Flera kommuner har projekt i gång och under året inkom ytterligare fyra ansökningar från en av länets kommuner. Därutöver har Länsstyrelsen aktivt prioriterat arbete för att få fler förorenade objekt till den fas där åtgärder vidtas. Särskilt har två objekt som sedan tidigare har utretts i huvudstudiefas gått vidare i processen mot åtgärd. Under året har Länsstyrelsen initierat ett regionalt huvudmannanätverk genom vilket Länsstyrelsen avser att informera, utbilda och återföra erfarenheter från andra åtgärdsprojekt. Nätverket ska också fungera som ett forum där kommunerna kan dela erfarenheter och

stötta och hjälpa varandra med komplexa frågeställningar.

Länsstyrelsen har samverkat med kommunala huvudmän och med Sveriges geologiska undersökning (SGU) för att följa upp tre projekt för vilka SGU är huvudman. Detta förväntas bidra till att effektivisera bidragsprojekt framöver så att vi kan optimera medelsförbrukningen. Inom länet finns flera förorenade områden där fastigheterna har abandonerats (blivit herrelösa) vid konkurser. Länsstyrelsen har initierat möte med fokus på expropriation med en kommun där fastighetsfrågan bedömts vara ett omedelbart hinder för genomförandet av åtgärd på området. Genom samverkan inom den Nationella Samordningen för bidrag (NSB) hölls i slutet av året ett webinarium för att inspirera huvudmän och ge information om olika projekt som genomförts i landet.

Information om den nya statstödsförordningen har prioriterats. Länsstyrelsen har en viktig roll att ge stöd och information till huvudmän för att projekt som är beroende av statsstöd inte ska stanna av. Utöver detta har Länsstyrelsen deltagit i handläggarträffar med andra län där vi delat med oss av erfarenheter, bland annat vid en nationell träff med hållbarhetsfokus på plan och bostadsfrågor. Länsstyrelsen har också genomfört webinarium om förorenade områden och fysisk planering och föreläst på nätverket Renare marks vårmöte.

Länsstyrelsen ansvarar för databasen EBH-stödet som för myndigheter som arbetar med tillsyn inom förorenade områden är det viktigaste verktyget för att planera och följa upp arbetet med förorenade områden. Uppgifter från databasen används förutom av tillsynsmyndigheter även i vattenförvaltningen, i fysisk planering och vid fastighetsöverlåtelse.

Tillsynsvägledning är avgörande för måluppfyllelse för förorenade områden

Åtgärdstakten är för låg för att nå det nationella övergripande målet inom förorenade områden, att alla objekt i riskklass 1 och riskklass 2 är åtgärdade till år

2050. Bedömningen är därför att tillsynstakten inte är tillräckligt hög, eftersom tillsynen är avgörande för åtgärdstakten.

Kommunen har tillsynsansvar över de flesta av länets förorenade områden. Kompetensen hos kommunernas handläggare inom området är av stor betydelse för att nå fastställda mål. Länsstyrelsen har därför en viktig roll att vägleda kommunerna för att de ska kunna utveckla och upprätthålla kompetens inom området. Länsstyrelsen bedriver därför en mycket aktiv tillsynsvägledning genom individuell vägledning till kommuner, genom handläggarträffar, utbildningar samt genom att ge ut ett nyhetsbrev flera gånger per år. Länsstyrelsen kan konstatera att förorenade områden, efter en handläggarträff om planarbete och klorerade lösningsmedel, i högre utsträckning beaktats i detaljplaner.

I den nationella tillsynsstrategin enligt miljöbalken ingår Förorenade områden som ett av sju tillsynsområden. Inom ramen för strategin har ett digitalt handläggarstöd för framtagande av ansvarsutredningar tagits fram, den så kallade AU-tomaten. Länsstyrelsen har genom vårt nyhetsbrev och en digital insats introducerat AU-tomaten för länets kommuner.

Fortsatt samarbete med länsöverskridande tillsynsvägledning

I ett länsöverskridande samarbete med Östergötlands, Kronobergs och Kalmar län har länsstyrelserna utarbetat en gemensam tillsynsvägledning för förorenade områden, TVL-cykeln Syd. Tillsammans når vi 46 kommuner. Samarbetet innebär att vi kan arbeta långsiktigt och genomföra mer omfattande utbildningsinsatser för våra kommuner. Det huvudsakliga syftet med utbildningsinsatsen är att öka antalet privatfinansierade efterbehandlingsåtgärder med fokus på prioriterade objekt, riskklass 1 och 2 samt BKL 1 och 2 som inte inventeras. Målet är att öka takten på dessa inom våra fyra län. Cykeln, som är treårig, består av utbildningar på både grundläggande och fördjupad nivå. I år har Länsstyrelsen hållit i en av utbildningsdagarna. Resultatet från genomförda utbildningar visar på ett mycket tillfredställande resultat där en mycket hög

andel av deltagarna anser att de ökat sin kompetens för att handlägga ärenden inom förenade områden.

Säkrad vattenrening

För att säkerställa vattenrening när det finns risk för brist av kloridbaserade fällningskemikalier har Länsstyrelsen under året genomfört informationsinsatser till de kommunala VA-huvudmännen och miljökontoret. VA-huvudmän har intervjuats om hur de förberett sig på eventuell bristsituation. GIS-skikt för prioritering av fällningskemikalier har lämnats till samordnande länsstyrelse.

Detta har bland annat lett till att beredskapen höjts bland VA-huvudmännen, till mellan länsstyrelserna ökad samsyn i frågan samt till att tillsynsmyndigheter fått mer kunskap om prioritering av verksamheter i en eventuell bristsituation.

Samordnat arbete med avfallsbrottslighet

Under året har Länsstyrelsen tillsammans med Polismyndighetens Nationella operativa avdelning och miljöinspektörer från Malmö stad genomfört en handläggartäff med fokus på avfallsbrottslighet för kommunala miljöinspektörer. Länsstyrelsen har genomfört en enkätundersökning riktad till länets kommuner samt kommunala avfallsbolag i syfte att ta fram en lägesbild över brottslighet inom avfallsområdet i länet. Lägesbilden kommer att ligga till grund för det fortsatta arbetet inom avfallsbrottslighet. Tillsammans med Naturvårdsverket har representanter från Länsstyrelsen arbetat med framtagande av tillsynsvägledningmaterial gällande uppsökande tillsyn och tillsyn av avfallstransporter. Länsstyrelsens arbete inom avfallsbrottslighet har framför allt bidragit till en kompetenshöjning inom området hos de kommunala miljöhandläggarna.

Energifrågorna i fokus i tillsyn

Länsstyrelsen har under året deltagit i nationella samverkansgruppen för tillsynsvägledning för energihushållning. Arbetet har inriktats på att sammanställa befintlig vägledning inför arbetet att ta fram ny vägledning för i första hand energitillsyn och för granskning av energihushållningsplaner.

Den egeninitierade tillsynen inom energiområdet prioriteras utifrån verksamheters energianvändning och dess miljöpåverkan. En bedömning görs utifrån nyckeltal, utveckling över tid, total energianvändning samt vilka energislag som används till vilka processer. Tillsynen har resulterat igenomförande av energitredningar samt förelägganden gällande byte av värmekälla. Länsstyrelsens tillsyn inom energiområdet bidrar till en minskad miljöpåverkan från verksamheter genom energieffektivisering och genom att fler verksamheter övergår till förnybara energikällor.

Kartläggning av täkter till våtmark

Länsstyrelsen har genomfört en kartläggning av torvtäkter som har förutsättningar för att återställas till våtmark. Syftet är att tidigt kunna verka för en återställning som gynnar såväl klimat som naturvärden. I bedömningen av förutsättningarna togs hänsyn till omgivningen, till markägarförhållanden och till tillstånd för markavvattning. Länsstyrelsen har använt resultatet av kartläggningen vid samråd och tillsynsbesök med verksamhetsutövarna. Metoden för kartläggningen har även delgivits till andra länsstyrelser vid en handläggartäff.

Ökat fokus på tillsynsvägledning

Länsstyrelsen har under det gångna året genomfört både digitala och fysiska tillsynsvägledningsträffar för handläggare i kommunerna. Länsstyrelsen har fokuserat på att informera om lagstiftningen, implementering av den nationella tillsynstrategin samt informera om installation av solceller och 12:6 samråd. Tillsynsvägledningsträffarna har bidragit till en ökad kompetens hos handläggarna i kommunerna.

Under 2022 har Länsstyrelsen återupptagit arbetet med kommunbesök gällande tillsyn av kommunernas tillsyn enligt miljöbalken. Länsstyrelsen har under året besökt sex kommuner. Vid besöken har Länsstyrelsen påpekat brister bland annat gällande organisationsfrågor som kan skapa jävsituationer, resursbrist för egeninitierad tillsyn samt kostnadstäckning av tillsynen. Länsstyrelsen bedömer att kommunerna har god och relevant kompetens för att utöva miljöbalkstillsyn.

Resultatbedömning

Utifrån Länsstyrelsens mål och verksamhetsplaner bedöms resultatet sammantaget som gott. Samtidigt visar den regionala årliga uppföljningen av miljömålen att det fortfarande är långt kvar tills miljömålen nås.

Regional samverkan leder till goda resultat.

För miljömålsarbetet är resultatet gott och präglad av en stark regional samverkan. Friluftslivsarbetet har gett ett gott resultat. Samverkan med i första hand kommuner och Region Jönköpings län har utvecklats väsentligt. Arbetet med att ytterligare stärka och effektivisera samverkan pågår genom att organisationerna tillsammans förtydligar roller och uppdrag.

Arbetet med grön infrastruktur har lett till många goda och innovativa resultat, inte minst i samverkan med landskapets olika aktörer. Länsstyrelsens hållning, att grön infrastruktur utgör ett paraply för samverkan i landskapet för bättre nyttjande av ekosystemtjänster och stärkt biologisk mångfald har fått genomslag i länet. Den sammanvägda bedömningen är dock ändå att arbetet har utvecklingsbehov för att ytterligare integreras i vår verksamhet och konkretiseras genom fortsatt strategisk styrning, kunskapsuppbyggnad och effektivt nyttjande av relevanta underlag för till exempel fysisk planering och areella näringar.

Utmärkt resultat där åtgärder genomförs

LONA-arbetet har fungerat utmärkt med rekord i antalet inkomna ansökningar och beviljade projekt. Det finns dock ett utvecklingsbehov när det gäller att projekt ska genomföras där de medför största möjliga miljönytta. Även LOVA-arbetet har ett utmärkt resultat.

Arbetet med åtgärdsprogram för hotade arter har fungerat utmärkt och Länsstyrelsen ser en positiv utveckling för flera av de arter och miljöer där åtgärder genomförs.

Resultatet för arbete med invasiva främmande arter varit utmärkt och lagt grunden för utökade tillsyns- och bekämpningsinsatser, men det återstår utvecklingsbehov på nationell nivå för att arbetet ska bli

riktigt effektivt. Vägledning och juridiska förutsättningar är inte tillräckligt tydliga som underlag för att begränsa spridningen av invasiva främmande arter på ett effektivt sätt.

Inom förvaltning av skyddade områden har flera tillgänglighetsåtgärder åtgärder genomförts med utmärkt resultat.

Skog skyddas och restaureras

Skydd av skog och annan natur har skett med gott resultat. Det finns ett fortsatt utvecklingsbehov kopplat till att implementera inriktningen i skogspropositionen.

Skötsel av skyddade områden har gett ett gott resultat. Flera restaureringsåtgärder utförs som skapar förutsättningar för långsiktig utveckling av naturvärden.

Väl avvägd användning av vattenresurserna

Bedömningen är att Länsstyrelsen är i fas med den nationella tidplanen för genomförandet av NAP. Antalet restaureringsåtgärder utanför NAP har fortsatt i hög takt även om det inte helt uppnådde de högt uppsatta målen. Sammantaget bedöms resultatet som gott. Länsstyrelsen kan konstatera att det kommer att bli svårt att lyckas genomföra erforderliga restaureringsinsatser vid andra dammar och vandringshinder om inte mer resurser tillförs.

Vattenförvaltningsarbetet påverkades negativt av att fastställande av Vattenförvaltningens åtgärdsprogram dröjde. Resultatet i vattenförvaltningsarbetet har trots, fördröjt fastställande av åtgärdsprogram, varit gott. Arbete med vattenushållning bedöms som gott då det har växlats upp under året.

Prövning enligt miljöbalken ger undanträngningseffekter

Länsstyrelsen har prioriterat arbete med prövningar enligt miljöbalken. Brist på resurser medför emellertid att prövningar drar ut på tiden. Vidare har det inneburit att tillsynen ofta fått lägre prioritet. Länsstyrelsen bedömer att det finns ett utvecklingsbehov.

Miljöbalktillsyn med utvecklingsbehov

All miljöbalktillsyn har ett behov av resursförstärkning. Det finns ett tydligt glapp mellan tillgängliga resurser och det faktiska behovet för tillsyn. En stor del av tillsynen är händelsestyrd. Tillsammans med resursbrist har detta lett till att den egeninitierade tillsynen inte har kunnat prioriteras under året. Det resulterar i att det blir svårare att avgöra om Länsstyrelsen lägger resurserna på rätt saker i tillsynsarbetet för att uppnå så bra miljönytta och lagefterlevnad som möjligt.

Väl fungerande tillsynsvägledning

Länsstyrelserna har inom förorenade områden en mycket väl fungerande tillsynsvägledning. Sammanfattningsvis bedöms resultatet av tillsynsvägledningen inom förorenade områden vara utmärkt.

Arbetet med tillsynsvägledning inom miljöskydd och naturskydd har prioriterats under året genom nya informationskanaler och återupptagen granskning av kommunernas verksamhet. Sammantaget bedöms tillsynsvägledningens resultat som gott.

ARELLA NÄRINGAR

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p10 Lantbruk och landsbygd	Länsstyrelseinstruktion
3§ p11 Fiske	Länsstyrelseinstruktion
4§ p1 Tillsyn över att fastighetsinnehav avvecklas enligt 18 kap. 7§ ärvdabalken	Länsstyrelseinstruktion
1A2 Regionalt livsmedelsstrategiarbete	Regleringsbrev
1A9 Målsättningar för hantering av EU-stöd	Regleringsbrev
1A10 Landsbygdsprogrammet samt Havs- och fiskeriprogrammet	Regleringsbrev
1A11 EU:s gemensamma jordbrukspolitik	Regleringsbrev
1D6 Ersättning för skada på fisk och fiskeredskap	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Följande punkter sammanfattar delar av uppgifterna och uppdragen inom verksamhetsområdet. Länsstyrelserna ska:

- Besluta om och kontrollera jordbrukarstöd till jordbruksföretagare som direktstöd och stöd inom landsbygdsprogrammet.
- Kontrollera vissa andra stödformer till jordbrukare som Jordbruksverket handlägger, till exempel stöd för djuromsorg.
- Inom ramen för landsbygdsprogrammet besluta olika landsbygdsstöd som företagsstöd, miljöinvesteringar och projektstöd och arbeta med samarbetsprojekt kopplat till livsmedelsstrategin.
- Erbjuder kompetensutveckling, information och rådgivning till lantbrukare och företagare på landsbygden.
- Ansvara för ängs- och betesmarksinventering.
- Ansvara för behörighetsutbildningar för att yrkesmässigt använda växtskyddsmedel utomhus.
- Ansvara för tillsyn av flyghavre och vissa skadegörare.
- Ansvara för regionalt genomförande av de fiskeripolitiska målen för yrkesfiske och vattenbruk samt hållbar förvaltning och skydd av fiskbestånd.

- Ansvara handläggning av jordförvärvs-ärenden vid köp av jord- och skogsbruksfastigheter.
- Förordna fisketillsynspersoner och ansvara för olika fiskevårdsåtgärder.
- Handlägga stöd inom Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden (EHFVF).

Målet för areella näringar, landsbygd och livsmedel är att insatserna ska bidra till goda förutsättningar för arbete, tillväxt och välfärd i alla delar av landet. De gröna näringarna ska vara livskraftiga och bidra till klimatomställningen och att naturresurserna används hållbart.

Riksdagen har även beslutat om ett övergripande mål för *livsmedelskedjan*:

- En konkurrenskraftig livsmedelskedja där den totala livsmedelsproduktionen ökar, samtidigt som relevanta nationella miljömål nås, i syfte att skapa tillväxt och sysselsättning och bidra till hållbar utveckling i hela landet. Produktionsökningen, både konventionell och ekologisk, bör svara mot konsumenternas efterfrågan. En produktionsökning skulle kunna bidra till en ökad självförsörjningsgrad av livsmedel. Sårbarheten i livsmedelskedjan ska minska.

Det övergripande målet för *fiskepolitiken* är att bidra till livskraftiga fisk- och skaldjursbestånd, ett hållbart fiske och hälsosamma ekosystem samt att stärka måluppfyllnaden i Maritima strategin och Livsmedelsstrategin.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Areella näringar (60–62)	2022	2021	2020
Antal årsarbetskrafter totalt	41,2	38,7	35,4
Antal årsarbetskrafter kvinnor	27,8	26,1	23,0
Antal årsarbetskrafter män	13,5	12,6	12,4
Antal ärenden, inkomna och uppräffade	13 631	13 581	13 825
Antal beslutade ärenden	15 963	14 279	17 369
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	400	2 204	2 521
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	44 238	40 235	37 996
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	2 726	3 619	1 934

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP, ärendehandläggningssystemet Platina och Jordbruksverket.

Kommentar

Ett ofullständigt IT-system har under innevarande programperiod inneburit att Länsstyrelsens ärendebalans varit hög. Nu finns de flesta IT-funktioner på plats och Länsstyrelsen har haft möjlighet att besluta många ärenden under året. En del av de kvarvarande ärendena går inte att avsluta i systemet. För några av dessa ärendetyper har Jordbruksverket inplanerat driftsättning under början av 2023, men det är oklart om resterande kommer kunna avslutas.

Länsstyrelsen i Jönköpings län tog 2022 emot 3 137 SAM-ansökningar. En SAM-ansökan består vanligtvis av ansökan om olika stödformer och betalas ut i flera omgångar. Det medför att en enskild SAM-ansökan genererar flera beslut. Inför 2022 kvarstod delar av handläggningen från 2015 - 2021 års jordbrukarstödsansökningar vilket inneburit ökade kostnader. Under 2022 har Länsstyrelsen fattat 15 298 utbetalningsbeslut för stödår 2015 - 2022.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	2022	2021	2020
Andel ekologisk brukad jordbruksmark (%)	En konkurrens kraftig livsmedels kedja	Jordbrukarstöd Miljöersättningar Kompetensutveckling och rådgivning	Jordbruksverket ¹⁾	²⁾	*	23,6	24,1
Areal betesmarker och slätterängar (ha)	Miljömål Ett rikt odlingslandskap	Jordbrukarstöd Miljöersättningar Kompetensutveckling och rådgivning	Jordbruksverket ¹⁾	²⁾	41 770	41 799	41 398

* Det saknas färdig statistik för 2022 när det gäller ekologiskt brukad mark.

1) Jordbruksverkets statistikdatabas.

2) Länsstyrelsen har inte tagit fram något målvärde för den länsstyrelsegemensamma resultatindikatorom

Prestationer och effekter

Jordbrukarstöd

Länsstyrelsen har handlagt, kontrollerat och beslutat om utbetalning av jordbrukarstöd i enlighet med de mål som sätts för vår verksamhet av Jordbruksverket varje år. Till länets lantbrukare har cirka 643 mnkr utbetalats i jordbruksstöd under 2022. Enligt Styrnings- och uppföljningssystemet för jordbruksstöden (SUSS-JBR) ska minst 95 procent av direktstöden betalas ut under december månad. Länsstyrelsen har nått målet och betalat ut cirka 372 mnkr i direktstöd för stödåret 2022 (gårdsstöd, förgröningsstöd, nötkreatursstöd, stöd till

ung lantbrukare) till 100 procent av lantbrukarna. Målsättningen i SUSS-JBR för miljöersättningar i programperiod 2014 – 2020 är att minst 90 procent av lantbrukarna ska få sin utbetalning under 2022 (rekommendation). Länsstyrelsen har nått målet och betalat ut cirka 261 mnkr i stöd till i genomsnitt 96 procent av lantbrukarna. Tidiga utbetalningar är högt prioriterat då det påverkar företagets likviditet och lönsamhet. Att slututbetalningar sker i tid är viktigt för att bibehålla förtroendet för Länsstyrelsen, den nationella jordbrukspolitiken och EU:s jordbruksfond för landsbygdsutveckling.

Det är angeläget att slutföra årets stödprocess under innevarande stödår då försenad handläggning skapar ytterligare arbetsmoment i processen och kan påverka kommande års utbetalningar. Det finns viss eftersläpning av ärenden från tidigare år, främst för miljöersättning för betesmarker och slätterängar. Att slutföra dessa ärenden har varit prioriterat och extra resurser har tillförts vilket har resulterat i att alla kvarvarande ärenden är avgjorda och de lantbrukare som inte tidigare fått sin slututbetalning i stödet har fått den under 2022.

Fältdarbete

Fältkontroller av jordbrukarstöd, tvärvillkor samt registerkontroller av CDB, får/get och gris har genomförts i den omfattning som Jordbruksverket beslutat. Verksamheten har bedrivits i enlighet med SUSS-JBR och samtliga kontrollfrekvenser har uppfyllts inom de i SUSS-JBR fastslagna tidsramarna. Kontroller i fält av jordbrukarstöd och registerkontroller har genomförts hos 233 brukare i länet. Motsvarande siffra för 2021 var 169 kontroller. Länsstyrelsen har fortsatt med den kompetensbreddning som initierades tidigare år i syfte att minska andelen resor i länet och antalet tillfällen då ett kontrollföretag besöks. Med kontrollanter som behärskar ett flertal kontrollformer kan kontroller samordnas och minimalt med tid tas i anspråk av länets företagare vid genomförande av kontroller. Under 2022 har en ny metod för fördelning- och uppföljning av kontrollarbetet prövats i syfte att förenkla styrningen av verksamheten. Metoden har fallit väl ut och kommer att permanentas. En översyn av det interna arbetet avseende handläggning- och kontroll av jordbrukarstöden har resulterat i en mer sammanhållen process. Syfte med översynen var att säkra att de företag som är uttagna för kontroll i fält får sina utbetalningar innevarande år. Arbetet har fallit väl ut, gett avsedd effekt och kommer att fördjupas ytterligare kommande år. Förberedelser för kontroller inom ramen för strategisk plan 2023–2027 har påbörjats.

Landsbygdsstöden

Länsstyrelsen bedömer att landsbygdsstöden har bidragit till att uppfylla programmets mål om ett hållbart lantbruk, konkurrenskraftiga

företag och attraktiva landsbygder. Länsstyrelsen har handlagt kvarvarande budget för övergångsåren 2020–2022. Det har varit ett högt inflöde av ansökningar om stöd som inte matchat tilldelad budget. Kraven på ansökningarna för att komma ifråga om stöd har ökat med den begränsade budget som funnits kvar. Slutsatsen är att styrningen mot målen inom landsbygdsprogrammet har fungerat i hög utsträckning. Handläggning av landsbygdsstöden har bidragit till att investeringar och projekt har genomförts till nytta för företagare och invånare på landsbygden i länet. Uppdragen har fullföljts genom samordning och strategiska prioriteringar inom administrationen av landsbygdsstöds-handläggningen.

Ett tidigare beslut tillsammans med Länsstyrelsens partnerskap för landsbygdsprogrammet om att ha ansökningar vilande sedan 2020 i väntan på medel har genererat en längre väntan på beslut för stödsökande. De utökade rutinerna för rimlighetsbedömning har haft en negativ effekt på handläggningstiderna, både för ansökningar om stöd och utbetalning. Länsstyrelsen har av den anledningen inte nått de uppsatta målen för handläggningstider inom Styrnings- och uppföljningssystemet för projekt- och företagsstöden (SUSS-LB).

Länsstyrelsen har tillsammans med partnerskapet beslutat om vilka urvalsmoduler som ska vara gällande för projekt- och investeringsstöd i den gemensamma jordbrukspolitikerna (GJP) 2023–2027. Regional anpassning har gjorts i de fall det varit möjligt med regionalt inflytande. Genom möten och ett remissförfarande har aktörer inom partnerskapet fått en förståelse för vad urvalsmodulerna handlar om samt fått möjlighet att lämna synpunkter om vilka regionala anpassningar som behövs för att nå högsta effekt för Jönköpings län.

Effektivisering och förenkling för företag och myndigheter samt en minskning av de administrativa utgifterna och andel fel i stödhanteringen (1A9)

Länsstyrelsen har genomfört flera insatser för att förenkla för företag och myndigheter samt att minska de administrativa utgifterna och andelen fel i stödhanteringen. Länsstyrelsens

tidskrift Förvetet innehåller årligen flera artiklar med information om vanliga fel i SAM-ansökan. Inför sista ansökningsdatum är handläggare tillgängliga för stöd till sökande via En väg in med information om stödregler och teknisk support vid ifyllandet av ansökan i SAM-internet. Genom artiklar i Förvetet och ett nystartat nyhetsbrev till alla länets lantbrukare har Länsstyrelsen informerat om olika stödmöjligheter och utlysningar inom landsbygdsprogrammet.

I hanteringen av landsbygdsstöden får sökande en påminnelse när slutdatum för utbetalning närmar sig och vid behov sker direktkontakt med den sökande för att reda ut oklarheter. För ökad samsyn och effektivisering av handläggningen har länsstyrelsernas bredbandshandläggare regelbundna digitala träffar för att diskutera aktuella bredbandsfrågor, utbyta information och hjälpa varandra med svar på olika frågor och tolkningar av stödregler. Länsstyrelsen ingår i en samverkansgrupp med sju andra länsstyrelser i södra delen av Sverige. I forumet sker regelbundna avstämningar för att hantera olika problemställningar och få samsyn i bedömningar.

Intern styrning och kontroll av jordbruksstöd och landsbygdsstöd sker genom riskanalyser som kontinuerligt följs upp. På regelbundna handläggarmöten belyses ändringar i regelverk, rutiner och andra aktuella frågor. Det hjälper handläggarna att uppmärksamma förändringar och därmed minska risken att göra misstag i handläggningen. Alla handläggare och kontrollanter har deltagit i alla de relevanta utbildningsinsatser som Jordbruksverket genomfört under året. För att uppnå likabehandling, att rätt bedömningar görs i fält och därmed förhindra fel, har fältpersonal haft gemensamma kalibreringsdagar i fält. Länsstyrelsen genomför internkontroller för att tidigt uppmärksamma eventuella systematiska och administrativa fel i handläggningen. Kontrollen genomförs utifrån vissa riskfaktorer och följs upp på handläggarnivå flera gånger per år. Länsstyrelsens bedömning är att internkontrollarbetet har minskat andelen fel samt bidragit till ökad rättssäkerhet och likabehandling av ansökningarna. Vid arbetstoppar har omfördelning av arbetsuppgifter gjorts inom

organisationen. Det har bidragit till en bredare kompetens hos medarbetarna och mer effektiv handläggning och kontroll samt bidragit till en förbättrad service och bemötande till länets stödsökande.

Kompetensutveckling av länets landsbygdsföretagare

Länsstyrelsen driver flera projekt inom landsbygdsprogrammet med syfte att öka kompetensen inom jordbrukskåren, främja miljömålen samt säkra en hållbar livsmedelsproduktion. Projekten som utförs i egen regi samt genom riktad upphandling verkar inom områdena Greppa näringen, Ett rikt odlingslandskap, Ekologisk produktion och Nya Jobb. Projekten syftar till en minskad urlakning av näringsämnen, utökad klimat Anpassning, mer ekologisk produktion, att öka kunskapen om skötselmetoder av betesmarker och slätterängar samt inspirera till ökat landsbygdsföretagande. Länsstyrelsen upplever att det finns en stor efterfrågan på kompetensutveckling. Länsstyrelsen har genomfört aktiviteter inom bland annat foderproduktion, effektivare användning av växtnäring, metoder för bevarande av ett rikt odlingslandskap, bevarande av kulturmiljöer, resurseffektivisering, livsmedelshantering, effektiv betesdrift samt utveckling av ekologiska produktionsmetoder.

Effekterna av Länsstyrelsens kompetenshöjande verksamhet är svåra att mäta, men den samlade bedömningen är att insatserna skapar förutsättningar att driva konkurrenskraftiga lantbruksföretag med en effektiv produktion som samtidigt är hållbar för miljö, klimat, djur och människor. Länsstyrelsen bedömer att genomförda rådgivningsinsatser har gett målgrupperna ökad kunskap om biologisk mångfald, ekologisk produktion och växtnäring.

Via ett nytt digitalt nyhetsbrev och tidskriften Förvetet har landsbygdsföretagare i länet fått inspiration och information om de kurser och rådgivningar som arrangeras inom ramen för landsbygdsprogrammet. Syftet med informationen är att öka kompetensen, inspirera landsbygdsföretagare till ett mer hållbart företagande och sprida kunskap om möjligheterna på landsbygden genom stödinformation och visa på goda exempel.

Regionala livsmedelsstrategin

Den regionala livsmedelsstrategin är ett styrdokument för att samla länet kring en ökad och hållbar livsmedelsproduktion. Arbetet sker i nära samverkan med Region Jönköpings län samt med aktörer inom den gemensamma klusterguppen Nära till bra mat. Klustret består av representanter med koppling till livsmedelsproduktion och de gröna näringarna såsom LRF Jönköping, Jönköping University, Smålands Turism AB, Elmia, FC-Gruppen, Hushållningssällskapet och Jönköpings kommun. Klustret har haft regelbundna möten för att samverka kring frågor och planera aktiviteter inom strategins olika fokusområden. Länsstyrelsen har även haft regelbundna möten för samverkan och erfarenhetsutbyte med länsstyrelserna i Kalmar och Kronoberg.

Länsstyrelsen har ingått i en referensgrupp för ett projekt hos Region Jönköpings län med syfte att kartlägga möjligheter och lämpliga områden i länet för recirkulerande vattenbruk eller akvaponi (ett matproduktionsystem där man kombinerar fiskodling med växtodling i ett kretsloppssystem) inomhus. Kartläggningen visade på 16 platser runt om i länet som kan vara lämpliga för landbaserad fiskproduktion. Tillsammans med Region Jönköpings län planeras en studieresa på temat landbaserad fiskodling under 2023.

En uppdatering av den regionala livsmedelsstrategins handlingsplaner har påbörjats. För en bred förankring och för att fånga upp aktuella önskemål och behov, anordnades en regional livsmedelsdag under hösten med deltagare från både privat och offentlig sektor. Under dagen diskuterades målformuleringarna i strategins handlingsplaner och deltagarna fick möjlighet att komma med förslag och synpunkter på uppdateringar av dessa.

Aktiviteter inom de strategiska områdena i livsmedelsstrategin

Utifrån de fem handlingsplanerna som är framtagna för den regionala strategin har aktiviteter genomförts med Länsstyrelsen som arrangör, medarrangör och medverkande. Aktiviteter har arrangerats för att stärka hela livsmedelskedjan, från idé och

innovation, via primärproduktion och förädling till kund och konsument. Syfte är att få en ökad hållbar produktion och konsumtion av livsmedel i länet. Flera av insatserna har följt de nationella målen inom de strategiska områdena, Regler och villkor, Konsument och marknad samt Kunskap och innovation.

Inom området Regler och villkor har Länsstyrelsen förtydligat djur- och livsmedelslagstiftning och genomfört olika typer av kontrollbesök.

Inom området Konsument och marknad har Länsstyrelsen arbetat för att öka kunskapsnivån hos konsumenter om den lokala livsmedelsproduktionen i vårt län. Länsstyrelsen har medverkat i utformning och planering av en länsövergripande ”Gårdsrunda” som syftar till att länsinvånare ska upptäcka producenter, förädlare, öppna gårdar och lära sig mer om hur mat produceras i vårt län. Under två dagar deltog cirka 70 verksamhetsutövare och totalt kom över 13 000 besökare.

Inom området Kunskap och Innovation har rådgivnings- och kompetensutvecklingsinsatser genomförts med en tydlig koppling till livsmedelsstrategin. Kompetensutvecklingen har bland annat omfattat kurser om köttkvalitet, stycknings- och tillagningskurser för nötköttsproducenter och lammproducenter samt kurs i livsmedelshygien. Det har även genomförts en kurs i marknadsföring av varor i gårdsbutik samt ett smålandsmästerskap i pizzabakning tillsammans med länsstyrelserna i Kalmar och Kronoberg. Under Landsbygdsriksdagen hade Länsstyrelsen en gemensam monter med Region Jönköpings län med temat Sveriges försörjningsförmåga med fokus på att våra val gör skillnad. I samband med det hölls också ett seminarium på temat jordbruksmarkens värde. Länsstyrelsen har belyst frågor om försörjningsförmåga och framtidens livsmedel i en monter vid Landsbygdens sommarmöte som Hushållningssällskapet anordnade under året.

Länsstyrelsen bedömer att insatserna bidrar till ett ökat intresse och kunskap om lokal mat hos länets producenter och

konsumenter. Vår samverkan med andra länsstyrelser, organisationer, universitet och näringslivet möjliggör ökade kontakter mellan olika aktörer i livsmedelskedjan. Genom kompetensutveckling riktad till landsbygdsföretag i livsmedelskedjan bidrar vi till en ökad hållbar och konkurrenskraftig livsmedelsproduktion.

Integrering av livsmedelsstrategin i Länsstyrelsens verksamheter

Den regionala livsmedelsstrategin berör flera av Länsstyrelsens verksamhetsområden. För att implementera livsmedelsstrategin i verksamheten pågår ett kontinuerligt arbete med att öka förståelsen för de gröna näringarna och skapa ett bättre helhetsperspektiv kring situationen för livsmedelsproducenter i länet. Den nationella och regionala livsmedelsstrategin och dess mål har lyfts vid tvärsankta diskussioner i samband med remisser, beredningar och beslut på Länsstyrelsen. Under pandemin har förståelsen för en livskraftig livsmedelsproduktion bidragit till gemensamma externa aktiviteter med koppling till krisberedskap och ökad försörjningsförmåga. Under hösten anordnades en kunskaphöjande digital träff kring beredskap i upphandling och planering av kommunala livsmedel. Träffen hölls i samband med MSB:s nationella krisberedskapsvecka som detta år hade temat ”MAT”. Kriget i Ukraina har medfört ett ökat fokus på krisberedskap. Inom F-samverkan har insatser genomförts för att kartlägga lantbrukarnas ekonomiska lägesbild och för att lyfta behovet av svensk livsmedelsproduktion på både kort och lång sikt. Som ett led i detta bjöd Länsstyrelsen och Region Jönköpings län in aktörer med koppling till de gröna näringarna och livsmedelsbranschen för att diskutera hur den svenska livsmedelsproduktion kan stärkas och klara de utmaningar som kostnadsökningar och det osäkra omvärldsläget medfört.

Jordbruksmarkens värde

För att livsmedelssäkra Länsstyrelsens beslut beaktas jordbruksmark och landsbygdsfrågor vid beredning av kommunernas detalj- och översiktsplaner. Vid årets Landsbygdsriksdag i Jönköping höll Länsstyrelsen ett välbesökt seminarium på temat vikten av att bevara jordbruksmark, vilket har ökat kunskapsnivån

hos deltagarna och skapat intresse för frågan utanför länet.

EU:s gemensamma jordbrukspolitik 2021–2027

Länsstyrelserna har på olika nivåer medverkat i arbetet med EU:s gemensamma jordbrukspolitik för 2023 – 2027. På chefsnivå har två landsbygdsdirektörer och länsstyrelsernas reformledare deltagit i den strategiska beredningen på Jordbruksverket. Vidare har sju medarbetare från länsstyrelserna arbetat inom de tvärfunktionella grupperna i Jordbruksverkets reformarbete. Till det har ytterligare 36 medarbetare medverkat i olika arbetsgrupper eller uppdrag. Medarbetarna i tvärfunktionella grupper, arbetsgrupper och uppdrag är verksamhetsexperten som bidragit med kunskap om genomförandet av dagens jordbrukspolitik för att medverka till att utveckla arbetsätt och metoder för ett effektivt genomförande av den gemensamma jordbrukspolitiken för 2023 – 2027. På årets lantbruksmessa på Elmia, Jönköping, hade Jordbruksverket och länsstyrelserna en gemensam monter för att möta lantbrukare och andra stödsökande tillsammans inför införandet av den nya politiken. Länsstyrelserna har deltagit i Jordbruksverkets arbete med att skapa ett effektivare målstyrningssystem för den strategiska planen genom deltagande i både styrgruppen och i flera arbetsgrupper under framtagandet. Under slutet av året har länsstyrelserna bemannat upp med kompetens på olika nivåer inom den nya målstyrningsprocessen. För att skapa samsyn och förbereda alla länsstyrelser på den gemensamma jordbrukspolitiken 2023 – 2027 har den återkommit regelbundet på länsstyrelsernas nätverks-träffar för landsbygdsdirektörer. Nätverket har arbetat för att skapa så goda förutsättningar som möjligt för länsstyrelserna inför införandet. Det gemensamma arbetet skapar även förutsättningar för bra service till lantbrukarna inför 2023.

Jordförvärsärenden

Länsstyrelsen ansvarar för att besluta om jordförvärvstillstånd enligt jordförvärvslagen (1979:230). Under 2022 har det inkommit 73 ärenden inklusive 6 underställningar. Av dessa ärenden har 49 gällt fysiska personers

förvärv och 24 juridiska personer. Ansökningar där juridiska personer köper jordbruksfastigheter har ökat från 9 ärenden 2021 till 24 ärenden 2022.

Ängs och betesmarksinventering

Länsstyrelsen har på uppdrag från Jordbruksverket deltagit i inventering av ängs- och betesmarker. Inventeringen samordnas med övrigt fältarbete såsom restaurering av betesmarker och slätterängar samt fastställande av åtagandeplaner för miljöersättning betesmarker och slätterängar. Inriktningen har varit att inventera marker som haft en fastställd markklass som inte har inventerats tidigare, marker som tidigare inventerats och bedömts ha höga värden, men som det inte söks något jordbrukarstöd för och marker som tidigare bedömts vara möjliga att restaurera eller inte aktuella, men som nu ingår i en stödansökan. Under 2022 har 648 objekt som omfattar 1444 hektar inventerats.

Behörighetsutbildningar och tillsyn av flyghavre

Behörighetsutbildningar har genomförts i samma utsträckning som tidigare år. Utbildningarna genomförs i samverkan med Länsstyrelsen i Västra Götalands län. Den ökade kunskapen om bra spridningsteknik och växtskyddsmedlens egenskaper och deras inverkan på miljön bidrar till miljömålet En giftfri miljö. Tillsyn av flyghavre är organiserad så att den hanteras tillsammans med övriga fältkontroller för att tidigt kunna upptäcka flyghavre, vilket inte har gjorts.

Fiske

Länsstyrelserna har i sitt uppdrag att regionalt ansvara för fiskefrågorna inom ramen för fiskeripolitikens mål. Staten har ett särskilt förvaltningsansvar för fisk och fiske på allmänt vatten som för Jönköpings län innefattar Vättern. På enskilt vatten i övriga delar av länet är fiskerättsägarna som har huvudansvaret för fiskeriförvaltningen. Förvaltningen får stöd av Länsstyrelsen bland annat genom rådgivning, utbetalning av bidrag och myndighetsutövning. Det pågår ett arbete för att styra över den svenska fiskeriförvaltningen mot ett mer ekosystembaserat arbetssätt genom att tillämpa en ekosystembaserad fiskförvaltning (EBFF).

Länsstyrelsen i Jönköping har under en längre tid arbetat med denna inriktning och ligger långt fram i ett nationellt och internationellt perspektiv. Länsstyrelsen har i sin strategiska verksamhetsplan för 2021–2023 pekat ut ett hållbart nyttjande av länets ekosystemtjänster som ett strategiskt område där myndigheten ska främja samhällets förmåga att långsiktigt och hållbart nyttja naturens ekosystemtjänster där fiske ingår som en viktig del.

Fisk och fiske i Vättern är prioriterat

Fiskeförvaltningen i Vättern är högt prioriterad för Länsstyrelsen som samordnar fiskefrågorna för de fyra länen runt sjön. Länsstyrelsen arbetar inte specifikt med Jönköpings län utan i ett helsjöperspektiv som i stort följer upplägget för en ekosystembaserad fiskförvaltning (EBFF). Viktiga delar i fiskeförvaltningen är följande:

- Ansvara för genomförandet av samförvaltningen av fisket i Vättern där Vätternvårdsförbundet är huvudman samt delta i avslutet av Leader Vättern. Samförvaltningen har hanterat ett flertal inkomna utvecklingsförslag där bland annat genomförandet av ett yrkesmässigt försöksfiske efter siklöja realiserats. Ett annat exempel på förslag som hanterats är arbete med att initiera ett större utvecklingsprojekt kopplat till signalkräftan i Vättern. Arbetet att ta fram en ny version av förvaltningsplanen för fisk och fiske har påbörjats. Samförvaltningen och Leader Vättern bidrar positivt till förvaltningen och utvecklingen av fisk och fiske i Vättern
- Genomföra uppföljning av Vätterns värdefulla fiskbestånd i form av olika provfisken. Länsstyrelsen samordnar undersökningarna med Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU) och övriga intressenter. Arbetet har kunnat utökas genom EU-finansiering, ökade anslag för miljöövervakning och uppföljning av skyddade områden samt extra anslag direkt från Havs- och vattenmyndigheten. Bland specifika insatser märks genomförandet av ett storskaligt kräftprovfiske samt hydroakustisk märkning av både öring, röding, harr och

lax. Flera utvärderingar av tidigare genomförda undersökningar har publicerats, bland annat resultat från inventering av gäddlekplatser och en summering av de senaste 15 årens Rödinglekprovfisken.

- Länsstyrelsen har inom ramen för samförvaltningen påbörjat ett arbete med att förbättra informationen om fiskförvaltning, fiskbestånd och fiske i Vättern. En del i arbetet under 2022 har varit en enkätundersökning riktad till fiskets intressenter runt Vättern. Undersökningen visade att det finns ett stort intresse av att få mer ändamålsenlig information främst via sociala medier och webben.
- Länsstyrelsen har även under 2022, i samverkan med Sportfiskarna, medverkat till att stärka Vätterns bestånd av harr genom avelsfiske och förstärkningsutsättningar i några vattendrag som mynnar i sjön.
- Under året har flera larmrapporter om höga halter av miljögifter i fisk och kräfta i Vättern publicerats i media vilket medfört ett behov av flera relativt omfattande kommunikationsinsatser. Med utgångspunkt från de mätdata som Länsstyrelsen har tillgång till förefaller samtliga kommersiellt intressanta fiskarter, inklusive signalkräftan, klara de nyligen införda gränsvärdena för PFOS.
- Länsstyrelsen har i samverkan med Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) och yrkesfisket medverkat till insamling och analys av fisksjukdomen bakteriell njurinflammation (BKD) i röding. BKD har konstaterats och utvärdering av konsekvenserna ska göras under 2023.
- Länsstyrelsen har yttrat sig över flera nya ansökningar om att få personlig licens för att yrkesfiska i Vättern, vilket visar att intresset fortsatt är stort för fiske i Vättern. Två ansökningar som avsåg övertagande av licens från befintliga fiskare tillstyrktes. Resterande ansökningar avstyrktes med motivering att bestånden inte tål ökat uttag. Länsstyrelsens hantering av dispenser och licenser bedöms ha bidragit till att fisket i Vättern

förblir långsiktigt hållbart, både ekonomiskt och miljömässigt.

- Fisketillsynen har genomförts enligt plan i nära samverkan med Polisen. Tillsynen omfattade cirka 50 inspektioner i fält samt flera informationsinsatser. Resultatet visar att arbetet med att informera och beivra regelöverträdelser har gett resultat. Antalet polisanmälda regelbrott var endast fem vilket är det lägsta sedan 2004 då Länsstyrelsen tog över ansvaret för fisketillsynen.

Statusen för flertalet av Vätterns värdefulla fiskbestånd bedöms idag som måttlig - god, även om Vätterns förutsättningar med känsliga arter (laxfisk), låg fiskproduktion och högt fiskeintresse gör att risk finns att statusen snabbt kan försämrans. Insatser för att följa utvecklingen av fisket och fiskbestånden prioriteras därför högt. Kräftprovfisken verifierade den bild som växt fram under senare år med ökad individtätthet men minskad medelstorlek. Nya sammanställningar av beståndsstatusen för öring i Vättern visar att produktionen av öringsmolt i Vätterns tillflöden stadigt ökar tack vare ett fortsatt åtgärdsarbete, men att det samtidigt finns en stor potential att öka produktionen ytterligare.

Ekosystembaserad fiskeförvaltning även i övriga delar av länet

Länsstyrelsen försöker i möjligaste mån applicera principerna för en ekosystembaserad fiskeförvaltning (EBFF) i länet även utanför Vättern. Ett projekt påbörjades 2020 för att öka det lokala engagemanget för fiskevård. Under 2022 har projektet bland annat innefattat utbildningar i konstruktion av risvasar. Länsstyrelsen har initierat och finansierat ett flertal fiskevårdsåtgärder i form av restaureringsåtgärder vid vandringshinder. Sammanlagt har drygt 15 fysiska åtgärder genomförts under året vilket är lägre än det för året uppsatta målet. Vätterns tillflöden och Emån är prioriterade områden och arbetet samordnas med planeringen inför genomförandet av den nationella prövningsplanen för vattenkraft (NAP).

För att ha ett aktuellt faktaunderlag vid prövning av ärenden och rådgivning följer

Länsstyrelsen kontinuerligt upp fisk- och kräftbestånden genom provfisken. Ett flertal vattendrag, om vilkakunskapen om fiskbestånden har varit bristfällig, har undersökts via elfiske. Nätprovfisken och kräftprovfisken har genomförts enligt upprättade planer.

Fisketillsyn bedöms vara en viktig komponent i en fungerande EBFF varför det är glädjande att Länsstyrelsen under året, efter ett uppehåll på grund av covid-19, genomfört flera utbildningar av nya fisketillsynspersoner.

Länsstyrelsen arbetar med att utveckla fritidsfisket i länet, främst med medel riktade till friluftsliv. Tillsammans med länets kommuner, Sportfiskarna, Fiskevattenägareförbundet i länet och Region Jönköpings län pågår arbetet med att skapa en informationsnod om fiske i Jönköpings län som ska stötta både länets kommuner, intresserade fiskare, fisketurister samt övriga intressenter med information om fisk och fiske.

Vattenbruk i länet

Vattenbruk är en liten verksamhet i länet och Länsstyrelsen bedömer att det inte finns någon potential att öka näringen inom ramen för traditionellt vattenbruk med anledning av omfattande miljöpåverkan. Myndigheten stöder utvecklingen av landbaserade vattenbruk med recirkulation. Under 2022 färdigställdes ett projekt tillsammans med Region Jönköpings län för att inventera lämpliga lokaliseringar av landbaserade vattenbruk. Projektet visade på ett relativt stort intresse av att driva landbaserat vattenbruk, men har ännu inte renderat i några nya tillståndsansökningar.

Länsstyrelsegemensamt fiskearbete

Länsstyrelsen har genomfört omfattande insatser inom förvaltning och utveckling av länsstyrelsegemensamma IT-stöd inom fiskets verksamhetsområde. En ny version av systemet Åtgärder i Vatten, där landets fysiska

fiskevårdsinsatser registreras, har lanserats och användarutbildningar genomförts. Den planerade utvecklingen av en helt ny version av Svenska fiskeregler har inte kunnat realiserats på grund av problem med genomförandekapaciteten inom IT-sektorn. Förberedande arbete med att ta fram nya digitala stöd för hanteringen av fiskutsättningar samt framtagandet av fler e-tjänster inom fiskets område har genomförts. Svenska fiskekartan, som innehåller alla Sveriges fiskevårdsområden, har vidareutvecklats och bland annat finns nu, genom en koppling till nationella Fisketillsynspersonsregistret, möjlighet att se alla förordnade fisketillsynspersoner för respektive fiskevårdsområde.

Effekter av Länsstyrelsens arbete inom fiske

Fisket bedöms idag som långsiktigt hållbart i Vättern, undantag utgör fisket efter signalkräfta där fisketrycket bedöms behöva minska. Fiskevårdsåtgärderna bidrar till en förstärkning av fiskbestånden och underlaget för fiske. Uppföljningar av tidigare års fiskevårdsinsatser visar på positiva resultat både för naturvärden och fiskemöjligheter. Länsstyrelsen stöder en utveckling av landbaserade, långsiktigt hållbara vattenbruk.

Resultatbedömning

Länsstyrelsens sammanfattade bedömning är att uppdragen inom området areella näringar har hanterats mycket väl med gott resultat. Länsstyrelsens bedömning är att myndighetens insatser på ett utmärkt sätt medverkat till en positiv utveckling av verksamhetsområdet fiske i länet och i hela Vättern. Årets handläggning av jordbrukarstöden har genomförts med utmärkt resultat genom en intensiv arbetsinsats med årets stödutbetalningar. Länsstyrelsen har också handlagt och beslutat ärenden för tidigare stödår där resterande belopp har betalats ut till samtliga lantbrukare i länet. Länsstyrelsen bedömer att redovisade insatser bidrar till en konkurrenskraftig livsmedelsproduktion och hållbart fiske i länet.

FOLKHÄLSA, JÄMSTÄLLDHET, INTEGRATION M.M.

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p12 Folkhälsa	Länsstyrelseinstruktion
3§ p13 Jämställdhet	Länsstyrelseinstruktion
3§ p14 Integration	Länsstyrelseinstruktion
1A12 Mänskliga rättigheter och icke-diskriminering	Regleringsbrev
1B4 Webbplatsen informationsverige.se	Regleringsbrev
1C6 Återfallsförebyggande insatser våld i nära relationer	Regleringsbrev
3B17 Anvisningsmodell för ensamkommande barn och anvisning av nyanlända	Regleringsbrev
3C7 Länsstrategier för jämställdhet	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Uppgifter och uppdrag inom verksamhetsområdet omfattar områdena folkhälsa, jämställdhet, mänskliga rättigheter och integration. Nedanstående punkter sammanfattar uppgifterna och uppdragen. Länsstyrelserna ska:

- Samordna och utveckla det förebyggande arbetet mot alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel (ANDTS) i länet. Länsstyrelserna har även ett regionalt tillsynsansvar inom alkohol och tobak.
 - Samordna och ge stöd inom jämställdhetsområdet genom att kartlägga och följa utvecklingen av jämställdhet i länet.
 - Ansvara för att den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor får genomslag i länen.
 - Samverka och samordna arbetet med mänskliga rättigheter inklusive stöd till andra aktörer som arbetar med mänskliga rättigheter inom områdena barnets rättigheter och barnkonventionen, funktionshinder, nationella minoriteter och minoritetsspråk samt rasism i arbetslivet.
 - Samordna och samverka när det gäller att driva och delta i planering, organisering, genomförande och uppföljning av integrationsinsatser.
 - Bevilja statsbidrag till kommuner för personligt ombud.
 - Ansvara för att utveckla det brottsförebyggande arbetet på regional nivå.
- Följande punkter sammanfattar målen inom verksamhetsområdet.
- Det övergripande målet för *folkhälsopolitiken* är att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation.
 - Målet för *alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken* (ANDT) är ett samhälle fritt från narkotika och dopning, minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol och ett minskat tobaksbruk.
 - Målet för *jämställdhetspolitiken* är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Det finns också sex jämställdhetspolitiska delmål.
 - Målet för politiken för *mänskliga rättigheter* är att säkerställa full respekt för Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter.
 - Det nationella målet för *funktionshindrapolitiken* är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund.

- Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas.
- Målet för *politik mot diskriminering* är ett samhälle fritt från diskriminering.
 - Det övergripande målet för *integrationspolitiken* är lika rättigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund.
 - Målet för samhällets insatser mot *spelberoende* är att minska skadeverkningarna av överdrivet spelande.
 - Målet för *kriminalpolitiken* är att minska brottsligheten och att öka människors trygghet och verksamheten omfattar även brottsförebyggande arbete.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Folkhälsa, Jämställdhet, integration m.m. (70, 80–85)	2022	2021	2020
Antal årsarbetskrafter totalt	16,2	15,4	14,6
Antal årsarbetskrafter kvinnor	13,3	12,0	11,5
Antal årsarbetskrafter män	3,0	3,4	3,1
Antal ärenden, inkomna och upprättade	226	182	191
Antal beslutade ärenden	211	110	166
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	84	74	60
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	20 380	18 451	16 751
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	191 262	182 870	205 548

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Prestationer och effekter

Forum för social hållbarhet i Jönköpings län

Länsstyrelsen har under 2022 fortsatt arbetet i Forum för social hållbarhet, som är en regional samverkansstruktur och mötesplats för sociala hållbarhetsfrågor. I och med starten av Forum för social hållbarhet 2021 har arbetet som bedrevs inom ramen för jämställdhetsrådet, integrationsrådet, styrgruppen för ANDTS och brottsförebyggande arbete samt nätverket för mänskliga rättigheter flyttats till Forum för social hållbarhet.

Under året har Länsstyrelsen lett arbetet med att ta fram underlag för en inriktning för Forum för social hållbarhet. Inriktningen för 2022–2024 beslutades därefter av forumets högsta nivå, det enande mötet, och består av en övergripande samhällsutmaning och fem insatsområden. Under året har tidsatta arbetsgrupper, så kallade ad hoc-grupper, startats av aktörer inom Forum för social

hållbarhet. Grupperna kopplar an till de fem insatsområdena och i grupperna samverkar flera olika aktörer.

Målet med arbetet i Forum för social hållbarhet är att genom samverkan mellan offentlig, privat och idéburen sektor öka den sociala hållbarheten i länet. Genom Forum för social hållbarhet vill Länsstyrelsen erbjuda ett samordnat stöd inom social hållbarhet till aktörer i länet. Länsstyrelsen vill också bidra till att lösa samhällsutmaningar på ett effektivt sätt genom ökad synkronisering av olika uppdrag, arbetssätt och tvärperspektiv inom social hållbarhet. Detta genom att gemensamt fokusera på prioriterade samhällsutmaningar i länet och genom att använda kompetenser och resurser på ett samordnat och effektivt sätt.

Nytt uppdrag inom folkhälsa och en kunskapshöjning inom ANDTS-området

Inom folkhälsouppdraget har Länsstyrelsen under 2022 etablerat kontakter inom området och påbörjat en kartläggning av den

regionala och lokala aktörskartan samt av behov i länet inom folkhälsoområdet.

Inom ANDTS-området leder Länsstyrelsen en rad olika nätverk, erfarenhetsutbyten och samverkansgrupper med lokala samordnare, civilsamhällesaktörer och andra regionala aktörer i länet. Exempel på detta är ett nätverk för kommunala ANDTS-samordnare i sydlänen och SMADIT – Samverkan mot alkohol och droger i trafiken. När det gäller det dopningsförebyggande arbetet har Länsstyrelsen tillsammans med länsstyrelserna i Kronoberg och Kalmar län samordnat nätverksträffar samt arrangerat utbildningstillfällen och diplomering inom metoden 100 % ren hårdträning. Den huvudsakliga målgruppen är nyckelpersoner på gym, inom polisen och ANDT-samordnare i kommunerna, vilka har stärkts i sitt dopningsförebyggande arbete.

Länsstyrelsen har genomfört flera kunskapshöjande insatser inom ANDTS-området i samverkan med både nationella och regionala myndigheter och samverkanspartner. Under våren arrangerades en konferens med temat narkotika i lokalsamhället där ungefär 300 personer deltog på plats och ytterligare 600 deltog digitalt. Konferensen arrangerades av Länsstyrelsen tillsammans med Länsstyrelserna i Halland, Blekinge, Kalmar, Kronoberg samt Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning och Polisen. Länsstyrelsen har också deltagit i planeringen och genomförandet av den nationella konferensen Drogfokus 2022 som genomfördes i Jönköping under hösten med cirka 700 deltagare från hela landet. Under hösten genomfördes också en konferens med fokus på äldre och alkohol med 250 deltagare tillsammans med Systembolaget, Region Jönköping och Kommunal utveckling, som är en verksamhet organiserad inom Region Jönköpings län som arbetar på uppdrag av kommunerna. Under våren arrangerades även ett seminarium med fokus på våldsutsatta kvinnor med missbruks- och beroendeproblematik. Inom det området finns identifierade behov av ett fortsatt arbete under år 2023. Sammantaget har insatserna har bidragit till ökad kunskap inom ANDTS-

området och skapat möjligheter för erfarenhetsutbyte och nätverkande.

I syfte att stärka det kunskapsbaserade arbetet i länet har Länsstyrelsen tillsammans med länets samtliga kommuner startat ett arbete med att mäta narkotikaspår i avloppsvatten. I kombination med detta kommer Länsstyrelsen att under 2023 erbjuda kommunerna ett praktiktäta stöd i bland annat att kartlägga narkotikasituationen och skapa åtgärdsplaner vad gäller förebyggande arbete mot narkotika.

I arbetet mot spel om pengar har fokus varit på utbildning- och kompetensutveckling riktad till länets kommuner. Bland annat deltog Folkhälsomyndigheten på en av Länsstyrelsens nätverksträffar med kommunernas ANDTS-samordnare. Vi har också spridit länsstyrelsernas kunskapsstöd om spel om pengar och deltog bland annat på Jönköpings kommuns nätverksdag med personal från kommunens skolor. Vidare har vi fört en dialog med Lunds universitet och Kommunal utveckling (som är kommunernas gemensamma utvecklingspartnerskap) om möjligheter att genomföra en forskningsstudie med inriktning på förutsättningarna för arbetsgivare att ställa frågor om alkohol och spel om pengar.

Tillsynsbesök i kommunerna

Länsstyrelsen har genomfört fyra tillsynsbesök inom alkohol och tobaksområdet under 2022 och funnit brister i tre kommuner som skriftligt har återkopplat hur dessa ska åtgärdas. Tillsynen har bland annat lett till att kommunerna har uppdaterat sina styrande dokument och har bidragit till en god dialog och en ökad förståelse för området hos handläggare, chefer och politiker. Inom området rökfria miljöer har kommunerna i en enkät fått redovisa i vilken utsträckning som kommunen genomfört tillsyn de senaste tre åren, vilka resurser kommunen har för området och om det finns några styrdokument eller tillsynsplaner. Länsstyrelsen fann brister i elva kommuner, i två av kommunerna ledde bristerna till kritik. Bristerna avsåg framför allt tillsynen inom områdena lekplatser, idrottsplatser och kollektivtrafik.

Kommunernas handläggare har under året fått råd och stöd, bland annat genom nätverksträffar och en rad verksamhetsnära utbildningsinsatser. Utbildningarna har omfattat rättsfallsgenomgång av domar utifrån alkohollagen och lagen om tobak och liknande produkter, praktisk utbildning i tillsyn av tobaksprodukter samt en samverkanskonferens med handläggare från fem olika län, där fokus var erfarenhetsutbyte. Särskilt stöd har även erbjudits med anledning av lagen om tobaksfria nikotinprodukter som trädde i kraft i augusti.

Brottsförebyggande arbete

I och med lagförslaget Kommuner mot brott har Länsstyrelsen under 2022 haft förberedande samtal med kommunala samordnare för brottsförebyggande arbete i länets samtliga kommuner. Länsstyrelsen har informerat om lagförslaget och om de viktigaste punkterna i lagens utformning. Viktigast i samtalen har varit att lyssna på hur kommunerna har organiserat sitt brottsförebyggande arbete och vad de har för utvecklingsbehov, för att Länsstyrelsen framåt ska kunna ge det stöd som kommunerna är i behov av.

Under året har Länsstyrelsen haft en nystart av det brottsförebyggande nätverket i länet som har varit vilande med anledning av kommunernas stabsarbete med covid-19. Ett önskemål från de kommunala samordnarna är att framöver arbeta med erfarenhets- och kunskapsutbyte mellan kommunerna, Länsstyrelsen och Polisen samt anpassade utbildningar inom brottsförebyggande arbete.

Länsstyrelserna i Jönköping, Halland, Blekinge, Kronoberg och Kalmar arrangerade 2022 konferensen Metoder för att upptäcka och samverka kring unga i risk för brott och narkotikaanvändning med omkring 600 deltagare på plats och digitalt. Konferensen har spridit goda exempel om hur skola, socialtjänst, polis och fritid kan samverka kring barn och unga. Den har också inneburit att fler lokala aktörer fått uppdaterad kunskap om vilka risk- och skyddsfaktorer som är viktiga för att upptäcka unga i risk för brottslighet och narkotikabruk och för att stödja barn och unga samt deras familjer.

Jämställdhet och länsstrategier

Arbetet med strategin Ett jämställt Jönköpings län har fortsatt under året. Samverkan med kommuner och Region Jönköpings län har främst skett inom ramen för det övergripande arbetet inom Forum för social hållbarhet. Då få aktörer i länet har ett uttalat arbete med jämställdhetsintegrering är det arbete som sker kring hållbarhet en viktig ingång för att lyfta jämställdhetsutmaningar i länet.

I slutet av 2022 påbörjade Länsstyrelsen besök i länets kommuner för samtal med tjänstepersoner om hur arbetet med jämställdhet ser ut i kommunens verksamheter, vilka utmaningar som är viktigast och vilka önskemål som finns när det gäller stöd, samverkan och samordning. Majoriteten av länets kommuner kommer besökas kommande år, men mötena har redan gett värdefull kunskap och bidragit till nya kontaktvägar till kommunerna.

Ett av länsstrategins fem mål för hur jämställdhetsarbetet i länet ska bedrivas är att det ska präglas av ett normkritiskt förhållningssätt. Länsstyrelsen har sedan flera år en samverkan med Region Jönköpings län och föreningen Jönköping Qom Ut inom hbtqi-frågor. Under året gjorde Länsstyrelsen en intervjustudie om hbtqi-personers livsvillkor i Jönköpings län. Arbetet resulterade i en rapport som presenterades tillsammans med ett forskarföredrag och ett panelsamtal på ett seminarium på samma tema. Seminariet samarrangerades med Region Jönköpings län och Jönköpings kommun. Därmed har arbetet med och samverkan inom hbtqi-frågor stärkts under året. Liksom tidigare år har Länsstyrelsen också varit en del av Jönköpings pride genom att vara en av arrangörerna av pridefestivalens invigning, arrangera föreläsningar samt genom att vara adjungerad i arrangörsföreningens styrelse. Länsstyrelsens föreläsningar i år berörde hbtqi-flyktingars situation och förutsättningar samt hbtqi-personers utsatthet för våld.

Länsstyrelsen är vidare partner till och samverkar med initiativen Årets unga ledande kvinna, som leds av Science Park, Handelskammaren och Region Jönköpings län, samt 100-listan, som leds av Handelskammaren.

Länsstyrelsen ingår sedan 2022 i 100-listans referensgrupp och samverkar sedan tidigare med de båda initiativen genom gemensamma seminarier och föreläsningar. De båda initiativen arbetar för att på olika sätt lyfta fram kvinnor på ledande positioner och få näringslivets aktörer att engagera sig i arbetet för ökad jämställdhet. Projekten har gett ringar på vattnet i form av engagerade partnerföretag som stärker sitt arbete med jämställdhet. De senaste åren har Science Park och Handelskammaren blivit viktiga aktörer i länets jämställdhetsarbete.

Länsstyrelsens arbete med att stödja myndigheter och lärosäten med uppdrag att arbeta med jämställdhetsintegrering sker fortsatt främst genom ett nätverk för erfarenhetsutbyte. Nätverket består endast av ett fåtal myndigheter, då det i länet är få myndigheter inom regeringens utvecklingsprogram för jämställdhetsintegrering i myndigheter, JiM, som har möjlighet att delta. Trots det har det i nätverket varit intressanta och verksamhetsnära diskussioner och utbyten mellan deltagarna. Under hösten presenterade Länsstyrelsen JiM på ett av de regionala möten med myndighetschefer till vilket landshövdingen regelbundet sammankallar. Det ledde till nya kontakter med myndigheter som hittills inte har haft möjlighet eller intresse av att delta i nätverket.

Under året har Länsstyrelsen inom verksamhetsområdet jämställdhet särskilt samverkat med kollegor inom området våldspreventivt arbete. Samverkan har dels skett inom en intern arbetsgrupp för prevention, dels genom gemensam medverkan på flera konferenser om våldsprevention för att berätta om Länsstyrelsens uppdrag.

Mäns våld mot kvinnor ska upphöra

Länsstyrelsen har inom uppdraget mäns våld mot kvinnor genomfört aktiviteter och processer kopplat till samverkan, samordning, regional kompetensförsörjning och utveckling av det universellt våldsförebyggande arbetet. Under 2022 har fokus varit på fortsatt arbete inom ramen för den nya organisation som startades 2021. Länsstyrelsen startade då, tillsammans med aktörer i länet, en ny organisation för arbetet

mot mäns våld mot kvinnor och tre styrgrupper bildades. Syftet är att skapa en funktionell samordning och ett samarbete mellan deltagande aktörer för att kunna koordinera insatser, dela information samt stödja ett systematiskt arbete med den regionala strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer. Under 2022 har arbetet fortsatt och grupperna har bland annat arbetat med planering och styrning av det gemensamma arbetet.

Länsstyrelsen har under året tagit fram en årsplanering för arbetet med strategin där aktiviteter så som exempelvis uppföljning och regional lägesrapport av länets arbete är en del. Under 2022 gjordes en gemensam sammanställning av arbetet med den regionala strategin för åren 2020–2021.

I det våldspreventiva arbetet har Länsstyrelsen, Region Jönköpings län och organisationen MÅN ett avtal för att stimulera införandet av metoden Mentorer i våldsprevention (MVP) och Agera tillsammans (AT). Syftet är att ge skolor i länets kommuner stöd vid uppstart och implementering av MVP/AT genom att erbjuda utbildning, licens för metoderna samt ett regionalt nätverk för arbetet. Under 2022 har två skolor utbildat 14 anställda inom metoden.

Länsstyrelsen har även 2022 medfinansierat tjänster för regionkoordinatorer i länet, vilka samordnar stöd och insatser till personer som lever i prostitution och människohandel samt verkar för minskad efterfrågan på köp av sex. Tillsammans med Kommunal utveckling har Länsstyrelsen genomfört kommunbesök i länets samtliga kommuner för att kartlägga arbetet för målgruppen.

Länsstyrelsen har tillsammans med Region Jönköpings län sedan några år samordnat en samverkansgrupp med myndigheter, riksidrottsförbundet och civilsamhällesorganisationer för En vecka fri från våld och Orange week, som syftar till att sprida kunskap och höja engagemanget när det gäller mäns våld mot kvinnor. Arbetet har en stor spridning i länet och olika aktörer erbjudit föreläsningar och aktiviteter under vecka 47.

Länsstyrelsen i Jönköpings län har i samarbete med länsstyrelserna i Kronoberg, Kalmar, Blekinge och Hallands län erbjudit ett stort antal digitala föreläsningar om våldspreventivt arbete.

Återfallsförebyggande insatser våld i nära relationer

Under 2022 har Länsstyrelsen tillsammans med Kommunal utveckling skapat en projektgrupp bestående av kommunala och regionala aktörer, som har till uppgift att kartlägga vilket arbete som görs i länet samt vilka behov som finns för att stärka arbetet med målgruppen våldsutövare. Arbetet resulterade bland annat i ett samverkansmöte med chefer från socialtjänsten, Region Jönköpings län, Polisen och Kriminalvården. Kommunal utveckling har fått i uppdrag av Länsstyrelsen och länets socialchefer att genomföra en kartläggning av hur ny lagstiftning gällande våldsutövare har tolkats av kommunerna och vilka insatser som erbjuds. Samverkansmötet och kartläggningens resultat kommer att följas upp under våren 2023 med förslag och tillhörande aktiviteter.

Integration – nya målgrupper

Under året har länet tagit emot skyddsbehövande från Ukraina. Kommunerna mobiliserade snabbt och effektivt för att säkerställa ett bra mottagande. De ideella aktörerna i länet tog ett stort ansvar för att ordna olika aktiviteter för barn och vuxna. Dialog mellan kommuner och ideella aktörer har medfört ett mer behovsanpassat mottagande.

Hösten 2021 påbörjade Länsstyrelsen kommunbesök med fokus på integrationsfrågor i länets samtliga kommuner. Dessa fortsatte under 2022. Syftet var att stärka samverkan, lyfta aktuella integrationsfrågor utifrån ett socialt hållbarhetsperspektiv och att Länsstyrelsen skulle få insyn i eventuell ny organisation för kommunernas mottagande och beredskap. Kommunbesöken har utgjort ett viktigt underlag för att Länsstyrelsen ska kunna ge relevant stöd till kommunernas arbete. De har gett en möjlighet att fördjupa kännedomen om kommunernas verksamheter och är ett komplement till nätverket Integrationsdialogen, som träffas sex gånger

per år. Där ges också möjlighet till erfarenhetsutbyte mellan kommunerna. Ytterligare nätverk kopplat till kommunernas integrationsuppdrag är SO-nätverket, som berör arbetet med samhällsorientering och som träffas fyra gånger per år.

Under hösten genomförde Länsstyrelsen processen med kommunal för mottagande av nyanlända vid två tillfällen, då nya direktiv gällande antal kom efter valet. Kommunerna har, vid båda tillfällena, fått möjlighet att yttra sig om Länsstyrelsens förslag till kommunal för mottagande av anvisade nyanlända. I samband med detta hade kommunerna även möjlighet att, sinsemellan, komma överens om förändringar i föreslagna anvisningsandelar avseende mottagande av ensamkommande barn. Länsstyrelsens bedömning är att det finns mycket god kapacitet för ett bra mottagande.

Länsstyrelsens utlysning av integrationsmedel föregicks av ett större möte i syfte att förankra de utmaningar som framkommit i kommunernas inlämnade lägesbilder och använda det som underlag till kommande projektansökningar. Lägesbilderna görs årligen på uppdrag av regeringen genom en enkät rörande kommunernas beredskap och kapacitet i mottagandet av nyanlända, asylsökande och ensamkommande barn. Mötet hade också som syfte att uppmuntra till samverkan och är en del i den kontinuerliga dialog och samverkan Länsstyrelsen har med kommuner, myndigheter och ideella aktörer inom området.

Anvisningsmodell för ensamkommande barn och anvisning av nyanlända

Den nationella bosättningsgruppen inom länsstyrelsernas integrationsnätverk har representerat länsstyrelserna i Migrationsverkets samråd kring fördelningsmodellen av länstal och bidragit till utvecklingen av modellen. En särskild arbetsgrupp bestående av Migrationsverket, Arbetsförmedlingen, SKR och länsstyrelserna har löpande under året haft dialog om länstal, kommunal och årsplaneringar. Länsstyrelserna har tillsammans med SKR även medverkat i Migrationsverkets samrådsprocess gällande översyn av fördelningsmodellen avseende asylsökande ensamkommande barn. För mer

information se särskild redovisning i särskild ordning, se bilaga D.

Webbplatsen informationsverige.se

Webbsidan informationsverige.se används av flera aktörer som stöd vid undervisning i samhällsorienterande ämnen. Länsstyrelsen har vid flera tillfällen demonstrerat sidan för kommunerna i länet och för organisationer från civilsamhället för att den ska nå fler. Dessa aktörer har uppskattat den snabba uppdateringen till ukrainska på webbplatsen.

Mänskliga rättigheter och icke-diskriminering

Länsstyrelsen har inom uppdraget mänskliga rättigheter haft en tät samverkan med det funktionshinderpolitiska uppdraget. Länsstyrelsen har genomfört utbildning för kommunala chefer inom funktionshindersomsorgen om mänskliga rättigheter inom funktionshinderområdet, vilket har lett till en större förståelse för brukares rättigheter. Utbildningen har också bidragit till ökad kunskap om vilka verktyg de kommunala verksamheterna kan använda sig av för att stärka rättighetsperspektivet i verksamheten.

Vidare har Länsstyrelsen arbetat med social hållbarhet i krisberedskap. Inom ramen för det arbetet har rättighetsbaserat arbetssätt och rättighetsperspektiv på samhällsutmaningar som exempelvis energifattigdom diskuterats med förtroendevalda och högre tjänstepersoner i länet inom Forum för social hållbarhet.

Inom uppdraget att ge stöd i genomförandet av funktionshinderpolitiken har Länsstyrelsen i samverkan med paraplyorganisationen Funktionsrätt Jönköpings län genomfört besök i sju av länets kommuner. Besöken har gett kunskap om de utmaningar som kommunernas funktionshindersråd ser. Exempel på viktiga frågor som har lyfts vid besöken är otillgängliga platser i kommunen, personalfrågor på LSS-boenden och information om detalj- och översiktsplaner. För många kommuner prioriteras inte funktionsrättsfrågor på en strategisk nivå och frågorna i råden är ofta mer av operativ karaktär. Länsstyrelsen ser därmed ett behov av att stärka ett strategiskt arbete och stödja råden i sitt arbete med ledning och styrning.

Barnrätt

I barnrättsuppdraget har Länsstyrelsen fokuserat på kunskapshöjning om barnkonventionen och om hur aktörer praktiskt kan implementera lagstiftningen i sina verksamheter. I samarbete med Länsstyrelsens uppdrag inom våld i nära relation och mäns våld mot kvinnor har också ett universellt våldsförebyggande arbete prioriterats.

Länsstyrelsen samordnar den årligt återkommande regionala barnrättskonferensen, som i år fokuserade på universellt våldsförebyggande arbete ur ett barnrättsperspektiv. Innehållet i programmet togs fram i samverkan med bland andra Region Jönköpings län, Kommunal utveckling, Erikshjälpen, Rädda Barnen, Jönköpings kommun och Jönköping University. Samma aktörer ingår även i Fokusgrupp Barnets rättigheter, som är ett regionalt nätverk för erfarenhetsutbyte mellan aktörer i länet. Nätverket samordnas gemensamt av Länsstyrelsen och Erikshjälpen.

Vidare har Länsstyrelsen föreläst om barnkonventionen för samtliga nya lärarstudenter på Jönköping University, ett samarbete som har pågått under flera år.

Föräldraskapsstöd

Länsstyrelsen, Region Jönköpings län och Kommunal utveckling har tagit fram en vägledning till samtliga familjecentraler som berör föräldrastödjande insatser i grupp. Vägledningen Här kommer storken – med koll på föräldraskapet består av tio samtalsträffar avsedda för grupper med blivande föräldrar. Träffarna omfattar olika teman från graviditet och förlossning fram till att barnet är tre år. Till vägledningen finns verktyg såsom dialogkort, filmer och poddar, för att skapa delaktighet och engagemang i samtalen. I vägledningen är artiklar i barnkonventionen kopplade till varje träff och alla träffar lyfter fram att det är barnens hälsa och utveckling som är utgångspunkten. Jämställt föräldraskap återkommer i materialet, exempelvis som något som främjar barns hälsa och anknytning till sina föräldrar, samt dess betydelse för både kvinnor och mäns hälsa.

Länsstyrelsen har tillsammans med Region Jönköpings län utbildat i verktyget En förälder blir till – ett verktyg för jämlikt föräldraskap genom utbildning och reflektion. Under 2022 har all personal från fem familjecentraler påbörjat utbildningen som pågår fram till maj 2023. Målet är att bidra till ökad kunskap om jämlikt och jämställt föräldraskap utifrån ett normmedvetet förhållningsätt. Utbildningen ger stöd till personal att inte befästa stereotypa förväntningar om kön och könsroller samt att stötta föräldrar i att ta gemensamt ansvar för barnets omvårdnad. Effekten av utbildningen så här långt är bland annat en bättre samverkan mellan olika professioner på familjecentralen. Utbildningen har också lett till att arbetet med jämställt föräldraskap har stärkts, bland annat genom att inkludera den gravida kvinnans medförälder eller partner mer vid besöken, att lyfta fram vikten av att barnet får närhet till alla omsorgsgivare och att fler än en kan vara förstahandsförälder. Vissa familjecentraler ska även se över väntrummen för att medföräldrar oavsett kön ska känna sig inkluderade.

Samråd med representanter för nationella minoriteter

Under 2022 har samverkan för nationella minoriteters delaktighet stärkts mellan Region Jönköpings län, Länsstyrelsen och några av länets kommuner. Ett första samråd med representanter från flera av de nationella minoriteterna hölls under året och planering inför nästa samråd och för minoritetsdagar 2023 pågår. En enkät har gått ut till grundskolorna i länet om bland annat undervisningstid och pedagogiska verktyg och resultatet visar tydliga skillnader mellan kommunerna. En kompetensutvecklingsinsats för pedagoger planeras för att säkerställa ett likvärdigt lärande. Länsstyrelsen uppmärksammar fortsatt de

nationella minoriteternas flaggdagar genom flaggning och i sociala medier.

Personligt ombud

Under 2022 har tre kommuner i länet haft personligt ombud, varav en kommun tillkom i år. Övriga kommuner i länet har fått information från Länsstyrelsen om möjligheten att söka statsbidrag för verksamhet med personligt ombud. Under året har Länsstyrelsen behandlat kommunernas ansökningar, betalat ut medel samt erbjudit finansiering av ombudens medverkan på den nationella konferens som anordnas av Yrkesföreningen för personligt ombud i Sverige (YPOS).

Utbildning om rasism i arbetslivet

Vi har spridit Länsstyrelsen i Stockholms utbildningar om rasism i arbetslivet till olika aktörer i länet. Därutöver har kunskap om rasism och diskriminering i arbetslivet integrerats i andra utbildningar och seminarier som Länsstyrelsen har arrangerat.

Resultatbedömning

Den sammanvägda bedömningen är att verksamhetens resultat är gott. Länsstyrelsen har under året fått lättare att nå de aktörer som under pandemin hade förändrade prioriteringar och arbetssätt. Inom flera verksamhetsområden har samverkan under året fått en nystart genom att nätverk återupptagits eller att kontakter har stärkts vid besök hos kommunerna. Samtidigt har flera aktörer i länet påverkats av tillfälligt ändrade prioriteringar till följd av kriget i Ukraina och mottagandet av flyktingar. Sammantaget har Länsstyrelsen ändå kunnat genomföra fler aktiviteter och ge stöd i större utsträckning än under de senaste åren. Länsstyrelsen kan också se att samverkan i länet återigen stärks efter de förändrade förutsättningar som pandemin innebar.

Övrig redovisning

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
2 kap. 4§ förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
3 kap. 1 och 2§§ förordning om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Avsnittet innehåller information som Länsstyrelsen bedömer är av väsentlig betydelse för regeringens uppföljning och prövning enligt 2 kap. 4§ förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt uppgifter enligt 3 kap. 2§ i samma förordning.

INFORMATION AV VÄSENTLIG BETYDELSE

Året inleddes med fortsatt hantering av covid-19 som en särskild händelse med stabsorganisation. Då smittläget förbättrades och vaccinationsgraden ökade kunde den särskilda händelsen avslutas i mitten av februari.

Den 24 februari, samma dag som Ryssland invaderade Ukraina, aktiverades länets samordningsfunktion för att dela lägesbild och identifiera behov av åtgärder bland länets aktörer med anledning av kriget. Några dagar senare aktiverade Länsstyrelsen en ny särskild händelse med stabsorganisation. Inledningsvis handlade arbetet främst om möjlighet till storskalig flyktingmottagning för att senare omfatta flera andra fokusområden:

- Bidra till en samlad lägesbild om hur verksamheter fungerar och påverkas till följd av kriget, sanktioner, hybridattacker och andra konsekvenser.
- Rapportera incidenter.
- Analysera och planera för hur olika bristsituationer samt energifrågan inom näringsliv och samhällsviktig verksamhet kan hanteras. Förbereda aktörerna i länet inför möjliga avbrott i energiområdet under framför allt vintern.
- Stärka förmågan att i varje organisation upptäcka och skydda verksamhet mot cyberangrepp.
- Samordna kommunikation och budskap till relevanta målgrupper samt öka förmågan att upptäcka desinformation.
- Planera och förbereda för att kunna ta emot flyktingar under ett utdraget förlopp.

- Komplettera blåjussamverkan utifrån förändrad hot- och riskbild. Inkludera säkerhet i valrörelsen i lägesbild och hantering.
- Hantera skyddsvärd verksamhet enligt särskild planering.

Arbetet med fokus på åtgärder i ett kortsiktigt perspektiv har lett till nya rutiner för samanställning av lägesbilder, ökad förmåga inom cybersäkerhet, underlag för prioriteringar av skydd för samhällsviktig verksamhet, bättre kontinuitetsplanering främst avseende el- och drivmedel samt ökad förmåga inom strålningsberedskap.

Under sommaren inkluderades problem med torka och låga vattennivåer främst i länets östra delar i den särskilda händelsen. Länsstyrelsen höll regelbundet samverkansmöten med kommuner, vattenvårdsförbund samt med Länsstyrelsen i Kalmar län. Åtgärder för att begränsa uttag av bevattningsvatten infördes och övervakades.

Under hösten har fokus legat på elförsörjning och påverkan till följd av allmänna prisökningar. Inom krishanteringssystemet har främst åtgärder för att förbereda aktörerna på en eventuell bortkoppling av el hanterats. Därutöver har elsparåtgärder varit fokus och såväl ekonomiska som sociala konsekvenser av situationen har analyserats.

SAMMANSTÄLLNING AV VÄSENTLIGA UPPGIFTER

Sammanställningarna är gjorda enligt 2 kap. 4§ Förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Belopp angivna i tkr.

	2022	2021	2020	2019	2018
Låneram i Riksgälden					
Beviljad	18 300	5 500	6 500	7 000	5 200
Utnyttjad	17 145	3 480	2 955	3 389	4 354
Räntekontokredit i Riksgälden					
Beviljad	7 900	7 900	7 900	7 900	7 900
Utnyttjad	0	0	0	0	0
Räntekonto					
Ränteintäkter	416	0	0	10	20
Räntekostnader	0	0	-1	-99	-157
Avgiftsintäkter som disponeras					
Budget	35 806	40 785	40 785	40 785	40 755
Utfall mot budget	24 484	26 432	40 068	32 809	43 252
Utfall enligt resultaträkning	27 382	27 404	42 042	35 309	44 840
Avgiftsintäkter som inte disponeras					
Budget	13 555	12 900	12 800	12 300	10 305
Utfall	15 793	13 699	13 742	14 145	12 981
Personal					
Antal årsarbetskrafter 1	265	259	233	228	235
Medeltal anställda2	291	285	260	260	267
Driftkostnad per årsarbetskraft	1 078	1 009	1 052	1 031	1 030
Kapitalförändring					
Årets kapitalförändring	-670	-143	32	-1 054	1 236
Balanserad kapitalförändring	122	232	199	1 253	17
Anslagskredit					
Utgiftsområde 01					
Rikets styrelse					
01 05 001 005 Länsstyrelsen i Jönköpings län					
Beviljad	4 029	3 951	3 700	3 713	3 670
Utnyttjad	0	0	0	0	303
01 06 001 017 Allmänna val och dem- del till LJONK					
Beviljad	0	0	0	0	0
Utnyttjad	0	0	0	0	0

Utgiftsområde 13					
Jämställdhet och nyanlända invandrades etablering					
13 01 001 001 Insatser för asylsökande med flera					
Beviljad	0	0	0	0	0
Utnyttjad	0	0	0	0	0
13 01 001 004 Flyktingguider och familjekontakter					
Beviljad	0	0	0	0	0
Utnyttjad	0	0	0	0	0
13 01 002 011 Beredskap, mottagningskapacitet och samverkan					
Beviljad	0	0	0	0	0
Utnyttjad	0	0	0	0	0
Utgiftsområde 19					
Regional tillväxt					
19 01 001 005 Länsstyrelsen i Jönköpings län					
Beviljad	35	56	62	126	126
Utnyttjad	0	0	0	0	0
Anslagssparande					
Utgiftsområde 01					
Rikets styrelse					
01 05 001 005 Länsstyrelsen i Jönköpings län					
Summa anslagssparande	2 757	3 894	4 367	1 596	0
01 06 001 017 Allmänna val och dem- del till LJONK					
Summa anslagssparande	29	104	100	0	0
Utgiftsområde 13					
Jämställdhet och nyanlända invandrades etablering					
13 01 001 001 Insatser för asylsökande med flera					
Summa anslagssparande	0	6 713	14	213	0
13 01 001 004 Flyktingguider och familjekontakter					
Summa anslagssparande	0	0	0	0	0
13 01 002 011 Beredskap, mottagningskapacitet och samverkan					
Summa anslagssparande	0	237	3	0	0
Utgiftsområde 19					
Regional tillväxt					
19 01 001 005 Länsstyrelsen i Jönköpings län					
Summa anslagssparande	128	670	1 140	222	46
Bemyndiganden					
Tilldelat	260	850	2 000	2 000	2 000
Åtaganden	0	530	1 034	1 040	846

¹⁾ Med årsarbetskrafter avses antal anställda personer omräknat till heltidsarbetande. Sammanlagd arbetad tid divideras med en länsstyrelsegenomsnittlig möjlig arbetstid 1 710 timmar.

²⁾ Medeltal anställda beräknas som samtliga månadsanställda reducerat med anställningsperiod samt tjänstledighet om 100%. Därutöver räknas timanställdas anställningsomfattning utifrån antalet genomförda arbetstimmar under anställningsperioden.

AVGIFTSBELAGD VERKSAMHET

Avgiftsbelagd verksamhet redovisas i enlighet med 3 kap. 2§ förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Tabellerna i avsnittet visar intäkter, kostnader och utfall för länsstyrelsens avgiftsbelagda verksamhet, enligt den indelningen för åiterrapportering som framgår av budgeten för avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna disponeras i regleringsbrevet

Avgifter – Offentligrättsliga avgifter

Belopp angivna i tkr.

Verksamhet	2020: Ack. Utfall	2021: Utfall intäkter	2021: Utfall kostnader	2021: Netto Utfall	2022: Budget intäkter	2022: Utfall intäkter	2022: Budget kostnader	2022: Utfall kostnader	2022: Netto budget	2022: Netto Utfall	2022: Ack. Utfall
Registreringsavgift för jaktområden	0	69	69	0	70	44	70	44	0	0	0
Djur och lantbruk (avgift för extra kontroller m.m.)	-64	562	877	-315	550	554	800	894	-250	-341	-720
Delgivning	-92	17	-30	47	20	18	30	74	-10	-56	-101
Övrig offentligrättslig verksamhet	337	166	90	77	166	0	166	126	0	-126	287
Summa offentligrättsliga avgifter	180	815	1 006	-191	806	615	1 066	1 138	-260	-523	-534

Avgifter – Uppdragsverksamhet

Verksamhet	2020: Ack. Utfall	2021: Utfall intäkter	2021: Utfall kostnader	2021: Netto Utfall	2022: Budget intäkter	2022: Utfall intäkter	2022 Budget kostnader	2022: Utfall kostnader	2022: Netto budget	2022: Netto Utfall	2022: Ack. Utfall
Resurssamordning	0	3 834	3 834	0	10 000	4 437	10 000	4 437	0	0	0
Övrig uppdragsverksamhet	52	21 783	21 891	-109	25 000	19 432	25 000	19 577	0	-145	-202
Summa avgift uppdrags-verksamhet	52	25 617	25 725	-109	35 000	23 869	35 000	24 014	0	-145	-202

Tabellen visar intäkter, kostnader och utfall av länsstyrelsens avgiftsbelagda verksamhet i jämförelse mot budget. Uppställningen utgår från indelningen av avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna disponeras enligt punkt 6.1 i länsstyrelsernas regleringsbrev.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Kommentar till tabeller avgiftsbelagd verksamhet

Kostnaderna för verksamheten Djur och lantbruk är högre än intäkterna. Detta är orsakat av : 1) Vid vissa kontroller behövs två kontrollanter av arbetsmiljöskäl, men regelverket tillåter bara debitering motsvarande en person 2) När vi hanterar ärenden där djur saknar ägare finns ingen part att debitera. 3) Vissa djurägare har svårt att betala sin kontrollavgift vilket genererar kundförluster.

Underskottet inom verksamheten för delgivning klarar inte att finansieras med de avgifter som tas ut vid ansökan och därför byggs ett ackumulerat underskott upp.

Det ackumulerande överskottet inom övrig offentligrettslig verksamhet avser tillsynsavgift dammsäkerhet. Överskottet bedöms regleras inom en femårsperiod.

Underskottet inom övrig uppdragsverksamhet bedöms regleras inom en treårsperiod.

Året i siffror

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
3 kap. 2§ förordning om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
2 kap. 4§ förordning om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
2.1 ÅR i enhetlig struktur, redovisning av statistik enligt VÄS m.m.	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

TABELL A – VERKSAMHETSKOSTNADER 2020–2022

Belopp angivna i tkr.

Verksamhetsområde	2022	2021	2020
20-21 (exkl. 201) Övrig förvaltning¹⁾	4 871	8 089	4 336
201 Allmänna val	2 673	311	100
25 Trafikföreskrifter	1 077	1 020	1 035
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	13 018	11 282	11 117
30 Regional tillväxt	272	206	180
34 Infrastrukturplanering	359	349	162
40 Hållbar samhällsplanering och boende	8 028	6 911	5 591
41 Stöd till boende och energiåtgärder	1 976	2 437	2 791
42 Energi och klimat	5 304	4 519	4 828
43 Kulturmiljö	7 500	6 047	6 388
45 Samhällsskydd och beredskap	20 334	16 634	16 077
46 Civilområde	0	0	0
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	15 128	15 796	13 776
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	47 136	36 752	32 390
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	2 779	2 332	2 062
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	12 550	13 072	13 314
54 Mineralfyndigheter	36	6	20
55 Miljöfarlig verksamhet	8 525	7 806	6 396
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	396	371	214
57 Förorenade områden, efterbehandling	6 326	6 158	4 962
58 Restaurering	4 413	6 484	7 092
60 Lantbruk och landsbygd	24 507	21 437	20 784
61 Rennäring och fjällförvaltning (enbart Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)²⁾	4	130	425
62 Fiske	6 816	6 819	5 495
70 Folkhälsa	2 484	2 566	2 466
80 Jämställdhet	4 379	2 768	2 829
81 Nationella minoriteter	24	0	0
82 Mänskliga rättigheter	3 559	4 215	2 767
85 Integration	4 183	3 895	3 810
10 Myndighetsövergripande verksamhet	18 087	17 284	15 679
11 Administration och intern service	56 622	52 341	48 456
99 Resurssamverkan³⁾	4 222	4 547	11 423
20-85 Summa produktion	208 656	188 412	171 407
10-85 Summa verksamhetskostnad exkl. resurssamverkan	283 365	258 037	235 543
10-99 Total verksamhetskostnad⁴⁾	287 586	262 584	246 966

¹⁾ Eftersom allmänna val har inkorporerats i 3§ (3§ p. 1) i förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion och därmed jämställs med övriga uppgifter, urskiljs VÅS 201 Allmänna val från Övrig förvaltning (VÅS 20–21) fr o m 2018.

²⁾ Avser länsstyrelsegemensamt förvaltnings- och utvecklingsarbete

³⁾ Den del av kostnader för resurssamverkan som inte avser den egna länsstyrelsen redovisas på denna rad. Länsstyrelsens egen andel redovisas under relevant verksamhetskod, oftast adm. och intern service (11).

⁴⁾ Totalsumma verksamhetskostnader ska överensstämma med verksamhetskostnader enligt resultaträkningar.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

**TABELL B1, B2 - VERKSAMHETSKOSTNADER OCH
MYNDIGHETSGEMENSAM VERKSAMHET**
Tabell B1 – Verksamhetskostnader 2022

Verksamhetsområde	Kostnad exkl. OH (tkr)	Kostnad exkl. OH (%)	OH- kostnad (tkr)	OH- kostnad (%)	Kostnad inkl. OH (tkr)	Kostnad inkl. OH (%)
20-21 (exkl. 201) Övrig förvaltning¹⁾	4 871	1,72	1 869	2,54	6 740	2,39
201 Allmänna val	2 673	0,94	1 193	1,62	3 866	1,37
25 Trafikföreskrifter	1 077	0,38	509	0,69	1 586	0,56
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	13 018	4,59	5 195	7,06	18 213	6,45
30 Regional tillväxt	272	0,10	95	0,13	367	0,13
34 Infrastrukturplanering	359	0,13	169	0,23	528	0,19
40 Hållbar samhällsplanering och boende	8 028	2,83	3 510	4,77	11 538	4,09
41 Stöd till boende och energiåtgärder	1 976	0,70	861	1,17	2 837	1,01
42 Energi och klimat	5 304	1,87	1 992	2,71	7 296	2,59
43 Kulturmiljö	7 500	2,65	2 709	3,68	10 210	3,62
45 Samhällsskydd och beredskap	20 334	7,18	7 063	9,60	27 396	9,71
46 Civilområde	0	0,00	0	0,00	1	0,00
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	15 128	5,34	5 894	8,01	21 022	7,45
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	47 136	16,63	9 506	12,92	56 642	20,07
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	2 779	0,98	1 272	1,73	4 052	1,44
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	12 550	4,43	5 300	7,21	17 851	6,33
54 Mineralfyndigheter	36	0,01	17	0,02	53	0,02
55 Miljöfarlig verksamhet	8 525	3,01	3 849	5,23	12 374	4,38
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	396	0,14	189	0,26	585	0,21
57 Förorenade områden, efterbehandling	6 326	2,23	2 417	3,29	8 743	3,10
58 Restaurering	4 413	1,56	1 283	1,74	5 696	2,02
60 Lantbruk och landsbygd	24 507	8,65	9 935	13,51	34 442	12,20
61 Rennäring och fjällförvaltning (enbart Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	4	0,00	2	0,00	6	0,00
62 Fiske	6 816	2,41	2 975	4,04	9 791	3,47
70 Folkhälsa	2 484	0,88	915	1,24	3 399	1,20
80 Jämställdhet	4 379	1,55	1 620	2,20	5 999	2,13
81 Nationella minoriteter	24	0,01	11	0,02	35	0,01
82 Mänskliga rättigheter	3 559	1,26	1 323	1,80	4 882	1,73
85 Integration	4 183	1,48	1 882	2,56	6 065	2,15
10 Myndighetsövergripande verksamhet	18 087	6,38				
11 Administration och intern service	56 622	19,98				
99 Resurssamverkan²⁾	4 222		1 153		5 374	
20-85 Summa produktion	208 656	73,64%	73 556	100,00%	282 212	100,00%
20-85 varav personalkostnad kontoklass 4	154 116					
10-85 Summa verksamhetskostnad exkl. resurssamverkan	283 365	100,00%			282 212	100,00%
10-99 Total verksamhetskostnad³⁾	287 586				287 586	

¹⁾ Eftersom allmänna val har inkorporerats i 3§ (3§ p.1) i förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion och därmed jämföras med övriga uppgifter, urskiljs VÅS 201 Allmänna val från Övrig förvaltning (VÅS 20–21).

²⁾ Den del av kostnader för resurssamverkan som inte avser den egna länsstyrelsen redovisas på denna rad. Länsstyrelsens egen andel redovisas under relevant verksamhetskod, oftast adm. och intern service (11).

³⁾ Totalsumma verksamhetskostnader skall överensstämma med verksamhetskostnaderna enligt resultaträkningen.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Tabell B2 – Myndighetsgemensam verksamhet 2022

Myndighetsgemensam verksamhet	Kostnad exkl. OH (tkr)	Kostnad exkl. OH(%)
113-115 Samkostnad nivå 1 - Utrustning och gem service, lokaler och IT-verksamhet¹⁾	40 743	26,44%
110-112, 116-119 Samkostnad nivå 2 - Ekonomi- och personaladministration¹⁾	15 878	10,30%
100-109 Samkostnad nivå 3 - Myndighetsövergripande verksamhet/ledningsfunktion¹⁾	18 087	11,74%

¹⁾ Summan på nivå 1–3 ska överensstämma med summan av Myndighetsövergripande verksamhet och Administration och intern service. Den procentuella fördelningen skall visa resp. nivåns andel av personalkostnaderna vht 2–8 (inkl 4).

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

TABELL C – ÅRSARBETSKRAFTER (ÅA) 2020–2022

Verksamhetsområde	2022 ÅA totalt	2022 ÅA kvinnor	2022 ÅA män	2021 ÅA totalt	2020 ÅA totalt
20-21 (exkl. 201) Övrig förvaltning¹⁾	5,0	2,0	3,0	8,8	3,4
201 Allmänna val	3,7	2,2	1,6	0,4	0,1
25 Trafikföreskrifter	1,6	1,1	0,5	1,7	1,7
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	14,9	12,9	1,9	13,8	13,2
30 Regional tillväxt	0,3	0,3	0,0	0,2	0,2
34 Infrastrukturplanering	0,5	0,4	0,1	0,5	0,2
40 Hållbar samhällsplanering och boende	10,0	6,8	3,2	9,2	7,5
41 Stöd till boende och energiåtgärder	2,7	1,6	1,1	3,9	4,1
42 Energi och klimat	6,2	2,9	3,3	5,9	6,4
43 Kulturmiljö	8,2	2,3	5,9	7,4	7,6
45 Samhällsskydd och beredskap	18,2	7,1	11,1	17,9	18,6
46 Civilområde	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	17,1	10,3	6,8	17,6	15,3
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	31,9	18,0	14,0	27,6	24,7
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	4,2	3,2	1,0	3,5	3,2
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	16,7	9,8	7,0	18,6	15,3
54 Mineralfyndigheter	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
55 Miljöfarlig verksamhet	11,9	6,5	5,4	11,7	9,4
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	0,6	0,5	0,1	0,6	0,4
57 Förorenade områden, efterbehandling	7,4	6,2	1,2	6,7	6,0
58 Restaurering	4,2	2,3	1,8	4,1	5,0
60 Lantbruk och landsbygd	31,6	25,5	6,1	29,4	26,9
61 Rennäring och fjällförvaltning (enbart Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
62 Fiske	9,6	2,3	7,4	9,3	8,5
70 Folkhälsa	2,8	2,6	0,2	3,2	2,8
80 Jämställdhet	4,6	4,6	0,0	2,9	3,1
81 Nationella minoriteter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
82 Mänskliga rättigheter	3,3	2,0	1,3	3,6	3,2
85 Integration	5,5	4,0	1,5	5,7	5,5
10 Myndighetsövergripande verksamhet	14,1	9,2	4,9	14,6	12,0
11 Administration och intern service	25,3	23,0	2,3	26,0	24,4
99 Resurssamverkan	3,1	0,9	2,1	4,1	4,3
20-85 Summa årsarbetskrafter produktion	223,0	137,3	85,7	214,2	192,5
10-85 Summa årsarbetskrafter exkl. resurssamverkan	262,3	169,6	92,8	254,7	228,9
10-99 Summa årsarbetskrafter totalt	265,4	170,5	94,9	258,8	233,2

¹⁾ Eftersom allmänna val har inkorporerats i 3§ (3§ p.1) i förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion och därmed jämställs med övriga uppgifter, urskiljs VÅS 201 Allmänna val från Övrig förvaltning (VÅS 20-21).

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

TABELL D – REPRESENTATION

Nyckeltal	2022 totalt (tkr)	2022 per ÅA (kr)	2021 totalt (tkr)	2021 per ÅA (kr)	2020 totalt (tkr)	2020 per ÅA (kr)
Intern representation	121	455	150	581	6	28
Extern representation	348 ¹⁾	1 311	132	510	116	497

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

¹⁾ År 2022 har verksamheten kommit tillbaka till normalläge efter pandemin med restriktioner som i princip gjorde att all extern representation var omöjlig. År 2019, året innan pandemin, var motsvarande kostnad för extern representation 427 tkr.

TABELL E – LOKALER

Nyckeltal ¹⁾	Lokal	2022	2021	2020
Lokalkostnader (tkr), VÅS 103 ²⁾	Residens	2 145	1 993	1 978
Lokalyta (m²)	Residens	1 157	1 157	1 157
Lokalkostnad per m² (kr)	Residens	1 854	1 723	1 710
Lokalkostnader (tkr), VÅS 113 ³⁾	Lokaler, övriga ³⁾	12 240	13 586	12 940
Lokalyta (m²)	Lokaler, övriga	5 980 ⁵⁾	6 407	6 807
Lokalkostnad per m² (kr)	Lokaler, övriga	2 047	2 120	1 901
Lokalkostnader per årsarbetskraft (tkr)	Lokaler, övriga	46	52	55
Lokalyta per årsarbetskraft (m²)	Lokaler, övriga	23	25	29
Kontorslokalyta (m²) ⁴⁾	Kontorslokaler	5 489 ⁵⁾	6 074	6 572
Kontorslokalyta per årsarbetskraft (m²)	Kontorslokaler	21	23	28
Lokalkostnader (tkr)	Lokaler totalt	14 385	15 579	14 918

¹⁾ Urvalen för lokalkostnaderna som redovisas i denna tabell är inte desamma som de urval som görs för de lokalkostnader som redovisas i resultaträkningen. Dessa tabeller har inte samma definition.

²⁾ Residensets lokalkostnader redovisas under VÅS 103 Servicestöd till ledningen.

³⁾ Med lokaler, övriga avses samtliga utrymmen förutom residenset såsom kontorslokaler, förråd, källare och garage. Med lokalkostnader avses hyra, lokalvård, larm och bevakningskostnader, avskrivningskostnader m.m. Dessa kostnader redovisas under VÅS 113 Lokaler. Hyreskostnaden har varit lägre under 2022 dels beroende på mindre lokalyta samt en hyresrabatt om 1 500 tkr i de tillfälliga lokalerna.

⁴⁾ Med kontorslokaler avses ytor ovan mark såsom kontorsrum, biytor som korridorer, toaletter, trapphus, närarkiv, närförråd etc.

⁵⁾ Under 2022 har Länsstyrelsen haft tillfälliga lokaler på grund av ombyggnation av Länsstyrelsens ordinarie lokaler. Länsstyrelsen flyttade tillbaka till de nyrenoverade lokalerna i december 2022.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

TABELL F – REDOVISNING AV ÄRENDEN 2022

(samtliga ärenden oavsett databas)

Verksamhetsområde	Ingående balans	Antal inkomna ärenden	Antal upprättade ärenden	Antal beslutade ärenden	Utgående balans	Antal ej beslutade ärenden, äldre än två år
10-11 Myndighetsövergripande, administration och intern service	107	104	331	425	117	14
20-21 (exkl. 201) Övrig förvaltning	76	418	191	614	71	1
201 Allmänna val	7	91	27	124	1	0
25 Trafikföreskrifter	43	137	6	134	52	0
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	423	1 442	943	2 191	617	49
30 Regional tillväxt	4	7	1	9	3	0
34 Infrastrukturplanering	9	29	1	33	6	0
40 Hållbar samhällsplanering och boende	123	828	17	906	62	2
41 Stöd till boende och energiåtgärder	201	40	2	179	64	4
42 Energi och klimat	99	167	8	131	143	9
43 Kulturmiljö	138	656	29	669	154	32
45 Samhällsskydd och beredskap	126	187	77	231	159	20
46 Civilområde	0	0	0	0	0	0
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	205	283	31	313	206	31
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	219	92	214	269	256	43
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	96	701	121	809	109	4
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	71	275	75	293	128	5
54 Mineralmyndigheter	0	6	0	6	0	0
55 Miljöfarlig verksamhet	304	847	123	1 052	222	9
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	27	280	5	291	21	0
57 Förorenade områden, efterbehandling	103	111	57	131	140	17
58 Restaurering	20	25	20	41	24	0
60 Lantbruk och landsbygd¹⁾	3 454	13 332	11	15 664	980	390
61 Rennäring och fjällförvaltning	0	0	0	0	0	0
62 Fiske	51	267	21	299	40	10
70 Folkhälsa	66	15	72	84	69	1
80 Jämställdhet	17	9	5	19	12	4
81 Nationella minoriteter	0	1	0	0	1	0
82 Mänskliga rättigheter	15	9	5	15	14	2
85 Integration	215	35	75	93	232	77
10-85 Totalt antal ärenden	6 219	20 394	2 468	25 025	3 903	724
<i>varav Vattenmyndighetens ärenden</i>	0	0	0	0	0	0
<i>varav Miljöprövningsdelegationens ärenden</i>	0	0	0	0	0	0

¹⁾ Under 2022 har huvuddelen av länsstyrelsernas arbete med jordbrukarstöden och landsbygdsstöden skett i Jordbruksverkets IT-system. Dessa system är till största delen färdigbyggda men rättvisande statistik över handlagda ärenden inom området jordbrukarstöd (601) är inte möjliga att hämta ut i sin helhet. För området jordbrukarstöd omfattar ärendestatistiken direktstöden och ansökan om utbetalning av kompensationsstöd, ekologisk produktion och miljöersättningarna för betesmarker och slätterängar, vallodling, minskat kväveläckage samt skydds-zoner. Statistik för ansökan om åtaganden och övriga stödformer ingår ej. För landsbygdsstöden (602) redovisas för 2022 komplett ärendestatistik av både ansökningar om stöd och utbetalningar. Det som redovisas här är den ärendestatistik som hämtas från länsstyrelsens ärendehandläggningssystem Platina summerat med ärenden beträffande jordbrukarstöd (direktstöd, betesstöd och kompensationsstöd) och landsbygdsstöd från Jordbruksverkets IT system, BLIS.

Källa: Ärendehandläggningssystemet Platina och Jordbruksverket

Kommentar till Tabell F – Redovisning av ärenden 2022

Ingående balans 2022 överensstämmer inte med utgående balans i 2021 års redovisning. Orsaken är bland annat att vissa ärenden som varit öppna över årsskiften makuleras och att vissa får ändrad verksamhetskod under ärendeprocessen. En annan orsak är att beslutsdatumet inte registreras förrän ärendet ska avslutas vilket kan innebära att beslutsdatumet registreras efter att årsstatistiken tagits fram. Uppgifterna i Platina är inte statiska utan kan justeras fortlöpande, vilket kan påverka uppgifter om balans, till exempel kan ärenden bli dubbelförda, ej avslutade i rätt tid och registrerade i efterhand. Kommentartext.

TABELL G – ÖVERKLAGADE BESLUT 2022

Verksamhetsområde	Antal överklagade beslut ¹⁾	Antal beslut ²⁾	Andel överklagade beslut ³⁾ (%)
10-11 Myndighetsövergripande, administration och intern service	1	425	0
20-21 (exkl. 201) Övrig förvaltning	7	614	1
201 Allmänna val	3	124	2
25 Trafikföreskrifter	16	134	12
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	44	2 191	2
30 Regional tillväxt	0	9	0
34 Infrastrukturplanering	0	33	0
40 Hållbar samhällsplanering och boende	65	906	7
41 Stöd till boende och energiåtgärder	11	606	2
42 Energi och klimat	0	131	0
43 Kulturmiljö	2	669	0
45 Samhällsskydd och beredskap	0	231	0
46 Civilområde	0	0	
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	28	313	9
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	6	269	2
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	18	809	2
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	11	293	4
54 Mineralfyndigheter	0	6	0
55 Miljöfarlig verksamhet	2	1 052	0
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	0	291	0
57 Förorenade områden, efterbehandling	1	131	1
58 Restaurering	0	41	0
60 Lantbruk och landsbygd	12	15 664	0
61 Rennäring och fjällförvaltning	0	0	
62 Fiske	1	299	0
70 Folkhälsa	0	84	0
80 Jämställdhet	0	19	0
81 Nationella minoriteter	0	0	
82 Mänskliga rättigheter	0	15	0
85 Integration	1	93	1
10-85 Totalt antal ärenden	229	25 452	1
<i>varav Vattenmyndighetens ärenden</i>	0	0	
<i>varav Miljöprövningsdelegationens ärenden</i>	0	0	

¹⁾ Avser beslut som överklagats till högre instans år 2022, oavsett vilket år som beslutet är fattat.

²⁾ Avser beslut som fattats av länsstyrelsen under år 2022.

³⁾ Avser antalet överklagade beslut under år 2022 dividerat med antalet beslut under år 2022.

Källa: Ärendehandläggningssystemet Platina och Jordbruksverket.

Kommentar till Tabell G – Överklagade beslut 2022

Antalet beslut skiljer sig åt från antalet beslut i tabell F beroende på att registreringen och definitionen av beslutsdatum i integrationen med Boverkets ärendehanteringssystem fungerar på ett annat sätt än i ärendehanteringssystemet Platina.

TABELL H – ÖVERKLAGADE BESLUT SOM ÄNDRATS I HÖGRE INSTANS 2022

Verksamhetsområde	Antal överklagade beslut med dom i högre instans ¹⁾	varav antal ändrade beslut i högre instans ²⁾	Andel ändrade beslut (%) ³⁾
10-11 Myndighetsövergripande, administration och intern service	1	0	0
20-21 (exkl. 201) Övrig förvaltning	9	3	33
201 Allmänna val	1	0	0
25 Trafikföreskrifter	7	1	14
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	30	1	3
30 Regional tillväxt	0	0	
34 Infrastrukturplanering	0	0	
40 Hållbar samhällsplanering och boende	52	2	4
41 Stöd till boende och energiåtgärder	11	0	0
42 Energi och klimat	0	0	
43 Kulturmiljö	0	0	
45 Samhällsskydd och beredskap	1	0	0
46 Civilområde	0	0	
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	18	2	11
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	0	0	
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	14	1	7
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	6	1	17
54 Mineralfyndigheter	0	0	
55 Miljöfarlig verksamhet	4	4	100
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	0	0	
57 Förorenade områden, efterbehandling	0	0	
58 Restaurering	0	0	
60 Lantbruk och landsbygd	15	1	7
61 Rennäring och fjällförvaltning (enbart Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	0	0	
62 Fiske	0	0	
70 Folkhälsa	0	0	
80 Jämställdhet	0	0	
81 Nationella minoriteter	0	0	
82 Mänskliga rättigheter	0	0	
85 Integration	0	0	
10-85 Totalt antal ärenden	169	16	9
<i>varav Vattenmyndighetens ärenden</i>	0	0	
<i>varav Miljöprövningsdelegationens ärenden</i>	0	0	

¹⁾ Avser antalet beslut som överklagats i högre instans vars domar/beslut inkommit till länsstyrelsen under 2022.

²⁾ Avser beslut som ändrats under 2022 på grund av domar/beslut i högre instans.

³⁾ Antal ändrade beslut i högre instans under år 2022 dividerat med antal beslut som överklagats till högre instans med dom/beslut under år 2022.

Källa: Ärendehandläggningsystemet Platina

TABELL I – HANDLÄGGNINGSTIDER

VÄS och ärendeslag med gemensamma mål	Mål dagar 2020–2022	Utfall (%) 2022	Utfall (%) 2021	Utfall (%) 2020	Medelantal dagar 2022	Medelantal dagar 2021	Medelantal dagar 2020
202 Anmälan om svenskt medborgarskap ¹⁾	45	0	0	0	0	0	0
204 Begravningsfrågor ¹⁾	45	0	0	0	0	0	0
212 Auktorisation av bevakningsföretag ¹⁾	180	0	0	0	0	0	0
282 Ansökan om tillstånd enligt 6 kap 4§ djurskyddslagen ²⁾	90	83	100	100	48	19	24
282 Ansökan om förprovning djurstall ²⁾	56	100	99	70	29	11	48
282 Anmälningsärenden djurskydd	90	91	90	92	39	40	36
403 Överklagade av lov, förhandsbesked	150	70	67	97	129	142	99
403 Överklagande av bygglov för bostäder, dock ej fritidsbostäder	120	100	100	100	59	62	54
403 Överklagande av kommuns beslut enligt plan- och bygglagen	180	42	55	77	225	189	176
505 Överklagade kommunala beslut Miljöbalken m.fl. författn.	180	11	21	73	272	270	168
525 Samråd enligt 12 kap. 6§ Miljöbalken	42	73	89	96	31	26	18
526 Granskning av kommunal strandskyddsdispens ³⁾	21	99	100	100	9	8	7
551 Prövning miljöfarlig verksamhet 9 kap. Miljöbalken - Ansökan om tillstånd (konc) ^{2, 4)}	180	0	0	0	0	0	0
555 Anmälan ändring tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet	75	75	94	88	68	43	38
562 Prövning av avfall och producentansvar	40	73	73	80	32	33	30
566 Tillsyn av avfall och producentansvar	30	73	77	87	25	26	22
602 Ansökan om stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – Företagsstöd ^{5, 6)}	180	15	20	5	518	645	954
602 Ansökan om stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – Projektstöd ^{5, 6)}	180	52	31	40	208	325	225
602 Ansökan om stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – Miljöinvesteringar ^{5, 6)}	180	83	46	29	104	300	315
622 Ansökan om stöd från Fiskerifonden - Företagsstöd ^{5, 6)}	180	0	0	0	0	0	0
622 Ansökan om stöd från Fiskerifonden - Projektstöd ^{5, 6)}	180	0	0	0	0	0	0
602 Ansökan om utbetalning av stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder- Företagsstöd ^{6, 7)}	120	73	86	75	97	90	104
602 Ansökan om utbetalning av stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – Projektstöd ^{6, 7)}	120	47	83	86	140	118	102
602 Ansökan om utbetalning av stöd till	120	81	80	41	106	80	169

landsbygdsutvecklingsåtgärder – Miljöinvesteringar ^{6, 7)}							
622 Ansökan om utbetalning av stöd från Fiskerifonden – Företagsstöd^{6, 7)}	120	0	0	0	0	0	0
622 Ansökan om utbetalning av stöd från Fiskerifonden – Projektstöd^{6, 7)}	120	0	0	0	0	0	0
623 Ansökan tillstånd flyttning och utplantering av fisk	30	32	49	58	133	116	97
623 Ansökan om förordnande som fiskefyllsynsman	40	96	99	98	16	12	16

¹⁾ Ärendeslaget är koncentrerat till länsstyrelserna i Stockholms, Östergötlands, Skåne, Västra Götalands, Dalarnas, Västernorrlands och Norrbottens län.

²⁾ Målet är satt från komplett ansökan.

³⁾ Enligt 19 kap 3 b § Miljöbalken.

⁴⁾ Ärendeslaget är koncentrerat till länsstyrelserna i Stockholms, Uppsala, Östergötlands, Kalmar, Skåne, Hallands, Västra Götalands, Örebro, Dalarnas, Västernorrlands, Västerbottens och Norrbottens län.

⁵⁾ Handläggningstid, ansökan om stöd: Mätning från att ansökan kom in till Länsstyrelsen fram till att Länsstyrelsen har fattat beslut om stöd. Målsättning för handläggningstiderna gäller för alla ansökningar oberoende av vilket år de kom in. 90% av ansökningarna om stöd ska vara beslutade inom 6 månader.

⁶⁾ Målet enligt SUSS PoF (Styr- och Uppföljningssystem i Samverkan för LB/Fiskestöden) Hämtas från Jordbruksverkets uppföljningsverktyg BLIS.

⁷⁾ Handläggningstid, ansökan om utbetalning: Mätning från att ansökan om utbetalning kom in till Länsstyrelsen fram till beslut. Målsättning för handläggningstiderna gäller för alla ansökningar oberoende av vilket år de kom in. 90% av ansökningarna om utbetalning ska vara beslutade inom 4 månader.

Källa: Ärendehanteringssystemet Platina och Jordbruksverket

Kommentar till Tabell I – Handläggningstider

Ansökan om stöd

Under 2022 har rimlighetsbedömningen varit särskilt tidskrävande då det varit svårt att få in dubbla offerter eller jämförande prisuppgifter. Länsstyrelserna noterar även att den generella ekonomiska osäkerheten gör banker försiktiga. Tidigare lånelöften förnyas bara delvis, ofta i ett sent skede av handläggningen. Under pandemin har personer i viss mån prioriterats till stabsarbete och under 2022 även till valarbete vilket påverkat handläggningstiderna.

Ansökan om utbetalning

Länsstyrelserna har fokuserat på handläggning av utbetalningar för att underlätta för utsatta grupper av sökande att klara likviditeten. Handläggningstiderna har generellt god målsuppfyllnad. Det har dock varit tidsödande att genomföra de kompletterande rimlighetsbedömningar av utgifter som krävs enligt handlägningsrutinerna. Detta har förlängt handläggningstiderna under hela 2022. Dessutom har ärenden som tagits ut för "kontroll på plats" av Jordbruksverket ofta fått vänta länge på deras besök och därmed har handläggningstiderna även för dessa ärenden väsentligt förlängts.

Finansiell redovisning

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
7 kap. 2§ förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag

Resultaträkning

RESULTATRÄKNING (TKR)	2022	2021	Not
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	137 197	130 058	1
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	27 382	27 404	2
Intäkter av bidrag	121 908	104 967	3
Finansiella intäkter	429	13	4
Summa	286 917	262 441	
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	-188 303	-178 705	5
Kostnader för lokaler	-12 591	-14 103	6
Övriga driftkostnader	-85 236	-68 299	7
Finansiella kostnader	-41	-121	8
Avskrivningar och nedskrivningar	-1 415	-1 356	
Summa	-287 586	-262 584	
Verksamhetsuffall	-670	-143	
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	15 793	13 699	9
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet	-15 793	-13 699	
Saldo	0	0	
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	189 472	184 510	10
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	71 419	75 824	11
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	641	159	12
Finansiella intäkter	6	0	
Avsättning till/upplösning av fonder m.m. för transfereringsändamål	228	268	13
Lämnade bidrag	-261 766	-260 762	14
Saldo	0	0	
Årets kapitalförändring	-670	-143	15

Balansräkning

TILLGÅNGAR (TKR)	2022-12-31	2021-12-31	Not
Immateriella anläggningstillgångar			
Summa	0	0	16
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	7 113	611	
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	10 280	3 085	
Summa	17 393	3 696	17
Utlåning			
Summa	0	0	
Varulager m.m.			
Summa	0	0	
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar	1 975	1 579	18
Fordringar hos andra myndigheter	17 436	14 456	19
Övriga kortfristiga fordringar	107	672	20
Summa	19 518	16 707	
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	4 395	3 426	
Upplupna bidragsintäkter	19 365	15 339	
Övriga upplupna intäkter	1 811	1 540	
Summa	25 571	20 304	21
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	28 440	18 514	
Summa	28 440	18 514	22
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	47 245	63 267	23
Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret	858	1 304	24
Kassa och bank	783	851	25
Summa	48 887	65 422	
Summa tillgångar	139 809	124 643	

KAPITAL OCH SKULDER (TKR)	2022-12-31	2021-12-31	Not
Myndighetskapital			
Statskapital	294	227	
Balanserad kapitalförändring	122	232	
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	-670	-143	
Summa	-254	315	26
Fonder			
Fonder	2 223	2 451	
Summa	2 223	2 451	13
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	464	479	27
Övriga avsättningar	2 613	2 668	28
Summa	3 077	3 146	
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	17 145	3 480	29
Räntekontokredit i Riksgäldskontoret	0	0	30
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	8 590	6 027	31
Leverantörsskulder	21 214	9 623	32
Övriga kortfristiga skulder	2 975	2 854	33
Depositioner	858	1 304	34
Summa	50 782	23 289	
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	14 298	15 145	
Oförbrukade bidrag	69 682	80 297	
Summa	83 980	95 442	35
Summa kapital och skulder	139 809	124 643	

Anslagsredovisning

REDOVISNING MOT ANSLAG

Belopp i tkr

Anslag	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regleringsbrev	Omdisponerat anslagsbelopp	Utnyttjad del av medgivet överskridande	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp	NOT
Utgiftsområde 1									
Rikets styrelse									
01 05 001 005 Länsstyrelsen i Jönköpings län	3 894	137 691	-2 302	0	0	139 283	-136 526	2 757	36
01 06 001 017 Allmänna val och del till LJONK	104	600	0	0	-104	600	-571	29	37
Utgiftsområde 13									
Jämställdhet och nyanlända invandras etablering									
13 01 001 001 Insatser för asylsökande med flera	6 713	68 000	0	0	-6 713	68 000	-68 000	0	38
13 01 001 004 Flyktingguider och familjekontakter	0	81 000	0	0	0	81 000	-81 000	0	39
13 01 002 011 Beredskap, mottagningskapacitet och samverkan	237	40 000	0	0	-237	40 000	-40 000	0	40
Utgiftsområde 19									
Regional fillväxt									
19 01 001 005 Länsstyrelsen i Jönköpings län	670	700	0	0	-670	700	-572	128	41
Summa	11 618	327 991	-2 302	0	-7 724	329 583	-326 669	2 914	

REDOVISNING MOT INKOMSTITTEL

Belopp i tkr

Inkomsttitel	Beräknat belopp	Inkomster	NOT
2511 010 Expeditions- och ansökningsavgifter	900	1 104	
2537 110 Miljöskyddsavgift Täckavgift	11 000	10 773	
2552 308 Avgifter enligt avfallsförordningen (Lst)	150	175	
2714 108 Sanktionsavgifter enligt arbetsmiljölagen	1 500	3 586	
2714 541 Särskild avgift enligt utlänningslagen	0	143	
2811 198 Övriga inkomster	5	12	
Summa	13 555	15 793	9

Beräknat belopp är hämtat från Länsstyrelsen i Jönköpings län budgetunderlag 2023-2025.

REDOVISNING AV BESTÄLLNINGSBEMYNDIGANDEN

Belopp i tkr

Anslag / Anslagsbenämning	Tilldelat bemyndigande	Ingående åtaganden	Utestående åtaganden		Utestående åtagandenas fördelning per år		NOT
			2022	2023	2023	2024	
19 01 001 005 Länsstyrelsen i Jönköpings län							
Regionala tillväxtåtgärder	260	530	0	0	0	0	41

Tilläggsupplysningar och noter

ALLMÄNT

Belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) där annat ej anges. De flesta belopp i resultatredovisning och de finansiella delarna är framtagna med hjälp av ett länsstyrelsegemensamt rapportpaket i Excel. Det innebär att talen innehåller decimaler, vilket ger avrundningsdifferenser.

Länsstyrelsens redovisning följer god redovisningssed enligt 6 § förordning (2000:606) om myndigheters bokföring. Brytdatum, det datum då löpande bokföring på räkenskapsåret avslutas, är den 5 januari 2022.

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB) samt Ekonomistyrningsverkets föreskrifter och allmänna råd till förordningen.

Med årsarbetskrafter avses antal anställda personer omräknat till heltidsarbetande. Sammanlagd arbetad tid divideras med en länsstyrelsegenomsnittlig möjlig arbetstid = 1 710 timmar. Medeltal anställda beräknas som samtliga månadsanställda reducerat med anställningsperiod samt tjänstledighet om 100 procent. Därutöver räknas timanställda anställningsomfattning utifrån antalet genomförda arbetstimmar under anställningsperioden.

AVVIKELSER FRÅN GENERELLA EKONOMIADMINISTRATIVA REGLER

I regleringsbrevet 2021 har regeringen beslutat om följande undantag från det ekonomiadministrativa regelverket:

- ”Bestämmelsen i 3 kap. 1 § andra stycket förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag om att resultatredovisningen ska omfatta antalet och styckkostnaden för handläggningen av ärendeslag som omfattar ett stort antal ärenden, ska inte tillämpas på länsstyrelserna.”

- ”Med undantag från vad som gäller enligt 3 kap. 1 § tredje stycket och 3 kap. 2 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag, ska verksamhetskostnader och årsarbetskrafter redovisas i en för länsstyrelserna enhetlig struktur efter närmare anvisningar från Länsstyrelsen i Örebro län.”.

REDOVISNINGS- OCH VÄRDERINGSPRINCIPER Periodavgränsningsposter

Inkomna fakturor t.o.m. brytdag har bokförts. Fakturor som erhålls efter brytdagen redovisas som periodavgränsningsposter. Beloppsgränsen för periodavgränsningsposter har fastställts till 20 tkr.

Löpande under året periodiseras förutbetalda kostnader såsom hyror med mera för att kostnaden ska belasta rätt period. Skulder till personalen i form av kompledighet och semesterlöner redovisas månadsvis och värderogleras i samband med bokslut.

Erhållna bidrag som inte förbrukats periodiseras och redovisas som oförbrukade bidrag. Kostnader motsvarande bidragsbelopp som ännu inte erhållits, periodiseras och redovisas som upplupna bidragsintäkter.

Anläggningstillgångar

Tillgångar med en bedömd nyttjandeperiod om minst 3 år och ett anskaffningsvärde på minst ett halvt basbelopp redovisas som anläggningstillgångar. Immateriella anläggningstillgångar vid anskaffningsvärde på minst 100 tkr och för förbättringsutgifter på annans fastighet på minst 50 tkr.

Stationära och bärbara persondatorer kostnadsförs direkt på grund av den tekniska utvecklingen och prisnivån samt för bärbara datorer då de utsätts för extra stort slitage.

På anskaffningsvärdet görs linjär avskrivning månadsvis.

Tillgångstyp	Avskrivningsplan
Immateriella anläggningstillgångar	5 år
Förbättringsutgift på annans fastighet	Högst 7 år
Maskiner	5 år
IT-teknisk utrustning	3 år
Leasingavtal	3 år
Bilar och transportmedel	5 år
Konst	Ingen avskrivning
Övriga inventarier	5 år

Värdering av fordringar och skulder

Fordringar anses som osäkra och kostnadsförs när betalningen uteblivit. Därefter skickas fordran till Kammarkollegiet för indrivning.

UPPGIFTER OM RÅDSLEDAMÖTER ENLIGT 7 KAP. 2§ FÖRORDNINGEN OM ÅRSREDOVISNING OCH BUDGETUNDERLAG

Redovisning av skattepliktiga ersättningar och andra förmåner till rådsledamöter och ledande befattningshavare samt uppgift om uppdrag som styrelse- eller rådsledamot i andra statliga myndigheter samt uppdrag som styrelseledamot i aktiebolag.

Namn	Ersättning kronor	Andra uppdrag
Landshövding		
Jonsson, Helena	1 563 220	
Länsråd/Länsöverdirektör		
Löwenadler Davidsson, Johan	1 131 131	
Insynsråd		
Frida Boklund	5 700	Styrelseledamot VEM AB
Agneta Marell	3 800	Ordförande i styrelsen för: Internationella Handelshögskolan i Jönköping Aktiebolag Hälsohögskolan i Jönköping AB Högskolan för lärande och kommunikation i Jönköping Aktiebolag Högskoleservice i Jönköping Aktiebolag Tekniska Högskolan i Jönköping Aktiebolag Jönköping University Enterprise AB Ordförande, Västerbottens-Kuriren Ledamot, Olofsfors Ledamot, Institutet för Vatten- och Luftvårdsforskning (SIVL)
Göran Göhlin	7 600	Styrelsemedlem i: Göhlins i Gnosjö AB Göhlins Fastigheter AB Göhlins AB Steel by Göhlin AB Business Gnosjöregion AB
Helene Berg	5 700	Styrelseledamot i Swedish Welcome AB
Carina Ödebrink	5 700	Ledamot i Kriminalvårdens insynsråd Ledamot i Rättsmedicinalverkets insynsråd
Anncharlotte Ankarberg	1 900	Riksdagsledamot

NOTER TILL RESULTATRÄKNING

Not 1	Intäkter av anslag	2022	2021
	01 05 001 005 Länsstyrelsen i Jönköpings län	136 526	129 562
	01 06 001 017 Allmänna val och dem- del till LJONK	571	396
	19 01 001 005 Regionala tillväxtåtgärder Länsstyrelsen i Jönköpings län	100	100
	Summa intäkter av anslag	137 197	130 058

Not 2	Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2022	2021
	Offentligrättsliga avgifter	1 581	1 897
	Försäljning enligt 4 § Avgiftsförordningen	23 869	24 832
	Intäkter av andra ersättningar	1 932	675
	Summa	27 382	27 404
	<i>Varav intäkter av avgifter enligt 4 § Avgiftsförordningen består av</i>		
	Intäkter uthyrning	903	907
	Intäkter utbildning/konferenser	865	373
	Intäkter konsultuppdrag	21 699	23 148
	Intäkter övriga 4 § avgifter	403	404
		23 869	24 832

Den i separat tabell redovisad avgiftsbelagd verksamhet är inte jämförbar med denna not. Den separata tabellen avser enbart sådan verksamhet som ska ge ett årligt resultat. Övriga intäkter av avgifter har inte motsvarande kostnader och uppvisar inte något resultat utan ingår bl.a. i anslagsredovisningen, älgvårdsfond och externa medel gentemot andra myndigheter.

Not 3	Intäkter av bidrag	2022	2021
	Bidrag från statliga myndigheter	119 268	102 312
	varav		
	Länsstyrelsen i Örebro län	44 603	45 082
	Naturvårdsverket	40 037	30 698
	Statens jordbruksverk	12 636	3 682
	Havs- och vattenmyndigheten	9 751	11 572
	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	5 928	2 846
	Riksantikvarieämbetet	2 430	1 442
	Länsstyrelsen i Dalarnas län	1 702	3 386
	Arbetsförmedlingen	1 024	1 120
	Skogsstyrelsen	623	571
	Länsstyrelsen i Stockholms län	577	-0
	Länsstyrelsen i Jämtlands län	-1 274	0
	Övriga myndigheter	1 229	1 912
	Bidrag från övriga	2 641	2 655
	Summa	121 908	104 967

Intäkter av bidrag har ökat jämfört med år 2021. Det beror på ökad tilldelning från Naturvårdsverket inom skötsel och skyddade områden och ökade bidragsintäkter från Statens jordbruksverk gällande TA-medel (teknisk assistans).

Not 4	Finansiella intäkter	2022	2021
	Räntekonto i Riksgälden	416	0
	Övriga finansiella intäkter	13	13
	Summa	429	13

Förändringen av finansiella intäkter beror på att styrräntan har ökat under 2022.

Not 5	Kostnader för personal	2022	2021
	Lönekostnader, exkl. arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal	-127 855	-121 310
	varav		
	Lönekostnader för insynsråd och ej anställd personal (uppdragstagare)	-1 000	-612
	Arbetsgivaravgifter, pensionspremier samt övriga kostnader för personal	-60 448	-57 395
	Summa	-188 303	-178 705

Ökningen av personalkostnader beror på lönerrevision och att antal årsarbetskrafter har ökat jämfört mot 2021.

Not 6	Kostnader för lokaler	2022	2021
	Kostnader för lokaler	-12 591	-14 103

Lokalkostnaderna som redovisas i tabell F i resultatredovisningen överensstämmer inte med denna not på grund av att bland annat lokalvård och avfallshantering inkluderas i denna not.

Förändringen av kostnader för lokaler beror på hyresrabatt om 1 500 tkr under 2022 samt ökning av hyra från och med december 2022.

Not 7	Övriga driftskostnader	2022	2021
	Övriga driftskostnader	-85 236	-68 299

Övriga driftkostnader har ökat jämfört mot år 2021. Förändringen beror bland annat på renoveringskostnader av Länsstyrelsens lokaler (5 589 tkr), ökade underhållsarbete med omvänd byggmoms (4 191 tkr) samt IT-kostnader gällande säkerhet (2 063 tkr).

Not 8	Finansiella kostnader	2022	2021
	Räntekostnader i Riksgälden	-25	0
	Övriga finansiella kostnader	-16	-121
	Summa	-41	-121

Förändringen av räntekostnader i Riksgälden beror på att styrräntan har ökat under 2022. Förändringen av övriga finansiella kostnader beror på reglering av depositioner (115 tkr) som gjordes under 2021.

Not 9	Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	2020	2021	2022	2022	2022	2022
		utfall intäkter	utfall intäkter	budget intäkter	utfall intäkter	utfall kostnader	Netto utfall
Avgifter med bestämt ekonomiskt mål							
Åren 2020 och 2021 har länsstyrelserna haft ett undantag i regleringsbrevet enligt 6 kap 1 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag från att redovisa kostnaderna för avgiftsbelagd verksamhet i vilken intäkterna inte får disponeras. I regleringsbrevet 2022 är undantaget borttaget. Som en följd av det ändras notens uppställning till att omfatta intäkter för åren 2020, 2021 och 2022 samt kostnader för år 2022. Inga jämförelsetal avseende kostnader för åren 2020 och 2021 kan tas fram.							
	2511 Expeditions- och ansökningsavgifter	907	906	900	1 104	-2 308	-1 204
	2537 Miljöskyddsavgifter	11 210	10 818	11 000	10 773	-5 075	5 698
	2552 Övriga offentligrättsliga avgifter	159	170	150	175	-115	60
	varav						0
	- Avgifter enligt avfallsförordningen	159	170	150	175	-115	60
Övriga intäkter som inte disponeras och inte har bestämt ekonomiskt mål							
	2714 Sanktionsavgifter enligt arbetsmiljölagen	1 441	1 657	1 500	3 586		
	2714 Särskild avgift enligt utlänningslagen	0	142	0	143		
	2811 Övriga inkomster	26	6	5	12		
	Summa avgifter redovisade mot inkomsttitel	13 742	13 699	13 555	15 793		

Uppgifterna speglar tabell 6.2 i Regleringsbrev för budgetåret 2022 avseende länsstyrelserna. Noten är uppdelad på avgifter med bestämt respektive inte bestämt ekonomiskt mål.

Budgetering av avgifterna är svåra att beräkna eftersom de är händelsestyrda, därför kan utfall jämfört mot budget skilja sig åt.

Avgifter inom inkomsttitel 2511 Expeditions- och ansökningsavgifter understiger kostnaderna. Detta beror på att handläggningstiden och de krav på utredning som krävs är större än avgiftsnivån.

Avgifter inom inkomsttitel 2537 Miljöskyddsavgifter överstiger nerlagda kostnader. Det beror på att det är första året som redovisning av kostnader görs och viss felmarginal i faktiskt nerlagd tid kan förekomma.

Not 10	Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	2022	2021
	13 01 001 004 Flyktingguider och familjekontakter	81 000	51 000
	13 01 001 001 Insatser för asylsökande m.fl.	68 000	91 287
	13 01 002 011 Beredskap, mottagningskapacitet och samverkan	40 000	39 763
	19 01 001 005 Regionala tillväxtåtgärder Länsstyrelsen i Jönköpings län	472	358
	01 05 001 005 Länsstyrelsen i Jönköpings län	0	2 102
	Summa	189 472	184 510

Not 11	Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	2022	2021
	Från myndighet		
	Havs- och vattenmyndigheten	35 811	27 255
	Naturvårdsverket	19 456	31 622
	Riksantikvarieämbetet	9 263	10 308
	Länsstyrelsen i Örebro län	4 519	4 910
	Socialstyrelsen	1 143	971
	Skogsstyrelsen	561	339
	Länsstyrelsen i Östergötlands län	465	421
	Kammarkollegiet	100	0
	Länsstyrelsen i Södermanlands län	65	0
	Länsstyrelsen i Dalarnas län	37	0
	Summa	71 419	75 824

Förändringen beror bland annat på minskade bidragsutbetalningar av Naturvårdsverkets medel inom förenade områden.

Not 12	Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	2022	2021
	Kommuner	368	-223
	Privata sektorn	180	-378
	Bygdemedel	56	56
	Landsting eller regioner	50	800
	Älgvårdsfonden	-14	-95
	Summa	641	159

Erhållna medel från kommuner avser främst återförda integrationsbidrag.

Not 13	Avsättning till/upplösning av fonder med mera för transfereringsändamål	2022	2021
	Ingående balans	2 452	2 720
	Årets förändring	-228	-268
	Utgående balans	2 223	2 452
	Uppdelat på		
	Älgårdsfonden		
	Ingående balans	1 605	1 929
	Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	-14	-95
	Lämnade bidrag	-146	-228
	Utgående balans	1 445	1 605
	Bygdemedel		
	Ingående balans	847	791
	Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	56	56
	Finansiella intäkter	6	0
	Lämnade bidrag	-130	0
	Utgående balans	779	847

Not 14	Lämnade bidrag	2022	2021
	Lämnade bidrag till den offentliga sektorn	-180 825	-159 093
	Lämnade bidrag till övriga samt periodiseringar	-80 941	-101 668
	Summa Lämnade bidrag	-261 766	-260 762
	inom verksamhetsområden		
	Integrationsfrågor	-189 548	-181 449
	Kalkning av försurade vatten	-17 689	-14 652
	Miljömål	-14 168	-13 645
	Förvaltning av kvalitén på vattenmiljön	-8 834	-7 532
	Byggnadsvård	-7 164	-7 938
	Efterbehandling av förorenade områden	-6 625	-18 254
	Dricksvattenförsörjning	-3 559	-2 901
	Förvaltning och skötsel av skyddade områden	-3 290	-351
	Fiskevård och fritidsfiske	-2 726	-3 456
	Skydd av områden och arter (exkl. vattenskyddsområden och kulturresevat)	-2 199	-1 678
	Fornminnes- och kulturlandskapsvård	-2 037	-2 015
	Frågor inom mänskliga rättigheter	-1 143	-1 421
	Miljöövervakning	-675	-401
	Jakt och viltvård	-501	-985
	Regional projektverksamhet	-472	-358
	Jämställdhetsfrågor	-440	0
	Prövning av vattenverksamhet	-164	-194
	Deponering, administration och fördelning av medel, allmänna arvsfonden m.m.	-130	0
	Allmänt och övergripande inom naturvård och miljöskydd	-130	0
	Främjande insatser inom folkhälsoområdet	-130	0
	Kulturhistoriskt värdefulla miljöer	-62	-355
	Energi- och klimatstrategiskt arbete	-50	-800
	Allmänt och övergripande inom restaurering	-25	-112
	Allmänt och övergripande inom vattenverksamhet	-4	0
	Allmänt och övergripande inom regional tillväxt	0	-2 102
	Allmänt och övergripande inom fiske	0	-163
		-261 766	-260 762

Ökningen av lämnade bidrag inom verksamhetsområde integration beror på att 2021 betalades inte alla tilldelade medel ut inom insatser för asylsökande.

Not 15	Årets kapitalförändring	2022	2021
	Verksamhetsutfall		
	Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan	-624	-133
	Årets avskr, ej lånefinansierad anläggningstillgång	-45	-11
	Summa verksamhetsutfall	-670	-143
	Summa årets kapitalförändring	-670	-143

NOTER TILL BALANSRÄKNING

Not 16	Immateriella anläggningstillgångar	2022-12-31	2021-12-31
	Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		
	Ingående anskaffningsvärde	4 216	4 216
	Årets försäljning, uttrangering	-4 180	0
	Utgående anskaffningsvärde	35	4 216
	Ingående avskrivningar	-4 216	-4 216
	Årets försäljning, uttrangering	4 180	0
	Utgående avskrivningar	-35	-4 216
	Bokfört värde	0	0
	Bokfört värde immateriella anläggningstillgångar	0	0

Not 17	Materiella anläggningstillgångar	2022-12-31	2021-12-31
	Förbättringsutgifter på annans fastighet		
	Ingående anskaffningsvärde	2 641	2 218
	Årets anskaffning	6 742	423
	Årets försäljning, uttrangering	-417	0
	Utgående anskaffningsvärde	8 966	2 641
	Ingående avskrivningar	-2 030	-1 869
	Årets avskrivningar	-241	-161
	Årets försäljning, uttrangering	417	0
	Utgående avskrivningar	-1 853	-2 030
	Bokfört värde	7 113	611
	Maskiner, inventarier, installationer mm.		
	Ingående anskaffningsvärde	20 142	18 647
	Årets anskaffning	6 614	1 674
	Årets överföring från Pågående nyanläggningar	1 756	0
	Årets försäljning, uttrangering	-1 535	-179
	Utgående anskaffningsvärde	26 978	20 142
	Ingående avskrivningar	-17 057	-16 041
	Årets avskrivningar	-1 175	-1 195
	Årets försäljning, uttrangering	1 535	179
	Utgående avskrivningar	-16 697	-17 057
	Bokfört värde	10 280	3 085
	Pågående nyanläggningar		
	Årets anskaffning	1 756	0
	Årets överföringar	-1 756	0
	Bokfört värde	0	0
	Bokfört värde materiella anläggningstillgångar	17 393	3 696

Under 2022 har arbetet med att renovera Länsstyrelsens lokaler till stor del slutförts, vilket inneburit investering i förbättringsutgifter på annans fastighet (6 742 tkr), samt investeringar i IT-teknisk utrustning (825 tkr) och inventarier (6 733 tkr). Under 2022 har även en bil köpts in (269 tkr) och Naturum på Store Mosse har renoverats (227 tkr).

Under året har det även gjorts en översyn av anläggningsregistret, vilket medfört uttrangeringar (1 952kr).

Not 18	Kundfordringar	2022-12-31	2021-12-31
	Kundfordringar - utomstatliga	1 975	1 579
	Summa	1 975	1 579

Ökningen avser i huvudsak fakturerade konsulttjänster.

Not 19	Fordringar hos andra myndigheter	2022-12-31	2021-12-31
	Diverse fordringar andra myndigheter	9 528	10 699
	Mervärdesskatt	7 908	3 756
	Summa	17 436	14 456

Den ökade mervärdesskatten beror på att Länsstyrelsen under december 2022 har flyttat in i nyrenoverade lokaler vilket medfört ökade kostnader (2 808 tkr) samt nya skatteregler kring omvänd byggmoms (1 110 tkr).

Not 20	Övriga kortfristiga fordringar	2022-12-31	2021-12-31
	Uppbördsfordringar	95	656
	Övriga kortfristiga fordringar	12	16
	Summa	107	672

Förändringen beror på att faktureringen av mijoavgifter utfördes en månad tidigare under 2022 och har till största del reglerats under året. Övriga kortfristiga fordringar (12 tkr) uppkom i december och reglerades i januari 2023.

Not 21	Periodavgränsningsposter	2022-12-31	2021-12-31
	Förutbetalda kostnader		
	Förutbetalda hyror	4 135	3 211
	Övriga förutbetalda kostnader	260	215
	Summa förutbetalda kostnader	4 395	3 426
	Ökningen beror främst på att Länsstyrelsen flyttade in i nyrenoverade lokaler i december vilket innebar ökade hyror (939 tkr). Länsstyrelsen har även sagt upp lokaler under hösten (67 tkr).		
	Skillnaden gällande övriga förutbetalda kostnader beror på att elkostnaden (113 tkr) inte var inkluderad i hyresfakturan 2023 samt att en inomstatlig faktura innehöll kostnader som avser år 2023.		
	Upplupna bidragsintäkter		
	Upplupna bidragsintäkter från andra myndigheter	18 174	14 253
	varav		
	Statens jordbruksverk	17 350	12 030
	Länsstyrelsen i Jämtlands län	404	0
	Skogsstyrelsen	213	334
	Naturvårdsverket	183	1 166
	Havs- och vattenmyndigheten	162	-8
	Länsstyrelsen i Västra Götalands län	123	104
	Övriga myndigheter	-261	626
	Upplupna bidragsintäkter från ickestatliga organisationer eller privatpersoner	1 190	1 086
	Totala upplupna bidragsintäkter	19 365	15 339
	Övriga upplupna intäkter	1 811	1 540
	Summa periodavgränsningsposter	25 571	20 304

Förändringen av upplupna bidragsintäkter från Statens jordbruksverk beror på att Länsstyrelsen under 2021 erhöll bidragsintäkter om (5 908 tkr) jämfört med 2022.

Not 22	Avräkning med statsverket	2022-12-31	2021-12-31
	Uppbörd		
	Ingående balans	-638	0
	Redovisat mot inkomstitel (-)	-15 793	-13 699
	Uppbördsmedel som betalats till icke räntebärande flöde (+)	16 336	13 061
	Skulder avseende uppbörd	-95	-638
	Anslag i icke räntebärande flöde		
	Redovisat mot anslag (+)	190 143	182 904
	Medel hänförliga till transfereringar med mera som betalats till icke räntebärande flöde (-)	-190 143	-182 904
	Fordringar avseende anslag i icke räntebärande flöde	0	0
	Anslag i räntebärande flöde		
	Ingående balans	-3 894	-4 367
	Redovisat mot anslag (+)	136 526	131 664
	Anslagsmedel som tillförts räntekonto (-)	-135 389	-131 674
	Återbetalning av anslagsmedel (+)	0	484
	Skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-2 757	-3 894
	Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
	Ingående balans	0	0
	Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	0	0
	Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	0	0
	Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto		
	Ingående balans	23 046	5 604
	Inbetalningar i icke räntebärande flöde (+)	165 876	210 548
	Utbetalningar i icke räntebärande flöde (-)	-331 436	-362 949
	Betalningar hänförliga till anslag och inkomstitlar (+/-)	173 807	169 843
	Övriga fordringar på statens centralkonto	31 292	23 046
	Summa utgående balans avräkning med statsverket	28 440	18 514

Not 23	Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	2022-12-31	2021-12-31
	Räntekonto i Riksgälden	47 245	63 267

Länsstyrelsen disponerar en räntekontokredit på 7 900 tkr i Riksgälden.

Minskningen beror till största delen på utbetalningar av kostnader i samband med inflytt till nya lokaler (7 919 tkr) samt utbetalningar av kostnader i samband med renovering och underhåll av naturområden (1 550 tkr).

Not 24	Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret	2022-12-31	2021-12-31
	Övriga tillgodohavanden i Riksgälden Deponeringar	858	1 304

Minskningen beror till största del på återbetalning av deponerade medel (- 1 687 tkr) men också på att deponeringarna ökade under 2022 (1 233 tkr) jämfört med 2021 (794 tkr). Ränta har även tillkommit under 2022.

Not 25	Kassa och bank	2022-12-31	2021-12-31
	Räntekonto i Danske Bank	779	847
	Dagskassa	5	4
	Summa	783	851

Räntekonto i Danske Bank avser särskilda bankmedel (bygdemedel).

Not 26	Förändring av myndighetskapitalet	Stats-kapital	Balanserad kapital-förändring, anslags-finansierad verksamhet	Balanserad kapital-förändring, avgifts-belagd verksamhet	Balanserad kapital-förändring, bidrags-finansierad verksamhet	Kapitalförändring enligt resultaträkning	Summa
	Utgående balans 2021	227	-1	233	0	-143	315
	varav						
	Ej lånefinansierad anläggningstillgång	227	0	0	0	0	227
	Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan	0	0	233	0	-133	100
	Övriga periodiserade kostnader RTA	0	-1	0	0	0	-1
	Årets avskr, ej lånefinansierad anläggningstillgång	0	0	0	0	-11	-11
	Ingående balans 2022	227	-1	233	0	-143	315
	Föregående års kapitalförändring	0	0	-133	-11	143	0
	Årets förändring						
	varav						
	Ej lånefinansierad anläggningstillgång	67	0	0	11	0	78
	Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan	0	0	0	0	-624	-624
	Årets avskr, ej lånefinansierad anläggningstillgång	0	0	0	0	-45	-45
	Justering av balanserad kapitalförändring	0	1	23	0	0	0
	Summa årets förändring	67	1	23	11	-670	-568
	Utgående balans 2022	294	0	122	0	-670	-253

Under året har det gjorts justeringar av balanserad kapitalförändring som avser gamla differenser.

Not 27	Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	2022-12-31	2021-12-31
	Ingående avsättningar	479	739
	Årets pensionskostnader	228	164
	Årets pensionsutbetalningar	-242	-425
	Utgående avsättning	464	479

Under 2022 har tre personer med delpension avslutat sin tjänst och en person beviljats delpension.

Not 28	Övriga avsättningar	2022-12-31	2021-12-31
	Lokalt omställningsarbete		
	Årets förändring	384	363
	Utgående balans	2 613	2 668
	Omstruktureringsåtgärder		
	Årets förändring	0	0
	Utgående balans	0	0
	Summa övriga avsättningar	2 613	2 668

Av avsättning för lokalt omställningsarbete bedöms 500 tkr användas under det närmaste räkenskapsåret.

Not 29	Lån i Riksgäldskontoret	2022-12-31	2021-12-31
	Ingående balans	3 480	2 955
	Under året upptagna lån	15 035	1 871
	Årets amorteringar	-1 370	-1 346
	Utgående balans	17 145	3 480
	Beviljad låneram	18 300	5 500

Under 2022 har Länsstyrelsens lokaler renoverats. Utnyttjad låneram avser kostnader i samband med ombyggnationen.

Not 30	Räntekontokredit i Riksgäldskontoret	2022-12-31	2021-12-31
	Beviljad kreditram	7 900	7 900

Not 31	Kortfristiga skulder till andra myndigheter	2022-12-31	2021-12-31
	Diverse skulder inkl. leverantörsskulder	3 650	2 489
	Lagstadgade arbetsgivaravgifter	3 362	3 224
	Mervärdesskatt	1 578	314
	Summa	8 590	6 027

Förändringen beror till största del på leverantörsfakturor från olika myndigheter avseende konsulttjänster och utbildningar som bokfördes under december (946 tkr) och som inte har reglerats.

Mervärdesskatten har ökade på grund av de nya skatteregler gällande omvänd byggmoms (1 110 tkr).

Not 32	Leverantörsskulder	2022-12-31	2021-12-31
	Leverantörsskulder	21 214	9 623

Största förändringen beror på inköp av inventarier och övriga kringkostnader i samband med inflytt (dec 2022) i nyrenoverade lokaler (9 793 tkr). Ökningen beror också på leverantörsfakturor som tillhör den nya utställningen på Naturum, Store mosse som beräknas vara klar i början av 2023 (1 259 tkr).

Not 33	Övriga kortfristiga skulder	2022-12-31	2021-12-31
	Personalens källskatt	2 975	2 854
	Övriga kortfristiga skulder	1	0
	Summa	2 975	2 854

Not 34	Depositioner	2022-12-31	2021-12-31
	Depositioner	858	1 304

Minskningen beror på att det under 2022 har återbetalats mer deponerade medel än inkommit jämfört mot 2021. Deponerade medel under 2022 uppgår till 1 233 tkr jämfört med 794 tkr 2021. Utbetalda deponeringar uppgår till 1 687 tkr 2022 jämfört med 0 kr 2021. Under 2022 har det beräknats ränta (8 tkr), år 2021 var räntan 0 kr.

Utbetalning sker endast på begäran av den som deponerat, vilket innebär att Länsstyrelsen inte kan styra över när återbetalning sker. När utbetalning sker är svårt att bedöma varvid Länsstyrelsen väljer att inte ange någon del av posten som kommer regleras efter mer än 12 månader.

Not 35	Periodavgränsningsposter	2022-12-31	2021-12-31
	Upplupna kostnader		
	Upplupna löner, arvoden inkl social avg	209	341
	Upplupna semesterlöner inkl social avg	12 712	13 825
	Övriga upplupna kostnader	1 378	979
	Summa upplupna kostnader	14 298	15 145
	Oförbrukade bidrag från annan myndighet	65 008	75 366
	varav		
	Naturvårdsverket	28 780	35 551
	Havs- och vattenmyndigheten	12 591	15 299
	Länsstyrelsen i Örebro län	9 438	13 642
	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	2 762	2 707
	Länsstyrelsen i Västmanlands län	2 294	164
	Post- och telestyrelsen	1 577	1 787
	Länsstyrelsen i Kalmar län	1 310	1 005
	Riksantikvarieämbetet	1 205	249
	Övriga myndigheter	5 051	4 960
	Oförbrukade bidrag från annan myndighet planeras att användas:		
	- Inom tre månader	14 267	22 056
	- mer än tre månader till ett år	20 613	25 895
	- mer än ett år till tre år	28 119	10 263
	- mer än tre år	2 009	17 152
	Oförbrukade bidrag från ickeställiga organisationer eller privatpersoner	4 674	4 931
	Summa oförbrukade bidrag	69 682	80 297
	Summa periodavgränsningsposter	83 980	95 442

Minskningen av oförbrukade bidrag från Länsstyrelsen i Örebro län beror till största delen av inkommet bidrag (2 472 tkr) i december 2021 avseende pandimiarbete som har förbrukats 2022. Återbetalning av oförbrukade bidrag har gjorts till Länsstyrelsen i Örebro (997 tkr).

Minskningen av oförbrukade bidrag från Naturvårdsverket beror återbetalning av bidrag (4 377 tkr) inom FO Natur som nu tillhör Länsstyrelsen i Jämtlands län.

Ökningen av oförbrukade bidrag från Länsstyrelsen i Västmanlands län beror på ökade bidragsintäkter i samband med ett nytt EU-projekt (2 043 tkr).

NOTER TILL ANSLAGSREDOVISNING

	Anslag/Benämning	Villkor	Belopp	Utfall
NOT 36	01 05 001 005 Länsstyrelsen i Jönköpings län	Anslagskredit	4 029	0
		Anslagsbehållning som disponeras, 3 %	4 062	2 757
		Kredit på räntekonto	7 900	0
		Låneram för anläggningstillgångar	18 300	17 145

	Anslag/Benämning	Villkor	Belopp	Utfall
NOT 37	01 06 001 017 Allmänna val och demokrati - del till LJONK	Anslagskredit	0	0
		Anslagsbehållning som disponeras	Inget	
		Anslagsposten får användas av Länsstyrelsen i Jönköpings län som samlat ska redovisa aktiviteter på demokratiområdet som länsstyrelserna genomfört under 2022. Länsstyrelsen i Jönköpings län ska även kartlägga och analysera nya utmaningar på demokratiområdet som respektive länsstyrelse har identifierat i det egna länet. Länsstyrelsen i Jönköpings län ska i uppdragets genomförande samverka med Forum för levande historia. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Kulturdepartementet) senast den 15 mars 2023.		

	Anslag/Benämning	Villkor	Belopp	Utfall
NOT 38	13 01 001 001 Etableringsåtgärder - Insatser för asylsökande med flera	Anslagskredit	0	
		Anslagsbehållning som disponeras	Inget	
		Anslagsposten avser ersättning enligt förordning (2016:1364) om statsbidrag till verksamheter för asylsökande m.fl.		

	Anslag/Benämning	Villkor	Belopp	Utfall
NOT 39	13 01 001 004 Etableringsåtgärder - Flyktingguider och familjekontakter	Anslagskredit	0	
		Anslagsbehållning som disponeras	Inget	
		Avser ersättning enligt 37 a § förordningen (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar. Av anslagsposten beräknas 40 000 000 kronor användas för insatser som särskilt riktar sig till eller underlättar deltagandet för föräldralediga och andra personer med små barn. Insatser som stödjer språkinläringen bör prioriteras, men medlen får även användas till insatser som syftar till att öka deltagandet i denna målgrupp.	40 000	74 730

Anledningen till att 74 730 tkr har använts för insatser som särskilt riktar sig till eller underlättar deltagande för föräldralediga och andra personer med småbarn beror på den extra tilldelning om 30 000 tkr som tilldelades med regleringsbrevet den 2022-06-30.

	Anslag/Benämning	Villkor	Belopp	Utfall
NOT 39	13 01 002 011 Kommunersättningar vid flyktingmottagande - Beredskap, mottagningskapacitet och samverkan	Anslagskredit	0	
		Anslagsbehållning som disponeras	Inget	
		Avser ersättning enligt 37 § förordningen (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar.		
		Länsstyrelsen i Jönköpings län ska, efter att övriga länsstyrelser har fått tillfälle att yttra sig, besluta om hur stor del av anslagsposten som ska fördelas för disposition av respektive länsstyrelse.		

	Anslag/Benämning	Villkor	Belopp	Utfall
NOT 40	19 01 001 005 Regionala tillväxtåtgärder, Länsstyrelsen i Jönköpings län	Anslagskredit	35	0
		Anslagsbehållning som disponeras	Inget	
		Anslagsposterna 1–21 disponeras av respektive länsstyrelse för ändamålen 3 och 4 nedan. Beslut beträffande ändamålet 3 ska avse utbetalningar med anledning av ekonomiska åtaganden gjorda 2019 och tidigare år. Beslut beträffande ändamålet 4 ska fattas mot tilldelat anslag och inte mot bemyndigande.		
		Medlen ska användas i enlighet med nationella förordningar och respektive strukturfondsprogram.		
		Ändamål: 1. Regionala företagsstöd 2. Stöd till kommersiell service 3. Projektverksamhet 4. Uppföljning och utvärdering		
		Avseende ändamålet 4 får högst de nedan angivna beloppen användas för uppföljning och utvärdering av insatser som finansieras av respektive anslagspost, samt vid behov även för att säkerställa uppföljningssystem m.m. avseende de bemyndiganden om ekonomiska åtaganden som finns för anslaget.		
		Anslagsposterna 1, 2, 3, 4, 5, 8, 10, 11 och 15: 100 000 kronor	100	
		Beställningsbemyndigande	260	

Uttestående åtagande 2022 är 0 tkr, det vill säga 0% av tilldelat beställningsbemyndigande.

Länsstyrelsens alla åtaganden har slututbetalts under 2022. Länsstyrelsen får sedan 2020 inte längre fatta några nya beslut och har därmed inte kunnat uppnå tilldelad bemyndiganderam. Länsstyrelsen i Jönköpings län får inte längre fatta några nya beslut och har därmed inte kunnat uppnå tilldelad bemyndiganderam.

Landshövdingens underskrift av årsredovisningen

Årsredovisningen är beslutad den 20 februari 2023.

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Jönköping den 20 februari 2023

Helena Jonsson

Landshövding

Bilagor

Bilaga A. Paragrafer i Förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion, som redovisas i årsredovisningen

Paragraf	Uppgift / Uppdrag	Avsnitt i årsredovisning
1§	Länsstyrelsens ansvar för statlig förvaltning i länet	Om länsstyrelsen
2§ p1	Verka för att nationella mål får genomslag	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030
2§ p2	Arbeta sektorsövergripande och samordna olika samhällsintressen och statliga insatser	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030
2§ p3	Följa tillståndet i länet	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030
2§ p4	Främja samverkan	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030
2§ p5	Ansvara för angivna tillsynsuppgifter	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030
3§ p1	De allmänna valen	Övrig förvaltnings och trafikföreskrifter
3§ p2	Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor samt ledning och samordning av åtgärder mot djursjukdomar	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor
3§ p3	Regional tillväxt	Regional tillväxt och infrastrukturplanering
3§ p4	Infrastrukturplanering	Regional tillväxt och infrastrukturplanering
3§ p5	Hållbar samhällsplanering och boende	Hållbar samhällsplanering och boende
3§ p6	Energi och klimat	Energi och klimat
3§ p7	Kulturmiljö	Kulturmiljö
3§ p8	Skydd mot olyckor, krisberedskap, civilt försvar och höjd beredskap	Samhällsskydd och beredskap
3§ p9	Naturvård, samt miljö- och hälsoskydd	Naturvård och miljöskydd
3§ p10	Lantbruk och landsbygd	Areella näringar
3§ p11	Fiske	Areella näringar
3§ p12	Folkhälsa	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.
3§ p13	Jämställdhet	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.
3§ p14	Integration	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.
4§ p1	Tillsyn över att fastighetsinnehav avvecklas enligt 18 kap. 7§ ärvdabalken	Areella näringar
4§ p2	Barentssamarbetet i Västerbottens och Norrbottens län	Regional tillväxt och infrastrukturplanering
4§ p3	I utpekade län göra de utredningar om det allmänna fiskeintresset som begärs av andra myndigheter i ansökningsmål enligt 22 kap. miljöbalken	Areella näringar
4§ p4	Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, uppgifter enligt förordningen (2022:1379) (gällande Länsstyrelseinstruktionen före och efter 2022-09-20)	Regional tillväxt och infrastrukturplanering

4§ p5	Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, uppgifter enligt lagen (2017:244) och förordning (2022:1381). (se Länsstyrelseinstruktion före och efter 2022-09-20)	Regional tillväxt och infrastrukturplanering
4§ p6	I Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län att vara ansvarig för kontroller enligt artikel 23.4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1299/2013 av den 17 december 2013 om särskilda bestämmelser för stöd från Europeiska regionala utvecklingsfonden till målet Europeiskt territoriellt samarbete (se Länsstyrelseinstruktion före 2022-09-20, datum för ikraftträdande 2022-01-28 (SFS 2022:13))	Regional tillväxt och infrastrukturplanering
4 a §	Utföra de uppgifter som en medlemsstat ska utföra vid Europeiska kommissionens samordning av revisioner enligt artikel 124 m.m. (datum för ikraftträdande 2022-01-28 (SFS 2022:13))	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor
5§ p1	Integrering av jämställdhetsperspektiv	Integrering av tvärssektoriella frågor
5§ p2	Individbaserad statistik med kön som fördelningsgrund	Integrering av tvärssektoriella frågor
5§ p3	Vid beslut och andra åtgärder som kan röra barn, analysera konsekvenserna och ta särskild hänsyn till barns bästa	Integrering av tvärssektoriella frågor
5§ p4	Verka för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning	Integrering av tvärssektoriella frågor
5§ p5	Integrera mänskliga rättigheter genom att belysa, analysera och beakta dem, särskilt skyddet mot diskriminering	Integrering av tvärssektoriella frågor
5§ p6	Beakta folkhälsomålet i arbetet med bl.a. regional tillväxt, samhällsplanering, krishantering samt alkohol och tobak	Integrering av tvärssektoriella frågor
5§ p7	Verka för att förenkla för företag	Integrering av tvärssektoriella frågor
5§ p8	Samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat	Energi och klimat
5§ p9	Verka för att behovet av bostäder tillgodoses	Hållbar samhällsplanering och boende
6§	Verka för att det generationsmål för miljöarbetet och de miljö kvalitetsmål som riksdagen har fastställt nås och ska vid behov föreslå åtgärder för miljöarbetets utveckling	Naturvård och miljöskydd
7§	Geografiskt områdesansvar (se Länsstyrelseinstruktion före och efter 2022-10-01)	Samhällsskydd och beredskap
7 a §	Civilområdesansvar	Samhällsskydd och beredskap
7 b §	Beredskapsmyndighet	Samhällsskydd och beredskap
14§	Miljöprövningsdelegation	Naturvård och miljöskydd
15§	Vattendelegation	Naturvård och miljöskydd
16§	Delegation för rennäringens frågor	Areella näringar
17§	Kampsportsdelegation	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter
18§	Viltförvaltningsdelegation enligt förordning (2009:1474)	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter
19§	Fjälldelegation	Naturvård och miljöskydd

Bilaga B. Regleringsbrevsuppdrag som redovisas i årsredovisningen

Bilagan innehåller återrapporteringar och uppdrag som redovisas i årsredovisningen och som framgår i länsstyrelsens regleringsbrev 2022.

Uppdrag i regleringsbrev 2022	Område	Avsnitt i årsredovisning	Länsstyrelse
1A1 Främja arbetet med Agenda 2030	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030	Alla län
1A2 Regionalt livsmedelsstrategiarbete	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Areella näringar	Alla län
1A3 Tillsyn hyresbostäder, studentbostäder m.m.	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Hållbar samhällsplanering och boende	Alla län
1A4 Bevarandeplaner Natura 2000-områden	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A5 Nationella planen för moderna miljövillkor	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A6 Handlingsplan för grön infrastruktur	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A7 Tillsyn strandskydd	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A8 Föreerade områden	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A9 Målsättningar för hantering av EU-stöd	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Areella näringar	Alla län
1A10 Landsbygdsprogrammet samt Havs- och fiskeriprogrammet	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Areella näringar	Alla län
1A11 EU:s gemensamma jordbrukspolitik	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Areella näringar	Alla län
1A12 Mänskliga rättigheter och icke-diskriminering	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Alla län
1B1 Civilt försvar och beredskapsplanering	Mål och återrapporteringskrav / B. Sektorsövergripande och samordnande	Samhällsskydd och beredskap	Alla län (kopia till MSB)
1B2 Miljö kvalitetsnormer luftkvalitet	Mål och återrapporteringskrav / B. Sektorsövergripande och samordnande	Naturvård och miljöskydd	Stockholm, Uppsala, Östergötland, Gotland, Västra Götaland, Östergötland, Västernorrland, Jämtland, Västerbotten och Norrbotten
1B3 Naturvård, biologisk mångfald, friluftsliv m.m.	Mål och återrapporteringskrav / B. Sektorsövergripande och samordnande	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter/ Naturvård, artbevarande m.m.	Alla län
1B4 Webbplatsen informationsverige.se	Mål och återrapporteringskrav / B. Sektorsövergripande och samordnande	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Västra Götaland
1C1 Förenkla för företag åtgärder	Mål och återrapporteringskrav /	Integrering av sektorsövergripande områden	Alla län

	C. Främjande av länets utveckling		
1C2 Omarrondering	Mål och återrapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Areella näringar	Dalarna, Värmland och Västra Götaland
1C3 Regional utvecklingspolitik och den sammanhållna landsbygdspolitiken	Mål och återrapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Alla län
1C4 Mål i regionala utvecklingsstrategin m.m.	Mål och återrapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Alla län
1C5 Planeringsstöd större industrietableringar	Mål och återrapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Hållbar samhällsplanering och boende	Norrbottnen och Västerbotten
1C6 Återfallsförebyggande insatser våld i nära relationer	Mål och återrapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Alla län
1D1 Kontrollplan för livsmedelskedjan	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	Alla län
1D2 Brottlighet och gränsöverskridande avfallstransporter	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1D3 Markärenden ovanför odlingsgränsen	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Areella näringar	Jämtland, Västerbotten och Norrbottnen
1D4 En hållbar rennäring och en gynnsam bevarandestatus för stora rovdjur	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Naturvård och miljöskydd	Dalarna, Västernorrland, Jämtland, Västerbotten och Norrbottnen
1D5 Långsiktigt hållbar rennäring	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Areella näringar	Berörda län
1D6 Ersättning för skada på fisk och fiskeredskap	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Areella näringar	Alla län
1D7 Ersättning för skada av vilt på annat än renar, fisk och fiskeredskap	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter	Alla län
1D8 Renbetesavtal	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Areella näringar	Jämtland
2.1 ÅR i enhetlig struktur, redovisning av statistik enligt VÅS m.m.	Organisationsstyrning	Året i siffror	Alla län
3B3 Samverkansråd vid Statens kulturråd	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	Kulturmiljö	Gotland
3B12 Beredskap för testning och vaccination covid-19	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	Samhällsskydd och beredskap	Alla län
3B17 Anvisningsmodell för ensamkommande barn och anvisning av nyanlända	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Alla län
3C2 Förstudie vägledning miljötillståndsprövning m.m.	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	Naturvård och miljöskydd	Alla län
3C7 Länsstrategier för jämställdhet	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Alla län

Bilaga C. Övriga uppdrag, förordningar m.m. som redovisas i årsredovisningen

Bilagan innehåller exempel på regeringsuppdrag och hänvisningar till paragrafer i förordningar i vilka det uttryckligen framgår att återrapportering/redovisning ska ske i årsredovisningen.

Uppdrag/Förordning	Område	Avsnitt i årsredovisning
2 kap. 4 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Förhållanden av väsentlig betydelse för regeringens uppföljning och prövning av verksamheten	Övrig redovisning
3 kap. 1 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Information av väsentlig betydelse	Övrig redovisning
3 kap. 2 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Avgiftsbelagd verksamhet	Övrig redovisning
3 kap. 3 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Kompetensförsörjning	Arbetsmiljö och medarbetare
7 kap. 2 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Skattepliktig ersättning till ledamöter i styrelse, råd utsett av regeringen och myndighetens ledande befattningshavare	Finansiell redovisning
7 kap. 3 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Frånvaro på grund av sjukdom	Arbetsmiljö och medarbetare
Uppdrag att bistå Rådet för hållbara städer i dess arbete (M2017/03235/Mm), 2017-12-18	Utveckling av hållbara städer	Bilaga E. Länsstyrelsegemensam resultatredovisning av uppdrag som genomförs samordnat

Bilaga D. Regleringsbrevsuppdrag som redovisas i särskild ordning

Bilagan innehåller regleringsbrevsuppdrag i länsstyrelsernas regleringsbrev 2022 som redovisas i särskild ordning.

Uppdrag i regleringsbrev 2022	Område	Rapporteringsdatum	Rapportering till
2.2 Underlag till tabeller i årsredovisningen	Organisationsstyrning	2023-02-22	Lst Örebro
3A1 Minskat och förenklat uppgiftslämnande	Uppdrag / A. Nationella mål	2023-02-25	Näringsdepartementet, Lst Kronoberg samordnar
3A2 Energi- och klimatpolitiska målen	Uppdrag / A. Nationella mål	2023-02-17	Lst Dalarna redovisar till Naturvårdsverket och Miljödepartementet (kopia till Infrastrukturdepartementet)
3A3 Resultat och effekter av arbetet med att skydda dricksvatten	Uppdrag / A. Nationella mål	2023-03-01	Lst Kalmar redovisar till Miljödepartementet (kopia till Näringsdepartementet)
3A4 Statligt stöd för bättre vattenhushållning	Uppdrag / A. Nationella mål	2023-03-01	Lst Kalmar redovisar till Miljödepartementet
3A5 Stöd till kommunernas kontinuitetsplanering	Uppdrag / A. Nationella mål		Lst Jönköping samordnar dricksvatten. Lst Västernorrland samordnar avloppsrening.
		2022-02-28	Delredovisas till Miljödepartementet
		2023-02-22	Slutredovisas till Näringsdepartementet och Miljödepartementet.
3A6 Restaurering och anläggning av våtmarker	Uppdrag / A. Nationella mål	2023-02-15	Lst Gotland redovisar till Miljödepartementet
3A7 Skydd, skötsel och förvaltning av värdefulla naturområden m.m.	Uppdrag / A. Nationella mål	2023-02-15	Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten (kopia till Miljödepartementet)
3A8 Uppgifter om strandskyddsbeslut	Uppdrag / A. Nationella mål	2023-02-15	Naturvårdsverket (kopia till Miljödepartementet)
3A9 Kostnader för hantering av EU-stöden	Uppdrag / A. Nationella mål	2022-02-01	Statens jordbruksverk (kopia till Näringsdepartementet)
3A10 Föregående års fiskefillsyn	Uppdrag / A. Nationella mål	2023-02-01	Havs- och vattenmyndigheten (kopia till Näringsdepartementet)
3A11 Missbruk av spel om pengar	Uppdrag / A. Nationella mål	2023-03-31	Socialdepartementet
3A12 Utbildning psykisk hälsa MILSA	Uppdrag / A. Nationella mål	2024-03-31	Gäller enbart Lst Skåne som redovisar till Socialdepartementet
3A13 Förstärkt tillsyn Alkohol och nikotinprodukter	Uppdrag / A. Nationella mål	2026-03-31	Socialdepartementet
3B1 Statlig närvaro och service i länet	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-06-15	Finansdepartementet, Lst Örebro samordnar
3B2 Inriktningsmål för överklagade kommunala beslut om lov	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-02-28	Boverket (kopia till Finansdepartementet)
3B4 Tillämpning av lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-11-14	Lst Stockholm och Sametinget (kopia till Kulturdepartementet)
3B5 Verka för minoritetspolitikens fastställda mål	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-04-01	Gäller endast Lst Stockholm som redovisar till Kulturdepartementet
3B6 Minska spridning av granbarkborrar från skyddade områden	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-12-01	Näringsdepartementet, Lst Kronoberg samordnar

3B7 Regionala arbetet med friluftspolitiken	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-02-15	Naturvårdsverket (kopia till Miljödepartementet)
3B8 Åtgärder för havs- och vattenmiljö	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-02-15	Lst Västernorrland redovisar till Havs- och vattenmyndigheten (kopia till Miljödepartementet)
3B9 Tillämpningen av barns rättigheter	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-03-01 2023-03-31	Arbetsmarknadsdepartementet, Lst Dalarna samordnar Delredovising Slutredovising
3B10 Stödja kommunerna i deras arbete med att motverka vräkningar	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-06-15	Boverket i enlighet med förordningen (2011:1160) om regionala bostadsmarknadsanalyser och kommunernas bostadsförsörjningsansvar
3B11 Föräldrarskapsstöd	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-02-28	Socialdepartementet, Lst Örebro samordnar
3B13 Aktiviteter på demokratiområdet	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-03-15	Lst Jönköping redovisar till Kulturdepartementet
3B14 Motverka rasism på arbetsmarknaden	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-03-01	Lst Stockholm redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B15 Nationellt kompetenscentrum hedersrelaterat våld m.m.	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-05-31	Gäller enbart Lst Östergötland som redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B16 Lägesbilder om mottagandet av nyanlända och asylsökande	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-03-01	Lst Värmland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B18 Kommuners beredskap och mottagningskapacitet för mottagandet av vissa nyanlända invandrare	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-03-01	Lst Värmland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B19 Kommuners beredskap och mottagningskapacitet för ensamkommande barn och unga	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-03-01	Lst Värmland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B20 Insatser för asylsökande m.fl.	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-03-01	Lst Värmland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B21 Redogöra för vilka insatser som ersättning lämnats enligt 37 och 37 a §§	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-03-01	Lst Värmland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B22 Bedömning av resultat statlig ersättning insatser för vissa utläningar	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-03-01	Lst Värmland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B23 Redovisning om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-03-01	Lst Värmland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3C1 Bredbandsutbyggnad	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2023-01-31	Post- och telestyrelsen (kopia till Infrastrukturdepartementet)
3C3 Redovisa den svenska beslutade och utbetalda medfinansieringen av territoriella program	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2022-03-31	Gäller endast Lst Jämtland, Norrbotten och Västerbotten som redovisar till Tillväxtverket (kopia till Näringsdepartementet)
3C4 Redovisa beslutade och utbetalade EU-medel för territoriella program Nord m. fl.	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2022-03-31	Gäller endast Lst Jämtland, Norrbotten och Västerbotten som redovisar till Tillväxtverket (kopia till Näringsdepartementet)
3C5 Lämna utgiftsprognoser anslag 1:1 m.m.	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	-	Gäller berörda län som redovisar till Tillväxtverket
3C6 Redovisa beslutade och utbetalade EU-medel för territoriella program Aurora m. fl.	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2022-09-23	Gäller endast Lst Jämtland, Norrbotten och Västerbotten som redovisar till Tillväxtverket (kopia till Näringsdepartementet)
3C8 Jämställdhetsperspektiv m.m. i krisledningsarbetet	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2024-02-22	Arbetsmarknadsdepartementet, Lst Kronoberg samordnar

3C9 Regionala resurscentra bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2023-03-10	Lst Östergötland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3C10 Bidrag till arbete mot mäns våld mot kvinnor	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2023-01-01	Jämställdhetsmyndigheten (kopia till Arbetsmarknadsdepartementet) redovisas i samband med redovisningen enligt förordningen (2021:995) om länsstyrelsernas regionala arbete mot mäns våld mot kvinnor.
3D1 Byggnadsnämndernas tillsynsarbete	Uppdrag / D. Tillsyn	2022-12-09	Boverket (kopia till Finansdepartementet)
3D2 Analysera kommunernas användning av att begära planeringsbesked	Uppdrag / D. Tillsyn	2023-01-31	Boverket (kopia till Finansdepartementet)
3D3 Tillsynsutveckling enligt miljöbalken	Uppdrag / D. Tillsyn	2023-02-15	Naturvårdsverket (kopia till Miljödepartementet)
3D4 Prövning enligt miljöbalken	Uppdrag / D. Tillsyn	2023-03-31	Miljödepartementet (kopia till Näringsdepartementet), Lst Västernorrland samordnar
3D5 Uppgifter - inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt	Uppdrag / D. Tillsyn	2022-11-30	Miljödepartementet, Lst Skåne samordnar
3D6 Effektiv och rättssäker tillsyn	Uppdrag / D. Tillsyn	2022-12-31	Finansdepartementet, Lst Västernorrland samordnar
3D7 Effektivisera prövningsverksamheten	Uppdrag / D. Tillsyn	2022-12-31	Finansdepartementet, Lst Blekinge samordnar
3E1 Redovisa prognoser	Uppdrag / E. Övriga uppdrag	2022-02-07 2022-04-27 2022-07-29 2022-10-28	Hermes
3E2 Systematisk användning och analys av data och statistik	Uppdrag / E. Övriga uppdrag	2022-05-16 2022-12-31	Finansdepartementet, Lst Södermanland samordnar
3E3 Erfarenheter av vad pandemin inneburit för minskade utsläpp från tjänsteresor	Uppdrag / E. Övriga uppdrag		Redovisningen ska ske inom ramen för myndigheternas miljöledningsarbete i enlighet med vad som gäller enligt förordningen (2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter.
3E4 Åtgärder för att öka säkerheten i digital infrastruktur	Uppdrag / E. Övriga uppdrag	2022-12-31	Finansdepartementet, Lst Västra Götaland samordnar

Bilaga E. Länsstyrelsegemensam resultatredovisning av uppdrag som genomförs samordnat

LÄNSSTYRELSESNAS GEMENSAMMA IT-AVDELNING

Länsstyrelsernas IT-avdelning har bidragit i den länsstyrelsegemensamma portföljstyrningen i förvaltning och projekt inom bland annat digitalisering av samhällsbyggnadsprocessen och bidragit i Tillväxtverkets utveckling av verksamt.se.

IT-avdelningen har medverkat i länsstyrelsernas gemensamma samordningskansli med anledning av Rysslands invasionskrig i Ukraina och utvecklat metodstöd, rapportering och analys av en lägesbild av cybersäkerhet i Sveriges kommuner. Länsstyrelserna har via IT-avdelningen aktivt medverkat i eSams projekt om Digital Samverkan (dSam) inom offentlig sektor. Det är av stor vikt för länsstyrelserna att digital samverkan fungerar på ett bra sätt inom offentlig sektor då länsstyrelserna har omfattande kontakter med kommuner och andra myndigheter.

SAMORDNAD LÖNESERVICE

Funktionens uppdrag är att hantera löner för 22 myndigheter, 21 länsstyrelser samt Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, MUCF. Tillfälligt hanterar Löneservice även lönerna för Brottförebyggande rådet, Brå. Löneservice huvuduppgift är att hantera löneutbetalningarna och leveranser inom utsatta tider för uppdragsgivarna med hög kvalitet och med god service. Vårdlän för funktionen Löneservice är Länsstyrelsen i Kronobergs län.

Under 2022 har Löneservice i snitt hanterat 7 900 löner och betalat ut cirka 186 miljoner kronor per månad för länsstyrelserna. Samma siffor för år 2021 är 7 600 löner och 176 miljoner kronor per månad. Ökningen beror delvis på att de flesta länsstyrelser anställde extra personal för arbetet med årets val, totalt cirka 1 500 personer. För MUCF och Brå hanteras ytterligare cirka 300 löner per månad.

Samordningen bidrar till en enhetlig och kostnadseffektiv hantering av löneutbetalningarna och att Löneservice kan hantera ett ökat antal löneutbetalningar sparar tid och kostnader för uppdragsgivarna.

Samordningen av lönehanteringen underlättar även i kontakt med andra myndigheter till vilka rapportering ska ske, exempelvis pensionsuppgifter, statistik och skatteuppgifter som rapporteras varje månad. Samarbetet med länsstyrelsernas andra nationella funktioner och projekt blir enklare i lönerelaterade frågor. Effekten av samordningen har under åren också lett till att även kompetensen kring lön och avtalsfrågor har samordnats hos Löneservice. Löneservice har en betydligt mer rådgivande roll idag.

TELEFONISTORGANISATION

Funktionens uppdrag är att hantera samtal för 20 länsstyrelser genom vår gemensamma växel och En väg in (EVI) Kundsupport för jordbrukarstöd. Den övergripande inriktningen för telefonistorganisationen är att bedriva verksamheten med balans mellan kostnadseffektivitet, kvalitet och god service. Vårdlän för telefonistorganisationen är Länsstyrelsen i Kronobergs län.

Telefonistorganisationen har under ett händelserikt år levererat god service. Vi upplever ett intresse från länen att vi skulle kunna avlasta dem mer genom ett bredare uppdrag. En ökad snitthanteringstid visar att medborgaren förväntar sig ökad service. Resultatet av denna trend är en behovsanalys som kommer att gå ut nationellt till våra kunder.

En väg in (EVI) Kundsupport för jordbrukarstöd har under året avlastat länen mer genom att utföra registreringskontroller. En stor mängd samtal har under året handlat om frågor som berör de nya jordbrukarstöden för 2023.

Vår samverkan med IT-avdelningen på strategisk nivå är fortsatt viktig.

Vi har under 2022 fått en ökad mängd frågor från länsstyrelserna angående att verksamhetsanpassa sin tillgänglighet via telefon. Det har resulterat i flera digitala utbildningsinsatser där responsen från utbildningarna har varit väldigt positiv. Vi har nu därför planer på att under 2023 erbjuda dessa utbildningar vid fler tillfällen.

En god telefonkultur i våra verksamheter stärker varumärket Länsstyrelsen där tillgänglighet är en viktig faktor för hur medborgaren upplever myndigheten.

EKONOMIADMINISTRATION LSTEA

LstEA har i uppdrag att effektivisera och samordna ekonomiadministration och redovisningsmodell så att länsstyrelsernas ekonomiska information är enhetlig, jämförbar och rättvisande. Värmland för ekonomiadministrationen är Länsstyrelsen i Örebro län.

LstEA har en bemannad support och syftet är att stötta länsstyrelserna gällande ekonomiska frågor för att eftersträva en hög kvalitet. Under 2022 har LstEA hanterat drygt 1 000 supportfrågor.

LstEA har gjort ett 30-tal utsökningar ur ekonomisystemet för länsstyrelsernas räkning och på sätt effektiviserat hanteringen och kvalitén för dessa förfrågningar såväl interna som externa. Flera av utsökningsmallarna har förbättrats under året för att bättre fånga in frågeställarens behov.

VÄS-förvaltningen har under året arbetat med att utveckla verksamhets- och ärendestrukturen (VÄS). Som ett resultat av detta har VÄS-strukturen kompletterats med ett nytt verksamhetsområde, 46*, som ska följa upp civilförvarsområdet. Processen följer tidslinjen och en uppdaterad VÄS-struktur kommer redovisas i mitten av januari 2023.

LstEA har genom ÅR-mallgruppen förvaltat och utvecklat den länsstyrelsegemensamma årsredovisningsmallen som ligger till grund

för länsstyrelsernas årsredovisning. Några av förändringarna är

- Minskat antalet resultatindikatorer från 27 till 15. Bedömningsgrunden ska ha mer fokus på resultat och mindre beskrivande. Målet är att få en mer rättvisande bild av resultatutvecklingen över tid
- Lyft ur länsstyrelsegemensamma texter och lagt till dem i en ny bilaga E.

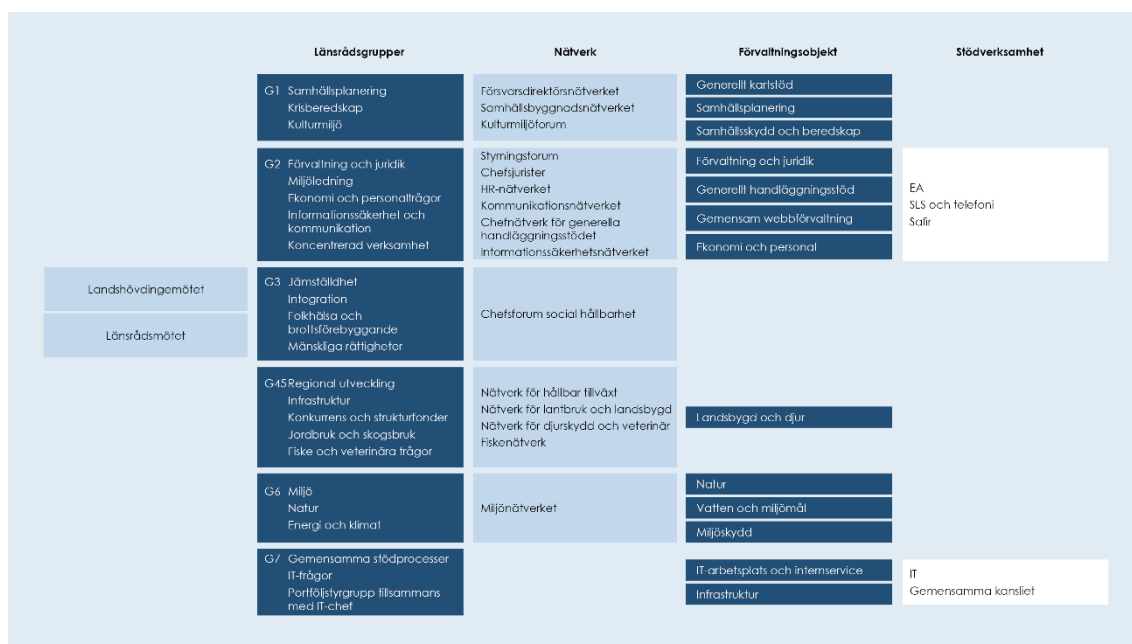
DATASKYDD OCH INFORMATIONSSÄKERHET

Den länsstyrelsegemensamma stödfunktionen Safirs uppdrag är att främja en god dataskyddskultur och informationssäkerhet både i det länsstyrelsegemensamma perspektivet och inom varje länsstyrelse. Genom gemensam IT, gemensamma system och i stort sett identiska uppdrag behöver de 21 länsstyrelserna hantera och lösa dessa frågor på samma sätt. I funktionen ingår befattningen dataskyddsombud, som är obligatorisk enligt dataskyddsförordningen. Värmland för den gemensamma stödfunktionen är Länsstyrelsen i Stockholms län.

En effekt av det länsstyrelsegemensamma arbetet med informationssäkerhet och dataskydd är att vi har höjt säkerhetskulturen genom utbildning för att höja basnivån på kunskap och medvetenhet hos medarbetarna och framförallt hos de grupper som arbetar direkt med informations säkerhetsfrågor. Tillsammans med förvaltningsorganisationen, Gemensamma kansliet och IT-avdelningen arbetar länsstyrelserna systematiskt och riskbaserat med ständiga förbättringar i hanteringen av länsstyrelsernas information, särskilt när det gäller personuppgifter.

GEMENSAMMA KANSLIET

Gemensamma kansliets ska i sitt övergripande uppdrag skapa förutsättningar för gemensam utveckling och förvaltning samt inom området stärka och effektivisera samarbetet. Detta innebär att på länsrådets uppdrag arbeta med länsstyrelsegemensamma strukturer och styrning av utveckling och förvaltning. Värmland för det gemensamma kansliet är Länsstyrelsen i Västmanlands län.

Figur 1. Länsövergripande samverkan

För att kunna hantera länsstyrelsernas bredd av verksamhetsområden har länsråden delat in sig i 6 länsrådsgrupper och i respektive länsrådsgrupp deltar 5-7 länsråd. Varje länsrådsgrupp har ett antal nätverk knutna till sig, som arbetar operativt på uppdrag från länsrådsgruppen. Alla nätverk har representation från samtliga 21 länsstyrelser.

FÖRVALTNINGS- OCH UTVECKLINGSPORTFÖLJ

För att åstadkomma en effektiv samverkan har länsstyrelserna sedan 2015 en etablerad portföljstyrning av sin utveckling och förvaltning. På en övergripande nivå styrs den gemensamma utvecklings- och förvaltningsportföljen genom att planering, uppföljning och beredning m.m. sker hos det gemensamma kansliet. Beslut fattas av länsrådsgrupp 7 som tillsammans med IT-chefen utgör portföljstyrgruppen.

Förvaltningsportföljen har en förvaltningsmodell och tretton etablerade förvaltningsobjekt. Varje objekt styrs, inom ramen för sitt mandat, av en objektstyrgrupp med objektägare från både verksamheten och IT-avdelningen. Objekten är knutna till den länsrådsgrupp som ansvarar för

verksamhetsområdet, och har även en koppling till ett eller flera av länsrådsgruppens nätverk.

Utvecklingsportföljens utvecklingsinsatser kopplas till gemensamma strategier och en gemensam digital målbild är under framtagande. Därutöver har länsstyrelserna alltid ett antal initiativ som måste genomföras utifrån beroenden till sektorsmyndigheternas uppdrag. För 2022 är det exempelvis arbete med samtjänster tillsammans med Tillväxtverket och uppdrag samordnade av DIGG (Myndigheten för digital förvaltning) såsom Single Digital Gateway. Inom ramen för arbetet med Tillväxtverket har länsstyrelserna arbetat med flera av de byggblock som finns i ENA för att utveckla hållbara tjänster och lösningar för framtiden. Det har tagits fram flera nya e-tjänster som kopplats till verksamt.se där företag får stöd och vägledning och inom kort kommer kunna följa sitt ärende. Länsstyrelsernas e-tjänster kan hämta adressuppgifter från bastjänsten via Bolagsverket och arbete pågår utifrån byggblocken Mina ärenden och API-hantering. Under året har även ensade och länsstyrelsegemensamma huvudprocesser för tillsyn och prövning tagits fram. I övrigt

anpassas innehållet i de båda portföljerna utifrån verksamheternas behov.

LÄNSSTYRELSESNAS GEMENSAMMA ARBETE MED AGENDA 2030

Det länsstyrelsegemensamma arbetet med Agenda 2030 har som syfte att stödja länsstyrelserna i arbetet med regleringsbrevsuppdrag 1A1 avseende Agenda 2030 och fylla rollen som en regional huvudaktör i arbetet med de globala målen. Arbetet har resulterat i fördjupad kunskap om agendans koppling till länsstyrelsernas verksamhet, spridning av goda exempel och tvärsektorieella arbetsätt, samt en bättre omvärldsbevakning. Exempel på väsentliga insatser under året:

- Länsstyrelserna finns representerade i GD-forum, där svenska myndigheter samverkar för att uppnå de globala målen. Länsstyrelsen har sedan 2022 rollen som samordnare för GD-forum. Det innebär sammankallande av Lilla GD-gruppen, där landshövdingen i Värmlands län är ordförande, samt den Operativa gruppen, som består av tjänstepersoner.
- Extern samverkan med bland annat Nationella samordnaren för Agenda 2030, Glokala Sverige, SCB och Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA1). På uppdrag av nationella samordnaren har Länsstyrelsen i Södermanlands län tagit fram en förstudie om verktyg för tillgängliggörande och visualisering av data.
- Det länsstyrelsegemensamma arbetet har haft två fördjupningsområden; extern samverkan samt hur Agenda 2030 beaktas i beslut och processer.
- Länsstyrelsegemensam konferens för länsledningar, länsstyrelsernas kontaktpersoner för Agenda 2030, chefer och strateger som berörs av arbetet med Agenda 2030.
- Nyhetsbrev om Agenda 2030 och gemensam samverkansytan för Agenda 2030.

Bedömningen är att resultatet är gott och i allt väsentligt uppnår målet för det länsstyrelsegemensamma arbetet.

LÄNSSTYRELSESNAS GEMENSAMMA ARBETE MED KÖNSUPPDELAD STATISTIK

Individbaserad statistik redovisas inte genomgående könsuppdelat vid Länsstyrelsen. Ett beslut har tidigare fattats om att länsstyrelserna gemensamt ska driva ett nationellt utvecklingsprojekt då det saknas ett förvaltningsobjekt för sakområdet jämställdhet. Arbetet ska resultera i en vidareutveckling av statistiken och vårt system. Sedan pandemins start har arbetet med könsuppdelad statistik i ärendesystemet Platina försenats och tillfälligt stannat av.

LÄNSSTYRELSESNAS ARBETE MED ATT BISTÅ RÅDET FÖR HÅLLBARA STÄDER (M2017/03235/MM)

Länsstyrelserna ingår som en av 14 medlemmar i regeringens Råd för hållbara städer. I mars 2022 fick rådet ett förlängt och ändrat uppdrag med tydligare fokus på att arbeta mot mål 11 Hållbara städer och samhällen i Agenda 2030. Rådet ska enligt uppdraget utveckla sin gemensamma webbplats till en plattform för kunskap och finansiering för utveckling av hållbara städer och samhällen. Rådet ska även stödja kommuner som berörs av större industrietableringar och industriexpansioner i Norrbottens och Västerbottens län. Rådets nuvarande uppdrag sträcker sig till 31 december 2030.

I februari 2022 lämnade rådet enligt tidigare uppdrag sin årliga rapportering till Regeringskansliet. Rådets ledamöter har under året haft fyra möten och rådets expertnätverk har haft nio möten. I juni hölls även ett gemensamt stormöte i Skellefteå där bland annat rådets ledamöter, rådets expertnätverk, representanter från rådets tre referensgrupper och representanter från kommunledningar samt ledningar från regioner och länsstyrelser i Norrbotten och Västerbotten deltog. Syftet med mötet var att skapa kontakter, att skapa förståelse för varandras uppdrag och utmaningar samt lägga grunden för ett framtida gemensamt arbete.

Under året har rådets medlemmar även bidragit med material till den gemensamma webbplatsen i form av information om nya kunskapsstöd, metoder och finansieringsmöjligheter, i syfte att underlätta för kommuner och andra aktörer att hitta aktuellt material inom hållbar stadsutveckling.

I september skickade rådet in en ansökan till Tillväxtverket om att driva en samverkansplattform med stöd från Europeiska regionala utvecklingsfonden. Den syftar till att stötta genomförandet av Regionalfondens insatser inom hållbar urban utveckling genom att vara en nationell plattform för erfarenhetsutbyte och samverkan.

Länsstyrelsernas roll i rådet är att bidra med kunskap och kompetens om kommunernas förutsättningar att arbeta med hållbar utveckling. Länsstyrelsernas olika regionala nätverk betyder mycket för rådets arbete för att nå ut till kommunerna. Bedömningen är att länsstyrelsernas arbete i rådet mycket väl motsvarar dess roll och ansvar samt att rådet uppfyller sitt syfte.

LÄNSSTYRELSESNAS GEMENSAMMA ARBETE MED ENERGI OCH KLIMAT (LEKS)

Länsstyrelsernas energi- och klimatsamordning (LEKS) samordnar det regionala klimat- och energiomställningsarbetet. LEKS bidrar till att utveckla samverkan mellan länsstyrelserna, deras olika sakområden, berörda myndigheter och departement. Exempel på väsentliga insatser som LEKS genomfört 2022 är:

- Arrangerat en ledningskonferens med länsstyrelsernas länsledningar med temat *Ledarskap för energi- och klimatomställningen* och två nätverkskonferenser för handläggare. Konferenserna har lett till ökat samarbete mellan länsstyrelsernas sakområden och kunskapsutveckling.
- Tre samverkansledare och flera projekt har samordnat arbetet inom respektive område. Arbetet har underlättat länsstyrelsernas handläggning och utåtriktade arbete och lett till snabb och effektiv hantering av ansökningar och

projekt, liksom förbättrade arbetssätt och underlag.

- Utvecklat Klimatklivet genom integrering av IT-miljön för ansökningar. Arbetet har lett till effektivare hantering av stödet och synergier mellan olika åtgärdsprojekt.
- Samordnat remissvar. Insatserna har bidragit till ökad kunskapsöverföring inom olika sakfrågor och bättre, samordnade remissvar.
- Framtagande av stöd, mallar och rutiner för arbetet med Elektrifieringspiloter. Insatserna utgjorde en förutsättning för att Länsstyrelsens uppdrag kunnat genomföras.
- Tillsammans med Energimyndigheten utvecklat uppdraget om stöd till kommuner och regioner i energibesparingar.

Flera av insatserna sker i samverkan med RUS och olika chefsnätverk.

Bedömningen är att resultatet är gott och i allt väsentligt uppnås målen för det läns-gemensamma arbetet med energi- och klimatomställning.

LÄNSSTYRELSESNAS GEMENSAMMA ARBETE MED MILJÖMÅLEN (RUS)

Regional Utveckling och Samverkan i miljömålssystemet (RUS) är samverkansorgan för det regionala miljömålsarbetet. RUS vision är att miljömålen är uppnådda genom samverkan och effektiva insatser som förverkligar Agenda 2030. RUS bidrar till tydligare uppföljning av miljömålen och till att åtgärdsarbetet intensifieras och följs upp. Vidare förstärker RUS länkarna mellan nationell, regional och lokal nivå. I RUS styrgrupp ingår chefsnätverk på länsstyrelserna, Havs- och vattenmyndigheten, Skogsstyrelsen samt Naturvårdsverket och SKR som adjungerade. I RUS arbetsgrupp ingår medarbetare från flera länsstyrelser.

Väsentliga insatser under året:

- Samordning och utveckling av miljömålsuppföljningen. Insatser inom miljöinformationsförsörjning och miljöövervakning. Medverkan i fördjupad utvärdering av miljömålen 2023.
- Samordning av arbete i Miljömålsrådet och med Agenda 2030.
- Projekt inom sakområden, bland andra samhällsplanering, länstransportplanering, målkonflikter synergier skog, cirkulär ekonomi, kulturmiljö, grön infrastruktur och hållbar konsumtion.
- Vägledning åtgärdsprogram och förändringsledningskurser för länsstyrelser och kommuner. Medverkan i förvaltning av Åtgärdswebb för miljömålen.
- Kommunnätverk, medverkan nationella uppdrag, bland annat hos Tillväxtverket.
- Medarrangör av miljömålsdagar och årligt möte för länsstyrelsernas miljömålsuppdrag.

Flera insatser sker i samverkan med LEKS (länsstyrelsernas energi- och klimatsamordning) och olika chefsnätverk.

Bedömningen är att resultatet är gott och i allt väsentligt bidrar till att uppnå uppsatta mål.

LÄNSSTYRELSESNAS GEMENSAMMA ARBETE MED COVID-19

År 2020 etablerade länsstyrelserna, efter beslut från landshövdingarna, gemensamt ett samordningskansli med syfte att möjliggöra länsövergripande samordning och en effektiv samverkan med myndigheter på nationell nivå under hanteringen av pandemin. Denna samordning fortsatte under 2021 och fram till och med första kvartalen 2022.

Den gemensamma hanteringen genom samordningskansliet har resulterat i en effektiv fördelning och samordning av information och uppdrag mellan de 21 länsstyrelserna och mellan den regionala nivån och andra centrala aktörer i pandemihanteringen.

Länsstyrelserna initierade under våren 2020 en följeforskning för att belysa och tillvarata erfarenheterna från länsstyrelsernas gemensamma hantering av pandemin och Lunds Universitetet har under hösten lämnat sin slutrapport (Lund: LTH, Avdelningen för Riskhantering och Samhällssäkerhet, 2021-09-16, Diarienummer: F 2021/1603). Bedömningen är att resultatet var gott och studien visade att länsstyrelserna har spelat en betydande roll för hur samhället har lyckats i hanteringen av pandemin.

Samordningskansliet för gemensam hantering av pandemin har utvecklat länsstyrelsernas förmåga att tillsammans och samordnat hantera allvarliga samhällsstörningar såväl nationellt som regionalt.

Erfarenheterna från samordningskansliet för gemensam hantering av pandemin har legat till grund för länsstyrelsernas gemensamma hantering av den säkerhetspolitiska utvecklingen under 2022 genom samordningskansliet MATS. Lärdomar från den gemensamma hanteringen av pandemin har även varit betydelsefulla för utvecklingen av de beredskapskanslier som håller på att upprättas vid civilområdesansvariga länsstyrelser.

Generellt har erfarenheterna bidragit till att utveckla länsstyrelsernas enskilda förmåga att hantera allvarliga samhällsstörningar regionalt och har också bidragit till utvecklingen av länens totalförsvarsförmåga.

LÄNSSTYRELSESNAS ARBETE MED TILLSYN ENLIGT DEN TILLFÄLLIGA COVID-19-LAGEN

Från den 10 januari 2021 till den 31 mars 2022 gällde en tillfällig covid-19-lag i Sverige. Länsstyrelserna var utsedda tillsynsmyndigheter och hade i uppdrag att kontrollera att lagen och tillhörande föreskrifter följdes. Länsstyrelsen i Dalarnas län hade uppdraget att samordna länsstyrelsernas tillsynsarbete, vilket framgår av Förordning (2021:8) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19.

Länsstyrelsernas arbete med pandemitillsynen visade att det med korta ledtider går att organisera sig och bedriva en likartad tillsyn även om vi är 21 myndigheter. Uppfattningen bland länsstyrelserna var att arbetsmodellen med en nationell samordning som ges ett tydligt ansvar och mandat har varit direkt bidragande till det goda resultatet. Länsstyrelserna har genomfört 61 822 tillsynsåtgärder, varav 30 388 tillsynsbesök vilka lett till 54 förelägganden och 34 förelägganden med vite. För mer information se länsstyrelsernas slutrapport, Länsstyrelsen Dalarnas län Rapport 2022:13 ”En enad insats mot smittan - länsstyrelsernas pandemitillsyn enligt den tillfälliga covid-19-lagen”.

Länsstyrelsernas tillsynsarbete och den nationella samordningens arbetsinsats bedöms ha levt upp till ställda krav och förväntningar. Redan etablerad myndighetsövergripande samverkan har varit avgörande och medfört konkreta resultat i form av tillsynsåtgärder. Länsstyrelsernas redan etablerade nätverk och kompetens inom en variation av sakområden ger en beredskap att med kort varsel även i framtiden klara av liknande arbetsuppgifter.

LÄNSSTYRELSEGEMENSAMT ARBETE TILL FÖLJD AV KRIGET I UKRAINA

Landshövdingarna beslutade den 1 mars att upprätta ett gemensamt nationellt

samordningskansli med anledning av Rysslands invasion av Ukraina. Kansliets operativa del samordnas av Länsstyrelsen i Stockholms län. Kansliet har främst samordnat regeringsuppdrag samt informationsdelning och kommunikation mellan nationella myndigheter och länsstyrelserna, vilket bedöms ha lett till en högre effektivitet i arbetet hos länsstyrelserna och i övriga myndigheter. Länsstyrelserna fick tidigt i uppdrag att regelbundet redovisa lägesbilder från länen och sammanställa en nationell lägesbild inklusive samverkansbehov. Ett särskilt utvecklingsarbete initierades för att sammanställa en lägesbild om cybersäkerhet vilket har resulterat i samlad kunskap om läget rörande cybersäkerhet i kommunerna. Kansliet deltog i Migrationsverkets uppdrag att åstadkomma en jämn fördelning mellan kommunerna vid anskaffning av boenden för skyddssökande från Ukraina och har deltagit i arbetsgrupper rörande civilsamhället och social hållbarhet.

Bedömningen är att samordningskansliets bidrag till den nationella lägesbilden rörande krigets påverkan på samhället varit värdefullt, särskilt genom att lyfta det regionala och lokala perspektivet. En enkät visar att kansliet uppfattats ha startat upp fort och särskilt nämns att kansliets informationshantering har varit positiv. Genom kansliets arbete bedöms länsstyrelserna ha fått bättre planeringsförutsättningar för sitt arbete.

Länsstyrelsen
i Jönköpings län